

Fylkesmannen i Nordland

Årsrapport 2020

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	4
Sted, dato og fylkesmannens signatur	5
2 Introduksjon til embetets hovedtall	6
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	6
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
2.4 Andre forhold	10
3 Årets aktiviteter og resultater	11
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	11
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	11
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	11
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	12
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	13
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	13
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	13
3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	21
3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene	22
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	23
3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	25
3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid	26
3.1.1.7 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	27
3.1.1.8 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	27
3.1.1.9 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres	30
3.1.1.10 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	31
3.1.1.11 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	32
3.1.1.12 God økonomiforvaltning i kommunene	34
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet	35
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	38
3.1.1.15 Andre oppdrag	40
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	40
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	40
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	41
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	43
3.1.2.4 Andre oppdrag	44
3.1.2.5 Tilrettelegge for god CBRNE-beredskap	44
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	45
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	45

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	47
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	51
3.1.3.4 Andre oppdrag	55
3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	55
3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	57
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	57
3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering	66
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	66
3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	66
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	68
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	68
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	68
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	68
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	68
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	68
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	69
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	69
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	69
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	69
3.2.9 Landbruksdepartementet	69
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	69
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	105
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	106
4 Styring og kontroll i embetet	107
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	107
4.1.1 Embetets risikostyring	107
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	107
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	107
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	108
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	108
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	108
5 Vurdering av framtidsutsikter	110
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	110
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	110
5.3 Andre forhold	110
6 Årsregnskap	111

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

2020 har vært preget av Covid-19 pandemien, forberedelser til flytting i nye lokaler og konsolidering av organisasjonen til å håndtere totaliteten av våre faste og nye oppdrag. Vi har hatt vårflom, beitekrise i reindriftsnæringa, snøskred, EKOM brudd, LA-MRSA i svineproduksjonen og andre mindre hendelser underveis gjennom året som har vært løst gjennom godt samarbeid med kommuner, næring og ulike aktører i fylkesberedskapsrådet.

Til tross for store utfordringer, spesielt på helse- og beredskapsområdet med ekstraordinær ressursbruk i denne perioden, har vi klart å levere i all hovedsak godt på våre fire hovedmål.

Gjennom 2020 har vi sett et økende behov for styrking av krisestab ved å frigjøre disse ressursene helt fra andre oppgaver så lenge pandemien vedvarer, og har iverksatt ulike tiltak for å bedre denne situasjonen. Vi har hatt en økende bekymring for de mest belastede ressursene. I andre deler av virksomheten opplever vi en økt produksjon grunnet mindre reisetid og lavere sykefravær.

Covid-19 pandemien har også medført et kvantesprang i bruk av digitale arbeidsflater, både internt og ut mot kommunene i Nordland. Dette er lærdom vi tar med oss også etter pandemien, og ser muligheter for reduksjon i klimautslipp og kostnader ved økt bruk av digitale flater og mindre bruk av fysiske reiser i framtiden.

I 2020 gikk Nordland fra 44 kommuner til 41, det er altså fortsatt mange og små kommuner. Demografiutfordringene øker år for år og vi har stort fokus på økt kommunesamarbeid regionvis for å sikre at kommunene er i stand til å opprettholde det lovpålagte tjenestetilbudet i framtida. De aller minste kommunene har store utfordringer i så måte, og dette må løses enten via samarbeid eller sammenslåing.

Ressursmessig fokuserer vi på effektivisering og oppgaveløsning på tvers av fagfelt og avdelinger for å sikre at vi er i stand til å løse våre oppdrag på best mulig måte.

Regnskapet for 2020 viser et mindreforbruk på kroner 718 125,- på kapittel 0525 post 01, samt merinntekter på kapittel 3525 post 02 på kroner 1 651 000,-. Totalt utgjør dette et mindreforbruk på kroner 2 369 125,- som i sin helhet søkes overført til 2021.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Koronapandemien

Krisestaben som i stor grad har bestått av ressurser fra Helse og Beredskap har brukt all sin tid på håndtering av Covid-19 og støtte til kommunene.

Kriseledelsen har bestått av embetets ledergruppe, og har vært involvert i ulike oppgaver i denne forbindelse.

-samarbeid og dialog med kommunene og samordningsoppgaver opp mot kommuneoverleger/smittevernleger og kontakt med helseforetakene, bl.a. i regelmessige møter flere ganger i måneden

- dialog og faste møter med overordnet helsemyndighet, bl.a. Hdir, FHI og HOD.

Nedbygging av restanser ved ulike avdelinger

Grunnet mindre reising og fysiske møter har de som ikke har vært direkte involvert i Covid-19 pandemien fått mer tid til å prioritere nedbygging av restanser.

Barn og unge

Fylkesmannen har hatt dialogmøter med kommunene, herunder administrativ og politisk ledelse angående endringene i barnevernloven og andre endringer som kommer med barnevernreformen. Også status i tjenestene har vært tema.

Forøvrig har også barn og unge sin situasjon og viktigheten av fungerende og godt samordnede tjenester for barn og unge vært tema på mange møter med kommunene i forbindelse med pandemisituasjonen.

Det har også vært satt fokus på at regionale statlige aktører har et viktig samordnet ansvar for barn og unge.

Vi planlegger en oppvekstkonferanse i 2021, og har i den forbindelse tett kontakt med ungdommens fylkesråd og Nordland fylkeskommune. Internt har vi en tverrfaglig gruppe som jobber opp mot barn og unge og 0-24 oppdraget, og som også har samarbeid med andre aktuelle aktører.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Internt

2020 var preget av pandemi og flytteprosess. Begge påvirket sluttresultatet. Pandemien medførte 60 % lavere kostnader til reise og diett, men for enkelte medarbeidere mye overtid og fleksitid. Hjemmekontor og lavere reiseaktivitet førte til mer tid til saksbehandling, som forklarer at avvik på

resultatoppnåelse ikke har blitt påvirket i stor grad.

Sykefraværet gikk markant ned, noe vi først og fremst forklarer med høyere terskel for å melde fravær fra hjemmekontor. I tillegg har smittetrykket i vårt fylke vært lavt, og ingen medarbeidere har hatt kjent smitteutbrudd.

Parallelt med ordinær drift og pandemihåndtering, har vi flyttet til nye lokaler. Planen om innflytting i desember ble endret grunnet økt smitte i samfunnet og nasjonale smitteråd. KMD ga en tilleggsbevilgning høsten 2020 for ekstra kostnader i forbindelse med flytting. Denne bevilgningen - sammen med lavere driftskostnader grunnet pandemien -er hovedårsakene til mindreforbruket vi endte opp med i 2020.

Eksternt

Gjennom året måtte kommunene bruke svært mye av sin totale kapasitet på å håndtere koronapandemien. Dette ble prioritert høyt fra Fylkesmannen. Samtidig har det vært nødvendig å følge med og følge opp at nødvendige tjenester til sårbare grupper ikke ble nedprioritert som ledd i omdisponering av ressurser. Fylkesmannen har derfor opplevd mulighetsrommet for dialog og oppfølging av ulike utfordringer som betydelig mindre i 2020 enn i et normalår. En konsekvens av det er at flere av oppdragene ikke har latt seg løse på en optimal måte og enkelte oppgaver har ikke latt seg gjennomføre i det hele tatt.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Bodø, 26.02.2021

Tom Cato Karlsen

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannens samfunnsoppdrag består i å være Kongens og regjeringens representant i fylket, og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Dette skal skje i nært samarbeid med våre 41 kommuner, der hensynet til det kommunale selvstyret også skal tillegges stor vekt. Embetet utfører sektoroppgaver for 11 departementer med tilhørende direktorater.

Samfunnsoppdraget er oppsummert i embetets visjon:

-virker til Nordlands beste

Fylkesmannens myndighet og ansvar er definert gjennom fire hovedmål i virksomhets- og økonomiinstruksen for 2020.

Iverksetter av nasjonal politikk i fylket

Fylkesmannen skal som sektormyndighet medvirke til iverksetting av nasjonal politikk. Dette gjøres gjennom veiledning, dialog og tilsyn med kommunene, fylkeskommunene, innbyggerne og berørte virksomheter.

Samordningsmyndighet

Fylkesmannen skal bidra til å samordne, forenkle og effektivisere den statlige virksomheten i fylket. Fylkesmannen skal ta samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører der det er aktuelt, for sikre at nasjonale mål nås på tvers av nivå og sektorer, og for å sikre samordning av statens styring av kommunene.

Rettsikkerhetsmyndighet

Fylkesmannen er klagemyndighet for kommunale enkeltvedtak og vedtak gjort i spesialisthelsetjenesten, og tilsynsmyndighet etter særlovgivningen. I tillegg har fylkesmannen førstelinjansvaret på flere områder. Fylkesmannen skal sikre likebehandling og rettsikkerhet for alle parter i sin forvaltning av lover og forskrifter.

Informasjon, kunnskapsinnhenting, initiativ og forslag

Fylkesmannen skal holde regjeringen og sentraladministrasjonen orientert om viktige spørsmål i fylket. Fylkesmannen skal ta de initiativ som er påkrevd, og fremme forslag til løsninger i den utstrekning fylkesmannen finner det formålstjenlig. Fylkesmannen skal formidle informasjon til kommunale, fylkeskommunale og statlige organ om forhold som antas å berøre deres virksomhet.

Samarbeid

Fylkesmannen har ett tett samarbeid med flere fylker, og deltar i mange ulike samarbeidsorganer. Samarbeidet med fylker er mest omfattende med Troms og Finnmark og Trøndelag. Vi samarbeider også med de nordligste fylkene i Sverige og Finland gjennom et nettverk kalt Governors North. Fylkesmannen har omfattende samarbeid med statlig regionale virksomheter, slik som Universitetet Nord, IMDI, NAV, Husbanken, Statped, Regionale kompetansesenter som RVTS, Barnehuset, Mattilsynet, Vegvesenet og Helse Nord. I tillegg samarbeider vi med fylkeskommunen, Innovasjon Norge og KS Nord-Norge.

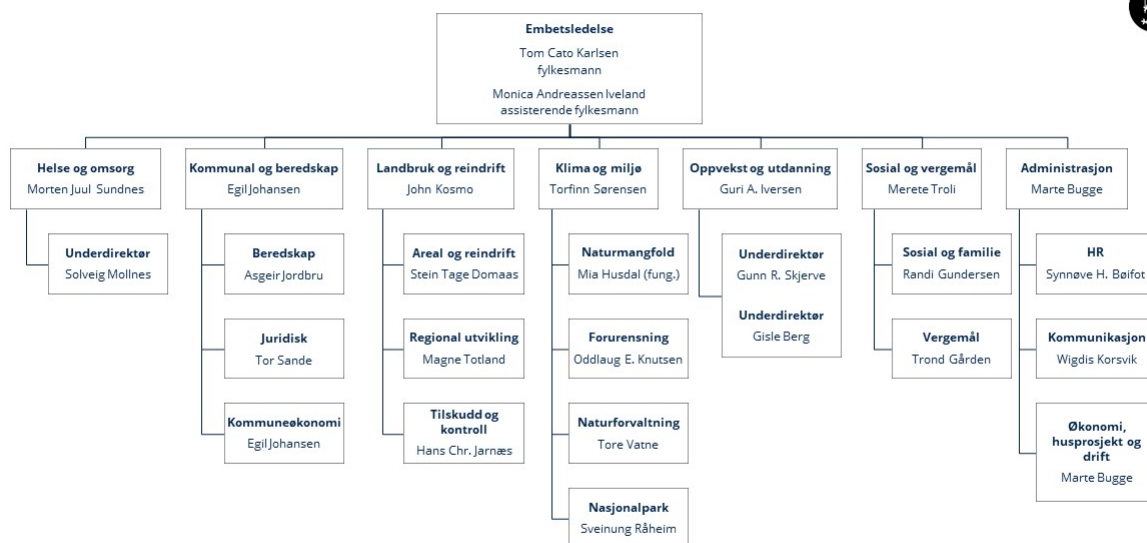
Innen samfunnsikkerhet har vi spesielt i pandemiåret 2020 hatt et meget nært samarbeid med politiet, Forsvaret, Siviltforsvaret, Heimevernet og øvrige beredskapsmyndigheter.

Samarbeidet med Mattilsynet er videreutviklet innen landbruksforvaltning og reindriftsforvaltning.

Vi samarbeider om demografiske utfordringer med KS, Helse Nord og Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

Vi har et godt samarbeidsforhold med Nordland fylkeskommune på mange ulike nivå og fagretninger.

2.2 Organisasjon og ledelse

— virker til Nordlands beste

© Fylkesmannen i Nordland

Organisasjonskartet viser organiseringen per 31.12.2020.

Fylkesmannen i Nordland har 168 medarbeidere fordelt på 150 årsverk, og er lokalisert på sju steder i fylket. Hovedkontoret er i Bodø, men i tillegg har embedet kontorer i Mosjøen, Storjord i Saltdal kommune, Vega, Trofors i Grane kommune, Reine i Lofoten og Sortland i Sortland kommune. Sistnevnte kontor er nytt av 2020. Nasjonalparkforvalteren for Møysalen nasjonalpark var tidligere plassert i Hadsel, men er nå flyttet til Sortland.

Hovedkontoret i Bodø ble i 2020 flyttet til nye lokaler.

Embedet er organisert i syv avdelinger og ledes av fylkesmann, assisterende fylkesmann, avdelingsdirektører og underdirektører. Strategisk ledergruppe består av embetsledelse og avdelingsdirektører, og møtes ukentlig.

Avdelingene er ulikt organisert: Noen er seksjonert, - andre ikke. Avdelingsdirektørene har fag-, personal- og økonomiansvar i egne avdelinger. Underdirektører/seksjonsledere har delegert fag- og personalansvar.

Ledelse på alle nivå i embedet er basert på lederplattformen i staten og konkretisert gjennom vår egen Lederplakat. I «normalår» har vi ledersamlinger for alle ledernivå 2 - 4 ganger i året, der fokus er på ledelse som fag og kompetanseheving både individuelt og som avdelingsledelse. I 2020 hadde vi én fysisk samling, og to digitale samlinger. Vi utøver helhetlig ledelse i embedet - og har definert hvilken atferd som skal kjennetegne dette.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Fylkesmannen i Nordland ble i 2020 bevilget over kapittel 0525 post 01 totalt kr. 121 902 000. Embedet har hatt merinntekter på kr 1 651 000 som i hovedsak er innbetalt husleie fra FMFA og skjønnsmidler fra KMD. Regnskapet viser et større mindreforbruk enn estimert per 2.tertial, kr. 718 125 på kapittel 0525 post 01 med merinntektene blir dette et totalt mindreforbruk på kr. 2 369 125. Dette skyldes supplerende tildeling fra KMD på 5 mill, for dekning av flyttekostnader og lavere aktivitet på de fleste fagområder på grunn av koronasituasjonen.

Husleie utgjør 14,6% av driftsutgifter for 2020, dette er en økning fra 2019 og skyldes at embedet i forbindelse med flytting betalte dobbel husleie (for gamle og nye lokaler) i en periode på over to måneder.

I 2020 har embedet belastet i underkant av 25,5 mill. kr. i lønnskostnader over fagkapitler. Dette er en økning på nesten 5 mill. kr. fra 2019. Det er flere grunner til dette, blant annet at ny budsjettfordelingsmodell har medført nedtrekk i budsjettammen for enkelte fagområder som har gjort det nødvendig å belaste fagkapitlene med mer lønnskostnader.

Embedet har per desember 2020 168 ansatte, dette er en økning på 2 fra 2019. Totalt antall årsverk i 2020 er økt med 7 fra 2019. Dette skyldes at sykefraværet er betydelig redusert som antas forklart av den lange hjemmekontorperioden koronasituasjonen har medført.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (tusen kr)	2 369.0
Budsjettavvik (%)	2.0 %

Større mindreforbruk enn estimert per 2.tertial grunnet supplerende tildeling fra KMD på 5 mill, for dekning av flyttekostnader. Samt at situasjonen med Covid-19 har medført lavere aktivitet på de fleste fagområder.

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	119 533.0
Lønn 052501	90 125.0
Lønnsandel av driftsutgifter	75.4 %

Økning i driftsutgifter fra 2019 tilskrives kostnader for etablering av nye kontorkaler i Bodø. For lønnsandelen er ikke noen vesentlige endringer, stort sett kan økningen her tilskrives den generelle lønnsøkningen

Husleie

Husleie (tusen kr)	17 421.0
Husleie (% av driftsutgifter)	14.6 %

Økning i kostnadene for husleie fra 2019 på 3 845 kr. tilskrives dobbel husleie i en periode ved overtakelse av nytt bygg i Bodø.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	77 604	45 948	31 656

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
052501	121 184
052521	3 492
Post 01 (unntatt 052501)	18 971
Post 20-29 (unntatt 052521)	74 809
Post 30-39	8 608
Post 40-49	225
Post 60-69	119 961
Post 70-79	57 494
Post 80-89	3 455

Kun vesentlige endringer kommenteres. Embetet har en økning på kappost 052501 på i overkant av kroner 7,6 millioner fra 2019. Økningen tilskrives økte budsjettamme i henhold til ny finansieringsplan, som vi implementerte i 2020, samt en supplerende tildeling fra KMD på kroner 5,0 millioner til dekning av flyttekostnader. For post 30-39, som i sin helhet er tildelinger fra Miljødirektoratet har det vært en nedgang fra 2019. Nedgangen tilskrives at det i 2019 ble utført en del store kostnadsdrivende hogstprosjekter i nasjonalparker. Når det gjelder endringer på tilskuddsposter på 60, 70 og 80 så tilskrives dette belastningsfullmakter gitt fra styrende direktorat og departement. En sammenlikning av tallene opp mot andre embeter ansees som intetsigende, da det er forskjell i rammetildelinger og belastningsfullmakter

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 419.1
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	3.7 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	430.6
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	3.2 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	988.5
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	4.0 %
Antall legemeldte sykedager for menn	359.6
Prosent legemeldte sykedager for menn	2.6 %
Avtalte arbeidsdager for menn	13 575.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	736.1
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	3.0 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	24 661.7
Antall egenmeldte sykedager for menn	71.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.5 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	252.4
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.0 %

Samlet fravær har gått ned 1,8 % fra 2019 til 2020. Både lege- og egenmeldt sykefravær er gått ned for begge kjønn. Alle følges tett opp, og vi har ingen bekymring tilknyttet sykefraværet for øvrig.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	106.0	63.1 %	62.0	36.9 %	602 275.0	637 249.0	94.5 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	4.0	44.4 %	5.0	55.6 %	943 625.0	1 004 566.0	93.9 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	14.0	56.0 %	11.0	44.0 %	752 379.0	726 714.0	103.5 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	49.0	63.6 %	28.0	36.4 %	595 352.0	608 357.0	97.9 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	34.0	66.7 %	17.0	33.3 %	528 271.0	525 244.0	100.6 %
Kategori 5: Kontorstillinger	5.0	100.0 %	0.0	0.0 %	479 990.0	0.0	
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	529 600.0	0.0 %
Kategori 7: Lærlinger	0.0		0.0		0.0	0.0	

I kategori 1 får det utslag at både fylkesmann og fylkeslege er menn. Vi har høy grad av likelønn mellom kvinner og menn - også sammenlignet med andre embeter.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
Totalt antall årsverk	150.0
Totalt antall årsverk for kvinner	95.0
Totalt antall årsverk for menn	55.0
Totalt antall årsverk for faste stillinger	146.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	4.0
Sum andel administrasjon	7.5 %
Økonomi	2.9
Lønn	1.0
Personal	2.6
Resepsjon/sentralbord	0.0
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	4.7
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Vi har 7 flere årsverk enn i 2019, mens antall ansatte økt med to. Sykefraværet er betydelig redusert og det er en viktig del av utslaget på årsverk. Andre administrative oppgaver inneholder drift av bygg, kommunikasjon og prosjektstillinger tilknyttet flytting.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
Turnover i prosent	10.7 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	150.0
Totalt antall ansatte som sluttet (eksludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	16.0
Totalt antall ansatte som sluttet	26.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	4.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	22.0

En marginal økning i turnover fra 2019. Vi hadde en læring som sluttet og to dødsfall. Vi hadde en stor utskifting av nasjonalparkforvaltere i 2019, dette er en gruppe som over tid har vært stabil. Vi ligger i øvre skift i forhold til andre embeter.

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2020
Sum antall ansatte	168
Antall kvinner	106
Antall menn	62
Sum antall deltidsansatte	13
Antall deltid kvinner	10
Antall deltid menn	3
Sum antall midlertidige ansatte	6
Antall kvinner, midlertidig	1
Antall menn, midlertidig	5
Sum antall ansatte med personalansvar	21
Antall kvinner, personalansvar	9
Antall menn, personalansvar	12
Sum antall ansatte	168
Antall ansatte under 20 år	0
Antall ansatte 20 - 29 år	16
Antall ansatte 30 - 39 år	30
Antall ansatte 40 - 49 år	44
Antall ansatte 50 - 59 år	45
Antall ansatte over 60 år	33
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon kvinner	28
Dagsverk foreldrepermisjon kvinner	825
Antall kvinner i foreldrepermisjon	6
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon menn	14
Dagsverk foreldrepermisjon menn	141
Antall menn i foreldrepermisjon	2

I gruppen deltidsansatte er det tumuskandidatveiledere, personer med AFP, ansatte med omsorg for barn og ansatte med redusert stilling av medisinske årsaker. Alderssammensetningen i holder seg stabli. Tabellen viser absolutte tall og ikke andeler, og det er derfor vanskelig å sammenligne med øvrige embeter.

2.4 Andre forhold

Leiekontrakten for Statens hus i Bodø gikk ut ved årsskiftet 2020/2021 og vi har siden 2018 jobbet frem prosessen mot innflytting i nye lokaler - Byporten.

Vi har internt engasjert prosjektledere i store deler av denne perioden. Flytteprosessen har vært omfattende og ressurskrevende, men vi mener å ha kommet godt i mål. Både med avhending av tidligere bygningsmasse med inventar, ivaretagelse av alle medarbeidere i prosess mot nye lokaler som krever nye arbeidsmetoder og samarbeid mot ny huseier og leverandører.

Frem til sommeren 2021 vil vi bruke 1,6 årsverk utelukkende til fullføring av flyttingen, inkludert arkivering av alle plandokumenter.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Store deler av 2020 har gått med til å håndtere Covid-19 både for embetet og for kommunene. Dette har vært svært ressurskrevende, men har også vist at både vi og kommunene klarer stå i langvarige kriser. Mobilisering i organisasjonene og samarbeid har vært avgjørende for at håndteringen tross alt har gått ganske bra. Det er likevel ikke tvil om at dette arbeidet har tatt ressurser fra andre oppgaver/formål. Bruk av hjemmekontor og digitale kommunikasjonsplattformer har endret måten vi arbeider på.

Kommunal og beredskap

Kontakten med kommunenes øverste ledelse har vært nær og regelmessig, men har i stor grad vært knyttet problemstillinger rundt Covid-19.

Vi har i stor grad klart å gjennomføre embetsopdragene på de fleste områdene.

Dette gjelder saksbehandling/ klagesaksbehandling, oppfølging av kommunene på veiledning, kommuneøkonomi og skjønn. Vi gjennomførte folkevalgtopplæring i 2020 som webinar.

Klima og miljø

Arbeidet med å løfte FN's bærekraftsmål i kommunal planlegging har vært prioritert. Fylkesmannen har prioritert prosjektskjønnsmidler til formålet, [jf. hjemmesida vår](#), i tillegg til at Vågan, Vestvågøy og Flakstad fikk tildelt midler for utvikling av egne kommunedelplaner for naturmangfold. Alle innspill til kommunale planstrategier og kommuneplanens samfunnsdel har, med grunnlag i nasjonale forventninger til regional og lokal planlegging, fokusert på betydningen av at klima- og energiplanleggingen (og eventuelt kommunedelplaner for naturmangfold) integreres i kommunenes helhetlige planlegging. For å ivareta klimahensyn og naturmangfold i kommuneplanens arealdel, ber vi om at kommunene utarbeider oversikter som viser tilgjengelige utbyggingsmuligheter i allerede planavklarte områder (arealregnskap), slik at dette kan sees i sammenheng med forventet befolkningsutvikling (antall og sammensetning) og gi grunnlag for eventuelle behov for å legge ut nye arealer til ulike formål. Vi opplever at noen kommuner nå er i ferd med å utvikle dette, selv om det er krevende å bryte med en tradisjon for å "lage" planer som fanger opp alle lokale ønsker om utbygging der det måtte passe.

Barn og unge

Fylkesmannen har i 2020 gjennomført mange dialogmøter med kommunene i Nordland hvor vi har hatt særskilt fokus på rettigheter til barn og unge og deres familier. Dette gjelder både mht. planarbeid, barnehage, skole, barnevern, helse tjenester og sosiale tjenester. Barnevernreformen, rettsavgjørelser i EMD har vært informert om både i slike møter og i konferanser som Fylkesmannen har arrangert. Det har vært gjennomført særskilte dialogmøter i 2019 og 2020 om barnevernreformen med kommunene i Nordland. Siden mars 2020 har vi også hatt stort fokus på barn og unge i de ukentlige møtene vi har hatt med kommunene. Vi har i perioden også hatt egne møter med barnevernstjenesten, skolehelsetjenesten, barnehage- og skoleeiere, der situasjonen for barn og unge i pandemisituasjonen har vært tema.

Vi hadde høsten 2020 planlagt flere fagsamlinger for barnehage- og skolesektor. På grunn av pandemien ble disse omgjort til digitale seminarer. Det har vært allsidige tema på disse seminarene som har hatt svært god deltakelse. Av temaene kan nevnes, vurdering, fagfornyelsen, skolemiljø § 9a, ny barnehagelov, spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp, og samisk opplæring. Vi har også fått tilbakemelding om at innholdet har truffet godt og bidratt til intern kvalitetsutvikling både i barnehager og skoler. Det gis også tilbakemelding om at seminarene har vært ressursbesparende, og at det i seg selv har bidratt til at kommunene har kunne deltatt med flere. Alle digitale seminarer er dessuten tilgjengelig for barnehager, skoler, barnehageeiere og kommuner i ettertid. Tilbakemelding fra deltakerne viser at dette har vært nyttig i eget oppfølgingsarbeid.

Helse og omsorg

Fylkesmannen har i 2020 bistått kommunene i etablering av helsefelleskap. Det har vært en krevende øvelse, bl.a. fordi de kommunale ressursene har vært etterspurt på svært mange områder gjennom håndteringen av koronapandemien. For kommunene innebærer helsefelleskapene en revitalisering gjennom tydeliggjøringen av de ulike nivåene med beslutningstakere, et strategisk nivå (SSU) og det faglige nivå (FSU). Samtidig er det mange ulike aktører i kommunen som bidrar med tjenester inn til de fire prioriterte gruppene og tilbakemeldingen har derfor vært at det har tatt lengre tid "å samle trådene" og en tilleggsdimensjon ved at dette må skje i en tid der pandemien skal håndteres samtidig. Fylkesmannen ser også at pakkeforløpene bidrar positivt inn mot helsefelleskapenes ved at de synliggjør hva aktørene skal bidra med for at pasientene skal få helhetlige og sammenhengende tjenester.

Landbruk og reindrift

Fylkesmannen arrangerer jevnlig konferanser for kommunal landbruksforvaltning der nasjonal politikk formidles. En planlagt konferanse over to dager måtte avlyses da Norge stengte ned i mars på grunn av pandemien. Konferansen er erstattet av flere mindre digitale eller fysiske møteplasser for formidling og dialog.

Fylkesmannen utarbeider årlig en omfattende veileder (tidligere forventningsbrev) til kommunene på landbruks- og reindriftsområdet. Denne omfatter hele porteføljen på dette området, der også nasjonal politikk og nasjonale retningslinjer formidles. Veilederen blir godt mottatt av kommunene, og vårt inntrykk er at den brukes jevnlig. Nasjonal politikk formidles også gjennom vår behandling av arealsaker.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Fylkesmannen har omfattende samarbeid med statlig regionale virksomheter, slik som Universitetet Nord, IMDI, NAV, Husbanken, Statped, regionale kompetansesenter som RVTS, Barnehuset, Mattilsynet og Helse Nord. I tillegg samarbeider vi med Fylkeskommunen og KS Nord-Norge. Vi har også i 2020 hatt møte på ledernivå med regionale aktører og ideelle organisasjoner som kan bidra til økt samordning og felles innspill til boligsosiale prioriteringer i Nordland.

I 2020 inngikk Fylkeskommunen, KS og Fylkesmannen samarbeid å planlegge den "store" kommunekonferansen sammen. Dette har tidligere vært tre ulike arrangementer. Programmet er klart, men smittevern hensyn gjør at avviklingen tidligst skjer høsten 2021. Det samarbeides også med de andre aktørene om veiledning og kompetansebygging på ulike fagfelt.

Det er pga. Covid-19 et svært aktivt og omfattende samarbeid med beredskapsaktørene i fylket og med våre kollegaer i Troms og Finnmark og Sverige og Finland.

Den pågående pandemien har også bidratt til at spesialisthelsetjenesten gjennom det regionale helseforetaket (Helse Nord) har kommet inn som en svært viktig aktør og bidragsyter inn i utformingen av gode helsetilbud.

Felles utfordringer, som f. eks. manglende kapasitet i flyrutenet i regionen, har blitt drøftet i fellesskap på regionalt nivå før de ble løftet videre opp til nasjonalt nivå.

Barn og unge

Når det gjelder samarbeid og samordning på området Barn og unge har dette vært omfattende i 2020. Noe var etablert før, men vi ser at pandemien har tvunget frem større samordning og samarbeid. Det gjelder f. eks mellom helsetjenesten for barn og unge, barneverntjenesten, barnehager og skoler. Vi har hatt samarbeid med Trøndelag, Troms og Finnmark, og RVTS om arbeid rettet mot voldsutsatte barn og unge. Arbeidet har både bidratt til bedre samordning internt i embetet, med andre aktører og kommuner, og også den interne samordningen i eget embete. På barnehage- og skoleområdet opplever vi at samordningsrollen ut mot kommunene, UH-sektoren, PP-tjenesten og Statped gjennom Kompetanseløftet, den desentraliserte- og regionale kompetanseordninger er styrket.

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Et av fylkesmannens viktigste virkemidler for å ivareta rettsikkerheten på en enhetlig måte er å vurdere om vedtak som gjøres i kommuner, helseforetak, barnevernstjenestene osv. er i tråd med gjeldende lover og regler. Dette ivaretas i første omgang gjennom veiledning og uttalelser og i siste instans gjennom lovlighetskontroll, klage og omgjøring.

Nytt i 2020 var at alle kommunen i Nordland i epidemiens første fase hadde lokale forskrifter etter smittevernloven. Det ble forventet at embetet skulle gjennomføre lovlighetskontroll av disse. Dette var et utfordrende arbeide for embetet hvor vi av flere grunner måtte velge å benytte veiledning fremfor vedtak som virkemiddel ovenfor kommunene. Det har også vært mange spørsmål knyttet til gjennomføring av møter og vedtak i folkevalgte forsamlinger og spørsmål knyttet til forståelsen av den til enhver tid gjeldende Covid-19 forskrift. Dette har vi i god erfaring med å løse gjennom faste "kommunemøter" med tilhørende referater hvor svar på "alle" spørsmål har blitt gjort tilgjengelige for alle.

På planområdet ser vi at en tendens til at saker ikke sendes på høring eller at dispensasjoner gis uten at vilkårene er begrunnet og oppfylt.

Rettsanvendelsesskjønnet blir ofte gjenstand for vurdering av kommunenes frie skjønn - til tross for at hensynene bak bestemmelsene svært ofte ikke er tilstrekkelig vurdert. Kommunenes frie skjønn kan derfor ofte bli et spørsmål om rettsikkerhet for de som blir berørt av vedtak som ikke er i tråd med regelverket.

Landbruk og reindrift

Fylkesmannen har informert kommunal landbruksforvaltning om gjeldende nasjonale mål, strategier og prioriterte satsinger gjennom fagsamlinger og møteaktiviteter via Teams. På skogbruksområdet har vi arrangert webinar for kommunene med tema: Tilskudd til skogsveier, tilskudd til skogsdrift. Det har også blitt informert om Ekstraordinært tilskudd til planting og tiltakspakke for skogbruket på bakgrunn av Covid-19. Målet var å harmonisere saksbehandling, regelverk, samt å styrke nettverk i kommunal sektor.

Det er brukt relativt mye ressurser på kontrollarbeidet innen landbruk og reindrift i 2020. Oppmerksomhet har vært rettet mot produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, der handteringen av saker som gjelder dyrevelferd inngår. Det er gjennomført to regionale samlinger for kommunene med tema tilskuddsforvaltning og avkorting. Målene i risikobasert kontrollplan er oppfylt.

En del av hensikten har vært å få til en bedre harmonisering og derved styrke rettsikkerheten i den kommunale landbruksforvaltningen. Her ser vi en bedring, men det er fortsatt noe å gå på.

Helse og omsorg

Rettsikkerheten innenfor det psykiske helsevernet bekymrer Fylkesmannen. Både ledere og personell i tjenestene beskriver at endringer i lovverket (psykisk helsevernloven) og utfordringer omkring konseptet med samtykkekompetanse skaper egne utfordringer. Rettsikkerheten til pasienter som faller inn under helse- og omsorgstjenestens kapittel 9 er også et risikoområde, særlig i de kommunene der det er liten kompetanse og kapasitet i de relevante tjenestene. Flere steder i fylket er det også begrenset kapasitet i spesialisthelsetjenesten sine habiliteringsavdelinger som er de som skal stå for den faglige veiledning.

Barnehage og skole

Vi har i 2020 hatt stor fokus på rettsikkerheten hos barn i barnehage og skole. Risikovurderinger som vi har gjort viser at det fremdeles er mye å gjøre på dette området, og i vårt arbeid med håndhevingsordningen, klagebehandling i spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp, og andre klager har vi lagt vekt på god veiledning og direkte kontakt med barnehager, skoler og eiere. Vi har stort sett fått gjennomført tilsyn som planlagt dette året, og de fleste kommuner og barnehagemyndigheter har også takket ja til tilbud om veiledning i etterkant. Vi vurderer derfor måloppnåelsen som god på området, selv om vi ser at dette er utfordringer som fremdeles er levende, og vi vil derfor fortsette et målbevisst arbeid på området.

Utsatte barn og unge

Rettsikkerheten for barn som bor på institusjon er prioritert. Institusjonstilsyn og behandling av klagesaker fra beboere på institusjoner i Nordland er derfor høyt prioritert. Fylkesmannen har hatt stort fokus på rettighetsforskriften og på at barn og unge på institusjon får god omsorg og tjenester de har behov for (feks. skole- og helsetjenester). Vi tilbyr samtaler med alle barn på institusjon og er bevisst at vi er tilgjengelige for barn og unge som ønsker å snakke med oss.

På barnevernområdet har vi hatt hatt mange krevende og store tilsynssaker, også saker som berører helsetjenester. Dette er en type saker som i noen tilfeller har tatt for lang tid å behandle. Vi har evaluert, og kommet frem til at vi kan forbedre planleggingen og forankringen av tilsynslederansvaret for å bli mer effektive. Dette er spesielt viktig i saker som behandles på tvers av våre avdelinger.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Utsatte barn og unge

Fylkesmannen har sendt ut ulike undersøkelser til kommunene (barnevern, krisesenter, helsetjenester for barn og unge) på vegne av den sentrale koordineringsgruppa for barn og unge. Disse undersøkelsene er blitt vurdert/analysert og har vært tema i dialogmøter med både Helsetilsynet, Bufdir og andre sentrale myndigheter - samt med kommunene og regionale aktører på ulike møter og arenaer.

Barnehage og skole

Nordland har mange kommuner med i oppfølgingsordningen. Vi har tatt initiativ til et eget veilederkorps som skal bidra til utvikling i disse kommunene. Det har vist seg å være et svært godt bidrag, og har fortsatt dette arbeidet etter godkjenning fra Utdanningsdirektoratet.

I 2020 har vi dessuten hatt svært god kontakt med kommunene om oppfølging i pandemien, der vi har fått mye kunnskap om de erfaringer som de har gjort. Mye av disse erfaringene er samlet i rapporter som er sendt til nasjonale myndigheter.

EMB/Helse og sosial/Kommunal beredskap

Kriseledelsen og krisestab har gjennom faste samarbeidsmøter med DSB og Hdir meldt om ulike utfordringer som kommunene har under pandemien. Nordland har rapportert både på fagkanal og på samordningskanal ved flere ulike hendelser i 2020. I forbindelse med Covid-19 sendes det jevnlig rapporter på både fag- og samordningskanal.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Fylkesmannen har god dialog med kommunene i planarbeidet i forbindelse med oppstart og behandling av kommunale planer, og gir også veiledning på saksbehandlernivå.

Fylkesmannens egen tverrsektorielle plangruppe har ansvar for å følge opp våre ansvarsområder på plansiden. Vi er også representert i samtlige planforum, og ulike nettverk for planleggere i kommunene.

Arealbruken er nok samlet sett for Nordland ikke tilstrekkelig bærekraftig og fremtidsrettet. Årsaken er at arealforbruket og avvik fra arealøkonomiske prinsipper vurderes til å være for stort. Herunder ligger også utfordringer knyttet til statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SBAT) og at det for store deler av de mer perifere områdene ikke foreligger tilstrekkelig alternativ til personbilbasert transport.

Mye av planleggingen i fylket er fortsatt fragmentert og tiltaksinitiert. Helhetlige strategier basert på bærekraftprinsippene synes være utfordrende å følge opp både i overordnede kommunale planer, herunder i linjen mellom samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen og videre ned på mer detaljert plannivå og tiltaksnivå.

Årsaken til dette er sammensatt, men hovedårsaken er gamle planer og/eller videreføring av avklaringer gjort i eldre planer, manglende kapasitet/vilje og

plankompetanse i kommunene.

Mange av kommunene i Nordland er i en negativ spiral med befolkningsnedgang, trangere kommuneøkonomi og behov for å ta ned driften. Kommunene prioriterer ikke den overordnede kommuneplanleggingen i tilstrekkelig grad. I valget mellom sårt tiltrengt aktivitet blir hensynet til allmenne interesser og bærekraftsprinsippene ofte nedprioritert.

Dette medfører at arealdisponeringen i flere kommuner i stor grad ser ut til å bli styrt av utbyggingsinteresser og ikke som en del av en overordnet plan for utviklingen i hver enkelt kommune. Dette resulterer ofte i konflikter med nasjonale rammer for planleggingen, herunder strandsonevern, friluftsliv, naturmangfold, reindrift og landbruk. En stabil økning i antall dispensasjoner de siste ti år er med på å svekke en styrt og helhetlig arealplanlegging.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene har god kunnskap om nasjonale og viktige regionale interesser

Fylkesmannen formidler nasjonale forventninger og politikk i ulike sammenhenger, slik som medvirkning i pågående planarbeid, plannettverk, planforum og regional plankonferanse (webinar). Her vektlegges å formidle dette ved bruk av gode eksempler og metodikk. Det siste året har vi bl.a. kommet med innspill til en lang rekke planstrategier, der det fra vår side vært fokusert på FNs bærekraftsmål, som kan ansees som en "fellesnevneren" for at kommunen skal kunne nærme seg målene om bærekraftige samfunn.

Vi forsøker å bidra til en mer kunnskapsbasert arealforvaltning med vekt på overordnet planlegging. Kommuner oppfordres til å lage et arealregnskap som grunnlag for sitt planarbeid og enkelte kommuner har benyttet seg av en slik metodikk i forbindelse med arealdelen.

Også i forbindelse med strandsoneforvaltning oppfordres kommuner til å kartlegge funksjonell strandsone ved bruk av metodikk utviklet av Steigen kommune i samarbeid med Nordland fylkeskommune.

Kommunene har i det vesentligste god oversikt over nasjonale og viktige regionale interesser. Vi ser også at en stor del av kommunene har registrert nasjonale forventninger om bruk av bærekraftsmålene som grunnlag for kommunal planlegging, men må konstatere at dette i begrenset / varierende grad følges opp. Manglende kunnskap om sammenheng fører både til at det foretas utvalg av bærekraftsmål som passer for ønsket kommunal utvikling, og at grunnleggende bærekraftsmål som legger begrensninger utelates.

Vi opplever videre at det jevnt over er høyt fokus på planmessig å legge til rette for at private aktører kan bygge der de måtte ønske, for å demme opp mot befolkningsnedgang / fraflytting. Vi oppfordrer kommunene om å utarbeide arealregnskap som del av kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, utvikling av arealstrategier og kommunal arealplanlegging slik at de i større grad kan ta region selv for utviklingen av kommunene.

Vi mener at vi har en god dialog med kommunene, og at kommunene på administrativt nivå jevnt over bør ha nødvendig kunnskap om nasjonale og viktige regionale interesser i planleggingen. Politisk ser det imidlertid ut til at det er krevende å ha tilstrekkelig forståelse for disse interessene. Om det oppstår konflikt i forhold til lokale interesser for utbygging er det gjerne stor politisk vilje til å hevde kommunal sjølråderett, noe som kan begrunnes med signaler fra sentrale myndigheter om at regional stat skal være forsiktig med å bruke bl.a. innsigelser til kommunale planer. Her opplever vi at de politiske signalene og de fagspesifikke forventningene ofte ikke samsvarer.

På dette grunnlaget kan det hevdes at kommunal kunnskap om og forståelse for nasjonale og viktige regionale interesser samlet sett er begrenset og settes derfor til middels.

Ivaretagelse og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Nasjonale og viktige regionale interesser er ivaretatt i kommunale og regionale planer.

Fylkesmannen har kontinuerlig dialog om nasjonale og viktige regionale hensyn med de fleste kommunene, på de arenaer som er tilgjengelig.

En stor del av dialogen skjer ved oppstart og høring av kommunale planer. Vi søker alltid å komme med tidlige og tydelige innspill til planprosessene, der nasjonale og viktige regionale hensyn blir klargjort - spesielt i prosessene med kommuneplanens arealdel.

Vi ser imidlertid likevel at kommunene ofte lager planer som kommer i direkte konflikt med disse innspillene, og det ofte blir diskusjoner omkring i hvilken grad nasjonale og regionale hensyn skal overstyre kommunenes handlingsrom.

Hvordan nasjonale mål kan omsettes til lokal handling og hvordan kan nasjonale hensyn forenes med lokale behov og politikk var tema på regional plankonferanse/webinar i november.

Mye av planleggingen i fylket er ellers fragmentert og bygger ikke på helhetlige overordnede kommunale planer. Årsaken til dette er sammensatt, men hovedårsaken er gamle planer, manglende kapasitet og plankompetanse i kommunene.

På grunnlag av dette mener vi at kommunale planer bare i begrenset grad ivaretar nasjonale eller viktige regionale interesser («liten» til «middels» grad).

Som bidrag til økt kommunal bevissthet vil vi fortsatt i planveiledningen ha fokus på oppfølging av FN's bærekraftsmål gjennom helhetlig kommunal planlegging (jf. nasjonale forventninger). Statsforvalteren i Nordland bevilget ellers særskilte midler (prosjektskjønnsmidler) til dette arbeidet i 2020, med sikte på å styrke kompetanse og kapasitet til bærekraftig i kommunal planlegging (jf. [hjemmesida vår](#)). Disse midlene blir videreført også for 2021.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

God innsigelsespraksis

Fylkesmannen har gode rutiner for å avklare og samordne innsigelser. Det kan by på vanskelige avveininger når Fylkesmannens egne innsigelser og nasjonale interesser skal veies opp mot lokal politikk (det kommunale selvstyret).

Det vektlegges at innsigelser er riktig begrunnet og bare fremmes der dette er nødvendig. Som et alternativ kan plansaken drøftes i dialog med kommunen før det fremmes innsigelse. Dette bidrar både til at eventuelle misforståelser ryddes av veien, og at behovet for mekling blir klargjort. Slik klargjøring er spesielt viktig der konflikten anses særlig vanskelig, for eksempel når tiltaket har stor samfunnsmessig interesse samtidig som arealkonflikten er vesentlig.

Når innsigelse fremmes søker Fylkesmannen, som utgangspunkt, alltid å løse konflikter før det gjennomføres mekling. Det kan for øvrig oppleves som en utfordring at Fylkesmannen ved mekling både skal være fagmyndighet og ivareta rollen som mekler.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.3 i TB)

Rapportere på

Statlige innsigelser er samordnet

Alle planforslag som anses å komme i konflikt med nasjonale interesser eller vesentlige regionale interesser innenfor Fylkesmannens myndighetsområde tas opp i samordningsmøter med embetsledelsen to uker før høringsfristen utgår. I møtet vurderes om innsigelsen bør fremmes og hvordan den i så fall skal begrunnes, eller om saken kan følges opp på annen måte.

Fylkesmannen har i sine rutiner lagt til rette for dialog i høringsperioden der embetsledelsen ønsker nærmere avklaring av planforslaget sett i forhold til nasjonale interesser som berøres. Dette kan bidra til avklaring og løsning uten at innsigelse fremmes, eventuelt ved at kommunen tar tilbake planforslaget for bearbeiding.

Også etter at en innsigelse er fremmet er det praksis for å finne løsning gjennom dialog som et alternativ til mekling. Dialogen skjer på administrativt nivå direkte mellom kommunen og den aktuelle fagmyndighet med eller uten Fylkesmannens deltakelse.

Dialog kan også skje på politisk nivå gjerne med kommunebesøk og befaring, etter invitasjon fra kommunen. Fylkesmannen strekker seg langt for å imøtekomme dette, men ser det også som uheldig når skillet mellom dialogmøter og mekling blir uklart.

Oppfølging av samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene har på bakgrunn av helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, et kunnskapsgrunnlag for å utarbeide mål for arbeidet med samfunnssikkerhet. Kommunen ser til at denne kunnskapen følges opp i alle planer etter plan- og bygningsloven, for eksempel oppfølging av helhetlig ROS i plansystemet.

Vi har i 2020 styrket arbeidet med oppfølging av samfunnssikkerhet og beredskap i planarbeid. Beredskapsseksjonen har fått tilført en 100% stilling til å følge opp dette arbeidet. I dette ligger det å se til at kommunene benytter helhetlig ROS som grunnlag for planarbeid.

Med at vi nå følger ekstra opp samfunnssikkerhet i plan ser vi at enkelte kommuner har en vei å gå for å se sammenhenger mellom sivilbeskyttelsesloven og plan- og bygningsloven. Dette vil bli fulgt videre opp i 2021.

Det var planlagt et "vær smart"- kurs i klimatilpasning i april 2020. Dette ble utsatt grunnet koronasituasjonen. Planen nå er å gjennomføre dette kurset til høsten 2021.

Ivaretagelse av samfunnssikkerhet i plansaker (fra kapittel 3.1.1.1.3.2 i TB)

Rapportere på

I hvilken grad ivaretar kommunen samfunnssikkerhetshensyn i alle planer:

1. Alle planprogram beskriver hvordan samfunnssikkerhet skal ivaretas.
2. Det stilles kvalitetskrav til ROS-analyser og kvalitetssikres i etterhånd, når disse gjennomføres av eksterne.
3. Avdekket risiko og sårbarhet, inkludert klimaendringer, følges opp i planer.
4. Tiltak fra overordnet plan følges opp på lavere plannivå

Kommunene har blitt bedre til å ivareta samfunnssikkerhet i plan. Vi veileder kommunene og påpeker at ny sjekkliste fra DSB må brukes, og at ny veileder fra DSB må brukes. Vårt inntrykk er at kommunene setter fokus på enkelttemner. For eksempel er det et stort fokus på havnivåstigning, men noe mindre på andre andre klimarelaterte spørsmål som flom.

Vi gjennomgår nå alle saker der samfunnssikkerhet og beredskap er relevant tema og gir tilbakemeldinger til kommunene.

Vi har en del tiltak som konferanser og annen opplæring som har blitt utsatt grunnet sterkt press på koronahåndtering. Vi håper å få iverksatt noen av disse tiltakene i 2021.

Drikkevannsforsyning (fra kapittel 3.1.1.1.3.3 i TB)

Rapportere på

Kommunene ivaretar og fremmer drikkevannshensyn i de regionale vannforvaltningsplanene.

Dette tiltaket har ikke blitt fulgt opp fra vår side grunnet koronahåndtering. Vi har satt fokus på drikkevann gjennom et eget scenario i fylkes-ROS og gjennom øvelse for kommunene i bortfall av vann i 2019.

Vår bekymring er mer rettet mot bortfall av vann og ikke selve drikkevannskvaliteten. Med bakgrunn i situasjonen vi har nå med langvarig vintertørke, er vannsituasjonen i Nordland noe vi kommer til å følge opp i årene fremover da forventede klimaendringer også innebærer lengre perioder med vintertørke. Dette arbeidet blir da gjennomført som en del av oppfølgingsplan for Fylkes-ROS hvor også regionale vannforvaltningsplaner trekkes inn som et grunnlag for å sikre stabil forsyning av rent vann.

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 3.1.1.1.3.4 i TB)

Rapportere på

Kommuner med storulykkevirksomheter etablerer hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt virksomhetene når planer revideres/rulleres.

For å kartlegge kommunenes forhold til storulykkevirksomheter ble det sendt ut et brev med spørsmål til arealplanleggere og beredskapskoordinator i kommuner med slike virksomheter. Av 19 kommuner svarte 13. Undersøkelsen har ikke blitt fulgt opp grunnet Koronapandemien.

Den foreløpige vurderingen er at kommunene som svarte i hovedsak har oversikt på arealsiden, men at kommunikasjonen som forskriften legger opp til på beredskapssiden ikke finner sted (ikke kjennskap til virksomhetens kontaktperson, beredskapsplaner og sikkerhetsrapport (der relevant), ikke felles øvelser osv.). Dette gjelder spesielt der virksomhetene er midlertidige.

Oppfølging av storulykkesbedrifter vil bli tema i oppfølgingsplan til Fylkes-ROS-

Planleggingen skjer i tråd med rundskriv T-2/16 mm (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Tilstrekkelig ivaretagelse av nasjonale og vesentlige regionale interesser i tråd med rundskriv T-2/16, Statlige planretningslinjer og andre nasjonale føringer (herunder nye nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging) på klima- og miljøområdet

Kommunene ivaretar nasjonale / regionale hensyn i middels /- liten grad. Selv om vi ser en økende bevissthet på overordna strategisk nivå, taper hensynet til klima- og miljø gjerne i kampen mot lokalisering av bl.a. attraktive boligtomter og områder til næringsformål. Det er også en utfordring at det er lagt ut for

store arealer med åpning for ulike utbyggingsformål i eldre, men fortsatt gjeldende, arealplaner. Når revisjon gjennomføres blir det derfor enkelt å hevde at et nytt planforslag innebærer betydelige innstramminger, selv om det fortsatt ikke er tatt tilfredsstillende hensyn til f.eks. strandsonen langs sjø og vassdrag, risikoen for utslipp av klimagasser eller friluftslivs- /nærmiljøhensyn.

Vi er forutsigbare gjennom innspill og dialog tidlig i planprosessene, og administrasjonen i kommunene er tidlig godt kjent med nasjonale forventninger til den kommunale planleggingen.

Kommunene er opptatt av kommunenes frie skjønn, men vi får noen ganger et inntrykk av at det er en oppfatning i noen kommuner om at dette overstyrer rettsanvendelsesskjønnet. Dette kan gi store utfordringer sett i forhold til kravene som er stilt til oppfølging av nasjonale og viktige regionale hensyn i rundskriv T-2/16.

For å bidra til politisk eierskap av ansvaret for å ivareta klimahensyn i planleggingen, samt forvalte verdier knyttet til bl.a. naturmangfold og nærmiljø vil vi bidra til at utvikling av kommunale klima- og energiplaner og -delplaner for naturmangfold blir utarbeidet og integrert i kommunenes helhetlige planlegging. Fylkesmannen kan også forsøke å være enda tydeligere tidlig i planprosessen på nasjonale forventninger og betydningen av disse - spesielt mot politikere i kommunene.

Boligsosiale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Fylkesmannen samarbeider med Husbanken i prosjektet "Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging". Prosjektet er forankret i strategien "Bolig for velferd". Prosjektet omfatter 4 av Nordlands kommuner; Fauske, Vefsn, Sortland og Vågan. Prosjektet er utvidet med ett år på grunn av pandemien.

Fylkesmannen formidler kommunens ansvar på det boligsosiale området i alle planstrategier og som merknad ved høring av planprogram der boligsosiale hensyn ikke er synliggjort. For øvrig understrekes viktigheten av å ivareta slike hensyn i kommunens helhetlige planlegging og plansystemet.

Rekruttering og kompetanseplanlegging på helse- og omsorgsområdet (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging skjer i tråd med Lov om folkehelsearbeid §6, Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene (FOR-2016-10-28-1250), og bærekraftsmål i § 1.1 i Plan- og bygningsloven.

I og med at det ikke finnes nasjonale indikatorer for å vurdere om systematisk og langsiktig folkehelsearbeid, er dette vanskelig å vurdere. Enkelte kommuner har et godt kunnskapsgrunnlag der oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer over tid er oppdatert. Vi leser alle innsendte planstrategier og andre planer som kommuneplanens samfunnsdel og vurderer at de aller fleste kommuner vektlegger folkehelse i økende grad. En del kommuner har sitt oversiktsdokument lett tilgjengelig på kommunens nettside. Vi formidler kravene til et systematisk folkehelsearbeid i ulike møter. I 2020 har vi hatt møter med mange kommuner om Leve hele livet, der vi formidler betydningen av tverrfaglig folkehelsearbeid.

I 2020 har det kommet inn 27 planstrategier eller forslag til planstrategi. De fleste kommuner har beskrevet FNs bærekraftsmål og mange vektlegger også sosial bærekraft i sin planstrategi. Det er imidlertid ikke så mange kommuner som viser en god sammenheng mellom det overordnede planverket, sektorplaner og økonomiplan. I en del kommunale planstrategier er kunnskapsgrunnlaget utdatert og relativt spinkelt. Vi formidler aktuelt verktøy og hjelpemidler til bruk i kommunal planlegging både med tanke på folkehelsearbeid og planlegging innen helse og omsorg.

Vi gir konkrete innspill på om helseperspektivet er ivarettatt. Vi har også gitt innspill på rekrutterings- og kompetanseplanlegging som et ledd i å utarbeide en helhetlig kommunedelplan for helse og omsorg i kommunen. Rekruttering og kompetanseplanlegging blir tatt opp i ulike fora og møter med kommunene. I 2020 har det vært gjennomført veiledningsmøter med kommunene i satsingen Leve hele livet, hvor temaet rekruttering og kompetanseplanlegging er tema som noen kommuner selv tar opp. Vi kommenterer rekruttering og kompetanseplaner dersom kommunen ikke nevner dette i sin planstrategi. Mange av kommunene i Nordland har delplaner for ulike områder innen helse og omsorg og det mangler i stor grad en helhetlig kommunedelplan for helse og omsorg, som også omfatter rekruttering og kompetanseplanlegging.

Mange kommuner som har utfordringer med tanke på å rekruttere og beholde kompetanse. En del små kommuner har utfordringer med å motivere ufaglærte ansatte til å skaffe seg kompetanse. For mange kommuner i Nordland er det en egen utfordring at innretning og dimensjonering av tjenestene i mindre grad er avhengig av antall brukere/pasienter enn de er av område/landareal som skal dekkes. Når legevakt skal dimensjoneres for å kunne rykke ut ved behov betyr avstandene i legevaktsdistriktet vel så mye som antallet innbyggere. Dette kommer også tydelig frem når kommunene skal legge planer for den akuttmedisinske kjeden i samarbeid med det regionale helseforetaket.

For mange av kommunene med få innbyggere er det også en utfordring at de ikke lykkes med komme over det som ser ut til å være terskelverdier for attraktive arbeidsplasser/arbeidsmiljø. Få av de som i dag er ferdig med sin profesjonsutdanning ønsker å jobbe på en måte som ikke gir mulighet for å ha et robust fagmiljø rundt seg. Dette handler både om kompleksiteten og tverrfagligheten som i dag forventes av alle aktører (sykepleiere, jordmødre, helsesykepleiere, (kommune-) psykologer, leger, fysioterapeuter m. fl. og det handler om muligheten for å ha et normalt familieliv ved siden av jobben. Flere steder registrerer vi at man ikke klarer å dimensjonere dette og det gir seg utslag i manglende rekruttering eller at de som ansettes bare blir værende en kort stund. Slik Fylkesmannen ser det er ikke dette bare gjeldende innenfor kommunale helse- og omsorgstjenester, men også innenfor

spesialisthelsetjenesten der faggruppene oppleves som så "tynne" at de ikke bidrar til rekruttering og retensjon av kompetent personell.

I søknader til kompetanse- og innovasjonstilskuddet sendte de fleste kommuner inn kompetanseplaner. Noen kommuner har utdaterte kompetanseplaner, men andre har oppdaterte og gode planer for de neste årene. Kommunene skriver ofte hvilken kompetanse de har behov for og hva de gjør for å rekruttere kompetanse. Flere kommuner har gjort mange ulike rekrutteringsforsøk uten å lykkes med å skaffe kvalifisert personell. I Nordland vil det i 2021 bli oppstart av to desentraliserte sykepleierutdanninger. Ett tilbud er via Nord Universitet og ett via VID vitenskapelige høyskole.

Nord universitet har et prosjekt - Studentinord - der et av delprosjektene er å bidra til å rekruttere og beholde kvalifiserte sykepleiere i kommunene. Vi har ikke fullstendig oversikt over hvilke faggrupper som er vanskeligst å rekruttere, dette varierer fra kommune til kommune. Nordland har mange små kommuner med små fagmiljøer, noe som gjør rekruttering utfordrende. Vi har ikke et system der vi kontakter kommuner som ikke har planer for rekruttering og kompetanseplanlegging.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Planleggingen skjer i tråd med SPR for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Fylkesmannen viser særlig til SATP i overordnet arealplanlegging og planstrategier som tiltak for å ta klimahensyn.

Også små kommuner uten utbyggingspress oppfordres til å ha en utbyggingsstrategi etter prinsippene i SATP, men tilpasset lokale forhold. Og gjerne sett i sammenheng med andre hensyn slik som boligsosiale hensyn og offentlig tjenestetilbud.

Lokalisering av nye boligområder langt utenfor sentrum eller tettsteder frarådes, men gir sjeldent grunnlag for innsigelse alene. Men kan være relevant ved samtidig konflikt med naturmangfold, reindrift, jordvern eller myr.

Her savnes ofte vurdering av fortetningsalternativet, med grunnlag i et arealregnskap. Kommuneplanens arealdel medfører ofte overskuddsplanlegging ved at det avsettes langt mer areal for utbyggingsformål enn det er reelt behov for. Kommuner viser generelt liten forståelse for et krav om fortetting og transformasjon.

Fylkesmannen vil fremover vektlegge og veilede kommuner til å lage arealregnskap og overordnede utbyggingsstrategier i sin oversiktsplanlegging.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Massehåndtering avklares i regionale og kommunale planer

Massehåndtering, og da særlig håndtering av overskuddsmasser, avklares ofte i liten grad i arealplanene. I de tilfellene vi avdekker at prosjektet vil generere masser og hvor bruken av disse ikke er avklart, etterlyser vi dette.

Strandsone og vassdragsforvaltning (fra kapittel 3.1.1.1.8.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging i strandsonen langs sjø og vassdrag skjer i tråd med PBL § 1-8, SPR for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, RPR for verna vassdrag og regionale planer.

Strandsonen både langs sjø og vassdrag fortsetter å være under press fra utbyggingsinteresser, hvor stadig nye områder planavklares til utbyggingsformål og hvor det gis mange dispensasjoner i hundremetersbeltet.

Eksisterende utbygging gir ofte utgangspunkt for videre utbygging i strandsonen og sjø. Planretningslinjene har ikke bidratt merkbart til økt differensiering, men det finnes enkeltkommuner som nå har fått på plass byggegrenser mot sjø og vassdrag etter en mer differensiert tilnærming bl.a. gjennom karlegging av funksjonell strandsone. Fastsettelse av byggegrense alene vil i seg selv ikke fullt ut svare ut intensjonen med § 1-8 da det også i større grad må gjøres en mer helhetlig differensiering av hvilke områder som i sin helhet skal vernes og hvilke som kan utbygges etter nærmer gitte betingelser.

Kantsone langs vassdrag, spesielt i nærrområder til større byer og tettsteder og områder som er lett tilgjengelige, utsettes for et press fra utbyggingsinteresser. Her fastsettes det ofte generelle byggegrenser i overordnet plan, men som avviker noe når områder underlegges reguleringsplaner. Flere kommuner foretar en viss differensiering når det kommer til vassdrag som er av større verdi, dette gjelder blant annet for vernede vassdrag. Likevel planlegges det tiltak som kommer i berøring med SPR for vernede vassdrag. Ofte er dette knyttet til eldre inngrep, men det forekommer også planlegging i uberørte områder.

Vassdragsbeltets avgrensning og forvaltning er i liten grad differensiert etter registrerte verneverdier og arealtilstand, og klasseinndelt i forbindelse med arealdelene til kommuneplanene. Vefsna har dog en egen regional plan hvor dette er gjort.

Dette gjør at kommunene kun ivaretar nasjonale og regionale føringer kun i middels til liten grad.

Bærekraftig forvaltning fjell og utmark (fra kapittel 3.1.1.1.8.2 i TB)

Rapportere på

Planlegging i fjell og utmark skjer i tråd med Nasjonale forventninger og regionale planer

Det er få kommuner i Nordland som har fastsatt langsiktige utbyggingsgrenser mot fjell. Samtidig er det ikke alle kommunene som har like stort utbyggingspress av tiltak etter plan- og bygningsloven i fjellområdene. Nordland har heller ingen regional plan for fjellområdene.

Der utbygging forekommer vil dette ofte berøre større, sammenhengende natur- og friluftsområder i fjell. Dette vil ofte dreie seg om fritidsboliger, infrastruktur, mineralutvinning og saker etter energilovgivningen. Eksisterende utbygging skaper også utgangspunkt for videre ekspansjon av utbygging i fjellet.

Ut i fra disse rammene mener vi at vår innsats er tilfredsstillende.

Kommunene har en sentral rolle i dette arbeidet og vi ser nok at dette primært handler om lokalpolitisk vilje og evne til å planlegge i tråd med de nasjonale føringene og vi i tråd med nasjonale forventninger er varsomme med å overprøve det kommunale selvstyret.

Landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Kommuner og fylkeskommuner har kunnskap om landbrukets arealbehov, og ivaretar landbrukets interesser og behov i planprosesser og arealforvaltning.

De fleste kommunene i fylket ivaretar nasjonale føringer for landbrukets arealressurser i planprosesser og arealforvaltning i betydelig grad.

Mange kommuner har dog forholdsvis gamle kommuneplaner og dette medfører mange dispensasjonssaker som berører LNFR- områder i kommunene.

Flere av kommunene har manglende kapasitet og plankompetanse. I enkelte kommuner er deler av arealdisponeringen utbyggerstyrt og ikke en del av overordnede arealplaner. Dette gir noen utfordringer med hensyn til å ivareta jordvernet. Vi legger vekt på å ha en god dialog med kommunene i plansaker, og vi oppfatter at dette har god effekt overfor administrasjonen i kommunene. Det er fortsatt noe å gå på når det gjelder opplæring av kommunepolitikere.

En planlagt konferanse for kommunene med hovedvekt på arealforvaltning og klima i mars 2020 måtte avlyses på grunn av Covid-19. Pandemien har generelt sett gitt utfordringer for informasjon og opplæring av kommunene.

Landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.9.2 i TB)

Rapportere på

Omdisponering er i tråd med Stortingets jordvernmål 2020.

Fylkesmannen har utarbeidet en egen jordvernstrategi der målene er at det i fylket årlig ikke skal omdisponeres mer enn 200 dekar dyrka og 200 dekar dyrkbar areal. Strategien er utledet av Stortingets jordvernmål, og brukes aktivt i dialogen med kommunene og i behandlingen av arealsaker.

De fleste kommunene i fylket ivaretar nasjonale føringer for jordvern i sine arealplaner i betydelig grad.

Mange kommuner har forholdsvis gamle kommuneplaner og mange dispensasjonssaker som berører LNFR områder i kommunen. Flere av kommunene har manglende kapasitet og plankompetanse og i enkelte kommuner er deler av arealdisponeringen utbyggerstyrt og ikke en del av overordnede arealplaner.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
436.0	305.0	537.0	419.0	265.0	173.0	304.3	171.2	362.7	103.7

Vi har hatt en nedgang i omdisponering av dyrka jord fra 2018 til 2019. Det kan skyldes at få store samferdselsprosjekter er igangsatt i 2019. I tillegg er det få av kommunene som har vedtatt overordnede arealplaner i 2019. Når det gjelder omdisponering av dyrkbar jord har vi en nedgang fra 2018. I 2018 ble det rapportert inn at 246,2 dekar dyrkbar jord ble omdisponert. Tallet for 2019 er 112,1 dekar.

Reindriftens arealressurser (fra kapittel 3.1.1.1.10.1 i TB)

Rapportere på

Kommuner og fylkeskommuner har kunnskap om reindriftens arealbehov, og ivaretar reindriftens interesser og behov i planprosesser og arealforvaltning.

Fylkesmannen har fulgt opp planer og tiltak som kan få vesentlige konsekvenser for reindrift.

Kommunene ivaretar i betydelig grad nasjonale føringer. Dette begrunnes med en lav andel innsigelser og frarådinge.

Vi fikk inn 104 plansaker som berørte reindrifftsinteresser. Vi fremmet 3 innsigelser til 3 ulike planer av hensyn til reindrift.

Vi fikk tilsendt 810 dispensasjonssøknader på høring. Av disse hadde vi reindriffts faglige merknader til 27 saker (3,3 %), hvorav 10 ble frarådet (1,2 %). Vi har videre klaget på fire kommunale vedtak i dispensasjonssaker.

I tillegg har vi skrevet 5 uttalelser om motorferdsel i utmark og 19 uttalelser knyttet til arealsaker/dispensasjonssaker i Trøndelag.

Vi legger vekt på å gi konkrete innspill til kommuner så tidlig som mulig dersom vi ser konflikter med reindrifftsinteresser, og veileder også på mulige løsninger i en tidlig fase. Vi mener dette har bidratt til den lave andelen innsigelser og frarådinge.

Vi kan bli bedre på å avholde flere opplæringsøkter med folkevalgte og administrasjonen i kommunene. Til bedre forståelse utbyggere har for reindriffts utfordringer, og til tidligere dialog blir opprettet, til bedre blir prosessene.

Reindriffts distriktsplaner blir brukt sammen med reindriffts arealbrukskart som en første inngang til å se utfordringer.

Reindriffts arealressurser er ivare tatt i alle planprosesser

	Distrikter med godkjente regler/planer	Antall distrikter med godkjente regler/planer	Antall distrikter i reinbeiteområdet	Antall planer som er oppdatert siste fire år
Distrikter med godkjente bruksregler etter reindrifftsloven av 2007	100 %	12	12	0
Distrikter med godkjente distriktsplaner etter reindrifftsloven av 2007	83 %	10	12	6

DP oppdatert-Skjomen, Ildgruben, Jillen-Njaarke, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Voengelh-Njaarke

Aktiv bruk av KU-forskriften § 10 (fra kapittel 3.1.1.1.11.1 i TB)

Rapportere på

Aktiv bruk av KU-forskriften § 10 med tilhørende veileder i kommunene

Kommunene foretar ofte vurderinger av forskriftens § 10 basert på tiltakshaver/plankonsulentenes redegjørelser i forbindelse med oppstartsmøtet.

Inntrykket er generelt at kommunene/tiltakshaverne undervurderer-/kommunerer virkningene for § 10-kriteriene når slike interesser er til stede. Generelt synes det i slike tilfeller at det ofte konkluderes med at virkningene av tiltak eller planer ikke kommer i konflikt, og at man i denne vurderingen ser bort fra forskriftsordlyden "kan komme i konflikt med". Begrunnelsene for at det ikke utløses konsekvensutredningsplikt er svært ofte mangelfulle.

Utredningsplikten for akvakultursaker etter akvakulturloven har aldri blitt utløst i fylket. Dette synes som en systematisk forvaltningsutfordring. Riktignok vil en del av undersøkelsene i forbindelse med konsesjonssøknaden tilfredsstillende flere utredningstema, men vil i de fleste tilfeller ha en for begrenset tilnærming.

Systematisk folkehelsearbeid etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.12.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging skjer i tråd med Folkehelseloven § 5-7, og § 3-1 f) samt kap. 10 og 11 i Plan- og bygningsloven. Kommunene har fått formidlet revidert veiledning ([Helsedirektoratets nettsider](#)) til et systematisk folkehelsearbeid.

Vi har ikke mottatt utkast til eller ferdig planstrategi fra alle kommuner i fylket. Vi har lagt vekt på å veilede om betydningen av å utjevne sosiale ulikheter for at kommunene på den måten kan bidra til å redusere sosialt skapte helseforskjeller. Vi orienterer kommunene om betydningen av å ha god oversikt over utfordringer og muligheter i folkehelsearbeidet, slik at de kan planlegge bedre. Vi har formidlet at det er utarbeidet ny veileder til et systematisk folkehelsearbeid på Helsedirektoratet sine nettsider. Vi formidler også ulike verktøy som er utviklet til hjelp i planarbeidet, eksempelvis Håndbok i aldersvennlig stedsutvikling.

Alle kommuner i Nordland har utarbeidet et oversiktdokument over folkehelsen, men ikke alle kommuner har en god løpende oversikt over utviklingen og hvilke utfordringer de faktisk står overfor. Ikke alle kommuner legger ved kunnskapsgrunnlaget med oversikt over helsestilstand og påvirkningsfaktorer når de sender planstrategi til oss. Av de kommuner som har sendt inn kommunal planstrategi i 2020, har de fleste satt folkehelsearbeid på dagsorden. Vi erfarer at kommunene i økende grad har et overordnet mål om at kommunen skal ha et godt og systematisk folkehelsearbeid. Målene de fleste kommuner har er ofte generelle og står ikke alltid i forhold til utfordringene. Vi har inntrykk av at kommunene vektlegger folkehelse i stadig større grad.

Fylkesmannen har også et samarbeid med Husbanken Bodø, både om samhandling mellom Fylkesmannen, Husbanken og ulike andre regionale aktører og at kommunene tar boligsosiale hensyn i kommunal planlegging. Samarbeidet søker å se sammenhenger i kommunale planprosesser samt å prioritere riktig ut fra lokale behov i Nordland. Hvordan folk bor har stor betydning for folkehelsen, og vi setter spesielt fokus på utsatte grupper og godt planarbeid i kommunene.

3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Vi har i 2020 brukt mye ressurser på å håndtere koronakrisen og i dette understøtte kommunene i deres krisehåndtering. Det meste av beredskapsressurser har vært benyttet på krisehåndtering og det har derfor vært nødvendig å nedprioritere andre områder innenfor beredskap.

Det vi har prioritert er å være tilgjengelige for kommunene for å svare ut spørsmål og avhjelpe kommunenes håndtering av koronapandemien. På det meste i mars/april var et 30-tall personer hos oss involvert i krisearbeidet. Mye rettet mot å svare ut spørsmål kommunene hadde rundt stadig nye tiltak.

Vi har også understøttet kommunene ved lokale utbrudd gjennom å delta i møter i kommunal kriseledelse.

Vårt arbeid er utførlig beskrevet i rapporter til koronakommisjonene og i underveisevaluering til DSB. Så vi henviser til disse rapportene for detaljopplysninger.

Vi har i 2020 også håndtert hendelser knyttet til mulig vårflo. Snøskred med oppdemning av elv i Saltdal kommune, høstflom i Rana kommune i tillegg til brudd i kollektivtrafikk grunnet inndragelse av sertifikat i Boreal, samt EKOM-brudd. I disse hendelsene har vi understøttet kommunene.

Vi mener at vi har oppfylt kravene som ligger i fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks på krisehåndtering på en god måte.

Landbruks- og reindriftsavdelinga har utarbeidet en egen beredskapsplan der reindrift inngår. Denne planen er en del av Fylkesmannens beredskapsplan, og kom til anvendelse i forbindelse med beitekrisen i reindrifta vinteren 2020.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet. For å tilfredsstille nasjonale smitteråd kan Fylkesmannen vurdere alternativer til fysisk tilsyn, for eksempel via elektroniske plattformer. Fylkesmannen vurderer om helseberedskap skal inngå i tilsynet, ref. 3.1.1.2.1.2. Fylkesmannen forventes å gjennomføre tilsyn i 2020 så langt det lar seg gjøre, og tilpasser tilsynsaktiviteten slik at kommunene kan prioritere ressurser til å håndtere Covid-19.

Statsforvalteren i Nordland har i 2020 innledet tilsyn med 10 kommuner og alle tilsynene er fellestilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap. På grunn av pandemien har vi besluttet å kjøre dokumenttilsyn som vil bli supplert med digitale møter der vi finner det ønskelig.

Beklageligvis har vi ikke fått sluttført disse tilsynene i 2020 av ulike årsaker. Først og fremst av kapasitetshensyn hos oss da pandemihåndtering har tatt mer ressurser i høst enn det vi antok når vi begynte dokumenttilsynene. Vi er dog godt i gang og vil i løpet av et par måneder ferdigstille de fleste av disse tilsynene. Et par kommuner vil vi vurdere stedlig tilsyn til høsten da tilsendt dokumentasjon er for svak.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall kommuner gjennomført tilsyn
25.00 %	- 25.00	0.00 %	41.00	0.00

Det er påbegynt dokumenttilsyn i 10 kommuner. Disse tilsynene ferdigstilles i 2021 grunnet pandemien. Opprinnelige avtalte tilsyn i mars og april ble avlyst grunnet pandemien.

Felles tilsyn med beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen avgjør om det skal gjennomføres tilsyn med helseberedskap i kommunene basert på kunnskap om risiko og sårbarhet. Tilsyn med helseberedskap i kommunene skal gjennomføres som felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven, jf. [Veileder for felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap](#) fra DSB og Statens helsetilsyn.

Planlagte tilsyn i 2020 på beredskapsområdet var også planlagt som tilsyn på helseberedskap.

Veiledning om samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal styrke veiledningen i kommunene i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder helseberedskap.

Vi har hatt et veldig stort fokus på veiledning av kommunene i pandemihåndteringen. Både på beredskap og helse. Utover dette har det ikke vært kapasitet til veiledning på andre beredskapstemaer.

Egenberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i 2020 bidra til at kommunene arbeider for styrket egenberedskap hos innbyggerne gjennom lokale tiltak og oppfølging av *Egenberedskapskampanjen* fra DSB.

DSB avlyste egenberedskapskampanjen. Den er derfor ikke fulgt opp videre fra oss i 2020.

Øvelse for kommunens kriseorganisasjon (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i løpet av 2019- 2022 gjennomføre øvelse for alle kommuners kriseorganisasjon.

Øvelse Nordland 2020

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte sin årlige krisehåndteringsøvelse i uke 4 i januar 2020, hvor 37 av 41 kommuner deltok i øvelsen. Øvelsen ble gjennomført som diskusjonsøvelse og hadde temaet «brann på fartøy» (båt eller tankbil). Scenarioet for øvelsen var inspirert av en båtbrann i Tromsø kommune i september 2019. Fokuset i scenarioet ble primært på evakuering av et forholdsvis stort område i sentrum av kommunene. Salten Brann bisto i den faglige vurderingen av scenarioet så øvelsen ble så autentisk som mulig.

Øvingsmålene for kriseledelsen var å blant annet å øke kunnskapen om eget planverk, identifisere ansvars- og rolleforståelse, samt får en god diskusjon rundt løsninger og problemstillinger som kommunen vil kunne møte i lignende hendelser. Kommunene ble også bedt om å planlegge for opprettholdelse av normal funksjon ved større hendelser, herunder evakuering av rådhus. Kommunene ble bedt om å bruke krisehåndteringsverktøye CIM for å trene på loggføring og rapportering til Fylkesmannen.

I evalueringen virket kriseledelsen i kommunene gjennomgående fornøyd med øvelsen. Kriseledelsen fremhevet noen elementer som avgjørende for å kunne drive god krisehåndtering i lignende hendelser. Herunder kjennskap til roller og ansvar, planverk og rutiner, samt øve med nøkkelpersonell som eksempelvis kommuneoverlege og brann. Etter gjennomgang av kriseledelsens evaluering og tilbakemeldinger, samt med over 90% deltagelse, ser Fylkesmannen i Nordland seg fornøyd med gjennomføring av øvelsen 2020.

Gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene

År	Totalt antall kommuner i embetet	Antall gjennomførte øvelser for kommunens kriseorganisasjon	Overordnet øvingsmål
2019	44	38	Håndtering av bortfall av vann etter cyberhendelse
2020	41	37	Håndtering av brann i fartøy (båt eller tankbil)

3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene

Her er det nok store forskjeller mellom kommunene og ulike oppfatninger. Pbl. regler om prosess og det 4-årig planhullet er viktige verktøy for styring og utvikling av kommunesamfunnene. Som kjent har Nordland mange små kommuner med befolkningsnedgang som har utfordringer knyttet til ressurser, kapasitet og kompetanse. I mange kommuner blir ikke plan- og utviklingsarbeid prioritert først når ressurser skal fordeles. Arealplanarbeidet blir ofte prioritert, men er svært krevende og tar mye ressurser og tid. Samtidig er byggeaktiviteten lav. Ellers ser vi at kommunene prioriterer ulike planoppgaver ut fra egen behov. Slik sett fungerer plansystemet for kommunene, uten at de nødvendigvis har helhetlige planer for utvikling av kommunen.

Dialog med kommunene om (fasene i) plansystemet (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner og fylkeskommuner har vedtatt en kommunal planstrategi i 2020

Måloppnåelsen vurderes som middels. Fylkesmannen har i 2020 mottatt og avgitt uttalelse til 24 kommunale planstrategier. Fylkeskommunen har nedlagt et stort arbeid med kunnskapsgrunnlaget og regional planstrategi og Fylkesmannen har medvirket i prosessen. Vedtak er ventet våren 2021.

Fylkesmannen har overfor kommunene formidlet nasjonale forventninger og viktigheten av planstrategi og helhetlig plansystem på alle medvirkningsarenaer. Vi kjenner til at flere kommuner har måtte prioritere annet planarbeid. Håndtering av Covid-19 har av flere grunner vanskeliggjort planstrategiarbeidet i mange kommuner.

Klager over reguleringsplan (fra kapittel 3.1.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

God og rask klagesaksbehandling

De klagesaker som mottas har jevnt over akseptabel kvalitet. Ingen vedtak ble i 2020 opphevet pga. ugyldighet.

Vi veileder kommunene ved behov. Dette dreier seg hovedsakelig om saksbehandlingsregler, utredning, begrunnelse og KU-spørsmål.

Effekten av dette er nok noe varierende. På tross av noen avvik, viser resultatet i SYSAM at vi prioriterer disse sakene høyt. De fleste av sakene inneholder en betydelig mengde dokumenter/informasjon, og det går uansett med en del tid for å sette seg inn i dette.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunale planer har juridisk gyldige bestemmelser og plankart

SFs kvalitetssikring av juridisk kvalitet skjer hovedsakelig når denne kan få betydning for våre faginteresser (LNFR, bruk og vern av sjø og vassdrag, strandsone, barn og unge, støy). Våre innspill tas stort sett til følge. Måloppnåelsen settes til middels.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Konsekvensutredningsforskriften følges opp

Liten til middels oppfølging.

Statsforvalterens inntrykk er at mange kommunen har en høy terskel for å kreve konsekvensutredninger.

Vi ser også at at konsekvensutredninger ofte mangler utredning av reelle alternativer og vurdering av samlede konsekvenser er mangelfull eller fraværende.

Videre kan det være liten sammenheng mellom konsekvensutredningene og hvordan disse framgår av planbeskrivelsen og saksutredningen.

Vurdering av opphevelse eller revisjon av planer (fra kapittel 3.1.1.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunene skal ha blitt informert og veiledet om at de skal vurdere opphevelse eller revisjon av gamle planer, basert på ny og relevant kunnskap om samfunnssikkerhet.

Vi veileder kommunene til å implementere helhetlig ROS etter sivilbeskyttelsesloven inn i kommunal planstrategi. Dette er hensiktsmessig da begge har et fire års perspektiv. Dette er i varierende grad gjort av kommunene, men stadig flere ser nytten av dette. Utdfordringen har nok vært at siden ROS er en analyse så har ikke kommunene koblet dette til at det kan oppfattes som en plan.

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

I samarbeid med Nav Nordland gjennomførte vi kompetansemøter med alle Nav-kontor i fylket. Hovedtema var kompetanse-plan for 2020. Vi undersøkte:

- hvilke behov de hadde for kompetansetiltak fra oss og Nav Nordland
- status i kontorene i forhold til bruk av nye digitale verktøy og om dette har medført endring i organisering av kontorene
- hvordan nytilsatte veiledere følges opp under opplæring i Ny i Nav og om de hadde planlagte kompetanseaktiviteter for 2020, samt hvilke.

Kompetansemøtene lå til grunn for den videre oppfølging av kontorene, og vi har hatt flere aktiviteter som har bidratt til å øke kunnskapen om sosialtjenesteloven. De fleste aktivitetene har i år vært digitale. Vi har hatt opplæring i sosialtjenesteloven, med fokus på individuelle vurderinger, og i samarbeid med Nav Nordland, en egen digital samling for Nav-lederne. Alle Nav-kontor har stående tilbud om opplæring på KVP, og det er gjennomført til sammen 12 digitale opplærings-/ fagdager for 6 Nav-kontor. Temaene har variert etter ønske og behov på kontorene. På fagområdet økonomisk rådgivning har vi hatt en halv digital fagdag, samt 4 digitale kurs. Vi erfarte svært god deltakelse i de digitale opplæringene på økonomisk rådgivning.

I forbindelse med landsomfattende undersøkelse på tilgjengelighet til sosiale tjenester i Nav, tilbyr vi Nav-kontor veiledning. Vi besvarer også fortløpende henvendelser fra Nav-veiledere som tar kontakt for råd og veiledning av faglige og juridisk karakter.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter med særlig vekt på individuelle vurderinger knyttet til de sosiale tjenestene.

Alle Nav kontor har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven. Før 12. mars ble det gjennomført 2 fysiske opplæringer. Etter 12. mars ble opplæringen gjennomført digitalt.

Individuelle vurderinger var den røde tråden gjennom opplæringen. Tema var:

- Veileder for forenklet saksbehandling ifm. pandemien
- Saksbehandlingsreglene til vedtak og klager i forvaltningsloven
- Forsvarlig saksbehandling
- Identifisering av hjelpebehov
- Gjennomgang av tema etter § 18 som vi oppfattet at Nav-kontorene hadde behov for opplæring i, eller som Nav-kontorene ga beskjed om at de ønsket opplæring i

I tillegg ble det gjennomført en halv fagdag med tema levekår og helhetlig kartlegging, for rett og god oppfølging. Denne opplæringen hadde fokus på de generelle forebyggende tjenestene, veiledning, brukervedvirkning og helhetlig kartlegging der både økonomi samt barn og unges situasjon var spesielt vektlagt.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	33	33

NAV kontor med lav kunnskap tilbys opplæring (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

NAV-kontor som vurderes å ha lav kunnskap om sosialtjenesteloven og hvordan den skal praktiseres, eller forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven, har fått tilbud om særskilt opplæring.

Fylkesmannen i Nordland har vært på tilbudssiden overfor alle Nav-kontor med behov for ekstra opplæring i sosialtjenesteloven med tilhørende saksbehandlingsregler. Etter gjennomført kompetansemøter, der behovene ble kartlagt, ble opplæringen i tjenesteområdene tilpasset behovet. Vi har også hatt jevnlig oppfølging av kontor der behovet ble avdekket gjennom tilsynsaktivitet, herunder digitale fagdager med tema KVP.

Oppfølging av kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen har systematisk fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og veiledning er avdekket særlige utfordringer ved praktisering av sosialtjenesteloven.

Vi har hatt to kommuner med behov for jevnlig oppfølging over tid. Behovene ble tydelig gjennom tilsyn og klagesaker. I en av kommunene er oppfølgingen avsluttet, og i den siste kommunen jobber de for å rette lovbrudd. Vi har hatt månedlig oppfølging av sistnevnte kommune.

Opplæring og veiledning som følge av covid-19 (fra kapittel 3.1.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Alle NAV-kontor har fått tilbud om opplæring eller veiledning i bruk av midlertidig forskrift om unntak fra sosialtjenesteloven og midlertidig veileder for behandling av saker om økonomisk stønad under koronapandemien

Opplæring og veiledning har vært tilpasset behovene i tjenesteområdene i Nav. Vi har fortalt alle Nav-kontor at vi kan veilede i bruk av den midlertidige forskriften og svare på henvendelsene de har. I tillegg har "Veileder for behandling av saker om økonomisk stønad i unntakstilstanden som skyldes koronavirus" vært en del av vår opplæring etter 12. mars 2020.

Opplæring og veiledning som følge av covid-19 (fra kapittel 3.1.2.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor har fått tilbud om veiledning eller opplæring knyttet til nye utfordringer som oppstår som følge av Covid-19. Utfordringene vil potensielt variere mellom regioner, og kan eksempelvis omfatte fortolkning av sosialtjenesteloven opp mot nye brukergrupper.

Fylkesmannen har prioritert opplæring og veiledning knyttet til nye utfordringer som følge av pandemien. Alle Nav-kontor har fått opplæring i lov om sosiale tjenester, og etter 12. mars 2020 har opplæringene vært gitt digitalt. Opplæring og veiledning har vært tilpasset behovene i tjenesteområdene i Nav, og "Veileder for behandling av saker om økonomisk stønad i unntakstilstanden som skyldes koronavirus" har vært en del av vår opplæring.

Utfordringene i kontorene er varierte, men vi har gjennom vår dialog og oppfølging sett et økende behov for å prioritere tjenesten økonomisk rådgivning. Vi har derfor koblet dette i sammenheng med midlertidig tilskudd til sosiale tjenester for å håndtere konsekvenser av Covid-19, og fire kommuner har fått innvilget tilskudd til å utvikle tjenesten. For fagområdet økonomisk rådgivning har vi også etablert en kanal for informasjon og dialog, samt sendt forslag til Arbeids- og velferdsdirektoratet om en nasjonal rapporteringsordning på fagområdet.

3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

Tallgrunnlaget i rapporteringen er hentet fra IS 24/8 for 2020. Av Nordlands 41 kommuner har 30 svart.

3.1.3.1. BrukerPlan

IS 24/8: av 30 kommuner som har svart, er det 19 kommuner som har kartlagt rusmiddelsituasjonen ved bruk av BrukerPlan.

16 av 30 kommuner svarer at de har kartlagt rusmiddelsituasjonen ved bruk av UngData.

De fleste kommuner melder om forbedringer i tjenestene ved bruk av kartleggingen.

BrukerPlan er fast tema i samarbeidsmøter mellom KoRus og SF.

3.1.3.1.2 Selvmord

12 av 30 kommuner har oppfølging etter selvmordsforsøk. 7 og 30 kommuner samarbeider med spesialisthelsetjenesten ved utskrivning etter selvmordsforsøk.

23 av 30 kommuner har gjort seg kjent med veiledende materiell om forebygging av selvskading og selvmordsforsøk.

Fylkesmannen samarbeider med RVTS om tema gjennom årlige nettverkssamlinger for de psykososiale kriseteam i Nordland. Fylkesmannen ser behov for større fokus på selvmord framover, særlig med tanke på ensomhetsproblematikk i forbindelse med den pågående pandemien. Dette gjelder særlig eldre menn.

3.1.3.1.3 Tidlig intervensjon ved rusrelatert problematikk

Viser til rapportering under punkt 7.3.3.3.2.

8 av 30 kommuner har ingen systematisk samarbeide på tvers av tjenestene for identifisering og oppfølging av personer med behov for tidlig intervensjon ved rusrelatert problematikk. De resterende 22 kommuner har slik oppfølging.

3.1.3.1.4 Pakkeforløp psykisk helse og rus

16 av 30 kommuner har fått på plass en forløpskoordinator. Disse er organisert under koordinerende enhet, tildelingskontor eller enhet for psykisk helse og rus.

Kommunene rapporterer at pakkeforløp psykisk helse og rus i liten grad har forbedret tilbudet i kommunen og i noe grad har forbedret tilbudet fra spesialisthelsetjenesten.

Rapporteringen viser til at det i liten grad har ført til tydeligere ansvarfordeling mellom nivåene.

Fylkesmannen har samarbeidet med Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Napha, RKBU, Helse Nord, RVTS, Rio og Mental Helse, samt enkelte kommuner og helseforetakene i nedslagsfeltene. Hensikten er å bidra til at kommunene og spesialisthelsetjenesten lokalt, sammen med fastlegene og brukermiljøene, utvikler strukturer og kultur for samhandling. Helgelandssykehuset med tilhørende kommuner er invitert til elektronisk dialogmøte i mars 2021.

3.1.3.1.5 Rusarbeid i tråd med opptrappingsplan rus

Viser til rapportering under punkt 7.3.3.3

3.1.3.1.6 Opptrappingsplan- Vold og overgrep

9 av 30 kommuner har utarbeidet skriftlige rutiner/prosedyrer for oppfølging av personer som har vært utsatt for vold eller overgrep. 7 av 30 kommuner har etablert skriftlige rutiner/prosedyre for identifiserer av voldsproblematikk hos personer med rusutfordringer.

Halvparten av 30 kommuner har et system for håndtering av vold i nære relasjoner.

Fylkesmannen jobber godt med vold og overgrep mot barn og unge i samarbeid med andre aktører. Det har i for liten grad vært systematisk fokus på voksne og eldre i denne sammenhengen.

3.1.3.1.7 ACT/FACT

Det er 5 etablerte FACT-team i Nordland, samt 2 forprosjekt.

FACT-Lofoten omfatter alle Lofot-kommuner.

FACT-Vesterålen omfatter kommunene Sortland, Hadsel og Øksnes. Det jobbes med å få med de øvrige kommunene (Bø, Andøy og Lødingen)

FACT-Ofoten består av nye Narvik. Det jobbes med å inkludere Evenes

FACT- Nord Salten omfatter nye Hamarøy og Steigen

FACT Nord Helgeland består i dag av Rana kommune. Hemnes (forprosjekt) er i ferd med å inkluderes.

FACT Sør-Helgeland er i oppstartsfasen (forprosjekt). Brønnøy har fått oppgaven med å være pådriver.

Tilskuddsordningen på feltet over flere år har stor betydning for vellykket etablering og videreføring av teamene.

3.1.3.1.8 Samarbeid med kompetansesentrene

Fylkesmannen har i 2020, fram til august, hatt månedlige møter med samtlige kompetansesentrene i forbindelse med den pågående pandemien. I tillegg har vi årlige møter der vi samarbeider om felles oppdrag.

Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, ru (fra kapittel 3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

100%

Kommunene jobber godt for å nå målene. Utfordringen i 2020 har vært å jobbe med å finne ut hvordan arbeidet med tjenester til denne gruppen best innrettes i helsefelleskapene og hvordan kommunene sikrer at alle tjenesteutøvere i organisasjonen som jobber med og for denne gruppen drar i samme retning. Fylkesmannen har prioritert innsatsen med å bistå kommunene i etablering av helsefelleskapene i 2020. Flere kommuner har fattet vedtak i kommunestyrene, men det er flere som ikke vil være "i havn" med det før primo 2021.

3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid

Vi formidler forventninger til at kommunenes folkehelsearbeid skal være systematisk og langsiktig. Vi ser at stadig flere kommuner vektlegger folkehelseperspektivet i sine plandokumenter. Alle kommunene i Nordland har utarbeidet et oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, men kvalitet og i hvilken grad dokumentet er oppdatert, varierer. Det er store forskjeller i hvordan kommunene har forankret folkehelsearbeidet. Nordland fylkeskommune viser til at arbeidsområdet fortsatt befinner seg i en etablerings- og utviklingsfase både i kommunene og i fylkeskommunen. Nordland fylkeskommune gjorde en fylkeshelseundersøkelse i 2020, som bidrar til at kommunene får hjelp til å utarbeide sitt kunnskapsgrunnlag og oversiktsdokument. Fylkeskommunen har laget en presentasjon med data fra fylkeshelseundersøkelsen, resultater fra ung data undersøkelsen og FHI sitt barometer har kommunene fått presentert et situasjonsbilde til hjelp i deres videre planlegging. Nordland fylkeskommune har i samarbeid med KS sentralt utviklet utenforregnskapet, som er en metodikk for å se på hvordan innsats i en målgruppe slår ut for andre. Kommunene kan da lære å se hva deres prioritering medfører. Fylkeskommunen har gjennom flere år arbeidet godt med helsefremmende barnehager og skoler i kommunene. Ca 70% av barnehagene, ca 80 % av barneskolene og 75 % av videregående skoler arbeider i tråd med retningslinjene for å være helsefremmende. Fylkeskommunen har også en 0-visjon mot selvmord og har i denne satsingen gjennomført kurset Oppmerksom på selvmordstanker for ca 2000 personer, herav hovedsakelig til lærere og helsepersonell i skole.

Vi er representert i styringsgruppa for folkehelseprogrammet sammen med fylkeskommunen. Gjennom satsingen Leve hele livet fokuserer vi på betydningen av å arbeide tverrsektorielt og her har folkehelseperspektivet en svært sentral plass i møter og veiledningssamtaler med kommunene.

Andel kommuner som har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid (fra kapittel 3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100%

Alle kommuner i Nordland har utarbeidet et oversiktsdokument som grunnlag for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid. Det varierer om dokumentet er oppdatert. Alle kommuner har tilbud om kurs i oversiktsarbeid i regi av Nordland fylkeskommune. I hovedsak er det folkehelsekoordinatorene som deltar på slike kurs, som gjennomføres årlig. De fleste nordlandskommuner har få innbyggere og dette gjør det vanskelig å skaffe gode oversikter som følge av for små tall til å utarbeide statistikk. En del av disse kommunene skjærer ofte ned på stillinger og i tillegg skiftes folk

ut, noe som gjør det utfordrende å arbeide systematisk og langsiktig med folkehelse.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	0 %	100 %

3.1.1.7 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

Året 2020 ble det året der tilgjengelig og kapasitet måtte settes inn i en ny kontekst ved at tjenestene måtte utøves under en pandemi. Kommunene har planer for å håndtere en influensapandemi, men koronapandemien har på alle vis utfordret tidligere sannheter. Det har gjennom året blitt klart at mange kommuner ikke har innebygget den nødvendige robusthet og resiliens som legges til grunn blant annet i DSB sin veileder for kontinuitetsplanlegging. Ut fra den aktuelle smittesituasjonen har kommunen omdisponert ulike ressurser inn i arbeidet med TISK. Pandemien har også hatt andre effekter som det har vært vanskeligere å følge med og følge opp. I de tidlige fasene var det langt færre pasienter enn vanlig som tok kontakt med helsetjenesten og det ble også rapportert fra spesialisthelsetjenesten at man mottok et mindre antall henvisninger enn normalt. Store deler av tjenestene ble også rigget om slik at de var i stand til å yte tjenestene innenfor andre rammer enn de vanlige, f. eks. gjennom å tilby videokonsultasjoner til pasienter og brukere der det ble vurdert som et godt alternativ.

I hht. KOSTRA har det hvert år tom. 2019 vært en jevn økning i antall ansatte i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Tall for 2020 registreres ikke før senere i 2021.

En stor utfordring kommunene har er å beholde, samt rekruttere kvalifisert helsepersonell og spesielt sykepleiere. Mange kommuner har prøvd ulike rekrutteringsmetoder uten å lykkes. Dette er det blitt økt fokus på i Nordland, og i 2021 starter det opp to desentraliserte sykepleierutdanninger. Et via Nord Universitet og et via VID vitenskapelige høgskole. Dette er noe Fylkesmannen ser positivt på.

Gjennom kompetanse- og innovasjonstilskudd fikk vi tilsendt kompetanseplaner fra nesten alle kommunene i Nordland. Vi ser at det er stor forskjell på disse planene der noen er gamle, mens andre er oppdaterte etter dagens behov i kommunen. Fylkesmannen har gitt kompetansetilskudd til 38 av 41 kommuner, men på grunn av covid-19 har de fleste kommuner bedt om å få overføre disse midlene til 2021.

Under covid-19 er det en kommune som har startet opp med digital oppfølging av covid pasienter med stor suksess. Dette er blitt videreført til andre kommuner.

Fylkesmannen har fokus på IPLOS gjennom tilsyn og veiledning/seminar med Helsedirektoratet. Ved tilsyn ser vi at de fleste kommuner ikke oppdaterer IPLOS ved endrede behov og vi ser at det i varierende grad samsvar mellom kartlegging, vedtak og tiltaksplan.

Bistand til kommunene for å møte demografiutfordringene innen helse- og omsorgso (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene gjennomfører en langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalitet i tjenestene.

Helse- og omsorgsavdelinga har også i 2020 medvirket til planarbeid og vi har særlig hatt oppmerksomhet rettet mot kommunale planstrategier. Vi har også gitt uttalelser til kommuneplanens samfunnsdel og til planprogram for kommuneplan. Vi har gitt tilbakemelding på om kommunen har fokus på demografiske utfordringer som har betydning for kommunens planlegging for helse og omsorg i årene som kommer. I Nordland er det mange små kommuner og de fleste av disse har en aldrende befolkning med små fødselstall. Mange kommuner har utfordringer med tanke på å rekruttere kompetanse. En del kommuner har rekruttering og kompetanseplanlegging som tema i kommunale planstrategier. Vi veileder med utgangspunkt i kommunens egne data eller kunnskapsgrunnlag der dette finnes. Som vi har pekt på andre steder i årsrapporten er det et gjennomgående problem at man i stor grad tar utgangspunkt i antall brukere/pasienter heller enn det geografiske areal/område som tjenestene skal betjene. Det skaper egne utfordringer i planleggingen. I mange kommuner lykkes man ikke med å skape robust kapasitet ved å ta inn over seg at det finnes en nedre grense for hva som kan utgjøre et fagmiljø. Med få innbyggere i kommunen kan det være andre forhold som dikterer hvor mange kompetente fagpersoner man kan rekruttere inn og hvis dette ikke er et tilstrekkelig antall til å være bærekraftig så lykkes man ikke med å tiltrekke seg nytt personell. I tilfeller der rekrutteringen lykkes kan det være stor risiko for at man ikke klarer å beholde personellet over tid.

3.1.1.8 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Naturmangfoldet i Nordland er under press. Klimaendringene og press på arealene påvirker økosystemene våre fra ytterste kyst til høyeste fjell.

Fylkesmannen bruker rundskriv T- 2/16 og det fremmes innsigelser i tråd med dette, selv om mangler i kunnskapsgrunnlag ofte fører til diskusjoner om naturverdiene.

I tillegg er vi opptatt av at tiltak skal være i tråd med overordnet plan, at alternativer er tilstrekkelig utredet, at andre hensyn er tilstrekkelig vurdert og at føre-var-prinsippet er lagt til grunn. Vi er også tydelig på at det ikke ligger til oss å utøve politisk skjønn i enkeltsaker.

Selv om det i 2020 kom forbud mot nydyrking, ser vi en omfattende dispensasjonspraksis og fortsatt oppdyrking av blant annet rikmyr, og innsatsen vår for å restaurere myr ikke er i nærheten av å kompensere for denne nedbyggingen.

I 2020 har vi opprettholdt en høy innsats for kartlegging og skjøtsel av kulturlandskapet i Nordland og flere kommuner er i gang med tiltak mot fremmede planter. Innsatsen mot fremmede planter ble i større grad enn tidligere satt inn mot kommuner der sjansene for å fjerne artene var stor, noe som blant annet har resultert i flere prosjekter på øyer.

Det tverrfaglige samarbeidet om skjøtselstiltak for trua og fredete naturtyper fungerer godt. Det legger grunnlag for god faglig utvikling og koordinering av arbeidet.

Kommuner og sektorene er i stand til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene og sektorene bruker kartleggingsdata til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen

Kommunene har generelt god tilgang til kjent kunnskap fra Naturbasen, men vurderingene av disse dataene og konsekvensene av tiltak og inngrep har for naturtypene er av mer varierende kvalitet.

Økosystemtilnærmingen viser seg å være utfordrende for kommunene og tiltakshavere å ta stilling til, og fokuset blir ofte på direkte arealbeslag og virkninger for arter og naturtypene innenfor disse arealene. Vi veileder kommunene knyttet til både Naturbase og Sensitive Artsdata gjennom de regionale klima- og plannettverkene og gjennom kontinuerlig dialog i enkeltsaker.

I Nordland er det få områder kartlagt etter Miljødirektoratets instruks og de første kartleggingsresultatene i fylket var ikke tilgjengelig for kommunene i 2020. Når disse kartleggingene er tilgjengelige i løpet av 2021, vil det bli aktuelt å veilede de aktuelle kommunene i bruk av dataene. I og med at vi ikke har hatt NIN-naturtypedata tilgjengelig, har vi liten erfaring med bruken og vil trenge å bygge opp egen kompetanse før vi veileder kommunene i bruken av disse..

Middels måloppnåelse.

Alle restaureringstiltak som har fått tildelt midler skal være igangsatt (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle restaureringstiltak som har fått tildelt midler i 2020, skal være igangsatt i løpet av året

Fokuset for 2020 har vært slutføring av planlagt prosjekt i Gimsøymyrene naturreservat. I tillegg har Statens naturoppsyn startet planlegging av aktuelle tiltak for 2021 tilknyttet Skogvoll naturreservat. I løpet av høsten ble fire gamle dreneringsgrøfter og to små torvtak restaurert i Gimsøymyrene naturreservat. Totalt ble 3360 meter grøft tettet med torvplugg og det ble lagt 405 m bondings i torvtakene. Både Vågan kommune og berørte brukere ble informert og invitert på befaring i forkant av tiltaket. Det er behov for oppfølgende befaring i 2021 for å vurdere om prosjektet har vært vellykket.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
1	1	0

Forbedret tilstand i vannforekomstene (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Forbedret tilstand i vannforekomstene

Vann-Nett skal være oppdatert og feilregistreringer skal være rettet opp (se egne rapporter for feil):

Måloppnåelse Middels. Vann-Nett oppdateres fortløpende. Siste store oppdatering ble gjennomført nov/des 2020. I forkant av den forestående høringen av regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for neste planperiode vil det bli gjennomført en ny stor oppdatering, bl.a. med import av nye overvåkingsdata fra Vannmiljø. Det gjenstår fortsatt oppretting av noen feilregistreringer.

Alle tiltak i henhold til gjeldende vannforvaltningsplaner (2016-2021) på eget myndighetsområde er vurdert og eventuelt igangsatt/gjennomført. Vann-Nett oppdateres med status for tiltak:

Måloppnåelse God. Status for tiltak der Fylkesmannen i Nordland er virkemiddeleier er oppdatert i Vann-Nett.

Sikre kvalitetsmessig godt nok kunnskapsgrunnlag som beskrevet i vannforskriftens §§15 og 18:

Måloppnåelse Middels. Kunnskapsgrunnlaget blir aldri «godt nok», men stadig bedre. Vi bruker de virkemidlene vi har for å få på plass god overvåking der dette er nødvendig for en mest mulig nøyaktig tilstandsvurdering.

Legge inn påvirkninger, drivere og vurdere effekten av påvirkningene på tilstanden – i dialog med relevante sektormyndigheter og kommuner:

Måloppnåelse God. Dette har det vært en god prosess på i Nordland i nært samarbeid med vannregionmyndigheten og sektormyndighetene. Vannområdekoordinatorene har hatt en viktig oppgave som bindeledd til kommunene.

Gjøre tilstandsvurderinger for hver vannforekomst i tråd med karakterisering- og klassifiseringsveiledningen inkludert å vurdere samlet belastning og legge disse inn i Vann-Nett:

Måloppnåelse Middels. Dette er gjennomført etter beste evne.

Sette sammen felles overvåkingsprogrammer og bidra til at overvåkingsdata kommer inn i Vannmiljø:

Måloppnåelse Middels. Overvåkingsprogrammet er nå en del av den regionale vannforvaltningsplanen. Der vi som virkemiddeleier/sektormyndighet etter f.eks. forurensningsloven, lakseloven eller vassdragslovgivningen pålegger undersøkelser/overvåking stiller vi nå alltid vilkår om innlegging av relevante overvåkingsdata i Vannmiljø. Vi er usikre på om alle andre sektormyndigheter har samme praksis.

Miljømålene skal vurderes (på nytt) i lys av eget sektoransvar og bidra i miljømålsfastsettelsen i vannregionutvalg og i vannforvaltningsplanene som er under utarbeidelse. Vær oppmerksom på behov for strengere miljømål (vannforskriftens §13) eller behov for bruk av unntak der det vil ta tid å få ferdigstilt eksempelvis industritillatelse eller pålegg om tiltak i regulerte vassdrag:

Måloppnåelse God. Dette er fulgt opp.

Følge opp nasjonale føringer blant annet når det gjelder fremmede organismer, jordbruk, avløp:

Måloppnåelse Middels.

Fremmede arter: Siden 1990 er det lagt ned stor innsats i å utrydde lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* fra infiserte elver i Nordland ved hjelp av rotenonbehandling. Statsforvalteren har vært ansvarlig tiltakshaver for dette arbeidet. Per jan. 2021 er alle vassdrag friskmeldt med unntak av Fustavassdraget som fortsatt er under overvåking og som tidligst vil kunne bli friskmeldt i 2022. I tida fremover vil hovedfokus være å hindre ny smitte fra bl.a. Sverige. Vi overvåker også utbredelsen av østlige fiskearter ved prøvafiske og etter hvert også miljø-DNA. I 2021 vil vi kartlegge oppgangen av pukellaks i 6-7 utvalgte vassdrag under forutsetning av at det bevilges tilstrekkelig med midler.

Jordbruk: Vinteren 2020 ble de lokale tiltaksstrategiene for miljø, kulturlandskap og skogbruk revidert. Tiltak for å forbedre vannmiljø er et av de prioriterte områdene i de lokale strategiene. Kommunene er videre oppfordret til å prioritere tiltak i to til tre av vannområdene med størst landbrukspåvirkning i hver kommune. Dette er en del av arbeidet med oppdatering av Regional vannforvaltningsplan. Vannområdekoordinatorene har stilt seg til disposisjon i dette arbeidet. Tiltak for å redusere næringsstoffavrenning fra jordbruket er prioritert både når det gjelder regionale miljøltilskudd (RMP) og SMIL-midler.

Avløp: De fire største kommunene begynner å komme i mål med å oppfylle kravene i avløpsbestemmelsene fra 2007, selv om det fortsatt gjenstår en del arbeid. For de mellomstore tettbebyggelsene har det skjedd lite, og vårt inntrykk er at kravene i avløpsregelverket etterkommes i liten grad. Kommunene har fokus på drift, og mindre på oppfølging av sin forurensningsmyndighet. Det er litt bedre oppfølging av spredte avløp, ikke minst i kjølvannet av arbeidet med vanddirektivet, men også her er det få kommuner som jobber målretta, selv om noen har satt i gang prosjekter med å få ryddet opp i områder med spredte avløp.

Ved behov foreslå nye miljøforbedrende og beskyttende tiltak innenfor eget myndighetsområde inkludert kostnadsanslag for tiltakene og legge dette inn i Vann-Nett. Forslag til tiltak skal være tilstrekkelig for at miljømålet nås i den enkelte vannforekomst (for det som gjelder eget sektoransvar):

Måloppnåelse God. Dette er fulgt opp.

Delta i nødvendig dialog med andre sektorer i f.eks. temamøter på vannkraft. Vurdere behovet for bruk av utsatt frist for miljømålsoppnåelse og i noen få tilfeller behov for bruk av mindre strenge miljømål:

Måloppnåelse God. Dette er fulgt opp.

Delta i vannregionutvalget og i relevante temamøter og ha god dialog med fylkeskommunen som vannregionmyndighet og vannområdekoordinatorene ved behov:

Måloppnåelse God. Dette har fungert godt i Nordland, ikke minst grunnet det gode og tette samarbeidet med prosjektmedarbeiderne hos vannregionmyndigheten, og fordi vi har vannområdekoordinatorene som gjør en viktig jobb.

Virkemidlene skal tette gapet mellom tilstand og mål og beskytte vannforekomstene mot forringelse. Fylkesmannen må synliggjøre for vannregionmyndigheten/vannregionutvalg/ sektormyndigheter hvorvidt forslag til tiltaksprogram og foreslåtte tiltak, er tilstrekkelig for å nå målene i vannforvaltningsplanen:

Måloppnåelse Middels. Gapet mellom tilstand og miljømål skal beskrives i tiltaksprogrammet for neste planperiode. Manglende virkemidler kan være årsaken til at det ikke er mulig å oppnå miljømålet. Dette gjelder f.eks. i flere vannforekomster/vassdrag som er påvirket av gamle vannkraftkonsesjoner

uten moderne naturforvaltningsvilkår eller andre typer vannuttak som ikke har konsesjon.

Miljømålene skal legges til grunn for kommuners arealplanlegging og virksomhet og sektormyndigheters planlegging og virksomhet. Fylkesmannen må følge opp dette opp mot kommuner og sektormyndigheter der det er relevant, for eksempel gjennom uttalelse til kommuners arealplaner og bruk av innsigelse:

Måloppnåelse Middels. Oppfølgingen av Vannforskriften, Vann-Nett og vannforvaltningsplanen/tiltaksprogrammet er fortsatt relativt lavt prioritert i mange kommuner. Det gjelder nok også hos noen sektormyndigheter. I samarbeid med vannregionmyndigheten og vannområdekoordinatorene jobber vi for «å markedsføre den nye vannforvaltningen».

Hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet (fra kapittel 3.1.4.1.4.1 i TB)

Rapportere på

God innsats for å hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet

Innsatsen i 2020 ble konsentrert rundt kartlegging og bekjemping av fremmede planter og uttak av mink.

I 2020 fikk vi tildelt 1 195 000 kr til tiltak mot fremmede planter, noe som ble fordelt på kartlegging, bekjemping og informasjonstiltak. Vi har videreført påbegynte prosjekter. De fleste av de videreførte prosjektene har vært i samarbeid med ulike kommuner. I kommunene vi samarbeider med er det stor interesse for bekjemping og utvidelse av de igangsatte prosjektene, noe som gir stor innsats med forholdsvis lite midler til hver kommune. Vi har sett gode resultater for prosjektene og samarbeidet er godt.

De nye prosjektene som ble satt i gang i 2020 mot fremmede planter var i samsvar med de nye kriteriene som ble gitt fra Miljødirektoratet. Det vil si fokus på arter som det vil være mulig å bekjempe med langsiktig effekt. Det har blant annet ført til større fokus på øykommuner som Værøy og Vega og geografisk adskilte regioner som Lofoten (se rapportering 7.3.5.3 for detaljer).

Hovedinnsatsen mot mink har vært i verneområder som er valgt ut etter kriterier satt i handlingsplan mot amerikansk villmink. I 2020 har det vært satt ut feller og gjennomført aksjoner med hund i regi av Statens naturoppsyn i fem verneområder med nærliggende arealer. Til sammen er det tatt ut 35 mink etter betydelig innsats fra oppsyn og frivillige og flere av verneområdene er nå sannsynligvis minkfrie. Alle de utvalgte verneområdene har stor betydning for sjøfugl og det er gode indikasjoner på at tiltakene har positiv virkning på hekkesuksess for arter som teist og terner. I tillegg har Interreg prosjektet FAMNA blitt sluttført med uttesting av automatfeller i tre utvalgte områder. Her er resultatene mer usikre og områdene følges opp av Statens naturoppsyn i 2021.

Det har ikke vært igangsatt prosjekter utover det som det har vært gitt midler til, men ser økende interesse knyttet til både mink og fremmede planter i de regionene hvor det foregår tiltak. Det resulterer i rådgivning og informasjon til de som har etterspurt det og innmelding av nye lokaliteter hvor det kan settes inn innsats i 2021. For mink har Statens naturoppsyn gitt rådgiving til interesserte kommuner.

Det har vært samarbeid med mange kommuner, Naturvernforbundet og Norsk Landbruksrådgivning knyttet til fremmede planter. Samarbeidet har ført til tiltak som er basert på lokal kunnskap og det har gitt tettere oppfølging. Samarbeidet er avhengig av god kommunikasjon og informering om kriterier og mål, noe som har fungert godt i 2020.

Vurdering av måloppnåelse: God.

3.1.1.9 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

Oppfølgingen av tilskuddsordning for trua naturtyper fungerte godt i 2020. Antall lokaliteter med trua og utvalgte naturtyper under kontinuerlig oppfølging øker noe for hvert år. Det virker som at en slik tilskuddsordning gjør flere oppmerksomme på og interesserte i tradisjonell drift av kulturlandskap.

Vi fikk også utarbeidet skjøtselsplaner for lokaliteter som var i hevd og hvor det er var aktuelt med tilskudd. Dette skjedde i nært samarbeid med beitebruker/grunneier(e) og dette gjelder hovedsakelig slåttemark og kystlynghei, men også sanddynemark, naturbeitemark, slåttemyr og strandeng. Når det gjelder kystlynghei er de fleste interessert i å svi deler av lyngheia, men på grunn av værforhold ble det ikke gjennomført sviing i noen lokaliteter i 2020. Vi har årlige oppdrag på nye kartlegginger, rekartlegginger og oppdatering av kunnskapsgrunnlaget i for kulturlandskapet. I 2020 har vi tegnet kontrakter på 10 ulike kartleggingsprosjekter. Den fylkesvise skjøtselsgruppa møttes 2 ganger og er et viktig fagforum for utveksling av erfaring og kunnskap.

Handlingsplan for hubro ble revidert i 2020, og kunnskap fra de siste ti årene med nasjonal kartlegging og overvåking ble lagt til grunn. Flere aktører i Nordland bidrar i kartleggingsarbeidet for å fremskaffe et bedre kunnskapsgrunnlag om hubroens aktivitet og utbredelse i fylket. For å sikre overlevelse i fylket foregår det flere sikringstiltak på linjnett. Når disse ferdigstilles i 2021/22 har de fleste kjente hekkelokaliteter i fylket sikre kraftlinjer i nærhet av reirhyllene.

For svarthalespove har vi hatt årlig kartlegging og overvåking av den nordlige underarten, noe som har gitt oss mye større forståelse av artens

tilstedeværelse i landsdelen. I 2020 viste overvåkingen at svarthalespove er etablert som hekkefugl i to av de restaurerte våtmarksområdene i Vesterålen. Det er krevende å sikre god kunnskap om fiskebestandene i nærmere 300 vassdrag. Kartlegging og overvåking er i stor grad rettet mot å få best mulig kunnskap om statusen til bestander av laks. Også i 2020 har vi en omfattende bruk av videoovervåking, gytefiskregistreringer og forskning på bruk av viktige fjordområder. Denne kunnskapen brukes aktivt i forvaltningen av fiskebestandene, i plansammenheng og ved vurderinger av oppdrett og ulike utbyggingssaker.

Vi har mye kontakt med ulike aktører i vassdragene om reguleringer av fiske og andre tiltak, og arbeidsfeltet er preget av god tillit og lite konflikter.

Det er fortsatt en del ekstra arbeid med reetableringen og forvaltningen i de tidligere gyrovassdragene i Ranaregionen og Vefsnaregionen, men fiskebestandene i vassdragene er godt i rute.

Minst 1 slåttemyrlokalitet i skjøtsel (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Minst 1 slåttemyrlokalitet i skjøtsel

I Nordland har vi kun 1 slåttemyrlokalitet som er i skjøtsel og som mottar tilskudd over ordningen for trua naturtyper (Kvalbukta). Denne lokaliteten er ikke ny for 2020, men ble prioritert for ny kartlegging og revidering av skjøtelsesplanen. Lokaliteten er fremdeles i god hevd og har høy verdi og følges opp av regional koordinator. Lokaliteten mottar også tilskudd gjennom tilskuddsordningen for trua naturtyper.

De andre lokalitetene med mulig verdifull slåttemyr følges opp og prioriteres etter dialog med skjøtelsesgruppa, og har vært en del av oppdraget til regional koordinator eller inngått i andre kartleggingskontrakter vi tegner. Som oppfølging av arbeidet med slåttemyr tok vi i 2020 kontakt med NTNU Vitenskapsmuseet som har gjort en del kartlegginger av slåttemyr i Trøndelag og sørlige deler av Nordland. Basert på rapporter derfra valgte vi ut noen få lokaliteter som det er ønskelig å sjekke ut i årene fremover. To av disse ble sjekket ut allerede i 2020, og én skal sjekkes ut i 2021. I tillegg har vi bestilt revidering av skjøtelsesplan for Øya/Langholmen landskapsvernområde hvor det er registrert flere lokaliteter med slåttemyr.

3.1.1.10 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

I 2020 har det vært stor aktivitet med verneplanprosesser, skjøtsel og oppfølging av verneforskrifter i eksisterende verneområder og opprettelse av nye verneområder i fylket.

I Nordland er det to pågående verneplanprosesser i tillegg til frivillig skogvern (egen rapportering). I løpet av året har det blitt utarbeidet KU for Andfjordtransektet og meldt oppstart for vern av 18 områder på statsgrunn på Helgeland. På grunn av Covid-19 ble det gjennomført involvering ved hjelp av digitale møter, åpne befaringer og åpne kontordager, noe som har fungert godt og gitt tett dialog til tross for de begrensningene covid har medført. Marin verneplan gjennomføres i tett samarbeid med Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Det ble vedtatt fire marine verneområder og utvidelse av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark med nye Nattmoråga landskapsvernområde i løpet av 2020. Fra 01.07 overtok vi som forvaltningsmyndighet for 12 naturreservat og ett marint verneområde i Bodø kommune. Områdene var i liten grad fulgt opp under kommunal forvaltning og hadde behov for tett oppfølging i 2020 og i årene framover.

Det pågikk omfattende skjøtsel spesielt rettet mot de kulturbetinga verneverdiene og fremmede treslag. No-fence ble tatt i bruk for både kyr og geit med foreløpig positive resultat. Utvikling av denne teknologien vil i årene framover øke vår mulighet til å skjømte gamle naturbeitemarker i flere verneområder og ha større kontroll på beitetrykket gjennom året. Det var i tillegg fokus på rydding av marint avfall i samarbeid med SNO.

Høsten 2020 var det også vært fokus på utarbeidelse av enkle besøksstrategier, plakater etter ny mal og etablering av effektmål med kursing og felles befaring med SNO. Oppfølging av verneområdene som ligger i tilknytning til utbyggingområdet ved Evenes flystasjon var også svært ressurskrevende i 2020.

Tilråding av vern av skog (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Vern av skog tilrådd i et omfang som bidrar til at skogvernbudsjettet for 2020 utnyttes fullt ut.

I løpet av 2020 fikk vi inn mange tilbud om frivillig skogvern. De fleste av disse områdene måtte kartlegges på grunn av lite kunnskap om naturverdiene. Det ble derfor meldt inn til Miljødirektoratet 12 områder for kartlegging i 2020 (8186 daa) og 4 for kartlegging i 2021 (3389 daa). Vi har ikke per i dag oversikt over i hvor stor grad de oppfyller mangler i dagens skogvern og er aktuelle for videre prosess i 2021.

I 2020 meldte vi oppstart for 4 områder på Helgeland (1570 daa) og har i tillegg 5 områder i Ofoten (10 126 daa) som er klare for oppstart. Områdene dekker manglene i dagens skogvern godt. De oppfyller mangler knyttet til bekkekløfter, boreal regnskog, ospedominert skog og kalkskog. Disse områdene vil sendes på høring og tilrådes for vern i løpet av 2021.

Helt på slutten av året ble våre tilrådingen om vern av Åbjørdalen naturreservat (73 155 daa) og Varnvassdalen naturreservat (633 daa) sendt Miljødirektoratet for videre behandling.

Verneområder har godkjente forvaltningsplaner (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Andel av verneområder med behov for forvaltningsplan, og som har forvaltningsplan, skal være høyere enn i 2019

På grunn av ressursituasjon ble ingen nye forvaltningsplaner ferdigstilt for mindre verneområder i 2020. Det var likevel framdrift for igangsatte planer og i desember ble forvaltningsplanene for Måstadfjellet naturreservat og landskapsvernområde sendt til endelig godkjenning i Miljødirektoratet. I tillegg ble forvaltningsplan for Risøysundet naturreservat klargjort for høring.

I forbindelse med utarbeidelse av nye informasjonsplakater ble det utarbeidet 11 enkle besøksstrategier for naturreservat og landskapsvernområder.

I løpet av 2021 vil arbeidet med fem forvaltningsplaner starte opp, med fokus på gjenstående RAMSAR-områder og større naturreservat med store forvaltningsutfordringer.

Verneområder med forvaltningsplan

Antall verneområder med forvaltningsplan i 2019	Antall verneområder med forvaltningsplan i 2020	Differanse
17	17	0

3.1.1.11 Forurensning skal ikke skade helse og miljø**Støy**

Fylkesmannen har fulgt opp T-1442/2016 i plansaker og på denne måten bidratt med veiledning til kommunene. Vi har også hatt et omfattende arbeid med støy i reguleringsplanprosessen hvor Forsvarsbygg legger til rette for ny jagerflybase på Evenes.

Fylkesmannen har mottatt og evaluert tiltaksutredning innen-dørs støy etter forurensningsforskriftens kapittel 5 fra Statens vegvesen. I Nordland er 3 boliger i Narvik og 2 i Bodø med behov for fasadetiltak, disse følges opp av Statens vegvesen.

Fylkesmannen har i 2020 også gitt høringsuttalelser mht. støy til Luftfartstilsynet til søknader om konsesjon for lufthavner/flyplasser/helikopterplasser, og vi har bidratt inn mot direktoratets pågående arbeid med revisjon av støyretningslinjen T-1442/2016.

Støy fra delegerte bransjer følges opp via tillatelser og oppfølging av henvendelser fra berørte naboer. Klager følges opp.

Akvakultur

Fylkesmannen i Nordland har økt innsatsen og tilnærmet fordoblet saksbehandler ressursene siden nyttår. Embetet har og bidratt med midler fra eget driftsbudsjett for å få dette til. Vi har vært nødt til å redusere et stort etterslep på akvakultursøknader, som skyldes stor vekst i næringen i fylket. Vi har fått god hjelp av FMTR og FMVE, som har saksbehandlet i alt 8 søknader for oss. Vi har gått fra 51 søknader og 10 klagesaker til behandling, hvor vi ved utgangen av 2020 hadde 5 aktive saker der 3 av disse ventet vi på ytterligere dokumentasjon fra oppdretter (koraller etc.). Vi har dermed nådd målet om å komme i mål med å oppfylle tidsfristforskriften!

Fylkesmannen har justert sine tillatelser i forbindelse med samarbeidet med Vestland og Trøndelag slik at tillatelsene nå ser mer like ut - mer enhetlig praksis. Vi (og konsulentene som utfører undersøkelser) savner fremdeles en veileder til NS 9410 på nasjonalt nivå, vi ser at NS 9410:2016 gir rom for tolkning i forhold til praktisering.

Det har vært økende konflikter mellom oppdrett og sjøfugl i Nordland. Gamle data og manglende innlegging av data i Seapop og Naturbase fører til at hensynet til sjøfugl ikke blir tilstrekkelig ivarettatt av fylkeskommunen i sin saksbehandling.

Den siste tiden har vi (ofte tilfeldig) oppdaget korallforekomster ved nyetableringer av oppdrett og vi savner en systematisk kartlegging av koraller i indre kyst i Nordland. Det er kun unntaksvis at vi blir klar over disse arealkonfliktene.

Avfall og gjenvinning

Når det gjelder oppdrag om avfalls-BREF, er vi i gang med å revidere utslippstillatelser til avfallsselskap som er omfattet av IED. Vi har mottatt BAT-vurderinger fra 15 avfallsanlegg som faller inn under virkeområdet til IED og har endret 4 tillatelser. Vi har prioritert slik at vi reviderer tillatelsene til de virksomhetene som har søkt om endringer først, og så tar vi resten av de interkommunale selskapene, og til slutt de anleggene som kun har mellomlagring av farlig avfall (5.5-anlegg).

Oppdrag om finansiell sikkerhet for deponi – i Nordland har vi 6 aktive deponi som eies av interkommunale selskap (IKS-er), disse har krav om finansiell garanti i tillatelsene. Tillatelsene er gamle (2009) og vi vil ta med oppdaterte vilkår om finansiell sikkerhet når vi reviderer tillatelsene til IKS-ene. Deponi i etterdrift i Nordland er også kommunalt eide (nedlagte kommunale avfallsfyllinger).

Oppdrag om å vurdere deponienes egnethet for å ta imot avfall med lave konsentrasjoner av PFAS fra borekaks og slopp: Foreløpig kan vi melde om at to IKS-deponi (Iris og Reno-Vest) har søkt om tillatelse til å ta imot PFAS-holdige masser og vil lage egne celler for dette, de vil antakelig bli egnet. To andre IKS-deponi (HAF og LAS) har foreløpig ikke tilfredsstillende rensing av sigevann og vi antar de ikke er egnet. De resterende to (SHML og HRS) vil vi forespørre om de ønsker å ta imot slikt avfall, og informere om hvordan de kan søke om det.

Vi er i gang med oppdrag om massetipper/massemottak, men mangler lokalkunnskap og har fremdeles ikke en god nok oversikt. Vi har et fåtall søknader på dette fagfeltet, men forventer flere etter hvert da alle kommunene nå har fått informasjon om dette. Når vi får mer informasjon om kommende forskrift om "annen disponering" og fjerning av unntak i avfallsforskriften kap. 9, og konsekvensene av dette, vil vi gå bredere ut og informere om endringene.

Når det gjelder oppdrag om avfallsforbrennings-BREF så deltar vi i fellesprosjektet her, men vi har ingen avfallsforbrenningsanlegg foreløpig.

Forurenset grunn

Alle lokaliteter for Vestfold, Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark i fagsystemet Grunnforurensning er gjennomgått. Av disse er totalt 92% av alle lokaliteter helt ferdig kvalitetssikret og varselbrev er sendt ut til nye berørte grunneiere. Enkelte lokaliteter har det ikke vært mulig å kvalitetssikre grunnet mangelfull informasjon. Dette er stort sett nedlagte virksomheter, eller deponier som ikke har vært i bruk på mange år og de i ingen eller svært liten grad har blitt overvåket.

Det er få kommuner i Nordland som har en bruker i Grunnforurensning. Kun 17 av 42 kommuner har minst en registrert bruker. Det ble holdt et kurs for kommuner om bruk av fagsystemet i september 2019 samt sendt ut en oppfordring om å registrere en administratorbruker. Dette resulterte kun i 5 nye brukere, så dette må vi følge bedre opp. Det ligger også ute på våre nettsider et webinar om hvordan man skal bruke grunnforurensningsdatabasen.

Marin forsøpling

Kvalitetssikring av data i nytt fagsystem: I Nordland var det lagt inn over 2.600 havner. Alle disse er kvalitetssikret.

Av disse er det 741 havner som har krav om avfallsplan og 173 har nå en godkjent plan. Vi har brukt betydelig med ressurser på dette arbeidet og har sendt brev angående avfallsplaner til 30 av 37 kystkommuner. 13 av disse hadde planer til godkjenning i november 2020. 5 kommuner hadde fått utsatt frist på tilbakemelding og 8 måtte det avtales ny frist med. Av disse har per nå 10 kommuner fått godkjent sine planer i tillegg til at 7 kommuner har sine planer til behandling hos oss. Oppfølgingen fortsetter i 2021.

Fylkesmannen har rapportert om aktiviteten i fylket per 1.12.2020 jf. oppdrag. Generelt kan vi si at det er stor frivillig ryddeaktivitet i fylket. Over 12.000 frivillige ryddere deltok i ryddeaksjoner i 2019 og ryddet over 371 tonn marint avfall. Over 1300 strandryddeaksjoner ble gjennomført i Nordland i 2019, og Nordland toppe dermed lista over antall ryddeaksjoner i landet!

Seks ulike prosjekter i Nordland mottar midler fra Miljødirektoratet til opprydding i 2020. Handelens miljøfond har tatt initiativ til oppryddingsprosjektet Rydd Norge-Nordland, der målet er at 40 % av ytre kyst i fylket skal ryddes i løpet av tre år. Fylkesmannen sitter i styringsgruppa for prosjektet.

Fylkesmannen har de to siste årene hatt en samling med offentlig og frivillige aktører som er involvert i ryddeaktiviteter. Disse samlingene har stor verdi for oss for å høre om de ulike erfaringene rundt omkring i fylket, og vi får gode tilbakemeldinger og ønsker om at vi skal fortsette å arrangere slike erfaringssamlinger. Det var planlagt samling i november 2020, som dessverre ble avlyst pga Covid19.

På tilsyn tar vi alltid opp forsøpling generelt og marin forsøpling spesielt. Alle virksomheter som eier kai, blir fulgt opp etter kapittel 20 (avfallsplan i havn) når vi er på tilsyn. Innen konsesjonsbehandling kommer temaet også inn – eksempelvis bruk og /eller rensing av mikroplast i sprøytebetong ved tunnellarbeid og vilkår ift. plast i sprengsteinmasser ved utfylling i sjø.

Vi publiserer jevnlig saker på vår hjemmeside som handler om marin forsøpling (informasjon og tilskuddsordninger, rydestatistikk, om ryddeportalen osv.) og deler dem på avdelingas facebook-side.

Lokal luftforurensning

Fylkesmannen følger opp anleggseiere ift. kartleggingsplikten i regelverket om lokal luftkvalitet og statlig retningslinje for luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520).

Vi har fulgt opp Narvik og Rana og Bodø kommune med veiledning på støvproblematikk og tiltaksutredning. Narvik har nå en godkjent tiltaksplan og vi har brukt en del tid i 2020 til å diskutere aktuelle tiltak (veiledning).

Kommunene er kjent med varslings-tjenesten for lokal luftkvalitet (Luftkvalitet i Norge: luftkvalitet.miljostatus.no) og om muligheten til å supplere varselet med lokal informasjon til sine innbyggere i tjenesten (oppdrag 3.1.4.4.13).

Oversikt over antall tettbebyggelser og deres størrelse (fra kapittel 3.1.4.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle embeter har oversikt over antall tettbebyggelser og deres størrelse i egen region omfattet av kap. 14 i forurensningsforskriften og tettbebyggelser som grenser mot virkeområdet i kap. 14

I Nordland er det 4 tettbebyggelser som omfattes av kap 14:

Bodø - fra Kvalvika til Støver

Mo i Rana - fra Båsmo til Gruben og Langneset

Mosjøen - fra Rynesåsen til Olderskog

Narvik - fra Fagernes til Taraldsvik

Ingen tettbebyggelser har gått fra kap 13 til kap 14.

I Narvik går hele utslippet til ett og samme renseanlegg - BOF er dermed avklart basert på målinger her.

For de 3 andre tettbebyggelsene er deler av BOF-bidraget fortsatt basert på beregninger

Vi har ingen tettbebyggelser som grenser mot virkeområdet i kap 14

Arbeidet med å revidere de aktuelle tillatelsene er igangsatt (fra kapittel 3.1.4.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Arbeidet med å revidere de aktuelle tillatelsene er igangsatt

Vi har 4 kommuner med utslippstillatelse der vi er myndighet. Disse var utarbeidet i 2008, 2009 og 2010. Vi har satt i gang en prosess der vi følger opp en kommune årlig, og har gjennomført systemrevisjon med Bodø kommune i 2019 og Rana kommune i 2020. Disse er varslet om å søke om oppdatert utslippstillatelse, og søknad fra Bodø kommune er mottatt. Vefsn vil besøkes i 2021 og Narvik i 2022. De vil følges opp med en tilsvarende prosess der vi oppdaterer utslippstillatelsene.

Kommuners registrering i Grunnforurensning (fra kapittel 3.1.4.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner registrerer, oppdaterer og vedlikeholder egne lokaliteter i Grunnforurensning

Fylkesmannen i Nordland holdt et kurs om bruk av Grunnforurensning i september 2019. På dette kurset ble det informert om kommunens rolle, hvorfor fagsystemet bør brukes samt hvordan opprette og redigere lokaliteter. I tillegg var det to praktiske oppgaver der deltakerne selv skulle registrere og redigere lokaliteter i testdatabasen. Det er usikkert hvor mange kommuner som deltok på kurset, men det antas kun et fåtall av kommunene i Nordland, Trøndelag, Vestfold og Telemark og Troms og Finnmark som har blitt kurset.

Det ble også i september 2019 sendt ut et brev til alle kommuner med oppfordring til å registrere lokaliteter i Grunnforurensning. Dette hadde liten effekt, og i Nordland var det kun 6 kommuner som ikke hadde bruker fra før som registrerte en ny bruker. Et nytt oppfordringsbrev ble derfor sendt ut til kommuner uten administratorbruker i Nordland i august 2020.

Da de ulike kommunene ble kontaktet i forbindelse med innhenting av informasjon ble en del av de kommunene som ikke har bruker i Grunnforurensning oppfordret til å se på nettkurset som fortsatt ligger ute på Fylkesmannens hjemmesider og samtidig opprette en administratorbruker.

3.1.1.12 God økonomiforvaltning i kommunene

Kommuneøkonomien i Nordland er fortsatt krevende for en del kommuner, men fylkesmannen opplever at kommunenes økonomiforvaltning stort sett er god. Riktignok har noen kommuner utfordringer knyttet til den demografiske utviklingen og enkelte har et relativt høyt antall ressurskrevende brukere som gjør det ekstra krevende å tilpasse utgiftsnivået til utviklingen i inntektene. Vi ser med bekymring på den økende lånegjelden som mange kommuner har, kombinert med begrensede frie midler på fond og dårlige driftsresultater over flere år. Pandemien har medført lavere skatteinntekter.

Fortsatt er antall ROBEK-kommuner lavt i Nordland. Nordland har 3 kommuner innmeldt i ROBEK, noe som er historisk lavt.

Regnskapstallene for 2020 er på nåværende tidspunkt ikke klare, men mange kommuner ser ut til å få tilfredsstillende resultater i 2020. Vi vil nok se negative konsekvenser av pandemien, men opplever at kommunene til dels har blitt kompensert tilfredsstillende. I tillegg har lave renter og et økt fokus på god og bærekraftig økonomistyring bidratt til dette.

Kommunen som har økonomiske utfordringer og står i fare for å komme på ROBEK-lista, har i 2020 fått tett oppfølging. Kommunens politiske og administrative ledelse har vært i møter med fylkesmannen og vi har vært i kommunestyret for å orientere om vår bekymring og påpekt det ansvaret kommunestyret har for å bringe kommuneøkonomien i balanse.

Fylkesmannen tar i dialogen med kommunene, opp behovet for en bærekraftig, langsiktig og realistisk økonomiplanlegging og økonomiforvaltning for å forebygge økonomisk ubalanse. Dette for å legge til rette for at kommunene har en stabil og god tjenesteproduksjon som står seg over tid.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK skal reduseres i 2020.

Nordland har fortsatt 3 kommuner i ROBEK, Moskenes, Hamarøy og Fauske. Fauske ble innmeldt i januar 2020. Tidligere ROBEK-kommune Tysfjord ble delt mellom Hamarøy og Narvik, og opphørte dermed å eksistere 1.1.2020.

Fylkesmannen har en tett og god oppfølging av ROBEK-kommunene, der politisk og administrativ ledelse er invitert til møte hos oss. Videre har vi deltatt i

formelle fora som kommunestyremøter og formannskapsmøter i ROBEK-kommunene. I tillegg har vi deltatt på budsjett- og økonomiplanseminar sammen med kommunestyret, administrasjon og tillitsvalgte i forbindelse med budsjett- og økonomiplanarbeidet. Av mer uformell kontakt skjer det oppfølging og veiledning via besøk i kommunen, per telefon og e-post. Målgruppene er både administrativt og politisk nivå.

Når formannskapet innstilling til årsbudsjett foreligger, skal ROBEK-kommunene oversende denne samt alle forslag til vedtak, til Fylkesmannen.

Kommunen får deretter en skriftlig tilbakemelding fra Fylkesmannen som skal vedlegges behandlingen i kommunestyret.

Etter kommunestyrets behandling og vedtak av årsbudsjett, foretas det en grundig lovlighetskontroll av årsbudsjett og gjennomgang av økonomiplanen til ROBEK-kommunene. I lovlighetskontrollen får kommunen en utfyllende tilbakemelding på årsbudsjettet. Vi gir også råd og veiledning i vår tilbakemelding, samt der vi ser det er nødvendig, setter vi krav til oppfølging fra kommunestyret og administrasjonen gjennom året.

Gjennom året rapporterer ROBEK-kommunene økonomistatus og fremdrift på arbeidet med den forpliktende plan.

Tidligere har Fylkesmannen i Nordland, i samarbeid med KS, etablert nettverk for kommuner i ROBEK. Vi så det lite hensiktsmessig å starte opp nytt nettverk siden to av de gjenværende kommunene i ROBEK, Moskenes og Hamarøy, har deltatt i nettverket. Det så ikke ut til å ha stor effekt for disse to kommunene og Moskenes valgte å forlate nettverket i siste runde før siste samling. En annen årsak er at Hamarøy har mye jobb med sammenslåing til ny og større kommune, etter at Tysfjord ble delt mellom Hamarøy og Narvik. Dette har også bidratt til større økonomiske utfordringer for Hamarøy.

Fylkesmannen har imidlertid tatt initiativ til et nettverk for ordførere i ROBEK-kommunene, for å forsøke å ruste ordførerne til å ta styringen, håndtere og være en samlende leder for kommunen. Bakgrunnen for dette er at to av ordførerne i disse kommunene er nye og uerfarte i rollen og vi ser også at det i alle disse kommunene er uro og konflikter i kommunestyrene. Dette nettverket er i startfasen, men har blitt godt mottatt av ordførerne.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2019	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2020
0	3	3

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2019. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2019.

Fylkesmannen har som en del av sine oppgaver også i 2020 jobbet med kvalitetssikring av kommunenes KOSTRA-rapportering. Vi har fulgt opp kommunene ved å informere om frister, purre ved manglende skjema, oppfølging av kommuner med avvikende verdier og gitt råd og veiledning, samt svart på spørsmål fra kommunene.

Fylkesmannen har fokus på KOSTRA-rapportering og kvalitet på ulike arenaer og ved besøk i kommunene har vi en egen gjennomgang av kommunenes KOSTRA-tall på utvalgte områder, herunder eiendomsforvaltning.

Kvalitetssikring av KOSTRA-tall på eiendomsforvaltningsområdet har vært et fokusområde både fra KMD og Fylkesmannen de siste årene. Arbeidet med å heve kvaliteten innen dette området er imidlertid utfordrende. Dette er et område som vi ser at kommunene ikke har prioritert å jobbe med. Vi opplever at de ikke ser den store egennyten i disse dataene.

Vi ser at selv med de tiltak vi har gjennomført, er det behov for fortsatt fokus på eiendomsforvaltning fordi antall feil fortsatt er relativt høyt.

Vi vil fortsette med å bidra til å gjøre KOSTRA-tall og data for eiendomsforvaltning mer kjent for kommunene og bidra til at de kan se en større egenverdi i korrekte data på dette område

Kvalitet i KOSTRA-data

Område	Resultat	Antall feil i 2019	Antall feil i 2020
Feil på eiendomsforvaltning på aggregert nivå - utgifter til renhold (art 075) og forvaltning (funksjon 121)	-7	43	36
Feil på byggfunksjonsnivå for utgifter til renhold og energi	-2	104	102

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene (fra kapittel 3.1.5.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene.

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Viser til rapporteringspunkt 3.1.5.1.2.1

Fylkesmannen har gjort flere tiltak for å bidra til økt kvalitet i KOSTRA-rapporteringen. Det er imidlertid utfordrende å vite hvem SSB har vært i kontakt med, da vi ikke får kopi av de henvendelser som går mellom SSB og kommunene i Nordland. Flere kommuner er sene med å rapportere inn data og disse forsøker vi å kontakte via e-post og telefon, slik at de vet at vi følger med. En annen utfordring er at det ikke finnes noen sentral oversikt over hvem som er rapporteringsansvarlige i kommune. Vi tar derfor kontakt med kommunenes økonomisjef for dialog.

Vi ser at det er en stor utfordring å oppnå god kvalitet i KOSTRA-rapporteringen, spesielt innen eiendomsforvaltningsområdet som KMD har fokus på.

Fylkesmannen bruker KOSTRA-data i vår dialog med kommunene og vi ser at også KS i stadig større grad benytter KOSTRA-data i ulikesammenhenger.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet

Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) for landbruket i Nordland 2019-2022, sammen med regionalt næringsprogram, miljøprogram og skog- og klimaprogram lå til grunn for arbeidet i 2020.

Prioriteringene i disse programmene, sammen med fylkeskommunes regionale plan for landbruket i Nordland, har vært avgjørende for innholdet i fylkesmannens næringsutviklingsarbeid.

Etter at Nordland fylkeskommune overtok ansvaret for de regionale tilretteleggingsmidlene har Fylkesmannen hatt en tett dialog med fylkeskommunen både med støtte i saksbehandlingen og strategiarbeidet.

Generelt har selvsagt koronapandemien medført store endringer i arbeidsmåten. Fysiske treff med næringene inkludert reiser ble redusert til et minimum.

Dette har medført at det er betydelig vanskeligere å komme i kontakt med dem man ikke allerede har kontakt med. Spesielt vil dette gjelde de landbrukstilknyttede næringene.

Men gjennomføring av digitale møter og webinarer kan til en viss grad veie opp for de fysiske møtene. Dette fungerer best der man allerede har et nettverk mellom personer som har truffet hverandre tidligere.

Fylkesmannen har over mange år hatt en betydelig innsats mot bygdenæringer generelt. Denne innsatsen er videreført i 2020, og vi mener måloppnåelsen er god, forholdene under pandemien tatt i betraktning. Vi har også iverksatt en forsterket innsats mot tradisjonelt landbruk gjennom egen prosjektsatsing. Her kan vi foreløpig ikke måle effekter. Generelt ser vi at melkeproduksjonen sliter med rekruttering og fornyelse av driftsapparatet, noe som kan bli kritisk på sikt.

Verdiskaping (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regional innsats innen landbruksbasert næringsutvikling er innrettet slik at nasjonale mål og føringer i RNP nås.

I 2020 startet Fylkesmannen opp et 3-årig oppfølgingsprosjekt rettet mot tradisjonelt landbruk. Her gjennomføres tiltak innen tre satsingsområder:

1. Satsingsområde kompetanse

- 1.1 Delmål: Økt beitebruk og bedre utnyttelse av beiteressursene
- 1.2 Delmål: Styrke kompetansen om næringsutvikling i kommunene.
- 1.3 Delmål: Økt forskning og formidling av forskningsresultater

2. Satsingsområde rekruttering

- 2.1 Delmål: Øke rekrutteringen til landbruket i Nordland

3. Satsingsområde innovasjon og entreprenørskap

- 3.1 Delmål: Ta i bruk og utnytte nye teknologiske løsninger
- 3.2 Delmål: Øke kunnskap og kompetanse om produksjon og bruk av biogass
- 3.3 Delmål: Økt produksjon av potet, bær og grønnsaker
- 3.4 Delmål: økt produksjon av økologiske jordbruksprodukter

Vår mangeårige satsing på Inn på tunet har gitt resultater både i form av et godt tverrfaglig samarbeid internt i fylkesmannsembetet, men også et økende antall av Inn på tunet tilbydere i fylket. Det er også mange gårdbrukere i prosess for å bli godkjent som tilbydere av Inn på tunet. Dette betyr at et økende antall kommuner i Nordland gir et Inn på tunet-tilbud til sine innbyggere.

Nordland v/Fylkesmannen og fylkeskommunen fikk i 2020 etter søknad tildelt en av de fire Inn på tunet- pilotene. Nordland skal ha fokus på grunnskolen. Arbeidet med å få på plass avtaler med deltakende kommuner kom på plass før årsskiftet.

Grønt reiseliv og økt verdiskaping innenfor lokalmat har i 2020 vært preget av at de fleste samlinger ikke kunne gjennomføres fysisk. Flere arrangement ble også avlyst, inkl. Matstreif 2020 og IGW 2021.

Likevel har det vært gjennomført kurs i historiefortelling og planlagt/produsert flere kompetanseøkende filmer med tema gårdsturisme og matopplevelser.

Fylkesmannen har også planlagt, gjennomført og evaluert et nytt samarbeidsorgan med Innovasjon Norge og Nordland fylkeskommune – "Utviklingsgruppe Mat og Reiseliv" med utgangspunkt i gård. Dette er en «gjøre»-gruppe på saksbehandlernivå som tar mål av seg å gjennomføre konkrete samarbeidstiltak i løpet av året. Det ble gjennomført 9 møter.

Prosjektet «Tre inn i fremtiden» fortsatte i 2020 og skal motivere til økt bruk av tre i byggeriene i Nordland fylke med bakgrunn i krav til reduserte CO₂-avtrykk og store skogressurser. Målgruppen er rådgivere, arkitekter, utbyggere, entreprenører, bønder og det offentlige. Dette har gitt ny kunnskap og økt bestillerkompetanse, noe som har ført til at vi har fått flere bygg i massivtre, både skoler, flerbrukshaller, bolighus, helsebygg og oppvekstsenter. Prosjektet er finansiert av Nordland fylkeskommune, Innovasjon Norge og Fylkesmannen i Nordland.

I 2020 ble det også utformet et oppfølgingsprosjekt som vi kaller Tre-industri i Nordland. Dette ble innvilget av Innovasjon Norge og vil få sin oppstart i 2021.

Fylkesmannen har en ambisjon om å mobilisere til ei satsing på urbant landbruk i fylket. I 2020 lyktes det å få Bodø kommune til å drifte en større satsing

kalt "Dyrka i Bodø".

Fylkesmannen i Nordland har over flere år vært opptatt av å legge til rette for utvikling av ny kunnskap. Vi samarbeider derfor tett med regionens FoU-institusjoner både med å lansere forskningstema og være en partner i FoU-prosjekter. Vi har selv tilegnet oss kunnskap om EUs store Horisont-programmer og Forskningsrådets programmer for å kunne veilede blant annet næringen inn mot disse programmene.

Sammen med landbruksnæringene var vi initiativtager til et Blågrønt Innovasjonssenter Nord ved Nord Universitet (BGINN)

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp.

Vi informerer om foryngelsesplikten der det er naturlig, og spesielt mot kommunal forvaltning.

Kommunenes gjennomføring av foryngelseskontrollen kunne vært bedre. Ifølge ØKS ble 1/3 av de utplukkete feltene for 2020 ikke fulgt opp. Etter kontakter med kommunene vet vi imidlertid at det utføres mer feltkontroll enn det som framkommer i ØKS.

Det er også mangler i utføring av resultatkartleggingen. For denne kontrollen ble 1/3 av feltene ikke kontrollert.

Manglende gjennomføring av kontroller begrunnes med manglende kapasitet. De fleste skogbruksansatte i kommunene har mange oppgaver i tillegg til de rene skogbrukssakene.

Vi opplever at noen kommuner ikke oppfatter at det faktisk er tre forskjellige kontroller som skal gjennomføres: Foryngelseskontroll, Resultatkartlegging og Kontroll iht egen risikobaserte kontrollplan ifm utbetaling av skogfond og tilskudd

Når én av disse er gjennomført oppfatter man seg som ferdig med årets kontroller. Dette skjer på tross av gjentatt informasjon om dette fra vår side. Det er et pedagogisk problem.

Plantingen har økt de siste åra, og følger en økning i hogstkvantumet. I sør-fylket, der det drives «tradisjonelt» skogbruk oppfylles foryngelsesplikten i stor grad. I nord-fylket, «skogreisningsstrøkene», er viljen til å plante etter hogst mindre. Skogeierne har ofte ingen kontakt med skogbruket, og viljen til å sette av skogfond er liten. I tillegg kommer en generell motvilje mot gran, særlig sitkagran.

Det er også en utfordring at når det hogges sitka- eller lutzgran, må man søke for å kunne plante igjen med sitka- eller lutzgran. Samtidig er det et krav om foryngelse. Mange steder er ikke norsk gran noe alternativt treslag på grunn av klimatiske forhold.

Hvis det gis tillatelse til planting av sitka- eller lutzgran, blir dette alltid påklaget. En slik prosess tar lang tid. Flere velger derfor ikke å søke, og satser på naturlig foryngelse, med blandet resultat.

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene er fulgt opp med henblikk på effektiv bruk av tilskuddsordningene i skogbruket. 100%.

Vi sender hvert år ut et «Forventningsbrev/veileder» til kommunene, der vi forklarer hva kommunene skal og bør gjøre i skogbruksforvaltningen. De forskjellige tilskuddsordningene er selvfølgelig en del av dette.

Videre har vi jevnlig kontakt med kommunenes saksbehandlere om emnet. (telefon, e-post, videokonferanse o.l.).

Det vil si 100 %.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsveinett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	2.0	2 904 488.0	6 167 517.0
Ombygging	8.0	4 480 000.0	0.0
Vedlikehold	0.0	0.0	420 168.0

Veilengder og tilskudd refererer til ferdigstilte veier. Skogfond er det som er brukt i 2019. Har ikke mulighet til å skille mellom nybygging og ombygging når det gjelder bruk av skogfond. For vedlikehold har vi ikke mulighet til å ta ut tall for veilengde.

Verdiskaping i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har gjennom kunnskapsoverføring til kommunene bidratt til en effektiv og god forvaltning av tilskudd til skogsveier og drift med taubane o.a.

Vi har arrangert webinar for kommunenes saksbehandlere om tilskudd til skogsveier og skogsdrift. Ellers har det vært stor aktivitet med telefonsamtaler med saksbehandlere for å forklare hvordan tilskuddsforvaltningen skal utføres gjennom ØKS.

Kontakten med kommunal skogforvaltning er god.

Verdiskaping i reindriften (fra kapittel 3.1.6.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens rådgiving og veiledning overfor distriktsstyrene og siidaandelsledere bidrar til økt produksjon og verdiskaping i reindriften.

Dette var tema på det årlige reindriftsseminaret i mars 2020. Også på samling for distriktsledere ble dette tatt opp. Covidsituasjonen har gjort det noe utfordrende å følge dette opp, og effekten under de rådende forholdene må sies å være liten til middels.

Det er svært lave slakteuttak og stor tapsprosent, spesielt av kalv. Dette har vi meldt tilbake til LMD i eget bekymringsbrev.

Driftsåret 19/20 hadde 5 distrikter 0-slakteuttak av kalv, 3 mellom 10 og 60 og 4 mellom 200 og 450. Reduksjon i tapene er den største utfordringen for å få god måloppnåelse her.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk

Som en del av Regionalt bygdeutviklingsprogram er delprogrammet Regionalt skog- og klimaprogram (RSK Nordland) fulgt opp med hovedfokus på primærskogbruket og aktiv bruk og vedlikehold av skogressursene.

RSK Nordland består av tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og tilskudd til skogsveger og drift med taubane og hest. Med utgangspunkt i skogressursene som grunnlag for høg lokal og regional verdiskaping, og resultatmålet om å øke aktiviteten på alle områder i skogbruket, er det utført ei effektiv og målrettet tilskuddsforvaltning. Det er vår oppfatning at kommunene kjenner innholdet i RSK, men i varierende grad følger opp. Skogeierne viser lav investeringsvilje i nyanlegg av skogsveier, i motsetning til meget høy interesse for skogbruksplanlegging. Årsaksforhold og tiltak knyttet til nevnte utfordringer i Nordlandsskogbruket er nærmere omtalt i Regionalt skog og klimaprogram 2019-2022.

Regionalt miljøprogram (RMP Nordland) er lagt til grunn for prioriteringene av miljøvirkemidlene.

Tiltak knyttet til biologisk mangfold, vannkvalitet og klimagasser i landbruket er prioritert. Til tross for at veiledningsheftet og forskrift for regionale miljøtilskudd i Nordland ble sendt til alle gårdbrukere i fylket som søker produksjonstilskudd, var det en nedgang i antall søkere. Muligheten for regionale tilpasninger kan fortsatt være et virkemiddel for å oppnå god oppslutning og god effekt av tiltakene lokalt. Kommunene har oppdatert de lokale tiltaksstrategiene for kulturlandskap, miljø, skog og klima.

De er et godt utgangspunkt for en videre dialog om prioritering av tiltak og virkemidler i fylket.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Klimadelen i regionalt- skog- og klimaprogram er kjent og fulgt opp av kommunene.

Regionalt skog- og klimaprogram er videreformidlet til kommunene, og ligger på Fylkesmannen sine hjemmesider. Dette bør derfor være kjent for kommunene. Fylkesmannen forventer at kommunene nyttiggjør seg klimadelen i sine egne klimaplaner, men det varierer i hvor stor grad dette skjer.

Rgionalt miljøprogram (RMP) (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Innholdet i RMP er kjent for landbrukets organisasjoner, kommuner og aktuelle søkere.

Nordland Bondelag og Nordland Bonde- og Småbrukarlag var gjennom deltakelsen i Landbruksforum Nordland direkte involvert i arbeidet med nytt Regionalt miljøprogram for perioden 2019-2022.

Da RMP var vedtatt ble dokumentet sammen med ny RSK og RNP, og som en del av Regionalt Bygdeutviklingsprogram, sendt til faglagene i landbruket og kommunene. Disse dokumentene ble også lagt ut på vår nettside.

Forskrift om regionale miljøtilskudd i Nordland, og veiledningsheftet for søknadsomgangen 2020 ble sendt til kommunene og lagt ut på vår nettside. Sammen med denne informasjonen la vi også ut ei lenke til RMP. Disse dokumentene er også sendt direkte til alle søkere om produksjonstilskudd.

RMP-Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i RMP er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

De regionale miljøutfordringene i Nordland er knyttet til både biologisk mangfold, kulturminner, klima og vann. Innenfor rammen av den nasjonale RMP-menyen, og instruksjonen for utforming av regionale forskrifter for miljøtilskudd, har vi balansert disse hensynene opp mot hverandre.

Innsatsen for å redusere utslippene til luft og vann er styrket, men vi opplever at det er uheldig at vilkårene for disse og andre tiltak nå i stor grad er fastsatt i den nasjonale instruksjonen. Dette har i vesentlig grad redusert våre muligheter for å gjøre gode regionale tilpasninger. For noen av tiltakene har dette bidratt til å redusere måloppnåelsen fordi vilkårene er for uklare. Samtidig har noen av tiltakene blitt vanskeligere å kontrollere for kommunene.

Det er viktig med gode muligheter for regionale tilpasninger både når det gjelder valg av tiltak og vilkårene som er knyttet til hvert enkelt tiltak. Nordland har mange små og mellomstore bruk. Vilkaene for tilskudd til spredning av husdyrgjødsel i vår- og vekstsesongen har vært tilpasset deres virkelighet med spredte teiger og begrensede muligheter for høy grad av mekanisering av gjødselhandteringen. Den nasjonale instruksjonen har imidlertid gjort at vilkårene har blitt for stramme og lite tilpasset den virkeligheten som de lever i.

Gårdbrukerne og faglagene etterlyser fortsatt muligheten for miljøtilskudd til vedlikehold av gjerder. Slike tilskudd ble tidligere gitt over miljøtilskudd i Nordland, men ble fjernet da den nasjonale RMP menyen ble innført. Dette tilskuddet bidro til å gjøre det lettere å holde i hevd det nære kulturlandskapet, som ofte har mange nedlagte bruk og mangelfullt gjerdehold, og hvor det lett oppstår konflikt mellom beitebruk og andre interesser.

Vannforvaltningsplaner (fra kapittel 3.1.6.2.3.2 i TB)

Rapportere på

Miljøvirkemidlene er innrettet i henhold til vannforvaltningsplanene. I tråd med nasjonale føringer om vannforvaltning skal mer forpliktende krav tas i bruk ved behov for forsterket innsats.

I samarbeid med vannområdekoordinatorene er vann-nett oppdatert.

Kunnskapsgrunnlaget blir aldri «godt nok», men stadig bedre. God overvåking er ei forutsetning for mest mulig nøyaktig tilstandsvurdering.

Det vil fortsatt være ei utfordring å identifisere og skille mellom ulike kilder til næringsstoffavrenning, spesielt mellom jordbruk og spredt bebyggelse.

Miljømålene skal vurderes (på nytt) i lys av eget sektoransvar og bidra i miljømålsfastsettelsen i vannregionutvalg og i vannforvaltningsplanene som er under utarbeidelse.

Kommunene er oppfordret til å prioritere tiltak i de to til tre mest landbrukspåvirkede vannforekomstene i hver kommune. Det gjennomføres nå et prosjekt i seks kommuner. I disse kommunene er det vannforekomster som er sterkt påvirket av jordbruk. Samarbeid mellom landbruksrådgiving, vannområdekoordinatorene, kommuner og gårdbrukere er vektlagt for å oppnå god miljøtilstand.

Fylkesmannen har i 2020 økt de fleste satsene i regionale miljøtilskudd for tiltak knyttet til redusert næringsstoffavrenning/ redusert klimagassutslipp fra jordbruk. I tillegg er vannområder i 6 nye kommuner prioritert for tilskudd til ugjødsle randsoner i eng.

Tilsvarende har Fylkesmannen gitt hydrotekniske tiltak og andre forurensningstiltak økt prioritet ved fordeling av SMIL-midler til kommunene.

Vi har hittil ikke tatt i bruk mer forpliktende krav for å forsterke innsatsen mot forurensning fra jordbruk.

Utvalgte kulturlandskap (fra kapittel 3.1.6.2.3.3 i TB)

Rapportere på

Ha god oversikt over forvaltning av områdene som har status som Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, samt bidra til direktoratenes forslag til plan for videre arbeid med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket fra 2020 til og med 2025.

Vårt inntrykk er at kommunene er opptatt av å forvalte midlene i samsvar med forskriften, og at dette også skjer i et langsiktig perspektiv. Tiltakene bidrar i stor grad til å støtte opp om det eksisterende landbruket, og i flere av områdene har det også blitt gitt tilskudd til tiltak som kan gi grunnlag for ny landbruksbasert næringsutvikling.

Vi kjenner ikke til at det i 2020 har skjedd noe i områdene som utgjør en spesiell trussel for miljøverdiene. Samtidig har vi inntrykk av at det i landbruksnæringa og blant grunneierne er brei oppslutning om UKL.

Covid-19 gjorde det vanskelig å gjennomføre møter og arrangementer i områdene. Forvaltningen av ordningen har gitt kommunene et betydelig merarbeid som ikke er kompensert. Dette kommer på toppen av de øvrige oppgavene som landbruksforvaltninga i kommunen skal løse. En måte å minske denne utfordringen er å åpne for at kommunene kan sette av en viss prosent av UKL-midlene som bidrag til delvis dekking av administrasjonskostnadene.

Mye av kontaktene mellom kommunal og regional forvaltning var knyttet til at 2020 var det første året med kommunal forvaltning av midlene. Det var flere saker hvor innspill ble sendt til direktoratene etter at de først var drøftet med regional forvaltning innen landbruk, naturmangfold og kulturmiljø.

Tilskudd til tiltak i beiteområder (fra kapittel 3.1.6.2.3.4 i TB)

Rapportere på

Formålet med Tilskudd til tiltak i beiteområder er kjent og fulgt opp av kommunene på en god måte.

Fylkesmannen sendte informasjon om tilskuddsordningen til kommunene i brev 2. mars 2020. Tilskuddsordningen var tema på fagsamlinger for kommunene i oktober.

Vi har lagt vekt på rundskrivets krav om at kommunen skal ha retningslinjer med prioriteringer og søknadsfrist for ordningen, og at dette skal bli gjort kjent på nettsiden til kommunen. I tillegg er føringen om bruk av 28% til investeringer i teknologi, formidlet.

Mange av kommunene utarbeidet i løpet av året retningslinjer og de fleste har informasjon om dette på sine nettsider. Kommunene har behandlet søknader og disponert tildelt ramme til tiltak.

3.1.1.15 Andre oppdrag**LA-MRSA i Nordland**

I 2019 ble det oppdaget totalt syv tilfeller av LA-MRSA-smitte i svinebesetninger i Nordland. Det ble først konstatert smitte vinteren 2019 i en smågrisbesetning og to slaktegrisbesetninger. Sommeren 2019 ble det oppdaget smitte i ytterligere en smågrisbesetning og tre andre slaktegrisbesetninger.

Fylkesmannen (FM) har samarbeidet med Mattilsynet (MT), Nortura og svinebøndene for å få fjernet smitten. Vi har vært på befarings hos alle syv foretakene i lag med Mattilsynet. Nortura har på oppdrag av MT utarbeidet saneringsplaner for alle de berørte foretakene i Nordland. Saneringsplaner er fortløpende blitt godkjent av MT.

Utbrudd av LA-MRSA-smitte har ført til svært mye ekstra arbeid for FM i 2020. Arbeid med oppfølging, dialog og saksbehandling av søknader om erstatning har vært et omfattende arbeid som det er brukt mye tid og ressurser på. Det har derfor vært nødvendig å nedprioritere andre arbeidsoppgaver for å kunne gjøre en god forvaltningsjobb med LA-MRSA i 2020. Fylkesmannen har ved utgangen av 2020 betalt ut delerstatning på til sammen 90 millioner kroner til 6 av foretakene. Noe arbeid gjenstår ennå for 2021 både hos foretakene og Fylkesmannen.

I 2020 ble regelverket for erstatning endret noe når det gjelder nedskrivning av innredninger og bygninger. Det skal legges til grunn mer skjønn ved erstatning for innredninger og bygninger. Mye av vårt arbeid med LA-MRSA i Nordland i 2021 vil være knyttet til skjønnsvurderinger ved erstatning for innredninger og bygninger etter det nye regelverket. Vi håper å være ferdig med dette i løpet av første halvår 2021.

Når det gjelder forvaltning av kompensasjonsordningen etter avvikling av hold av pelsdyr vises til rapportering på pkt. 7.3.9.7.

Barnevern

Fylkesmannen har hatt et særlig fokus på barnevernreformen i dialogmøter med kommunene og møter og samlinger med barneverntjenestene. Kommunene er oppfordret til å søke skjønnsmidler for å forberede seg til nye/utvidede oppgaver på barnevernområdet fra 2022.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger**3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv**

Fylkesmannen i Nordland har et tett samarbeid med Husbanken region nord avdeling Bodø. I tillegg har vi hatt noe dialog og utveksling av erfaringer med Fylkesmannen i Troms og Finnmark mht. boligsosialt arbeid ut mot kommunene og prosjekter som vi jobber med.

Høsten 2020 gjennomførte fylkesmannen i Nordland et samarbeidsmøte på ledernivå med 8 ulike statlige regionale aktører, samt KS og ideelle foreninger i fylket som har direkte eller indirekte roller opp mot boligsosialt arbeid. Tema for møte var hvordan vi kunne bli bedre samordnet ut mot kommunene samt en diskusjon vedørende om de ulike regionale aktørene så på som de største boligsosiale utfordringene i vårt fylke.

Det ble enighet om at felles arbeid med barn og unge, barnefamilier og tilgang til økonomisk rådgivning, bør ha et særlig fokus da dette treffer bredt. Videre at det bør konkretiseres hva og hvordan det skal jobbes videre slik at regional stat er godt samordnet og "treffer" kommunenes utfordringer godt.

I november 2020 ble det klart at Nordland skal være med i et 3-årig forsøk der ansatte i Husbanken Bodø skal overføres til Statsforvalteren i 2021. Etter dette har det vært jobbet med planer for hvordan dette skal organiseres og hva som skal være de overordnede mål.

Vi vurderer at måloppnåelsen på den boligsosiale samordningen som middels. Vi har dialog og møter med andre regionale aktører, men for å ha en mer effektiv innsats bør vi jobbe for en felles plan og konkrete tiltak opp mot kommunene.

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune om de to tiltakene i Bolig for velferd.

Hatt møte med regionale aktører for boligsosiale problemstillinger sammen med Husbanken høsten 2020. I tillegg til ulike statlige aktører deltok også KS og relevante brukerorganisasjoner samt representant for Bodø kommunes boligsosiale tiltak BoligNu.

Vi har gitt tilbakemelding på kommunale planstrategier, samfunnsplaner og arealplaner om betydningen av at kommunene har et aktivt fokus på boligsosialt arbeid som en integrert del av den overordnede boligpolitikken.

Gitt tilbakemelding på boligpolitiske/boligsosiale planer fra kommunene med utgangspunkt i PBL som plattform for kommunal planlegging.

Sammen med Husbanken jobbes det videre med prosjektet "Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging". Her deltar fire mellomstore nordlandskommuner. Prosjektet er forlenget 1 år pga pandemisituasjonen som oppsto i 2020.

Flere som jobber med sosiale problemstillinger hos Fylkesmannen deltok på Husbankens webinar i juni med tema: "Barna først". Vi oppfordret også andre kommuner og regionale aktører til å delta på webinarer.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Vi har fokus på samordning av tilsyn og kommunal egenkontroll. I tillegg skal tilsyn bidra til forbedring og læring. Vi har fra 2020 tatt i bruk Nasjonal tilsynskalender. Punktene nedenfor forklarer dette nærmere.

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor. (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor.

Organisering av arbeidet med samordning av tilsyn

- Etablert en Tilsynsgruppe - internt hos Fylkesmannen
- Invitert til Tilsynsforum - eksternt møte
- Arrangert et møte for kommunedirektører og dennes ledergruppe, samt kontrollutvalgssekretariater.
- Invitert til en møtearena for kontrollutvalgssekretariatene i fylket.
- Et eget sted på vår nettside for statlig samordning er etablert.
- Tatt i bruk Nasjonal tilsynskalender.
- Laget rutiner med tidsfrister og årshjul for samordning av tilsyn.
- En egen koordinator er gitt ansvar for å koordinere samordning av tilsyn og samordning i Nasjonal tilsynskalender.

Tiltak for samordning

Vårt interne Tilsynsforum ble videreført som **Tilsynsgruppe** fra 2020. Hver avdeling har en representant i Tilsynsgruppa og denne ledes av ass. fylkesmann. Tilsynsgruppen skal sikre at det internt blir kommunisert og informert om samordning av tilsyn, samt utvekslet erfaringer og at vi lærer av hverandres arbeidsmetoder. Vi har blant annet arrangert intern fagdag med Tilsynsgruppa og avdelingsdirektørene. En av representantene i Tilsynsgruppa er også den som koordinerer samordning av tilsyn og samordning i Nasjonal tilsynskalender.

Det ble i 2020 invitert til et **Tilsynsforum** som ble arrangert i januar 2021. Tilsynsforumet er planlagt med møter to ganger i året. De inviterte var og vil fortsatt være statlige tilsynsetater, ledere for kontrollutvalgssekretariater, forvaltningsrevisorer og representanter for kommunedirektørene i Nordland. Hensikten med Tilsynsforumet er å bidra til å informere om og lære om hverandres måter å jobbe med tilsyn, kontroller og forvaltningsrevisjoner på. Bakgrunnen er at samordning av tilsyn og forvaltningsrevisjoner skal bli ivarettatt etter kommuneloven.

Det har også vært **andre møter** der vi blant annet har invitert kommunedirektørene og dennes ledergruppe, samt kommunedirektørens ledergruppe og kontrollutvalgssekretariater. Et møte ble arrangert sammen med KS og tema for møtet var kommunedirektørens internkontroll og Nasjonal tilsynskalender.

Vi har også **samlet lederne av kontrollutvalgssekretariatene** i fylket. Hensikten var informasjon om samordning i Nasjonal tilsynskalender og utveksle erfaringer innenfor temaet. Det planlegges for to slike møter i året.

Et eget sted på vår **nettside** for statlig samordning er etablert. Der vi blant annet informerer om Nasjonal tilsynskalender og møter om statlig samordning.

Vi har laget et **hefte med rutiner for tidsfrister og årshjul** for samordning av tilsyn. Hefte viser planlagte møter internt og eksternt, samt frister for når andre tilsynsmyndigheter skal registrere tilsyn, og når kontrollutvalgssekretariater skal registrere forvaltningsrevisjoner. Dette ved å registrere tilsyn og

forvaltningsrevisjoner i Nasjonal tilsynskalender. I tillegg er det satt tidspunkt for kommunene til å gi tilbakemeldinger og foreslå endring av tidspunkt for tilsyn i Nasjonal tilsynskalender.

Personen som er gitt ansvar for å **koordinere samordning av tilsyn og samordning i Nasjonal tilsynskalender**, deltar også i nettverk for samordnere fra alle Fylkesmannsembetene i landet. Via denne gruppen deltar denne i referansegruppe 1 for prosjektet Nasjonal tilsynskalenderen fase 2.

Samlet tilsynsbelastning

I Nasjonal tilsynskalender for samordning har vi, ved årsskiftet, vurdert alle registrerte tilsyn opp mot registrerte forvaltningsrevisjoner. Der det var mulige overlapp i tema, har vi tatt kontakt med de respektive tilsynsmyndighetene og sendt dem en oversikt over hvilke tilsyn med mulige overlapp i tema mot forvaltningsrevisjoner.

Vi har også oppfordret statlige tilsynsetater til å selv vurdere om tema for tilsynene overlapper temaene ved forvaltningsrevisjonene. Siden dette var vårt første år med å benytte Nasjonal tilsynskalender, så har vi oppfordret statlige tilsynsetater til å gå inn i NKRF sitt register med oversikt over forvaltningsrevisjoner fra tidligere år. For å vurdere om det også kunne være overlapp i temaer de senere årene.

Vi har ikke opplysninger om at tilsyn har blitt utsatt med bakgrunn i overlapp i tema, men vi opplever at tema i forvaltningsrevisjoner har blitt vurdert opp mot planlagte tilsyn.

Vi opplever at den samlede tilsynsbelastningen for kommunene generelt sett er akseptabel. Kommunene gir stort sett positive tilbakemeldinger om tilsyn. Samtidig registrerer vi at det fortsatt er et stort potensial for statlige tilsynsetater til å velge å bruke tid på å vurdere forvaltningsrevisjoner for om det er overlapp i tema, når det planlegges tilsyn i kommunene. Mens vi opplever at kontrollutvalgssekretariater og forvaltningsrevisjonsselskaper i større grad ser nytten av å se til planlagte tilsyn for deres innspill til arbeidet med forvaltningsrevisjoner.

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at fylkesmannens ressurser benyttes effektivt (fra kapittel 3.2.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at fylkesmannens ressurser benyttes effektivt.

Vi tok Nasjonal tilsynskalender i bruk i 2020. Det ble registrert 102 tilsyn og 91 forvaltningsrevisjoner pr. 31. desember 2020.

Informasjon og opplæring i bruk av tilsynskalenderen ble gitt til andre statlige tilsynsetater, kontrollutvalgssekretariater og kommunene. Dette ved å sende brev og legge ut artikler og dokumenter på nettsiden til Fylkesmannen. I tillegg ble det tatt kontakt med interessentene via telefon og e-post. Vi fikk hentet inn og laget en liste med oversikt over alle kontaktpersoner i statlige tilsynsetater og kontrollutvalgssekretariater, samt oversikt over hvilke forvaltningsrevisjonsselskaper som tilhører hver kommune i fylket.

Det ble også holdt en rekke interne møter med Tilsynsgruppa hos Fylkesmannen og eksterne møter med kontrollutvalgssekretariatene. Tidspunkt for å arrangere et første Tilsynsforum ble diskutert internt hos Fylkesmannen og med andre statlige tilsynsetater og kontrollutvalgssekretariatene og fant at januar var et tidspunkt som passet bra for de fleste.

Siden vi først kom i gang for fullt høsten 2020, så er det kun registrert noen få tilsyn og forvaltningsrevisjoner våren 2020. Vi hadde følgelig først oversikt over planlagte tilsyn og forvaltningsrevisjoner fra høsten 2020 og kommunene kunne vurdere tilsynsbelastningen fra og med 1. desember.

Tilsynsbelastning for hver kommune ble vurdert. Vi beregnet at tre uker mellom hvert tilsyn kan aksepteres uten å kontakte kommunene. Dersom tilsyn var registrert mindre enn tre uker fra hverandre ble det reagert. Først vurderte vi om Fylkesmannens tilsyn og kontroller kunne flyttes, før vi tok kontakt med andre statlige etater for å be dem om å flytte tilsyn.

I tilfeller der det har vært nærmere i tid enn tre uker, har Statsforvalteren flyttet tilsyn eller andre statlige etater har flyttet tilsyn. Vi har også vært i kontakt med kommunene og bedt om en vurdering av tilsyn som var registrert nær i tid. Noen tilsyn ble så flyttet fordi kommunene mente de ble for nært i tid, mens andre tilsyn ble værende slik de var planlagt fordi kommunene mente det gikk bra at de var nært hver hverandre i tid.

Samtlige tilsyn ble vurdert opp mot registrerte forvaltningsrevisjoner. Der vi vurderte at tema kunne overlappe, ble kontaktpersoner for tilsyn både internt og eksternt kontaktet for å minne om at de måtte sjekke registrerte forvaltningsrevisjoner. Det ble også bedt om å gå inn og sjekke NKRF sitt register over forvaltningsrevisjoner og rapporter fra tidligere enn vi har brukt Nasjonal tilsynskalender, altså før 2020. Internt ble det tatt kontakt per telefon og eksternt ble det både tatt kontakt per telefon og sendt epost med liste over mulige overlappende forvaltningsrevisjoner.

Det har vært liten respons fra kommunene for å be om at tilsyn måtte flyttes, uten at vi har tatt kontakt med dem for å vurdere tilsynsbelastningen.

Det er positivt at vi nå, via Nasjonal tilsynskalender, kan få en bedre oversikt over tilsyn og forvaltningsrevisjoner, samt en dialog for læring, forbedring og samordning av tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen. (fra kapittel 3.2.1.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen.

Vi jobber for at våre tilsyn skal føre til forbedring og læring i kommunene. I vår tilsynsgruppe har vi i år arrangert en fagdag, internt hos Statsforvalteren, der vi også inviterte direktører, underdirektører, samt Statsforvalteren til å delta. Denne gang handlet fagdagen om ny kommunelov, Nasjonal tilsynskalender og samordning av tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

I de tilsyn som ble gjennomført i 2020 har vi hatt fokus på følgende for å fremme og formidle læring:

Gitt veiledning og rådgivning på funn ved tilsynet, enten det er forbedringsområder eller lovbrudd. I tillegg har vi forsøkt å være tydelige med god kommunikasjon, slik at det blir forståelig det som vi formidler.

Tilsynene er først og fremst kontroll og avdekking av mangler etter lov og forskrift og det er lagt inn lite veiledning i tilsynene. Vi prøver å skrive rapportene slik at det kan være forståelig hva avvikene er og hva som skal til for å lukke disse.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Fylkesmannen etablert i 2020 en tverrfaglig klimagruppe med faste representanter fra kommunal- og beredskapsavdelinga, klima- og miljøavdelinga og landbruks- og reindriftsavdelinga. Den skal koordinere klimaarbeidet i embetet - vårt eget klimafotavtrykk og koordinere oppdragene på klima på tvers av fagområdene i embetet.

Kommunene oppfordres til å vurdere klimautfordringene i all kommunal planlegging. I våre innspill til lokale planstrategier og kommuneplaner informerer vi om nasjonale- og regionale føringer. Embetet tilbyr oppfølging og veiledning i arbeidet med kommunale klima- og energiplaner og beredskapsplaner.

Beredskapsseksjonen tar også opp problemstillinger knyttet til klimatilpasning i dialogen med kommunene, både gjennom plansaker, men også ved tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven. Beredskapsseksjonen har også tett dialog med andre regionale aktører som NVE, fylkeskommune, Statens vegvesen med mer ved værhendelser som storm, sterk nedbør og ras.

Fylkesmannen i Nordland skulle gjennomføre vær smart-kurs og en kommunekonferanse med fokus på landbruk og klima våren 2020. Begge ble avlyst på grunn av pandemien, men vil forhåpentligvis bli gjennomført i 2021.

Vi har 7 plan- og klimanettverk i Nordland. Disse er svært gode arenaer for kunnskapsdeling, samhandling- og utvikling av regionale- og lokale klimatiltak. Det er flere eksempler på at klimanettverkene har oppnådd ekstern finansiering til felles klimaprojekter.

Fylkesmannen har valgt å prioritere kommunale prosjekter med fokus på klima- og FN's bærekraftsmål ved tildeling av prosjektskjønnsmidler. I vår dialog med kommunene informerer vi også om muligheten til prosjektfinansiering ved hjelp av Klimasats-midlene.

Fylkesmannen deltar i flere prosjekter som kan gi nyttig kunnskap i klimaarbeidet. Vi ønsker å nevne FoU-prosjektet om implementeringen av FN's bærekraftsmål i kommunal planlegging, etableringa av prosjektet Urbant landbruk i regi av Bodø kommune, Fylkesmannens eget prosjekt økt bruk av blant annet massivtre i større bygg og utvikling av en felles bioenergistrategi sammen med Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

Kommunale klima- og energiplaner har ambisiøse mål (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har en gjeldende klima- og energiplan med ambisiøse mål som bidrar til å redusere klimagassutslipp

Alle kommuner har gjeldende klima- og energiplan, men mange av disse er fortsatt fra rundt 2009-2010. Noen kommuner har imidlertid nå fått på plass planer med tilstrekkelig ambisiøse mål (som Bodø og Hadsel), og flere er «på gang», gjerne i regi av interkommunale plan- og klimanettverk.

Vi har i 2020 kommet med innspill til bl.a. en rekke planstrategier. En viktig del av dette har vært å klargjøre betydningen av

- oppdatering av kunnskapsgrunnlaget for klima- og energiplanleggingen, og at dette legges til grunn for helhetlig kommunal planlegging basert på FN's bærekraftsmål.
- samarbeid i nettverk om bl.a. klima- og energiplanleggingen, fortrinnsvis i form av egen klima- og energiplan
- at tiltak for bl.a. reduserte utslipp av klimagasser tas innarbeides i kommunenes handlingsplaner / økonomiplaner.

Gjennom «KLIMASATS»-ordningen kjenner vi til at flere kommuner er i gang med tiltak. Det er imidlertid her stor variasjon mellom kommuner, der vi ser at større og ressurssterke kommuner står for en betydelig del av søknadsmassen, jf. oppslag på [hjemmesida vår](#).

I plandialogen med kommunene har vi hatt høyt fokus på betydningen av å ta vare på myrområder som karbonlager. Vi har bl.a. derfor også oppfordret til utvikling av arealregnskap som grunnlag for å ta nye areal i bruk til utbyggingsformål. Risiko for framtidige utslipp av klimagasser har videre være del av begrunnelsen for innsigelse herfra til planlagt omdisponering av myrområder til utbyggingsformål.

Vi ser også at det fokuset vi har hatt på myr har ført til bevissthet rundt problematikken i kommuner som er «rike» på slike arealer, uten at dette nødvendigvis har ført til betydelig reduksjon i forslag til omdisponeringer, men vi ser at det er en økt bevissthet i kommunene rundt dette..

Måloppnåelsen for omfang av klima- og energiplaner med ambisøse mål for reduksjon i utslipp av klimagasser ansees som middels, men økende.

Kommunene har tatt i bruk ny veiledning til klimatilpasning (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene har tatt i bruk ny veiledning til klimatilpasning i statlig planretningslinje (SPR) for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene, herunder i utforming av planstrategier etter plan- og bygningsloven.

Kommunene er gjort kjent med forventninger i SPR og veiledningsmateriale til SPR - spesielt i den løpende veiledningen i ulike planprosesser. Det er varierende hvordan kommunene tar dette i bruk, men dette handler mest om lokalpolitisk vilje og ikke alltid på grunn av manglende kjennskap. Vi gjør alltid kommunene oppmerksomme på effekter og konsekvenser av klimaendringene ut i fra ulike scenarier gjennom vår veiledning og høringsuttalelser. Vi ser en økende bevissthet rundt disse utfordringene i kommunene og noe av dette kan tilskrives vår kontakt med kommunene.

3.1.2.4 Andre oppdrag

3.2.1.4.5 Fylkesmannen skal bistå med forberedelser og innføring av nødkommunikasjon mellom norske, svenske og finske beredskapsaktører.

Her har vi ikke fått noen nærmere oppdrag fra DSB.

3.2.1.4.6 Fylkesmannen skal i løpet av 2020 gjennomføre sambandstest med kommunene på Nødnett

Dette oppdraget er ikke gjennomført. Det krever en god del forberedelser for å få dette på plass, og vi har grunnet koronahåndtering ikke kunne prioritere dette. Vår kontakt med kommunene går mot kommunens kriseledelse. Vi er av den forståelse at det ikke er obligatorisk for kommunes kriseledelse å ha nødnett. Skulle det oppstå en situasjon der vi er avhengige av å benytte nødnett for å kommunisere ut til kommunene vil vi inntil videre gjøre dette gjennom brannvesenet.

3.2.1.4.7 Fylkesmannen skal i løpet av 2020-2021 inkludere sikkerhetspolitisk krise/krig i fylkesROS. Scenariogrunnlag tilrettelegges av Totalforsvarsprogrammet i DSB.

Dette arbeidet starter opp så snart nye lokaler i nytt bygg er sikkerhetsgodkjente. Dette har blitt utsatt grunnet koronarestriksjoner hos NSM.

3.2.1.4.9 Fylkesmannen skal på forespørsel bidra i revisjon og videreutvikling av Forsvarets planverk.

Vi har gjennomført to møter med HV-16 og politi, i tillegg har vi hatt et møte med HV-14 og sivilforsvar. Vi har også bidratt inn i møter hos FOH. Detaljer er gradert informasjon.

3.2.1.4.10 Fylkesmannen skal delta i Øvelse Digital 2020.

Øvelsen ble kansellert for regionalt nivå grunnet korona.

3.2.1.4.12 Fylkesmannen må være forberedt på å benytte Nødnett i sin kommunikasjon med DSB.

Vi har deltatt i de sambandsøvelsene som har vært gjennomført i regi av DSB.

3.2.1.4.18 Det er forventet iht [Fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks](#) at Fylkesmannen evaluerer håndteringen av Covid-19 for å sikre læring og utvikling av samfunnssikkerhetsarbeidet lokalt og regionalt.

Vi følger det evalueringsløpet som DSB har lagt opp nasjonalt. I tillegg har vi besvart alle henvendelser fra Koronakommisjonen, samt deltatt på flere intervju som gjennomføres av ulike forskningsinstitusjoner på oppdrag av koronakommisjonen.

Vi har også bedt kommunene og fylkesberedskapsrådet evaluere vår krisehåndtering i henhold til vår samfunnssikkerhetsinstruks.

3.1.2.5 Tilrettelegge for god CBRNE-beredskap

Det arbeid som er gjort på CBRNE-området i 2020 har vært rettet mot øvelse Arctic Reihn 2022. Utover det har vi ikke hatt kapasitet grunnet koronahåndtering.

Vurdere etterlevelse av CBRNE (fra kapittel 3.2.1.5.1.1 i TB)

Rapportere på

Sørge for at CBRNE er vurdert i etterlevelse av relevante krav i [Fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks](#)

CBRNE som tema følges opp på samme måte som andre utfordringer som er identifisert i Fylkes-ROS. I 2020 var planen å gjennomføre opplæring innenfor CBRNE-området som forberedelser til øvelse Arctic Reihn 2021. Da både øvelse og planlegging av øvelse har blitt utsatt grunnet korona, og at vi ikke har kapasitet grunnet koronahåndtering, ble midler fra DSA benyttet til å kjøpe utstyr til nødteater som forberedelse til kommende øvelse i 2022.

Ivareta rollen som regionalt samordningsrollen innen CBRNE-beredskap (fra kapittel 3.2.1.5.1.2 i TB)

Rapportere på

Ivareta rollen som regionalt samordningsledd i tråd med Fylkesmannens samfunnssikkerhetsinstruks innen CBRNE-beredskap, ref. [kgl.res. 23. august 2013 - Atomberedskap sentral og regional organisering](#) og [mandat for beredskapsutvalget mot biologiske hendelser, 23.mars 2019](#).

Vi benytter vår samordningsrolle inn i planleggingen av øvelse Arctic Reihn 2022. Vi har satt av inntil en stilling for å ivareta samordningsrollen inn mot øvelse Arctic Reihn 2022 og de to andre store øvelsene som kommer samme år, Cold Responce og Barents Rescue.

CBRNE-beredskap i fylkesberedskapsrådet (fra kapittel 3.2.1.5.1.3 i TB)

Rapportere på

Benytte fylkesberedskapsrådet aktivt for å sikre god faglig rådgivning regionalt og lokalt, i tråd med [Nasjonal strategi for CBRNE-beredskap](#).

Vi benytter fylkesberedskapsrådet aktivt innenfor både CBRNE og andre områder. I 2020 har vi hatt ukentlige møter i FBR i mars/april, deretter møter hver 14. dag, i forbindelse med pandemien. I tillegg har vi hatt ekstra møter ved hendelser.

Vanligvis har vi en til to heldagssamlinger i løpet av et år. Det har ikke vært mulig å gjennomføre i år grunnet pandemien. Vi planlegger nå for både 2021 og 2022. CBRNE blir viktig på møtene fremover grunnet forberedelser til Arctic Reihn.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Planene våre for tilsyn i 2020 måtte endres i betydelig grad på grunn av Covid-19 og den etterfølgende nedstengningen og begrensningene i reiseaktiviteten. Vi har likevel fått til en tilsynsaktivitet vi tenker er troverdig innenfor de rammene vi har hatt for dette arbeidet. En effekt av dette har medført økt kompetanse på fjertilsyn - noe vi vil ta med oss dette i videre tilsynsarbeid, og som også vi vil videreføre når situasjonen forhåpentligvis normaliserer seg. Vi ønsker å redusere reiseaktiviteten vår i den grad dette er mulig - både av hensyn til kostnader og for å redusere klimafotavtrykket vårt.

Fylkesmannen bruker ellers betydelig tid og ressurser på veiledning av kommunene i deres oppgaveløsning innenfor alle våre fagfelt. Vi har mange mindre kommuner i fylket som mangler ressurser og kompetanse på mange fagfelt, og veiledning og oppfølging av disse er derfor en høyt prioritert oppgave hos oss.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Vi har gjennomført to tilsyn i 2020, med hhv. Narvik og Vestvågøy kommune. Begge tilsynene ble gjennomført som følge av en risikovurdering.

Tilsynene viste at begge kommuner brøt introduksjonsloven. På slutten av 2020 hadde den ene kommunen sørget for å lukke sine lovbrudd.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-27 %	73 %	106	77

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Ingen saker gitt oppsettende virkning

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-100 %		0	0

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	10	10

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	2	2

IED: Avfalls-BREF (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle aktuelle virksomheter som er omfattet av avfalls-BREF, har fått varsel og pålegg om endring av tillatelse.

Vi har per nå 15 virksomheter som er omfattet av avfalls-BREF. Vi har fått inn vurdering av BAT fra alle. Av disse har 3 fått revidert tillatelsene i løpet av 2020, og 1 har fått utkast til ny tillatelse til uttalelse. Vi har en prioritertingsliste for oppdatering av tillatelsene, der vi prioriterer de bedriftene som har søknader inne, de store interkommunale selskapene som har flere aktiviteter som omfattes av IED, og til slutt tar vi de anleggene som kun har mellomlagring av farlig avfall. Vi oppdaterer i Forurensning fortløpende.

Virksomheter omfattet i avfalls-BREF

Antall virksomheter omfattet i avfalls-BREF	Antall virksomheter som har fått varsel og pålegg om endring av tillatelser	Differanse
15	4	-11

Forurensningstilsyn: God kompetanse (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen har god kompetanse og tilfredsstillende aktivitet på forurensningstilsyn

God måloppnåelse.

Kompetanse: Alle våre kontrollører har gjennomgått HMS-etatenes tilsynskurs. Ved alle kontroller har vi hatt med minst én deltaker som har flere års erfaring fra fagområde og anleggsaktivitet.

Vi sikrer tilsynskvaliteten ved hjelp av intern tilsynsinstruks, intern kvalitetssikring av sjekkpunkter for hvert tilsyn og ved at seksjonsleder kontrollerer rapporter og brev. Vi vedlikeholder og forbedrer kvaliteten ved å delta i tilsynsopplæring, felles aksjoner og Nasjonalt tilsynsforum.

Aktivitetsnivå:

Vi har gjennomført 34 kontroller som omfattet 47 anlegg. Antall

kontroller er under halvparten av måltallet (75), men likevel tilfredsstillende ut fra at 2020 har vært et år med store restriksjoner på reise- og møtevirksomhet. Av smittevern hensyn ble en del av kontrollene utført som videomøter kombinert med dokumentkontroll og i noen tilfeller utendørs befarings. Vi ser at det for noen virksomheter er mulig å fange opp mange vanlige avvik også med "fjerntilsyn", selv om slike tilsyn ikke er fullverdige erstatninger for ordinære kontroller. Dette har vært en nyttig erfaring med tanke på at bruk av "fjerntilsyn" i utvalgte virksomheter vil kunne redusere tidsbruk og klimautslipp også etter pandemien.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Effektiv og korrekt lovforvaltning er en prioritert oppgave som vi jobber målrettet med gjennom hele året. Tilskuddsforvaltning innenfor landbrukssektoren følges opp gjennom risikobasert kontrollplan, og gjennom daglige rutiner, samhandling og god arbeidsfordeling i saksbehandlingen. Vi legger vekt å benytte både juridisk kompetanse og landbruksfaglig kompetanse i saksbehandlingen. Det legges stor vekt på kvalitetssikring, spesielt av større saker og saker av prinsipiell betydning.

Fylkesmannen informerer og veileder kommunene daglig om korrekt lov- og tilskuddsforvaltning per telefon og e-post. Brev og informasjon fra Landbruksdirektoratet sendes videre til kommunene. Vi arrangerer også fagsamlinger og kurs for kommunene i løpet av året, slik at de er best mulig oppdatert på gjeldende regelverk. Enkelte kommuner får indirekte veiledning gjennom våre forvaltningskontroller, og andre kommuner får indirekte veiledning gjennom vedtak som vi gjør som klageinstans.

Vi gir veiledning til kommunene gjennom at de må dokumentere og rapportere hvordan de har vurdert og konkludert i alle saker der PT-forskriften hjemler avkorting, uavhengig av om resultatet blir avkorting eller ikke. Vurdering og vedtak skal dokumenteres i fagsystemet Estil-PT, slik at det er sporbart. Avvik der det ikke avkortes skal vurderes, og vurderinger i saker skal begrunnes skriftlig.

Effektiv og korrekt lovforvaltning i kommunene understøttes også gjennom forvaltningskontroller og fagsamlinger, ved behandling av klager på kommunale vedtak, ved omgjøring av kommunale vedtak og gjennom utstrakt veiledning av kommunene.

Forvaltningskontroller i 2020

På grunn av Covid-19 er det kun gjennomført en fysisk forvaltningskontroll i 2020. Fylkesmannen har gjennomført de andre forvaltningskontrollene som dokumentkontroller av kommunene jfr. kontrollplan for 2020. Det har vært noe utfordrende og det har vært til dels vanskelig å få tilsendt underdokumentasjon fra kommunene på grunn av at saksbehandlere som sitter på hjemmekontor ikke har direkte tilgang til etterspurte dokumenter m.m.

I forvaltningskontrollene ber vi om at kommunen skal dokumentere bl.a. delegeringsbestemmelser, rutinebeskrivelser og hvordan de vurderer habilitet. Forvaltningskontrollene viser at kommunene i all hovedsak følger gjeldende regelverk i saksbehandlingen. Vår oppfatning er at kommunene blir stadig bedre og mer harmonisert i tilskuddsforvaltningen. Vi finner likevel grunn til å nevne at vårt inntrykk er at kommunene ikke i tilstrekkelig grad følger opp gjeldende rundskriv i saker som gjelder avkorting av tilskudd.

Lovforvaltning: Fylkesmannen har behandlet 15 klagesaker etter jord- og konsesjonslovgivningen i 2020. Vi har behandlet en mindretallsklage på et kommunalt vedtak om å gi samtykke til deling etter jordloven § 12. Fylkesmannen tok ikke klagen til følge og stadfestet kommunens vedtak. Fylkesmannen har også behandlet saker som førsteinstans på grunn av at kommunen - som part i saken - er inhabil.

Vi sender jevnlig ut informasjon på området for lov- og tilskuddsforvaltning til kommunene gjennom veiledningsbrev og e-poster med spesifikk temainformasjon. Kommunene henvender seg også hyppig til oss gjennom e-poster og telefoner.

Fylkesmannen har med hjemmel i § 3 i jordloven kontrollert 2 kommuner; Hemnes og Leirfjord. Kontrollen omfattet alle saker som var behandlet over en periode på 6 måneder.

Kontrollen er avsluttet i Hemnes kommune uten vesentlige merknader. For Leirfjord kommunene er kontrollen ikke avsluttet. Dette skyldes at kommunen ikke har besvart vår siste tilbakemelding.

Tilskuddsforvaltning- tilskudd til avløsning ved sykdom, fødsel m.v: Fylkesmannen har registrert kommunenes vedtak om tilskudd til avløsning ved sykdom, fødsel m.v og utbetalt innvilget beløp. Ved registrering av kommunenes vedtak er det gjennomført en stikkprøvekontroll basert på kjente feilkilder. Ved funn av feil i kommunens saksbehandling er kommunen kontaktet for ny behandling av saken.

Annet: Oppfølging av avvik avdekket i 2020 vil fortsette i 2021. I tillegg til kontakt med kontrollerte kommuner vil generell veiledning til alle kommuner om aktuelle temaer følges videre opp i 2021 med fag- webinarer via Teams eller StarLeaf. Eventuelle fysiske fagsamlinger vil fortløpende bli vurdert i forhold smittesituasjonen for koronapandemien.

Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Det er gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan, og planen er bekreftet til Landbruksdirektoratet.

Kontroller er gjennomført i samsvar med vår risikobaserte kontrollplan for 2020. Bekreftelse på utarbeidet kontrollplan ble sendt til Landbruksdirektoratet innen fristen 1. april 2020. Planen ble bekreftet av Landbruksdirektoratet.

Kontrollene viser at vi treffer godt med våre risikovurderinger, både med tanke på hvilken ordning som kontrolleres og utvalgte kommuner eller foretak. Vi ser likevel at vi for dette året har hatt noen utfordringer i forhold til Covid -19, jf. nedenfor.

I samsvar med risikobasert kontrollplan ble det planlagt forvaltningskontroller av 9 kommuner, 7 av disse ble gjort: Bindal, Brønnøy, Leirfjord, Hemnes, Gildeskål, Saltdal og Sørfold. Mens to av kommune ble fulgt opp på annen måte: Evenes og Hadsel, blant annet gjennom veiledning knyttet til egenkontroll. Forvaltningskontrollene er valgt med bakgrunn i instruks fra TB og VØI. For kontrollene er det laget en kontrollmetodikk for å gjennomføre kontrollene på en god måte. Det er utarbeidet en intervjuguide for å kartlegge om det er etablert gode rutiner for forvaltning av de ulike ordningene. Eksempel for NMSK: kommunen må her kunne dokumentere feltkontroll av tiltak som det er søkt om og som det er innvilget tilskudd til. Kommunens stedlige kontroll ved utbetaling av NMSK er blitt vektlagt med spesiell oppmerksomhet på foryngelsesplikten.

I 2020 har vi testet ut en ny metode med egenkontroll og forvaltningskontroll som en dokumentkontroll. Vi har gjennomført nye ROS-analyser av de ulike tilskuddordningene og det er utarbeidet ROS-analyser av kommunene. Disse analysene er brukt som grunnlag for å kartlegge risikoområder i kommunene.

Arbeidet med søknader om erstatning for produksjonssvikt/avlingsvikt har også krevd ekstraordinær innsats. Nordland hadde 117 søknader for 2020. Vi har gjennomgått alle søknader og vurdert søknadsdata som areal mv opp mot søknadsopplysningene for produksjonstilskudd.

På skogbruksområdet gjennomførte vi en fysisk forvaltningskontroll i en kommune for ordningen NMSK. Det var planlagt to, men på grunn av koronapandemien ønsket ikke kommunen å gjennomføre en fysisk kontroll. Denne kontrollen ble derfor utsatt til 2021. Det er gjennomført skogfundsrevisjon med eksterne revisor og intern veiledning av 6 kommuner.

Fylkesmannen har med hjemmel i jordloven § 3 pålagt 2 kommuner å fortløpende sende inn utskrift av alle avgjørelser etter jordloven og konsesjonsloven. Fylkesmannen har gode erfaringer med tiltaket, som også gir en god dialog med de aktuelle kommunene.

Vi har for første gang iverksatt en kontroll av utbetalt erstatning for husdyr drept eller skadet av rowilt (rowilterstatning). Vi har her vurdert søknader om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Fokuset i denne kontrollen er en sammenligning av dyretall oppgitt i søknader om rowilterstatning og søknader om produksjonstilskudd.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja
Antall foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	0
Antall foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2019	4
Antall foretak som skal følges opp vedr. produksjonsgrensen i 2021	1
Antall foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2020	0
Antall foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfelleskap	0
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning	0
Antall foretak som har fått standardisert erstatning pga. driftsfelleskap	0
Antall foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	0
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	0

Korona førte til strenge reiserestriksjoner. Derfor var det lite aktuelt med stedlige kontroller i 2020.

Risikobaserte kontroller i forvaltningen av tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
Tilskudd til næring- og miljøtiltak i skogbruket, skogkultur, tynning, miljøtiltak. (NMSK)	Ja	Kontrollpunkter: ØKS/skogfondssystem. Effekt: For Smil og NMSK forekommer det relativt ofte at tiltak ikke gjennomføres innenfor den tidsfristen som er satt. Dette medfører at midler bindes opp og kan fortrengte andre prosjekter. Kontroll og oppfølging har medført til at kommunen er mer oppmerksom på at midlene må frigis så snart som mulig etter at det er klart at tiltaket ikke blir gjennomført.
Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistrer. (MIS)	Ja	Kontrollpunkter: Dokumentkontroll. Det gis tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer. Effekt: De skogeiere som ikke har gjennomført en miljøregistrering har nå begynt å arbeide for å få dette på plass. Det er flere kommuner som samarbeider for å følge dette opp mot skogeierene.
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Ja	Kommunene blir bedre på å dokumentere egne kontroller, gjøre risikobaserte valg av foretak for kontroll, samt kontrollere antall foretak i følge krav.
Tidligpensjon til gårdbrukere	Ja	Kontrollpunkter: Vi sjekker grunnopplysningene til søknaden. Dokumentasjon fra NAV om innvilget pensjon blir vurdert mot søknad. Etter at nytt saksbehandlersystem ble innført har kontrolltiltakene blitt enklere. Effekt: oppfølging, dialog og enklere vurdering av underdokumentasjon til søknadene. Samarbeidet med ulike regnskapskontorer har vært nyttig.
Tilskudd til tiltak i beiteområde	Ja	Kontrollpunkt: Det blir innhentet dokumentasjon og sluttrapport jfr vedtak. Dokumentasjon for at vilkårene er oppfylt blir sendt til FM og gjennomgått for det blir gjort utbetaling av tilskudd. Sluttrapport skal inneholde informasjon og tidspunkt for gjennomført befarings av tiltak og dokumentasjon for utgifter. Effekt: Det gjennomføres tett oppfølging og krav om fremlegging av dokumentasjon for tiltakene har gitt resultat.
Husdyrkonsesjon	Ja	Kontrollpunkter: Søknader i eStil PT blir gjennomgått. Antall blir kontrollert mot listene LEV 002 og LEV 003 konsesjon-leveranse pr dyreslag - oversikt pr landbrukseiendom. Effekt: God effekt. En følger opp foretakene jf. konsesjonsgrensen fortløpende. Foretakene er oppmerksom på regelverket og de endringer som skjer i lowerket.
Erstatning ved produksjonssvikt (avlingssvikt)	Ja	Det var 117 søknader om erstatning etter avlingssvikt i 2020. Det ble ikke avdekket avvik etter kontroll med fastsatte kontrollpunkter. Kommunal forvaltning har god innsikt i disse ordningene etter tørken i 2018, noe som bidrar til at søknadene som kommer til behandling er godt opplyst. Vi sjekker arealopplysningen mot det som ligger i søknad om produksjonstilskudd for å sjekke korrekte arealstørrelser. Normalvekst sesong blir kriterium for å kartlegge omfang på eventuell størrelse på produksjonssvikt. Effekt: Større fokus på normal areall i eStil PT vs søknaden om produksjonssvikt.
Reisetilskudd ved veterinære sine syke og inseminasjonsbesøk	Ja	Det ble innført nytt fagsystem høsten 2020. Det nye fagsystemet mangler muligheten til å ta ut rapporter som kan brukes for å kvalitetssjekke søknadsopplysningene. Det er derfor blitt gjort manuelle kontroller av alle søknadene der avstander til nærmeste veterinær blir undersøkt. Alternativ transportmiddel og reiseavstander blir også vurdert.
Erstatning etter pålagt sanering etter påvist smitte LA-MRSA	Ja	Saneringsplaner blir gjennomgått og tiltakene fulgt opp og kontrollert opp mot regelverket. En har tett dialog med Mattilsynet og foretakene i saneringsprosessen. Effekt: Er i løpende dialog med direktoratet i forhold til tolking av forskriften og rundskriv. Det har vist seg at regelverket har blitt ulikt praktisert i lignende tilfeller tidligere. Det ble gjort endringer i rundskriv i august 2020 for erstatning der man nå kan bruke mer skjønnsutøvelse i vurderinger om erstatning.

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	3
Saker funnet i orden	2
Saker med feil	1
Beskrivelse av feilene	Ervervet ny landbrukseiendom. Krav om tilbakebetaling og stopp av framtidige utbetalinger er iverksatt.

Kontroll av foretak som følge av mulige feilopplysninger

Foretak	Ordning og årsak	Resultat	Oppfølging
Veterinær foretak nummer 1	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk Oppgitte kjørelengder er ikke korrekte. Kilometeravstander er avrundet oppover, og har derfor for store differanser i forhold til korrekt kjørelengde. Det er gitt informasjon til foretaket at kjørestrekninger og kjørelengde må korrigeres på nye søknader.	Det som er feilutbetalt blir fratrukket på neste søknadsomgang.
Veterinær foretak nummer 2	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk Det er i søknaden oppgitt lange reiseavstander der det er brukt innleid skyssbåt.	Det er stilt spørsmål til bruk av skyssbåt jamfør bruk av offentlig transport som ferge.
Veterinær foretak nummer 3	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk Det er i søknaden oppgitt lange reiseavstander der det er brukt innleid skyssbåt.	Det er stilt spørsmål til bruk av skyssbåt jamfør bruk av offentlig transport som ferge, hurtigbå i rute
Veterinær foretak nummer 4	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk Det er i søknaden oppgitt lange reiseavstander der det er brukt innleid skyssbåt.	Det er stilt spørsmål til bruk av skyssbåt jamfør bruk av offentlig transport som ferge, hurtigbå i rute
Veterinær foretak nummer 5	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Det er usikkert om utgangspunkt for påbegynt reise er korrekt.	Det blir sjekket opp mot nærmeste veterinær
Veterinær foretak nummer 6	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Det er usikkerhet om at nærmeste tilgjengelige veterinær er brukt	Det blir sjekket hvor nærmeste veterinærkontor ligger.
Veterinær foretak nummer 7	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk	Tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk Oppgitte kjørelengder er ikke korrekte. Kilometeravstander er avrundet oppover, og har derfor for store differanser i forhold til korrekt kjørelengde. Det er gitt informasjon til foretaket at kjørestrekninger og kjørelengde må korrigeres på nye søknader.	Det som er feilutbetalt blir fratrukket på neste søknadsomgang.
Det er gjort et utvalg av 15 landbruksforetak	kontroll av foretak som mottok erstatning for husdyr drept eller skadet av rovilt	Det er avdekket avvik på søknadsdata når det gjelder antall dyr som er oppgitt i søknad om produksjonstilskudd vs antall dyr som er oppgitt i søknad om erstatning rowilt tap	Søknadsopplysningen ettergås og en har en dialog med foretakene

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Det er gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 pst. av kommunene.

Fylkesmannen har i 2020 gjennomført en fysisk forvaltningskontroll med oppmøte i en kommune. (Se tabell med nærmere oversikt over kontroller og

avvik.) De andre planlagte forvaltningskontrollene er gjort som dokumentkontroller. Totalt 7 kommuner er kontrollert og 2 kommuner er blitt fulgt opp på annen måte.

Ordningene som er kontrollert i 2020:

- Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
- Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) skogkultur, tynning miljøtiltak
- Skogfond
- Jordloven

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket:

Det er gjennomført dokumentkontroll av fire kommuner, Saltdal, Sørfold, Gildeskål og Brønnøy. Oppmerksomheten har vært innrettet på hvordan saksbehandlingen av tilskuddsordningen blir ivaretatt av kommunen. Det er foretatt kontroll av kommunene sine interne arbeidsrutiner, underdokumentasjon og hvordan kommunens stedlige kontroll blir gjennomført. Vi har vurdert informasjon fra kommunenes egne kontroller av foretak, herunder kontrollskjema og tilhørende dokumenter. Formålet har vært å kartlegge om kommunene har rutiner, delegeringsreglement og risikobaserte planer for sine kontroller av foretak. I tillegg ønsket vi å finne ut om kommunene er gode på å begrunne hva som er vurdert og endret i søknadene om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) og forvaltning av skogfond, resultatkontroll og foryngelseskontroll : Det er gjennomført forvaltningskontroll i kommunene Bindal og Hemnes. Vi har kontrollert kommunene sine interne arbeidsrutiner, underdokumentasjon og kommunens stedlige kontroll ved utbetaling av NMSK-midler. I kontrollen er også foryngelsesplikten vektlagt. Det er regnskapsårene 2018-2019 som er kontrollert. Kommunene har mottatt en kontrollrapport etter gjennomført kontroll.

Jordloven: Fylkesmannen har med hjemmel i § 3 i jordloven kontrollert 2 kommuner; Hemnes og Leirfjord. Kontrollen omfattet alle saker som var behandlet over en periode på 6 måneder.

Kontrollen er avsluttet i Hemnes kommune uten vesentlige merknader. For Leirfjord kommunene er kontrollen ikke avsluttet. Dette skyldes at kommunen ikke har besvart vår siste tilbakemelding.

Husdyrkonsesjon: Fylkesmannen har i 2020 kontrollert husdyrkonsesjonsregelverket ved gjennomføring av listekontroller jf. Landbruksdirektoratets rundskriv. Foretakskontroller er ikke gjennomført. Bakgrunn for dette er at det ble påvist LA-MRSA-smitte i 7 svinebesetninger i Nordland i 2019 med påfølgende mye ressursbruk. Det har også vært reiserestriksjoner knyttet til Covid-19.

Veterinære reiser: Fylkesmannen har i 2020 kontrollert alle søknader om tilskudd til reiser ved syke- og inseminasjonsbesøk.

For å sikre mest mulig lik praksis mellom kommunene i fylket når det gjelder kontroll av tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk, er det i 2020 gjort en utvalgskontroll.

Det er gjort et utvalg av 7 foretak som er blitt grundigere kontrollert. Vi har rettet spesielt oppmerksomhet mot de veterinærene som bruker skyssbåt.

I kontrollen er det avdekket feil i søknadsopplysninger og svakheter i regelverket. Det er en pågående kontroll av et veterinær-foretak der vi har avdekket flere mulige avvik. Denne saken vurderer vi å oversende til Nordland politidistrikt sitt økoteam for en vurdering i løpet av 2020.

Annet: Fylkesmannens vurdering er at i tillegg til å sikre at det blir fattet korrekte vedtak, bidrar kontrollene til økt kunnskap i næringen. Vi ser også at næringen legger merke til kontrollene som gjennomføres og resultatene av dem. Kontrollene har derfor etter vår vurdering en god preventiv effekt.

Reindrift: Det er gjennomført dokumentkontroll av samtlige siidaandeler ved gjennomgang av Melding om reindrift og tilskuddsbehandling.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger og omfang	Avvik ved kontroll (antall og beskrivelse)	Oppfølging av avvik
Bindal kommune	NMSK	4 avvik- manglende dokumentasjon	Avvik blir fulgt opp i dialog med kommunen i 2021
Hemnes	NMSK		Dialog og oppfølging
Gildeskål kommune	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Kontroll ikke avsluttet	Blir fulgt opp 2021
Saltdal kommune	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Kontroll ikke avsluttet	Videre dialog og oppfølging
Sørfold kommune	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Kontroll ikke avsluttet	Videre dialog og oppfølging
Brønnøy kommune	Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Kontroll ikke avsluttet	Videre dialog og oppfølging
Hemnes	Hjemmel i § 3 jordloven	Ingen avvik	Kontroll avsluttet
Leirfjord	Hjemmel i § 3 jordloven	Kontroll ikke avsluttet	Videre oppfølging

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	0	20 %	8	41

Forvaltningskontrollene er ikke helt avsluttet da vi har etterspurt mer tilleggsdokumentasjon

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 pst.

Kommunene som ble kontrollert i 2019 der det ble påvist avvik, er fulgt videre opp i 2020, og alle avvikene er lukket. I kontrollrapportene gis kommunene

en frist til å melde tilbake hvilke tiltak de vil iverksette for at avvik kan lukkes. Behov for rutineendringer i kommunenes forvaltningssystemer må vurderes og redegjøres for. Kontrollene som er gjort i 2020 er ikke avsluttet pr 31.12.2020.

Det vil bli utarbeidet en forvaltningsrapport til hver kommune i løpet av våren 2021 når kontrollene er avsluttet. Videre vil oppfølging av avvik som ble avdekket i 2020 fortsette i 2021.

Det vil bli gjennomført oppfølging i kommunene og det vil bli innkalt til møte med kommuneledelsen for oppfølging og veiledning. Der kontroll er avsluttet blir avvik videre fulgt opp i vår egen saksbehandling og i direkte kontakt med kommunen som er blitt kontrollert. Avvikene etter kontrollene blir fulgt opp ved at vi ber kommunen gi tilbakemelding om endrede rutiner og praksis i sin saksbehandling. Dersom kommunene ikke endrer sin praksis og rutiner og vi mener det er nødvendig og hensiktsmessig, blir det tatt kontakt med kommunedirektør. Vi ber da om et møte i den aktuelle kommunen.

Bruksregler og distriktsplaner (fra kapittel 3.3.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle reinbeitedistriktene har oppdaterte bruksregler og distriktsplaner.

Alle 12 reinbeitedistriktene har godkjente bruksregler som tilfredsstillende innholdskravene i reindriftsloven.

10 av 12 reinbeitedistrikter har distriktsplaner. De ti tilfredsstillende innholdskravene i reindriftsloven. Fylkesmannen har over lengre tid jobbet opp mot de to siste distriktene for å få ferdigstilte distriktsplaner, men er ikke helt i mål. Distriktene synes ikke å være tilstrekkelig motivert for å få dette på plass, men vi antar at dette vil løse seg i 2021.

Reindriftsloven (fra kapittel 3.3.1.2.4.1 i TB)

Rapportere på

Brudd på bestemmelsene i reindriftsloven eller vedtak gitt i medhold av reindriftsloven er fulgt opp.

Embetet vurderer alle forhold som kan være brudd på bestemmelsene i reindriftsloven. En sak ble fulgt opp i dialog med Landbruksdirektoratet, der det ble gitt pålegg og tvangsmulkt. Saken ble påklaget og endte i Reindriftsstyret. Reindriftsstyrets vedtak konstaterte intet straffbart forhold. Reindriftsstyrets vedtak er opphevet av LMD på grunn av manglende begrunnelse. Saken er ikke avsluttet.

Brudd på bestemmelsene i reindriftsloven

	Sum	Antall brudd på bestemmelsene i reindriftsloven	Antall brudd på bruksregler	Antall brudd fulgt opp i hht. Reindriftslovens sanksjonskapittel
Distrikter med godkjente bruksregler etter reindriftsloven av 2007	4	2	0	2
Distrikter med godkjente distriktsplaner etter reindriftsloven av 2007	4	2	0	2

En sak med to brudd som ble fulgt opp.

Kontroll innenfor reindrift (fra kapittel 3.3.1.2.5.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har gjennomført telling av rein i henhold til planen for 2020.

Telling i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt ble forberedt og klargjort. Tellingen ble like før iverksetting avlyst på grunn av at risiko for spredning av Covid-19 ble vurdert å være for høy.

Alle forberedelser var på plass da tellingen ble stoppet.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Smittevernoppgaver med tilsynsprog

Gjennomgang og tilbakemelding på planverk og kartlegginger

- Innhentning og gjennomgang av smittevern- og pandemiplaner. Tilbakemelding/veiledning i faste møter med kommunene.
- Innhentning og gjennomgang av vaksinasjonsplaner. Individuell tilbakemelding/veiledning.
- Flere kartlegginger av om kommunene har bestilt/kjøpt smittevernustyr til åtte måneders forbruk. Tilbakemelding i faste møter med kommunene.
- Kartlegging av testkapasitet. Tilbakemelding i faste møter med kommunene.
- Oppfølging av besøksrestriksjoner. Omfanget av besøksrestriksjoner i sykehjem er blitt kartlagt. Det er gitt veiledning i de faste møtene med kommunene.

Oppfølging og håndtering av smitteutbrudd i tjenestene

- Kontakt med alle kommuner med utbrudd av en viss størrelse. Råd og veiledning underveis i utbruddet. Det har ikke vært utbrudd i helseinstitusjoner i Nordland.

Om kommuner og spesialisthelsetjenester yter forsvarlige tjenester under pandemien

- Kommunene rapporterer ukentlig på behandlingskapasitet på legevakt, hos fastleger, på sykehjem og i hjemmetjenesten.
- Kommunene rapporterer ukentlig på tjenestetilbudet til sårbare grupper (barn og unge, psykisk syke, ruspasienter).
- Kommunene rapporterer ukentlig på samhandlingen med spesialisthelsetjenesten.

Felles tilsyn med beredskap og helseberedskap

I 2020 var det planlagt å gjennomføre tre felles tilsyn, men dette ble omgjort til dokumenttilsyn pga. covid-19. Det ble sendt ut varsel til 10 kommuner. Etter en del purring har vi fått tilsendt dokumentasjon fra åtte kommuner. Det varierer hvor mye dokumentasjon som er blitt tilsendt. Fire av kommunene har vi gjennomgått dokumentasjonen på, men ikke hatt tid til å starte med rapport. Planen er at rapportene skal påbegynnes i løpet av uke 6 og at dokumentene fra øvrige kommuner skal gjennomgås.

Sosiale tjenester

Vi har kort saksbehandlingstid på rettighetsklager, i 2020 ble 99 prosent av rettighetsklagene ble behandlet innen 3 måneder. Brukere av tjenestene henvender seg til oss skriftlig eller muntlig med problemstillinger blir svart ut eller veiledet til rett instans.

Nye tvangstiltak skal følges opp med tilsyn (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Nye tvangstiltak skal følges opp med tilsyn. Tilsynet skal utføres på stedet hvor tjenesten ytes og tvangstiltakene utøves. Fylkesmannen skal undersøke om kommunens plikter overholdes i samsvar med overprøvede vedtak. Prioritering av tilsyn med tvang skal for øvrig være basert på informasjon om risikoforhold og på fylkesmannens kjennskap til kommunene og aktuelle vedtak.

Nye tvangstiltak på kapittel 9 - området planlegges fulgt opp med stedlig tilsyn avhengig av hvordan pandemien utvikler seg. Det kan også bli aktuelt å gjennomføre digitalt tilsyn (teams) avhengig av pandemien og sårbarhetsvurderinger rundt vedtak om tvang og makt.

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. Hvilke konsekvenser koronapandemien har for omsorgen og oppfølgingen barna får på institusjonen må være tema i samtalen med barna. Barnet kan kontaktes i forkant eller under fylkesmannens tilsynsbesøk. Dersom barnet ikke var tilstede under tilsynsbesøket, skal fylkesmannen i etterkant kontakte barnet med tilbud om samtale.

Ved meldte tilsyn sender vi eget oppslag/brev til barna med dato og tidspunkt for tilsynet samt tema for tilsynet når det er relevant.

Vi informerer om at vi sjekke om lover og regler for institusjonen

blir fulgt, og om rettighetene til de som bor der blir oppfylt og at vi derfor gjerne vil snakke barna/ungdommene på institusjonen.

Vi sier at de kan gi beskjed til personalet på forhånd eller be om en samtale når vi kommer dersom de ønsker å snakke med oss.

Under tilsynet tar vi direkte kontakt med barna/ungdommene på institusjonen og tilbyr samtale, dersom noen av barna/ungdommene ikke er tilstede under tilsynet får de tilbud om samtale med oss i etterkant enten ved at vi kommer tilbake til institusjonen senere eller per telefon (avhengig av reiseavstand). Det er likevel ikke alle som ønsker å snakke med tilsynet. Vi snakker først med barna/ungdommene, så de ansatte og ledelsen. Alle institusjonstilsyn gjennomføres på ettermiddagstid og på tidspunkt hvor vi forventer å finne barna/ungdommene hjemme. De fleste institusjonstilsynene gjennomføres over 2 dager.

Fylkesmannen i Nordland har ved 3 institusjonstilsyn

(Stendi, Sollia og Ytrabekken) høsten/vinteren 2020 benyttet midlertidig hjemmel for å foreta tilsyn digitalt. To av disse grunnet pågående smitteutbrudd i de kommunene vi skulle reise til. På de aktuelle tidspunkt opplyste kommunene selv at de ikke hadde kontroll på smittesituasjonen. I den ene kommunen var det i tillegg mistanke om mutert virus som smittet lettere. I begge disse kommunene hadde også en beboer i institusjon gjennomført korona-test og satt i karantene. Det tredje tilsynet ble ikke gjennomført fysisk pga. kansellering av fly. Det ikke ble satt opp nye fly til aktuell flyplass i en periode på ubestemt tid. I stedet for å utsette til 2021, valgte vi da å gjennomføre dette tilsynet digitalt.

I 2020 hadde Fylkesmannen samtale med 38 av de 86 barna som var registrert ved institusjonene da tilsynene fant sted.

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.1.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

Alle barn og unge får tilbud om samtale. Barna blir også varslet om dette før vi kommer på tilsyn. Vi legger opp tilsyn på en måte som gjør at barna kan snakke med oss på ettermiddag og kveld når de ikke er på skole. I tillegg får de tilbud om å kontakte de som har vært på besøk i etterkant av tilsynsbesøk om de har noe de vil ta opp.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Median saksbehandlingstid i 2020 for tilsynssaker helse og omsorg var 9,2 mndr. Dette er et godt stykke fra kravet på 6 mndr. Vi fikk imidlertid behandlet rekordmange gamle saker, 59 saker som var over ett år, noe vi er godt fornøyd med. Vi har over tid hatt utfordringer med antallet restanser, men hadde ved inngangen til 2021 en svært sunn median saksbehandlingstid på restanselisten, 2,8 mndr. Vi har arbeidet aktivt med å implementere ny policy fra Statens helsetilsyn mht. hensiktsmessig bruk av ressurser og løsninger for på best mulig måte å innfri formålet med tilsyn. Vi mener vi ser resultat av dette arbeidet ved bl.a. betydelig færre restanser ved inngangen til 2021 enn ved forrige årsskifte. Det relativt lave tallet registrerte innkomne tilsynssaker i 2020 i Nestor, reflekterer at henvendelser er blitt håndtert på andre måter, i samsvar med ny policy. Dette medfører imidlertid at mye av det tilsynsarbeidet som ble gjort hos oss i 2020 ikke kan leses ut av tallene i Nestor, slik registreringsmulighetene i Nestor foreløpig er.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	- 15 %	35 %

Saksbehandlingstid for tilsynssaker ASD (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Vi behandlet en tilsynssak i 2020, saken dreide seg om lang saksbehandlingstid for søknad om økonomisk stønad.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	100 %	0 %	100 %

Vi behandlet en tilsynssaker i 2020, saken dreide seg om lang saksbehandlingstid for søknad om økonomisk stønad.

Avslutning av klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)**Rapportere på**

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Helse og omsorg behandlet 95 % av alle klagene innen 3 mndr. Vi fikk inn 470 saker. 456 saker ble realitetsbehandlet. Antall saker i restanse ved årsskiftet er omtrent uendret sammenlignet med forrige årsskifte.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker: minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	9 %	99 %
Helse/omsorg	90 %	5 %	95 %

Andel vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)**Rapportere på**

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

I 2020 ble 76 % av sakene overprøvd innen 3 måneder, ifølge Nestor. Høsten 2020 fikk vi en ny medarbeider inn på kapittel 9. Forhåpentligvis vil vi i 2021 klare målkravet om at 90 % av sakene skal være overprøvd innen tre måneder.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	- 14 %	76 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)**Rapportere på**

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

I 2020 ble 76 % av kapittel 9 - sakene overprøvd innen 3 måneder, ifølge Nestor. Som regel følger det med dispensasjonssøknader i disse sakene. Det er grunn til å tro at også søknadene om dispensasjoner fra utdanningskravene ligger på rundt 76 %.

Høsten 2020 fikk vi en ny medarbeider inn på kapittel 9. Forhåpentligvis vil vi i 2021 klare målkravet om at 90 % av dispensasjonssakene skal være overprøvd innen tre måneder.

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre (fra kapittel 3.3.1.3.3.6 i TB)**Rapportere på**

Minst 90 % av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre skal være avsluttet innen 1 måned.

Vi nådde ikke målet om å avslutte minst 90 % av klager på tvang innen 1 måned. Årsaken til det var i hovedsak at det var behov for ytterligere opplysninger fra institusjonene. Av de fire klagene med saksbehandlingstid på over 1 måned var det to klager der vi måtte innhente flere opplysninger fra institusjonen. Institusjonen var sen med svaret.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	- 26 %	64 %

Resultatmål FMNO (fra kapittel 3.3.1.3.4.8 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 185 poeng

På grunn av covid-19 ble ikke alle tilsynene vi hadde planlagt, gjennomført. Det var et tilsyn som ikke hadde blitt registrert i Nestor, dette er registrert nå, estimert til 13 poeng. Det vil si at vi i 2020 har 76 poeng.

I tillegg startet vi "skrivebordtilsyn" sammen med beredskapsavdelingen på 5 kommuner for å se på beredskapsplanene og helseberedskapen. Vi har gjennomgått planene, men har ikke startet med rapportene. Dette er ikke blitt registrert i Nestor.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
185	- 122	63

Det var glemt å registrere et tilsyn som er estimert til 13 poeng, det vil si at vi har 76 poeng i 2020. Tilsynet er nå registrert i Nestor.

Resultatmål FMRO og FMNO (fra kapittel 3.3.1.3.5.4 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 45 poeng

Vi gjennomførte ingen tilsyn med spesialisthelsetjenesten i 2020 på grunn av corona-pandemien.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
45	5	50

Resultatmål FMNO (fra kapittel 3.3.1.3.6.9 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 65 poeng

På grunn av vakante stillinger (knyttet til permisjoner) på sosialtjenesteområdet samt Covid- 19 klarte vi ikke oppfylle måltallet på 65 %.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
65	-45	20

Fylkesmannen nådde ikke målet for undersøkelser av tilgjengelighet til sosiale tjenester i 2020.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lovkrav (fra kapittel 3.3.1.3.7.1 i TB)**Rapportere på**

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Helse:

LOT miljørettet helsevern i barnehager og skoler i to kommuner i 2019 avdekket lovbrudd, men er fortsatt ikke rettet. Begge kommunene hadde i svært liten grad hatt fokus på sitt tilsynsansvar mht. miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Arbeidet med å rette lovbrudd ble derfor svært omfattende. Pandemien har i tillegg ført til at man i de aktuelle kommunene har hatt vansker med å prioritere dette arbeidet. Det har dermed trukket ut i tid. Begge kommunene er imidlertid nå godt i gang med dette arbeidet. Vi har vurdert det som hensiktsmessig å følge dem opp til de har satt planene ut i live.

Fra 2020 er det to tilsyn hvor lovbrudd ikke er lukket, ett tilsyn med kap. 9 i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, og ett LOT med kap. 4 A i pasient- og brukerrettighetsloven.

Tilsynet med kap. 9 viste at kommunen måtte gjøre et grunnleggende arbeid med systematisering og oppfølging av reglene i forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring. Det var mangel på kompetent personell og på opplæring for tiltakene som gjelder den aktuelle brukeren, samt manglende samarbeid med habiliteringstjenesten. Kommunen fortsatt ikke fattet nytt vedtak etter at det forrige gikk ut i oktober, men det er laget en plan for hvordan lovbruddene skal rettes. Vi følger denne saken videre opp til lovbrudd er rettet.

Tilsynet med kap. 4 A avdekket at kommunen hadde en stor oppgave foran seg med å få laget rutiner, prosedyrer, gjennomføre opplæring av ansatte og få på plass en klar ledelse mht. hvem som har ansvar for området kap. 4 A. Det var manglende kunnskap på området. Kommunen har imidlertid laget en plan for videre arbeid med å rette lovbrudd. Fylkesmannen har satt tidsfrist for når vi skal ha inn dokumentasjon for at lovbrudd er rettet.

Barnevern**Barnevern**

Tilsyn ved en av barneverninstitusjonene den 25.11.2020 viste at institusjonens praksis vedrørende adgang til internett for beboerne og kontroll av elektronisk post ikke var i tråd med rettighetsforskriften. Lovbruddene er ikke lukket. Fylkesmannen følger opp institusjonen både vedrørende lovbruddene fra 2020 og funn fra første tilsyn ved institusjonen i 2021.

3.1.3.4 Andre oppdrag

Vi gjennomførte et opplæringsprogram for folkevalgte høsten 2020. Opplegget var digitalt, hadde god deltakelse og er tilgjengelig på nett. Vi har også hatt opplæring i enkeltkommuner etter forespørsel og etter egen risikovurdering. I alle disse har ny kommunelov vært sentral.

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Fylkesmannen i Nordland hadde i 2020 hovedsakelig god måloppnåelse på vergemålsfeltet. Hele embete var preget av pandemien, og dette gikk særlig ut over opplæring og oppfølging av verger. I noen grad ble opplæringen erstattet av digitale møter, og på høsten ble det arrangert fagdager for faste verger i fire regionsentre i fylket.

Fylkesmannen i Nordland har aldri klart å slutføre alle regnskapskontrollene innen fristen. Resultatet ble imidlertid forbedret i 2020 sammenlignet med tidligere år. Vi legger imidlertid til grunn at dersom alle kontrollene skal være fullført innen fristen, må vergene få kortere svarfrister og færre muligheter til å framlegge utfyllende dokumentasjon. Det er ikke sikkert at dette er ønskelig.

Fylkesmannen fikk i 2020 redusert antall saker med advokat som verge. Dette arbeidet skal fortsette i 2021 med mål om at bare vergemål der det er strengt nødvendig, skal være advokatverge. Prosessen har i en periode stått på vent som følge av uklar juss.

Det var i 2020 økende interesse for fremtidsfullmakter og saksmengden har gått opp. Vi har også hatt økende etterspørsel etter opplæring, kurs og seminarer.

Fylkesmannen i Nordland var i 2020 pilot for utsending av digital post i vergemålsaker.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Resultatet for året som helhet ligger marginalt under målkrav og er samme resultat som for 2019.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
78 %	80 %	- 2 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager.

Resultat godt innenfor målkrav

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
92 %	80 %	12 %

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Fylkesmannen har hatt en klar forbedring fra 2019 hva angår slutførte kontroller av vergeregnskap innenfor fristen. Alle regnskapene var ved utgangen av fristen gjennomgått, og var i status for innhenting av ytterligere dokumentasjon. Fylkesmannen endte med å frata 20 verger oppgaven etter avsluttet kontroll.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
75 %	100 %	- 25 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 75 %.

Andelen digitalt innleverte regnskaper har økt fra 52% i 2019 til 70% i 2020. Dette er vi svært fornøyde med. Økningen kommer til tross for at vi måtte avlyse planlagte opplæringstiltak spesielt rettet mot digital innsending.

Som nevnt i rapporten for 2019, så øker andelen ufullstendige regnskaper med andel elektronisk innsendte. Dette skaper et betydelig merarbeid og grensesnittet for den elektroniske løsningen anses ennå ikke tilfredsstillende.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 75 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
70 %	75 %	- 5 %

Digital innsending av søknader (fra kapittel 3.3.2.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 60 %

Resultat godt innenfor resultatmål. Spesielt har mange faste verger lært seg å sende inn søknader digitalt, selv om litt for mange kun bruker "Melding til fylkesmannen" og ikke det skjema som er laget til formålet.

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 60 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
72 %	60 %	12 %

3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Fylkesmannen i Nordland søker å avdekke vergehaveres ønsker og behov i hver enkelt sak. Dette gjelder ved opprettelse så vel som andre avgjørelser i et løpende vergemål. Vi ser imidlertid at en del verger opplever det utfordrende at vergehavere treffer avgjørelser som kan fremstå som ufornuftige og ikke samarbeider med vergen som forventet. I en del tilfeller er det også slik at familie/pårørende og andre deler av hjelpeapparatet forventer at vergen skal "ta styring" over vergehavers økonomi. Vi ser det derfor slik at spørsmål rundt selvbestemmelse og individtilpassing er viktige å ta opp også med andre enn vergen.

Det er ikke enkelt å vurdere måloppnåelse på dette området, og vi legger til grunn at det alltid finnes forbedringsmuligheter. Vi er likevel av en oppfatning at vergehaveres selvbestemmelse stadig styrkes, og at våre saksbehandlere har en økende bevissthet rundt disse spørsmålene.

Individtilpassing av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Når et vergemål opprettes, skal fylkesmannen foreta nødvendige undersøkelser slik at vergens mandat tilpasses vergehavers behov og ønsker. Begrunnelsen for omfanget av vergemålet skal framgå av vedtaket.

Ved opprettelse av vergemålet gjennomføres det regelmessig samtale med den som skal ha verge, tjenesteapparat og andre som kan definere den enkeltes behov. Vi søker også å kommunisere dette til den som skal være verge slik at han eller henne best mulig skal innrette bistanden på en hensiktsmessig måte.

Noen ganger har vi svært begrenset kunnskap om personen som trenger verge. Det skulle da muligens vært systemer for å evaluere vergemålet etter en viss tid. Dette vil imidlertid være ressurskrevende og gå ut over andre deler av produksjonen.

Kompetente verger (fra kapittel 3.3.2.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Kompetente verger som ivaretar vergehavers selvbestemmelsesrett, har god rolleforståelse og kunnskap om vergemålsloven. Vergene skal være bevisst på at vergerollen både innebærer å gi beslutningsstøtte til vergehaver samt å representere personen utad.

Det gjennomføres opplæring av alle nye verger pr. telefon. I disse samtaler er beslutningsstøtte og selvbestemmelse alltid et tema. Det ville imidlertid vært ønskelig å følge opp den enkelte verge med ny kontakt etter en tid, men dette har det ikke vært kapasitet til.

Med visse mellomrom arrangeres det kveldsseminar for alminnelige verger, hvor selvbestemmelse og rolleforståelse har vært tema. Dette har imidlertid ikke latt seg gjøre i 2020.

På fagdage for faste verger var ett av temaene høsten 2020 «Kognitiv forståelse og beslutningsevne». Ved godkjenning av faste verger er også disse temaene sentrale. Vi tror imidlertid at embetenes opplæringsvirksomhet må suppleres av digitale verktøy for opplæring av verger da vi ikke i tilstrekkelig grad får fulgt opp nye verger etter hvert som de oppnevnes.

Fylkesmannen arrangerte kurs og opplæring for alle ansatte på vergemålsseksjonen i metodikken "Med den andre for øyet".

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Barnehage:

Vi ser at det er en del barnehagemyndigheter som fortsatt har utfordringer i forhold til forståelse, formidling og etterlevelse av regelverket. Noe av dette skyldes at det i en del kommunene er lite kapasitet/ressurser og noe lav kompetanse hos barnehagemyndigheten. Vi hadde i 2020 færre saker klagesaker om tilskudd til private barnehager, men dette oppleves fortsatt utfordrende for en del myndigheter. Videre er det fortsatt slik at den generelle

forvaltningskompetansen i hos en del barnehagemyndigheter er lav og dermed gir utfordringer med å sikre regelverketterlevelse. Vi veileder derfor en god del på også dette.

Opplæring:

På opplæringsområdet ser vi at majoriteten av klagesaker hos oss får medhold. Vi får også henvendelser fra foreldre som ikke har fått nødvendig informasjon fra skolene eller skoleeier, og dermed henvender seg til oss. Vår vurdering er derfor at det fortsatt er grunn til å tro at skoleeiere ikke har god nok forståelse av regelverket, og som en følge av det heller ikke formidler og etterlever. Vi mener likevel å se at i de kommunene som vi har hatt mye kontakt med og veiledet i forbindelse med klagesaker og tilsyn er det en forbedring. I disse kommunene ser vi også at det mer systematisk jobbes med rutiner for å sikre at alle ledd vet hva de skal gjøre. Noen områder er gjengangere, og vi har derfor innrett vår generelle veiledning gjennom regelverksamlinger i regionene på disse områdene. Spesialundervisning og vurdering er slike områder. Vi informerer også på våre hjemmesider, tar temaet opp i generelle møter med kommunene, og har hatt en del "webinarer" med stor deltakelse. Vi har tro på at en tettere dialog med skoleeiere vil bidra til bedring på området og vil derfor med utgangspunkt i vår risikovurdering fremover følge opp noen kommuner tettere.

For å kompensere for lite kapasitet og noe lav kompetanse ute hos barnehagemyndighetene, har embetet gjennom aktiv bruk av skjønnsmidler, stimulert til samarbeid i regioner og på tvers av kommuner. Vi ser allerede tegn til at det gir økt kompetanse og riktig regelverketterlevelse.

Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

All vurdering av oppfølging og valg av virkemiddel skal være basert på kunnskap om tilstanden på rettsikkerhetsområdet

For barnehage og opplæring registrerer vi systematisk henvendelser vi mottar fra kommunene, de klager vi behandler og funn fra gjennomførte tilsyn. Sammen med analyse av tilgjengelige data fra bl.a. Skoleporten, GSI og BASIL, utgjør dette grunnlaget for vår risikovurdering og valg av virkemiddel.

Vi har også regelmessige møtepunkt for de ansatte som jobber med Oppfølgingsordningen, Dekom, Rekom, Læringsmiljøprosjektet og Inkluderende barnehage og skolemiljø. Dette er møtepunkter som bidrar til å koordinere den informasjon og inntrykk vi har fra møter med kommunene og som gir godt grunnlag for hvilke virkemidler som velges i oppfølging av den enkelte kommune.

Bruk av tilsyn som virkemiddel skal øke (fra kapittel 3.3.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av tilsyn som virkemiddel der risikovurderingene tilsier det

Vi hadde i vår plan for tilsyn lagt opp til å øke antall tilsyn fra 2019 til 2020. Selv om vi omdefinerte noen stedlige tilsyn til å gjennomføres digitalt, medførte situasjonen med Covid-19 til at vi gjennomførte samme antall tilsyn i 2020 som i 2019.

Tilsyn skal avdekke brudd med store konsekvenser (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn er prioritert på områder hvor det er høy sannsynlighet for brudd på regelverket og hvor det er store konsekvenser for barn, unge og voksne og læringer

Skole:

I 2020 har det vært fokus på skolemiljø og tidlig innsats i tilsynsarbeidet. Risikovurderingene baserer seg på flere kilder:

- Elevundersøkelsen - spesielt trend
- Resultater nasjonale prøver - spesielt trend
- Grunnskolepoeng
- Skolebidragsindikatorer
- Henvendelser og klagesaker
- Kjennskap til kommunen
- Deltagelse i kompetansetiltak
- Kompetanse og størrelse på kommunen
- Vurderinger fra andre avdelinger hos Statsforvalteren

For tidlig innsats har vi gjennomført 2 tilsyn. Begge skolene har ny rektor og vi vurderer at dette er en risikofaktor. Begge har svært lave resultat over tid på nasjonale prøver 5. trinn, med over 40% elever på nivå 1 i lesing og regning. Vi vurderer at det er en høy risikofaktor for at elevene ikke får den intensive lese- og regneopplæringen de har krav på jf. § 1-4. I begge tilsynene fant vi brudd på alle kontrollspørsmål. I all hovedsak finner vi at det er manglende

systematisk oppfølging av resultater og igangsetting av tiltak.

Vi har gjennomført 4 tilsyn der vi har sett på skolenes arbeid med tilpasset opplæring i sammenheng med arbeidet med skolemiljø. Vi har vurdert at det er høy risiko for elevenes læring på disse 4 skolene basert på sammenhengen mellom resultater i elevundersøkelsen, nasjonale prøver, grunnskolepoeng og eksamensresultater over tid, satt sammen med henvendelser og klagesaker vi har mottatt. I alle disse tilsynene har vi funnet brudd på minst halvparten av kontrollspørsmålene. Det er manglende systematikk i oppfølging, analyse og igangsetting av tiltak som går igjen også i disse tilsynene. Tilsvarende vurderinger er gjort i tilsyn med spesialundervisning med en skole og en regional PP-tjeneste. Også her er funnene som over.

Barnehage: Utvalg av tilsynsobjekter velges ut fra løpende og systematisk risikovurdering av sektoren. Denne bygger bl.a. på BASIL, henvendelser til Fylkesmannen, deltagelse i ulike kompetansetiltak (inkluderende barnehage- og skolemiljø, Regional kompetanseutvikling), kjennskap til kommunene og regionene. Med dette som utgangspunkt har valgt vi ut tre kommuner hvor vi førte tilsyn med barnehagemyndigheten og en med egeninitiert tema ut fra flere runder med veiledning av myndigheten. Vi har ved alle tilsyn funnet brudd på regelverket, og deretter veiledet kommunen med utgangspunkt i tilsynsrapport.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særlige tilfeller)/skole	Nasjonalt initiert tema eller egeninitiert	Tema nasjonalt initiert tilsyn	Tema egeninitierte tilsyn	Stedlig/skriftlig	Antall kontrollspørsmål per tilsyn	Status tilsyn per 31.12.	Antall korreksjonspunkter i foreløpig rapport pr tilsyn (= brudd på regelverket per tilsyn)	Dato foreløpig tilsynsrapport
Opplæring	Sørfold	Straumen skkole	Nasjonalt initiert	Elevenes utbytte		Stedlig	6	Vedtak om pålegg	6	23.03.2020
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver	Skriftlig	13	Vedtak om pålegg	13	03.02.2020
Opplæring	Grane	Grane barne- og ungdomsskole	Nasjonalt initiert	Elevenes utbytte		Stedlig	6	Endelig rapport	6	06.10.2020
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Stedlig	10	Endelig rapport	10	25.05.2020
Opplæring	Fauske	Vestmyra skole	Nasjonalt initiert	Elevenes utbytte		Stedlig	12	Foreløpig rapport	5	14.12.2020
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Stedlig	14	Foreløpig rapport	7	18.12.2020
Opplæring	Hattfjeldal	Hattfjeldal oppvekstsenter	Nasjonalt initiert	Elevenes utbytte		Stedlig	6	Endelig rapport	3	08.12.2020
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Stedlig	28	Endelig rapport	10	08.11.2020
Barnehage	Værøy		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	§§ 8 og 16	Stedlig	23	Endelig rapport	7	29.04.20
Barnehage	Steigen		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp	Stedlig	31	Endelig rapport	17	02.10.20
Barnehage	Narvik		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Kommunens svar	Stedlig	20	Foreløpig rapport	3	17.12.20
Barnehage	Bodø		Egeninitiert	Egeninitiert tilsyn	Godkjenning av barnehager	Stedlig	30	Varslet	0	05.02.21
Opplæring	Vesterålen	PPD	Nasjonalt initiert	Spesialundervisning		Stedlig	11	Endelig rapport	3	03.11.2020

Rapportering av funn fra tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage/skole	Tema/deltema nasjonalt initierte tilsyn	Tema/deltema egeninitierte tilsyn	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (nasjonalt initierte tilsyn)	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (egeninitierte tilsyn)	Kommentarer
Opplæring	Sørfold	Straumen skkole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer behovet for tilpasset opplæring?	Ikke samsvar mellom kontrollspørsmål og det som er i kontrollskjema
Opplæring	Sørfold	Straumen skkole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste?	
Opplæring	Sørfold	Straumen skkole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne gjennomfører tiltak som er tilpasset elevenes evner og forutsetninger?	

Opplæring	Sørfold	Straumen skkole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Registrerer skolen riktig antall elever som fritatt i PAS?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Fritar skolen bare elever som har vedtak om spesialundervisning eller særskilt språkopplæring?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Foretar skolen en vurdering av hvorvidt prøvene vil ha mye å si for opplæringen til eleven?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Fritar skolen bare elever der det er klart at prøvene ikke vil ha mye å si for opplæringen?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Sender skolen forhåndsvarsel til foresatte som ikke ved søknad eller på annen måte har uttalt seg i saken, før det fattes vedtak om fritak fra prøver?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Inneholder forhåndsvarselet opplysninger om det rettslige og det faktiske grunnlaget for det varslede enkeltvedtaket?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Er skolens avgjørelser om fritak gjort skriftlig?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Fremgår det klart av vedtaket hvilken prøve eller hvilke prøver avgjørelsen om fritak gjelder?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Inneholder enkeltvedtak om avslag på søknad om fritak en begrunnelse hvor det vises til: a) Hjemmelen for enkeltvedtaket b) Faktiske forhold som er lagt til grunn c) Hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Inneholder enkeltvedtak om fritak initiert av skolen en begrunnelse hvor det vises til: a) Hjemmelen for enkeltvedtaket b) Faktiske forhold som er lagt til grunn c) Hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Inneholder enkeltvedtak (eller underretning om enkeltvedtak) om avslag på fritak informasjon om a) Klageadgang b) Klagefrist c) Klageorgan d) Fremgangsmåten ved klage	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Inneholder enkeltvedtak informasjon om retten etter f.m. § 18, jf. § 19 til å se sakens dokumenter?	
Opplæring	Bodø	Alberthaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Nasjonale prøver		Informerer skolen eleven eller foresatte om foresatte og eleven sin rett til å bestemme at eleven skal ta prøvene selv om det er gitt fritak?	
Opplæring	Grane	Grane barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer behovet for tilpasset opplæring?	
Opplæring	Grane	Grane barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste?	
Opplæring	Grane	Grane barne- og ungdomsskole	Godkjenning av bamehager - Før søknad			Sørger rektor for at lærerne gjennomfører tiltak som er tilpasset elevenes evner og forutsetninger?	
Opplæring	Grane	Grane barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning?	
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Jobber rektor for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet?		

Opplæring	Nesna	Nesna skole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering for å øke elevenes læringsutbytte			Følger rektor opp at lærerne gir elevene tilbakemelding på hva de mestrer, og veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse?
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering for å øke elevenes læringsutbytte			Følger rektor opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid?
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	Melde behov for spesialundervisning		Sørger rektor for at lærerne vurderer om eleven trenger spesialundervisning?
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	Melde behov for spesialundervisning		Følger rektor opp at lærerne melder behovet for spesialundervisning til rektor?
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	Melde behov for spesialundervisning		Innhenter skolen samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år før skolen henviser til PPT?
Opplæring	Nesna	Nesna skole	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	Melde behov for spesialundervisning		Henviser skolen eleven til PPT uten ugrunnet opphold?
Opplæring	Hattfjelldal	Hattfjelldal oppvekstsenter	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag		Sikrer rektor at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og individuelle opplæringsmål i IOP?	
Opplæring	Hattfjelldal	Hattfjelldal oppvekstsenter	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag		Sikrer rektor at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen og hva som blir vektlagt i vurdering av elevenes kompetanse?	
Opplæring	Hattfjelldal	Hattfjelldal oppvekstsenter	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering for å øke elevenes læringsutbytte		Sørger lærerne for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid?	
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?	
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Varsler rektor skoleeieren om alvorlige tilfeller, inkludert tilfeller der skolen ikke har klart å løse en sak?	
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsle fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?	
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?	
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?	
Opplæring	Hemnes	Hemnes sentralskole	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte?	

Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning		Har skolen en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?	
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste?
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne gjennomfører tiltak som er tilpasset elevenes evner og forutsetninger?
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp		Går det frem av IOP-ene hvordan skolen skal organisere opplæringen, og hvor mye tid elevene skal ha i klassen, grupper, som eneundervisning eller på en alternativ arena?	
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp		Går det frem av IOP-ene hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?	
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp		Har IOP-ene klart definerte mål for opplæringen når elevenes opplæring skal awike fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene?	
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp		Er IOP-ene i samsvar med enkeltvedtakene?	
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp		Gir skolen spesialundervisningen i samsvar med IOP-ene?	
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp		Får elevene det timetallet med spesialundervisning som fremgår av vedtakene?	
Opplæring	Lødingen	Lødingen barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp		Blir spesialundervisningen gjennomført slik at barnets beste er ivare tatt?	
Opplæring	Vesterålen	PPD	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger i de tilfellene opplæringsloven krever det?	
Opplæring	Vesterålen	PPD	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Opplæring	Vesterålen	PPD	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering		Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?	
Opplæring	Fauske	Vestmyra skole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne hører eleven og vektlegger elevens synspunkter ut fra elevens beste?
Opplæring	Fauske	Vestmyra skole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sørger rektor for at lærerne, som en integrert del av opplæringen, vurderer om det er elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning?
Opplæring	Fauske	Vestmyra skole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sikrer rektor at elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd?
Opplæring	Fauske	Vestmyra skole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Følger rektor opp at elevene på 1. til 4. trinn får den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode kun hvis det er til elevens beste?
Opplæring	Fauske	Vestmyra skole	Elevenes utbytte - Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte		Sørger lærerne for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid?	

Opplæring	Sørfold	Straumen skkole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sikrer rektor at elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd?	
Opplæring	Sørfold	Straumen skkole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Følger rektor opp at elevene på 1. til 4. trinn får den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode kun hvis det er til elevens beste?	
Opplæring	Grane	Grane barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Sikrer rektor at elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd?	
Opplæring	Grane	Grane barne- og ungdomsskole	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning			Følger rektor opp at elevene på 1. til 4. trinn får den intensive opplæringen som eneundervisning i en kort periode kun hvis det er til elevens beste?	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må påse at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lovverk, jf. §§ 8 og 16		Har barnehagemyndigheten oversikt over barnehagens plikter etter barnehageloven	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må påse at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lovverk, jf. §§ 8 og 16		Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnehagen oppfyller sine plikter etter barnehageloven	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må påse at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lovverk, jf. §§ 8 og 16		Bruker barnehagemyndigheten sin kunnskap om barnehagen	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må påse at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lovverk, jf. §§ 8 og 16		Bruker barnehagemyndigheten sin kunnskap om barnehagen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må påse at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lovverk, jf. §§ 8 og 16		Baserer barnehagemyndigheten sine risikovurderinger på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må påse at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lovverk, jf. §§ 8 og 16		Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må treffe enkeltvedtak om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet, jf. forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 3		Innhenter barnehagemyndigheten informasjon som gjør den i stand til å vurdere om vilkår knyttet til søknaden om dispensasjon er oppfylt	
Barnehage	Værøy		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndigheten må treffe enkeltvedtak om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet, jf. forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 3		Treffer barnehagemyndigheten enkeltvedtak som inneholder informasjon om: det rettslige og faktiske grunnlaget for vedtaket, barnehagemyndighetens vurdering, klageadgang, klagefrist, klageinstans, fremgangsmåte, retten til å se sakens dokumenter og retten til å be om utsatt iverksettelse	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndighetens veiledning og påseansvar		Har barnehagemyndigheten oversikt over barnehageeiers plikter etter barnehageloven	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndighetens veilednings og påseansvar		Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven?	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndighetens veilednings og påseansvar		Bruker barnehagemyndigheten denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndighetens veilednings og påseansvar		Er barnehagemyndighetens risikovurderinger basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp		Igangsetter dere tilbud om spesialpedagogisk hjelp fra vedtaksdato eller den datoen vedtaket fastsetter	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp		Gir dere hjelpen i tråd med vedtaket (innhold, varighet, omfang, organisering og kompetanse)?	

Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp		Sørger dere for at det blir gjort nødvendige tiltak dersom det skjer endringer som gjør at barnet ikke får den hjelpen det har krav på	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp		Får assistenter som bidrar i gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp, nødvendig veiledning av kompetent personell	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp		Ber dere om en ny vurdering fra PPT med en gang dere får informasjon om at hjelpen ikke har fungert	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Spesialpedagogisk hjelp		Ber dere PPT om en ny vurdering dersom barnets behov endrer seg	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Individuelt tilretteleggingstilbud		Innhenter dere tilstrekkelige opplysninger om et barn for å kunne ta stilling til om barnet	
Barnehage	Steigen		Egeninitiert tilsyn	Individuelt tilretteleggingstilbud		Tar dere stilling til hva som vil være til barnets beste, når dere fatter vedtak om individuell tilrettelegging	
Barnehage	Narvik		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndighetens påseansvar, jf. §§ 8 og 16		Bruker barnehagemyndigheten sin kunnskap om barnehagene til å gjøre en risikovurdering for å vurdere behovet for veildning og tilsyn	
Barnehage	Narvik		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndighetens påseansvar, jf. §§ 8 og 16		Baserer barnehagemyndigheten sine risikovurderinger på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven	
Barnehage	Narvik		Egeninitiert tilsyn	Barnehagemyndighetens påseansvar, jf. §§ 8 og 16		Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger	

Kompetanse på trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø

Embetet har en intern arbeidsgruppe som møtes annenhver uke for å drøfte praktiske, juridiske og pedagogiske problemstillinger innfor håndhevingsordningen. Dette gir oss et godt grunnlag for å drive risikoovervåking. Vi kartlegger hvilke kompetansebehov sektor har, og lager en felles strategi for hva vi skal fokusere på i vårt møte med rektor og skoleeier. Embetet gjennomførte webinarer over tre dager i uke 40. Tema på webinarene var nøye utvalgt etter drøftinger om hva som er embetets erfaringer fra håndhevingsordningen.

Kompetanse på aktivitetsplikten (fra kapittel 3.3.3.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Alle skoler har fått økt kompetanse om aktivitetsplikten

Embetet har en intern arbeidsgruppe som møtes annenhver uke for å drøfte praktiske, juridiske og pedagogiske problemstillinger innfor håndhevingsordningen. Dette gir oss en god oversikt over ståa i sektor, og vi kartlegger hvor kompetansebehovet er størst. Vi finner at skolene har svakest kompetanse på å følge med, undersøke og iverksette tilstrekkelige tiltak.

Vi erfarer at de skolene som har hatt saker i håndhevingsordningen, har størst læringseffekt. At en sak blir meldt til Fylkesmannen, gir oss en anledning til tettere oppfølging og konkret veiledning av rektor/skoleeier. På dette viset kan vi bidra til å operasjonalisere aktivitetsplikten og synliggjøre dette for rektor/skoleeier.

Embetet gjennomførte tre webinarer i uke 40 der aktivitetsplikten var tema. Vi hadde en teoretisk innledning på hvert tema og kommunene/skolene fikk jobbe med case. Fylkesmannen og kommunene delte erfaringer disse dagene. Vi fikk gode tilbakemeldinger om nytteeffekten av webinarene fra rektorer og skoleeiere.

Arbeidsgruppa har gjennomgått vedtak fra Utdanningsdirektoratet for å justere vår praksis i samråd med tolkingsmyndigheten. Nytt fra Utdanningsdirektoratet bruker å være tema på de interne møtene våre slik at vi sikrer en enhetlig og rettskraftig praksis.

Når det gjelder måloppnåelse, vurderer vi at vi som hovedregel ser økt kompetanse om aktivitetsplikten hos de skolene som har hatt flere saker fordi de har fått praktisk erfaring og veiledning i gangen i arbeidet med en skolemiljøsak.

Samlet sett har vi hatt omtrent samme antall henvendelser til håndhevingsordningen årlig siden august 2017, og den årlige statistikken har vist at det er en økning i våre vedtak som konkluderer med at aktivitetsplikten er brutt. Dette indikerer at vi ikke har full måloppnåelse i 2020. Vi opplever at sektor er godt kjent med lovverket, men at det fremdeles er utfordringer med å fylle delpliktene i aktivitetsplikten med konkret innhold og se det i sammenheng med det forebyggende arbeidet.

Fem virkedager til tilbakemelding og vurdering (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Innen fem virkedager skal fylkesmannen ta kontakt med eleven/foreldre som har meldt inn saken og gi dem en plan for videre saksbehandling. Innen samme frist skal fylkesmannen ha avgjort om saken skal avvises.

Embetet har siden høsten 2017 hatt rutiner der vi tar kontakt med melder innen en virkedag etter at vi mottok melding. Da bekrefter vi at vi har mottatt melding og informerer om gangen videre. Vi innhenter samtidig bakgrunnsinformasjon for meldingen. Foreldre er kopimottakere av vår e-post til skolene der vi innhenter dokumentasjon, og foreldrene skal motta kopi av skolens innsendte dokumentasjon.

Det er en uttalt målsetting at foreldre skal kontaktes innen en virkedag. Det kan være omstendigheter som gjør at vi ikke rekker det innen en virkedag men vi sikrer at vi tar kontakt med dem innen fem virkedager. Her vurderer vi at vi har full måloppnåelse.

Når det gjelder spørsmålet om embetet har avgjort om saken skal avvises innen fem virkedager, vurderer vi at vi ikke har full måloppnåelse. Her jobber vi ikke så systematisk som beskrevet i avsnittet over. Der det er åpenbare avvisningsgrunner, informerer vi melder om dette muntlig i tidlig fase, og sender deretter et skriftlig vedtak. I noen tilfeller mottar vi informasjon som gir grunnlag for avvisning av melding etter at det har gått fem virkedager.

Rask ferdigbehandling (fra kapittel 3.3.3.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

Alle saker er ferdigbehandlet så raskt som mulig

Det er klart uttalt at arbeidet innfor håndhevingsordningen skal ha høy prioritet. Embetet har en målsetting om gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 50 dager. Vi har ikke nådd dette målet i 2020, noe som skyldes av vi har hatt flere komplekse saker som har dratt ut i tid, og der det har vært nødvendig å avvente saken mens skole og hjem har forsøkt ulike tiltak.

Høy kvalitet i vedtakene (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vedtak etter § 9 A-6 har høy kvalitet i saksbehandlingen

Embetet bruker en felles mal for vedtak, som har blitt revidert og språkvasket utallige ganger siden høsten 2017. Malen skal sikre at vi har en mest mulig enhetlig praksis og at alle vurderingstemaer blir behandlet.

Arbeidsgruppen skal alltid ha saksbehandlingsveilederen med i møter, og når det kommer tolking fra Utdanningsdirektoratet ser vi til at mal for vedtak blir revidert i tråd med dette.

Vi har organisert oss i team på to saksbehandlere per sak slik at vi får en second opinion før saken sendes til godkjenning. Vi ser også til at pedagog og jurist har vurdert saken.

Embetet har tidligere brukt en del ressurser på klarspråk-arbeid og dette ser vi resultatet av i våre vedtak. Vi skriver mer tydelig og konsist, og gir hverandre tilbakemeldinger om vi finner kansellispråk i hverandres vedtak.

Vedtak i klarspråk og tilpasset mottakeren (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vedtak er skrevet i et klart språk og er tilpasset mottakeren

Embetet har tidligere brukt en del ressurser på klarspråk-arbeid og dette ser vi resultatet av i våre vedtak. Vi skriver mer tydelig og konsist, og gir hverandre tilbakemeldinger om vi finner kansellispråk i hverandres vedtak. Dette er en kontinuerlig prosess, som hele tiden er under overvåking og utvikling. Ulike saksbehandlergrupper jobber sammen for å forbedre og oppdatere både maler som brukes i vedtak og i all informasjon som enten legges som vedlegg i kommunikasjon ut, eller på våre hjemmesider. Det er stor bevissthet rundt hvem mottaker er, og opplever at det vi har skrevet er blitt forstått.

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)**Rapportere på**

Antall vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

I 2020 har vi spesielt hatt fokus på kommunenes saksbehandling, nettopp fordi vi i 2019 så at vi måtte oppheve mange vedtak fordi det var feil i enten selve saksbehandlingen eller bruk av lovhjemmel. I kommuner hvor vi ser at dette har vært gjennomgående har det også vært med i vår risikovurdering ved utvalg av tilsyn. Vi har derfor brukt tid på å veilede på dette området i tilsynene. Vårt inntrykk etter å ha hatt spesiell fokus på dette er at kommunene har blitt bedre og har endret sin saksbehandling slik at rettsikkerheten for elevene er blitt bedre. Vi har hatt noen digitale seminarer på enkelttema f. eks spesialundervisning og vurdering som har hatt god deltakelse fra både barnehage- og skolesektoren. Vi ser effekten av slike seminarer allerede, både ved at noen ønsker mer oppfølging men også ved at vedtak er blitt bedre. Vi vil derfor fortsette et slikt målrettet arbeid også i 2021.

3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Som følge av tiltakene regjeringen iverksatte 12.03.2020 i forbindelse med koronasituasjonen, ble bosetting av flykninger betydelig redusert. Hovedårsaken til reduksjonen var at alle ankomster av overføringsflykninger ble satt på vent, blant annet grunnet reiserestriksjoner. Bosetting av overføringsflykninger har gradvis blitt gjenopptatt etter sommeren.

Som ventet, har vi gjennom store deler av 2020 sett en økning i ventetid blant de bosatte. Dette handler først og fremst om at overføringsflykningene som skulle ha blitt bosatt i andre og tredje kvartal har fått lang ventetid mens bosettingen har vært satt på vent, men også bosetting fra asylmottak har blitt påvirket av koronasituasjonen.

I Nordland ble det bosatt 186 flykninger totalt, hvorav 133 var overføringsflykninger. All bosetting av overføringsflykninger ble satt på vent fra mars til august da man begynte å bosette overføringsflykninger fra enkelte land.

Det ble kun bosatt en enslig mindreårig flykting i Nordland.

Fylkesmannen bidrag til samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting (fra kapittel 3.3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner om rask og treffsikker bosetting.

Andel flykninger bosatt innen 6 måneder i Nordland i 2020 er 51 %.

Andel flykninger bosatt innen 12 måneder i Nordland i 2020 er 91 %.

Andel enslige mindreårige bosatt innen tre måneder i Nordland i 2020 er 0 %.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Skole: Totalt 5% av lærerårsverkene oppfyller ikke lovens § 10-1. Det er flest ufaglærte på 5-7 trinn med 6% og færrest på 8-10 trinn med 4 %.

Lærere som underviser i norsk på 1-7 trinn men som mangler 30vt er 12%, ned fra 15% i 2019. På 8-10 trinn er andelen som mangler 60 vt 31% ned fra 38%.

Lærere som underviser i samisk på 1-7 trinn men som mangler 30vt er 40%, ned fra 44% i 2019. På 8-10 trinn er andelen som mangler 60vt 50% ned fra 83%

Lærere som underviser i matematikk på 1-7 trinn men som mangler 30vt er 20%, ned fra 24% i 2019. På 8-10 trinn er andelen som mangler 60vt 27% ned fra 34%.

Lærere som underviser i engelsk på 1-7 trinn men som mangler 30vt er 34%, ned fra 39% i 2019. På 8-10 trinn er andelen som mangler 60vt 30% ned fra 33%.

I samarbeid med KS og Nord universitet er det igangsatt regionale etterutdanningstilbud basert på behovene. Med dagens videreutdanningstakt vil vi i Nordland ikke nå kravene innen 1. august 2025.

En utfordring er at det er ulike behov blant skoleeiere som ikke klarer å møte behovene for videreutdanning i basisfagene og samtidig møte andre kompetansebehov. I tillegg opplever mange skoleeiere utfordringer med å rekruttere og beholde utdannede lærere.

Barnehage: Vi har gjennom 2020 hatt fokus på å øke kompetansen til barnehageeiere gjennom både tilsyn, veiledning og webinarer. På våre webinarer har vi hatt god deltagelse fra hele fylket og tema har bl.a. vært spesialpedagogiske vedtak og endringer i barnehageloven. Vi ser samtidig at det for sektoren fortsatt er et betydelig etterslep på antall pedagoger med godkjent utdanning i barnehagene. Fylkesmannen har derfor sammen med samarbeidsforum prioritert midler til tiltak som støtter opp rundt en økning av antall pedagoger med godkjent utdanning.

System for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle barnehage- og skoleeiere har systemer for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov i sine virksomheter

I forbindelse med deltagelse i Regional kompetanseutvikling og Desentralisert kompetanseutvikling, har alle regioner levert kompetanseplaner for perioden. Mellom regionene og internt i regionene er det fortsatt store ulikheter hvordan kompetansebehovet er kartlagt hos den enkelte barnehage- og skoleeier.

Med dette som utgangspunkt har vi hatt analysekompetanse som tema på regionale fagsamlinger. Dette er fortsatt et tema som krever oppmerksomhet fra embetet, men vi ser en positiv utvikling.

Det er nødvendig med årlige oppdateringer av analysekompetanse som følge av gjennomtrekk både på skoleeier og skoleledersiden.

Tiltak møter lokale behov og er forankret i langsiktige kompetanseutvplaner (fra kapittel 3.4.1.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Alle samarbeidsforum sikrer at prioritering av tiltak møter lokale kompetansebehov og er forankret i langsiktige kompetanseutviklingsplaner

Det er utarbeidet strategiplaner for Nordland for både regional og desentralisert ordning. Strategiplanene er basert på de ulike kompetanseplanene og behovene de enkelte regionene har meldt inn. Kompetansebehovene i de enkelte regionene er analysert i samarbeid med UH. Tildeling av midler til tiltak blir prioritert ut fra disse strategiplanene.

For desentralisert ordning er prioriteringene knyttet til fagfornyelsen - læreplananalyse, tverrfaglige tema, dybdelæring og digital pedagogikk. Strategiplanen for desentralisert ordning varer ut 2022.

For barnehagesektoren har samarbeidsforum satt tiltak som kan bidra til flere barnehagelærere som første prioritet. Hele potten av "30%-eren" er gitt til dette tiltaket, og totalt sett har barnehageeiere fått støtte til å tilrettelegge for at 50 ansatte kan ta utdanning som barnehagelærer. 70% midlene er fordelt jevnt ut i fra årsverk i kompetanseregionene. Regionene har utarbeidet kompetanseutviklingsplaner i samarbeid med UH. Ut i fra analyse og kartlegging prioriteres tiltak ut i barnehagene.

Kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap med UH (fra kapittel 3.4.1.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Alle samarbeidsforum sikrer at barnehage- og skolebaserte kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap mellom barnehage-, skoleeiere og UH

Nord universitet er representert i samarbeidsforum for regional og desentralisert ordning. Hvert kompetansenettverk har sin egen representant fra UH som er ansvarlig for oppfølging. Det er inngått partnerskapsavtaler mellom UH og det enkelte kompetansenettverk. Disse avtalene definerer ansvar og tiltak.

Det er i all hovedsak gode tilbakemeldinger på partnerskapet. I noen kompetansenettverk er det ulike oppfatninger mellom UH og skoleeiere om kvalitet og hva UH skal levere og om UH har den rette kompetansen. Det er også en utfordring å få til et godt samarbeid rundt de nasjonale sentrene, UH og kompetansenettverk. Dette jobber vi med i spesielt samarbeidsforum for desentralisert ordning. Det er nedsatt ulike arbeidsutvalg for å arbeide med Kompetanseløft og partnerskapet.

UH har egen ressursperson i hver kompetanseregion, og barnehagebaserte kompetansetiltak gjennomføres i samarbeid med UH. Det meldes om godt samarbeid mellom kompetanseregionene og UH. På bakgrunn av Korona meldes det tilbake om flere treffpunkter dette året der det er gjennomført digitalt

System for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov (fra kapittel 3.4.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner i oppfølgingsordningen har systemer for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov i sine virksomheter

Samtlige 6 kommuner i OO20 har gjennom regional og desentralisert ordning systemer for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov. Vi har hatt spesielt fokus på indikatorene for oppfølgingsordningen i samarbeid med de 6 skoleeierne. I tillegg har hver skoleeier oppfølging av et veilederteam som i samarbeid med UH hjelper til i analysefasen.

Kommunene i OO18 har som de andre kommunene samme system for kartlegging, analyse og vurdering av kompetansebehov. Alle kommunene har

gjennomført kompetansetiltak, de fleste med hjelp fra enten nasjonale veilederkorps eller det regionale veilederkorps. 4 kommuner har gjennomført veiledning fra det nasjonale veilederkorps. 1 har avsluttet og de 3 andre har fått videreført veiledningen til sommeren 21. Midtveis- og sluttevalueringene viser at kommunene har klare planer for videreføring av arbeidet. Inkluderende barnehage- og skolemiljø satsingen er det tiltaket flest kommuner har valgt å delta i for å følge opp kompetansebehovene som er avdekket. I tillegg er det videreført eksternt veiledning gjennom det regionale veilederkorps for de kommunene som ble med videre fra OO18 til OO20.

Målrretta tiltak basert på analyser av utfordringer og behov (fra kapittel 3.4.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i oppfølgingsordningen jobber med målrretta tiltak basert på analyser av utfordringer og behov for å bedre læringsmiljøet og læringsutbyttet for barn og unge

Vi hadde 9 kommuner med i OO18. 6 av disse er nå ute og ikke med i OO20. 4 kommuner hadde nasjonalt veilederkorps og 4 hadde regionalt veilederkorps, mens 1 hadde egne tiltak.

Kommunene var i hovedsak plukket ut på bakgrunn av indikatorene om skolemiljø og nasjonale prøver, i mange på 5. trinn. 6 av kommunene har satt inn tiltak på skolemiljø, gjennom Læringsmiljøprosjektet og Inkluderende barnehage- og skolemiljø pulje 4 og/eller 5, og følges opp gjennom dette. I en kommune har vi satt inn ekstra veileder for å følge dette opp som et tiltak. 8 av kommunene har satt inn tiltak på begynneropplæring. Noen har valgt å delta i språkkommuneprojektet, andre har videreutdannet lærerspesialister i begynneropplæring eller er i ferd med å få dette. Prioritering av lærespesialist blir utfordret av krav i forskriftens §§ 14-2 og 14-3. Kommunene har utviklet planer for begynneropplæring enten i samarbeid med veiledere eller eksternt kompetanse innhentet fra f.eks. Lesesenteret.

Kommunene i OO20 er fordelt mellom 3 kommuner som er videreført fra pulje 2 og 3 nye. Samtlige 6 kommuner har gjennomført ståtstedsanalyse og har fått veiledere som i samarbeid med UH utarbeider tiltak. Det er gjort grep for å sikre at PP-tjeneste og barnehager sees i denne sammenhengen.

Samtlige kommuner i oppfølgingsordningen opplever det krevende å se kompetanseutvikling i sammenheng med DEKOM. Vi har ikke lyktes med å få alle kommunene til å se på OO som en del av kompetanseutviklingen og ikke som et prosjekt. Dette arbeider vi med sammen med kommunene, internt hos Fylkesmannen og i de ulike samarbeidsforumene.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det er gjennomført evaluering av krisehåndteringen i embetet i forbindelse med pandemien.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik.

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Opplæringstiltak på NAV - området er i hovedsak innrettet som digital opplæring pga. av pandemisituasjonen. Fylkesmannen har, som det framgår annet sted i årsrapporten, likevel vært tett på NAV-kontorene.

Forøvrig ingen avvik.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Det ble påbegynt et tilsyn tidlig i 2020, da vi var ferdig med gjennomgang av dokumenter og brukerintervju kom pandemien. Det ble vurdert som uforsvarlig å gjennomføre resten av tilsynet, både av smittevern hensyn og kapasitet i tjenesten. I tillegg var det vanskelig å gjennomføre reiser. Vi lagde en oppsummering av det vi hadde sett i tilsendte dokumenter samt funn fra brukerintervjuene som vi ba kommunen bruke.

Det ble gjennomført et tilsyn på slutten av 2020, endelig rapport er ikke ferdigstilt.

Ingen andre avvik.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Fylkesmannen har i 2020 ikke gjennomført det omfang av egeninitierte tilsyn med kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten som vi burde ut fra vårt kjennskap til tjenestene. Dette har sammenheng med at vi har vært nødt til å kanalisere ressurser avsatt til dette formålet til å være Helsedirektoratets forlengede arm i håndteringen av koronapandemien. Vi har gjennom pandemien fått en langt mer operativ rolle når det kommer til samordning og samhandling mellom tjenestene enn er dimensjonert for, dersom det skal være mulig å gjennomføre tilsynsaktiviteter parallelt med krisehåndteringen. Vi har etablert gode strukturer for samarbeid med Fylkesmannen i Troms og Finnmark som i kraft av å være kontaktfylkesmann skal koordinere tilsyn med spesialisthelsetjenesten og vi håper at synergieffekter kan gjøre oss i stand til å gjennomføre flere tilsyn neste år.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Ingen avvik på vergemålsområdet.

Avvik på beredskapsområdet er meldt under andre punkt. Arbeid med SBS er forsinket og arbeid med nytt scenario på sikkerhetspolitisk krise og krig til Fylkes-ROS er ikke påbegynt. Dette har en nær sammenheng med kapasitet på grunn av pandemihåndtering, og mangel på graderte systemer/lokaler å jobbe i grunnet flytteprosess.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Ingen vesentlig avvik utover de generelle utfordringene knyttet til begrensninger i aktiviteter knyttet til Covid-19.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Vi har ikke klart å nå målet i Inkluderingsdugnaden. Dette er godt beskrevet flere andre steder i årsrapporten.

For øvrig ingen avvik.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Ingen avvik

3.2.9 Landbruksdepartementet

Avvik TB 3.3.1.2.2.1: Det er gjennomført prosess mot de tre reinbeitedistriktene som ikke hadde godkjente distriktsplaner. For to av disse er vi ikke kommet i mål, og prosessen fortsetter. Det synes å være liten motivasjon i distriktene for å få dette på plass.

Avvik TB 3.3.1.2.5.1: Telling i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt var ferdig planlagt og rigget for gjennomføring i desember. På aktuelt tidspunkt ble risikoen for smitte av Covid-19, med mulige konsekvenser for næringa, vurdert å være for høy. Tellinga ble derfor avlyst.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive:

- Hvordan kommunene i fylket ivaretar sitt ansvar for kvalifiseringsprogrammet, og om det har skjedd endringer i dette etter at lovendringene trådte i kraft 1. januar 2019
- Om NAV-kontorene har oversikt over personer som er i målgruppen for programmet
- Utfordringer knyttet til at alle personer i målgruppen for programmet blir vurdert for deltakelse og får tilbud om program hvis de fyller vilkårene loven setter
- Hva kjennetegner NAV-kontor som ivaretar sitt ansvar for kvalifiseringsprogrammet på en god måte
- Fylkesmannens arbeid for å legge til rette for at kommunene ivaretar sitt ansvar for programmet i henhold til regelverket og på en god måte

Fra 2019 erfarte vi at deltakertallene steg i de kommunene hvor vi gjennomførte opplæring/veiledningsbesøk. I 2020 har vi gjennomført opplæring og veiledning digitalt og ofte gjennom teams. Vi har da hatt særlig fokus på god kartlegging, rettighetsperspektivet, inngangsvilkårene og hvem som er i målgruppen. Fordelen med å arrangere opplæring og veiledning over teams, er at det er tidsbesparende og vi får samlet flere i kontorene. For å sikre at alle i kontoret har kjennskap til KVP, har vi bedt om at alle som jobber oppfølging deltar på disse dagene, samt at leder eller personer med fagansvar er tilstede. Etter regelverksendringene i 2019 har vi merket en økt etterspørsel etter opplæring i lov og rundskriv og med særlig vekt på innhold i program/utdanning. Nav-kontorene har til en hver tid stående tilbud om opplæring/veiledning fra Statsforvalteren.

Gjennom vår veiledning ser vi at flere av kommunene har utfordringer både knyttet til identifisering av kandidater og til innhold i program. Nordland har mange små kommuner og er preget av store avstander. Dette gjør det i mange tilfeller utfordrende å finne egnet innhold i programmet. En annen utfordring, særlig hos de små kontorene, er manglende mengdetrening kombinert med usikkerhet knyttet til regelverk og innhold i program. De kvier seg derfor med å tilby KVP til brukerne og benytter seg heller av statlige tiltak.

Vi har tre nettverk i fylket som favner alle kontorene. I 2020 har det ikke vært arrangert fysiske samlinger i nettverkene, men de er aktive på teams. Her deler de erfaringer, problemstillinger, maler og tips kontorene imellom. Statsforvalteren er gjest i disse gruppene som styres av veilederne selv.

Vi har all grunn til å tro at det er langt flere i målgruppen som skulle ha hatt tilbud om KVP. Dette arbeidet fortsetter vi med i 2021.

Vi mistenker at lave deltakertall ofte skyldes strukturelle forhold i partnerskapet mellom stat og kommune. KVP omtales som en ren utgiftspost for kommunen, både i forhold til bruken av menneskelige og økonomiske ressurser. Det fremstår som besparende å nyttiggjøre seg av statlige tiltak kontra

bruk av KVP som er mer omfattende og tidkrevende. Vi har i vårt arbeide fokus på rettighetsperspektivet og den samfunnsøkonomiske gevinsten KVP kan gi på sikt.

Andre forhold av betydning for deltakertallene og kvaliteten i programmet, er mangel på kunnskap om KVP, organisering av arbeidet og kapasitet på kontoret. Vi ser også til dels en manglende forankring av KVP i partnerskapet.

I de kommuner hvor KVP, som en rettighet etter sotjl, er forankret hos veiledere, Nav-leder og politisk og administrativ ledelse, er tjenesten mer tilgjengelig og holder høyere kvalitet enn i andre kommuner.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Etter innføring av vilkår om aktivitet har Fylkesmannen i Nordland årlig hatt fokus på dette som en del av opplæringen etter lov om sosiale tjenester. I 2019 gjennomførte vi en kartlegging i fylket om hvordan vilkår om aktivitet etter §20a brukes. Denne redegjørelsen er å finne i årsrapporten for 2019. I år har våre hovedprioriteringer ikke vært på vilkår om aktivitet, med unntakelse av oppfølging av én kommune som vi har hatt tilsyn med i november 2019. Kommunen fikk lovbrudd på vilkår om aktivitet, og har deretter hatt jevnlig oppfølging av oss. Kommunen er i prosess med å rette lovbruddet.

Vi vurderer at arbeidet med vilkår om aktivitet krever strukturelle endringer, og god samhandling mellom ledelsen i kommunen og lokalkontoret i Nav. Dette arbeidet kan igjen få større fokus når pandemien blir mindre ressurskrevende.

Digitalisering av sosiale tjenester (Digisos) (fra kapittel 7.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal vurdere og beskrive om og hvordan digitalisering/DIGISOS påvirker tilgjengelighet til og kvalitet på de sosiale tjenestene.

På bakgrunn av informasjon som vi har, gjennom blant annet landsomfattende undersøkelse for 2020 og 2021, er det klart at Digisos eller annen form for digital søknad om sosiale tjenester, har en positiv innvirkning på tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene i Nav-kontoret. Dette særlig med tanke på at pandemien har medført at mange Nav-kontor har svært begrensede åpningstider eller i perioder har helt stengt for drop-in.

Fase 2 av Digisos er viktig for Nav-kontorene, da dette gir funksjonen "svar ut" slik at brev/vedtak fra Nav kan sendes digitalt og ikke kun pr ordinær post.

Én kommune har fått midler gjennom midlertidig tilskuddsordning til å kjøpe og få opplæringen av Digisos fase 1. Totalt 32 av 41 kommuner i Nordland har en form for digital søknad.

Gevinstrealisering (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Statens helsetilsyns områder i årsrapport for 2020.

Opplæring og dialog med kommuner har i stor grad blitt gjennomført digitalt i 2020 og dette er en ressursbesparende erfaring som vi og vil ta med oss i det videre.

Arbeidet med å redusere saksbehandlingstid er krevende, og på grunn av ekstraoppgaver i forbindelse med pandemisituasjonen har det i 2020 vært spesielt vanskelig. På barnevern har vi også hatt noen saker som har vært omfattende og komplekse.

Helse

Fylkesmannen i Nordland har jobbet med å implementere føringer fra Helsetilsynet gjennom tilsynsaksprosjektet. Klagesaker blir nå gjennomgått av et tverrfaglig team slik at vi sikrer en mest mulig enhetlig håndtering av alle saker. Fylkesmannen er i dialog med Fylkesmannen i Troms og Finnmark for å få på plass et tettere samarbeid. Planen er etter hvert å bredde dette til å gi hverandre en vurdering på saker som er behandlet i naboembetet og på den måten sørge for en mer ensartet praksis i regionen (fylkene Troms og Finnmark og Nordland).

Gevinstrealisering (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Arbeids- og sosialdepartementets områder i årsrapport for 2020.

Arbeidet på sosialområdet er utført i samsvar med forventningene. Vi har hatt gode erfaringer med digital opplæring og kurs og har en god oversikt over

tenestene i fylket.

Vi har også godt samarbeid med Nav Nordland om interkommunalt samarbeid for å oppnå færre og mer kompetente Nav kontor i fylket.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven, informasjonsarbeid overfor kommunene om faglig veileder for innhold og kvalitet i tilbudet, samt gi en kort vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet i fylket.

Det er gjennomført ett tilsyn ved krisesentrene i 2020. Det er i tillegg startet kartlegging av samarbeidskommunene til det enkelte krisesenter, samt varslet to tilsyn som vil bli gjennomført første kvartal 2021. I løpet av 2021 vil det bli gjennomført tilsyn ved samtlige av krisesentrene i fylket.

Fylkesmannen har ikke indikasjoner på at kvaliteten på krisesentrene ikke er forsvarlig.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	41
Antall krisesentertilbud i fylket	6
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	5
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2019	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2019	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2020	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2020	0

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Vi er ikke kjent med at det er vurdert nedleggelse av krisesentre i Nordland.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvisninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten. Når det gjelder ekteskapsloven § 18a andre ledd, bes fylkesmannen differensiere rapporteringen for saker ut ifra sakstype, dvs. etter om sakene gjelder bokstav a), b) eller c).

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Fylkesmannen i Nordland har ikke hatt saker der vi har nektet anerkjennelse av ekteskap inngått i utlandet i 2020.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	419	418	0	1	64 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	398	394	4	0	74 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	17	15	0	2	27 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamiliemedlem, jf. § 3 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	6	6	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	1	0	0	1	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav a	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav b	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav c	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	23	21	2	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0	0	0	0	0 %

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Fylkesmannen bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

Fylkesmannen har ikke fattet vedtak etter barneloven i 2020.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Fylkesmannen i Nordland har gitt informasjon og råd, hovedsakelig på telefon, ved spørsmål knytt til barneloven og råd om mekling.

Disse samtalen blir ikke registrert inn med egne saksnummer i vårt system. Spørsmål om samvær, fordeling av reisekostnader, endring av foreldreavtaler om fast bosted og samvær, innholdet i foreldreansvaret, tvangskraft for avtaler og foreldremekling er vanlige.

Fylkesmannen opplever at det er utfordrende for foreldrene å forstå og bruke de ulike begrepene i barneloven som foreldreansvar, fast bosted og delt bosted.

Det er flest henvendelser fra foreldre eller forsterforeldre. Vi får også noen henvendelser fra barneverntjenester om forholdet mellom barnevernloven og barneloven, innholdet i foreldreansvaret og foreldreansvar etter dødsfall.

I begynnelsen av Covid-19 pandemien fikk vi en del henvendelser med spørsmål om samvær og gjennomføring av samvær under pandemien.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes opprinnelige foreldre i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Det er gitt informasjon til den adopterte i 16 saker i 2020.

I tillegg er det gitt ut informasjon til biologisk forelder, som ønsket innsyn i adopsjonsprosessen.

Vi har sendt noen saker til Bufdir som rett etat, og informasjon i 2 saker til bobestyrer.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkontorene.

Det er på slutten av 2020 gjennomført tilsyn ved samtlige familievernkontor i fylket. Tema for tilsynet var barns rett til å bli hørt, særlig i forbindelse med mekling og meldeplikten til barnevernet. Tilsynsrapportene er under arbeid, men foreløpig rapport viser at det ikke ble avdekket lovbrudd ved noen av kontorene.

Forrige tilsyn ble gjennomført i 2016.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2020	Antall gjennomførte tilsyn i 2019	Antall gjennomførte tilsyn i 2018
4	4	0	0

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)

Rapportere på

Utgår.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Oppgaven er flyttet til VØI 5.3.8.24.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Bufdir vil oversende utfylte skjemaer med data på utvalgte indikatorer fra kommunenes halvårsrapportering og SSB. Disse skjemaene skal benyttes som underlag i fylkesmannens vurdering av risikobildet i kommunal barnevernstjeneste.

Akuttberedskap

Alle barneverntjenester i Nordland var i 2020 tilknyttet en barnevernvakt som har beredskap utenom kontortid.

ROS

Ros-verktøyet fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er ikke aktivt tatt i bruk i Nordland. Det tar tid å implementere et så omfattende skjema, og det er behov for å utvikle det, herunder sørge for mer oppdaterte rapporteringstall.

Vi har i stedet benyttet egne verktøy for ROS, og har bla. brukt informasjon fra rapporteringer, tilsyn, dialogmøter og spørreundersøkelser for å vurdere kvalitet og risiko i tjenestene.

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen (fra kapittel 7.3.2.13 i TB)**Rapportere på****Rapporteringskrav på tiltak i gevinstrealiseringsplanen**

- *Søknadsbehandling separasjon og skilsmisssaker*

Fylkesmannen skal redegjøre kort for status på arbeidet med å sentralisere saksbehandlingen av søknader om separasjon og skilsmisse etter ekteskapsloven innenfor de nye sammenslåtte embetene. Embetene skal gjennomføre en kartlegging av ressursbruk og kvalitet i siste kvartal 2022 og dette skal rapporteres i årsrapporten for 2022.

- *Tilsyn etter barnevernloven med forskrifter*

Fylkesmennene bes redegjøre kort for status på arbeidet i årsrapporten for 2020.

Søknadsbehandling separasjon og skilsmisssaker

Det vises til at Fylkesmannen i Nordland de to siste årene har kommet med forslag om gevinstrealisering på separasjon- og skilsmisseområdet. Dette er et fagområde som kan gjøres stedsuavhengig.

Tilsyn etter barnevernloven med forskrifter

Det vises til det som er rapportert ovenfor i kapittel 3, særlig under punkt 3.1.3.

Tros- og livssynssamfunn (fra kapittel 7.3.2.14.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over:

- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Ingen nye trossamfunn registrert . En sammenslåing. Ikke ført tilsyn med trossamfunn eller forstander

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.2.15.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Det ble i 2020 behandlet 133 saker (83 saker gjaldt egen søknad og 50 saker gjaldt søknad fra pårørende).

12 saker/henvendelser av ulik art.

Antall innvilgede askespredningssøknader: 93

Antall avslag: 28

Av de innvilgede søknadene gjaldt 57 spredning av asken på hav og 36 på land/fjellet.

Ingen saker om privat gravsted i 2020.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.2.16.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Dispensasjon for søndagsåpne butikker – 2 søknader – begge avslått.

Typisk turiststed – 1 søknad som ble avslått.

En del spørsmål og veiledning.

Langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalite (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antall kommuner som integrerer planlegging av de kommuner helse- og omsorgstjenestene i det ordinære økonomi- og planarbeidet i kommunen

Fylkesmannen har ikke en oppdatert oversikt over dette. Reformen "Leve hele livet" legger flere føringer for hva kommunene bør ha med inn i sin planlegging og det er tydelig kommunisert at de kommuner som tar dette inn i sin planlegging vil bli prioritert for tilskudd. Dette har virket som et insentiv og vi ser at mange av kommunene i Nordland har tatt disse momentene inn i sin planlegging. I flere kommuner har man sett behovet for å innrette samarbeid på tvers av kommunegrensene, blant annet når det kommer til fastleger. Dette fordi mange kommuner har så få innbyggere at de ser det som svært økonomisk krevende å dimensjonere en fastlegjetjeneste der det til enhver tid er minimum to fastleger som har ledig kapasitet på sin liste.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket ut (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt retninger og målsetninger i kvalitetsreformen for eldre – Leve hele livet utvikles i fylket.

Noen kommuner har kommet langt i arbeidet med Leve hele livet og er i rute med målsetningen, men dette varierer litt fra kommune til kommune. På grunn av covid-19 har de fleste kommuner hatt utfordringer med å prioritere arbeidet med Leve hele livet. Og dette spesielt i små kommuner, der det ofte er en person som har flere ulike oppgaver som medfører økt arbeidsbelastning.

Tilbakemeldinger fra kommunene er at de fleste ligger ca 6 måneder etter i prosessen med arbeidet.

Siden oppstart av Leve hele livet, ser vi at de fleste kommunene er godt i gang med Leve hele livet.

Kommunene har blitt tilbudt veiledningstimer med det regionale støtteapparatet og vi ser at etterspørselen på disse timene har økt. De kommunene vi har hatt veiledning med forteller om utfordringer med å jobbe tverrfaglig i kommunen og at det meste av arbeidet havner hos helse- og omsorg. Dette er også noe vi observerer i veiledningstimene da det ofte bare er oppmøte fra denne sektoren.

De aller fleste kommunen tar også opp dette med økonomi og etterlyser tilskuddsordninger/ økte midler for å kunne jobbe med reformen.

Vi gjennomførte webinar høsten 2020 med tema aldersvennlig lokalsamfunn. Det var rundt 160 påmeldte og deltakerne var fra kommuner, frivillighetssektor og Fylkeskommune.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på måloppnåelse for tilskuddsordning til kommunene 0765.62

Kommunalt rusarbeid.

Økt bruker- og pårørendemedvirkning i tjenestene

Kommune rapporterer at de sikrer brukermdevirkning i stor grad på individnivå, og i noen grad på systemnivå.

Kommunene rapporterer svært varierende oppfølging av voksne pårørende. IS 24/8 viser i hovedsak fra middels til dårlig oppfølging av målgruppen.

Tidlig innsats rettet mot utsatte individer og grupper

Omtrent halvparten av Nordlandskommuner har et systematisk samarbeid på tvers av tjenestene.

Tverrfaglig, ambulant, teambasert behandling og oppfølging

19 av 30 kommuner melder om at de har samarbeid om tverrfaglig, oppsøkende behandling og/eller oppfølging innen psykisk helse- og rusarbeid.

Tjenester knyttet til bolig og oppfølging i bolig

Når det gjelder oppfølging i bolig svarer 7 kommuner at dette skjer i svært liten eller liten grad, mens 11 kommuner gjør det i noen grad. 12 kommuner melder om oppfølging i stor og svært stor grad. Oppfølging i bolig til personer med ROP lidelser følger omtrent de samme tallene som overfor.

Tiltak rettet mot inkludering i arbeid, aktivitet og utdanningsløp

17 kommuner rapporterer at de har etablert et samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og NAV om arbeidsrettet rehabilitering til personer med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer. 13 kommuner sier de ikke har slikt samarbeid.

Lavterskeltjenester

14 kommuner sier de har et system/samarbeid på tvers av tjenestene for identifisering og oppfølging av personer med behov for tidlig intervensjon ved rusrelatert problematikk for både unge og voksne. 5 kommuner har bare for voksne, og 2 kommuner bare for unge under 18 år. 9 kommuner har ingen system på tvers av tjenestene til dette formålet.

Flere lavterskeltjenester har gjennom pandemiåret gitt reduserte tilbud, eller stengt ned.

I 2020 var det færre søknader om tilskudd enn året før.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket er utviklet i henhold til retning og målsettinger i Opptappingsplanen for rusfeltet (2016-2020).

Tallgrunnlaget i rapporteringen er hentet fra IS 24/8 for 2020. Av Nordlands 41 kommuner har 30 svart.

Overordnet mål:

Opptappingsplanen skal styrke tilbudet til mennesker som er i ferd med eller har utviklet rusmiddelproblemer, samt deres pårørende.

Tre innsatsområder:

1. Tidlig innsats: Flere skal få hjelp før de utvikler rusproblemer

8 av 30 kommuner har ingen systematisk samarbeide på tvers av tjenestene for identifisering og oppfølging av personer med behov for tidlig intervensjon

ved rusrelatert problematikk. De resterende 22 kommuner har slik oppfølging.

5 kommuner startet opp med Bedre tverrfaglig innsats (BTI) i 2020. I Nordland er det nå totalt 6 kommuner som deltar i nettverk i regi av KoRus Nord.

2. Behandling: Styrke kapasitet, kvalitet og kompetanse i behandlingstilbudet

Kommunal kompetanse og innovasjonstilskudd gir Fylkesmannen mulighet til å bidra inn i kommunenes kompetanseheving. Det er egen rapportering for denne tilskuddsordningen (Vet ikke helt?).

5 kommuner melder om totalt nye 6 årsverk som følge av økte midler i rammetilskudd.

Mange kommuner melder om en reduksjon eller ingen endring i antall årsverk for voksne pasienter/brukere fra 2019 til 2020. Totalt for Nordland er det en reduksjon av 28 stillinger innenfor tjenester til voksne.

Det er noe mer oppfølgende når det gjelder årsverk knyttet til tjenester til barn og unge. Det er få kommuner som melder om reduksjon av årsverk. Totalt for Nordland er det en økning på 14 årsverk innenfor tjenester til barn og unge.

3. Oppfølgingstjenester: Prioritere bolig, arbeid og aktivitet

18 kommuner sier at de har tverrfaglig oppsøkende behandlings og/eller oppfølgingsteam innen psykisk helse og rusarbeid.

Housing First-prosjektet i Bodø kommune gikk i 2020 over til drift i regi av kommunen.

Det har i 2020 vært tett kontakt og samarbeid med Husbanken, bl.a. gjennom prosjektet "Boligpolitisk hensyn i helhetlig kommunal planlegging".

Når det gjelder oppfølging i bolig svarer 7 kommuner at dette skjer i svært liten eller liten grad, mens 11 gjør det i noen grad. 12 kommuner melder om oppfølging i stor og svært stor grad.

Oppfølging i bolig til personer med ROP lidelser følger omtrent de samme tallene som overfor.

Arbeids- og aktivitetstiltak:

16 av 30 kommuner sier at de har etablert et samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og NAV om arbeidsrettet rehabilitering til personer med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblem.

5 av disse kommunene sier at dette også gjøres i samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

Fem hovedmål

1. Sikre reell brukerinnflytelse gjennom flere brukerstyrte løsninger og sterkere medvirkning ved utforming av tjenestetilbudet

11 av 30 kommuner rapporterer at det på en systematisk måte er innhentet brukererfaringer innen psykisk helse- og rusarbeid som grunnlag for kvalitetsforbedring av tjenestene. Eksempler på dette er bl.a. at brukerrepresentanter fra Mental Helse og RIO er involvert i tjenesten, i tillegg er de involvert i utarbeidelsen av rusmiddelpolitisk handlingsplan. Flere deltar i brukerråd og det er foretatt brukerundersøkelser. Flere rapporterer innføring av FIT og «Spør Bruker». I alle FACT-team er brukermedarbeider en del av teamet. To kommuner har rapportert/gjort brukerundersøkelser som er utarbeidet av KS («Bedre kommune»).

Fylkesmannen er med på å gi erfaringskonsulenter /brukermedvirkere kompetanseheving gjennom årlig nettverkssamling i samarbeid med brukerorganisasjonene.

2. Tidlig inn – Alle personer som står i fare for å utvikle et rusproblem skal fanges opp og hjelpes tidlig

Har kommunen et system/samarbeid på tvers av tjenestene for identifisering og oppfølging av personer med behov for tidlig intervensjon ved rusrelatert problematikk?

På dette har:

14 kommuner svart: Ja, for både unge (<18) og voksne (18+), 2 kommuner har svart: Ja, for unge under 18 år og 5 kommuner har svart Ja, for voksne.

De resterende 9 kommuner har svart nei.

18 av 30 kommuner svarer at de har, eller inngår i samarbeid om, tverrfaglige oppsøkende behandlings- og/eller oppfølgingsteam innen psykisk helse og rusarbeid. Resterende 12 kommuner svarer nei.

3. Tilpasset tjenestetilbud - Alle skal møte et tilgjengelig, variert og helhetlig tjenesteapparat

7 kommuner sier at de i svært liten eller liten grad har sammenhengende og koordinerte tjenester. 11 kommuner har dette tilbudet i noe grad, mens 12 mener de gir slike tjenester i stor eller svært stor grad.

4. Livskvalitet - Alle skal ha en aktiv og meningsfylt tilværelse

Eksempler som kommunen har rapportert på er bl.a.:

Matordning med utlevering av mat i ferd med å gå ut på dato gjennom nærbutikkene. Nettvettskurs og andre temaøkter rettet mot ungdom og framkommet problematikk, spesielt gjennom ungdata. Temaøkter om søvn, utmattelse o.l.

Intensivert undervisning/dialog i skolen.

Bruker Plan benyttes i stor utstrekning i arbeidet opp mot rus, både i forhold til planarbeid og mer pasientrettet arbeid.

Dagsenter for ruspasienter er opprettet og drives godt med godt oppmøte, brukerutstyr leveres ut, kartlegging av hepatitt og vaksiner/behandling, forebyggende kriminalitets- og rusarbeid er prioritert og et svært godt samarbeid med politi, skoler, helsetjenester og barnevern lokalt. Forskningsprosjekt for forebygging av alkoholbruk i ungdomsskole er gjennomført og vurderes iverksatt i det forebyggende arbeid.

Ut fra Bruker Plan har vi gjennomgått sakene som gav rødt og blått utslag. Opplysninger fra Ungdata us. bidrar til å påvirke tjenesteutøvelsen i Barn- og familieavdelingen.

Økt fokus på aktivitet/nettverk og lokale aktører innen feltet. Fokus på somatisk helse og tannhelse.

Bedre kartleggingsverktøy og følge opp deres utfordringer.

Bedre kjennskap til situasjonen til brukerne, gir bedre mulighet for riktig hjelp.

Etablert utdeling av rent brukerutstyr.

SLT og erfaringskonsulent.

Prosjektmidler til et FACT-prosjekt sammen med spesialisthelsetjenesten og nabokommune, samt eget rusprosjekt.

5. Alternative straffereaksjoner. Det skal utvikles og tas i bruk alternative straffereaksjoner og straffegjennomføringsformer, herunder også styrke helse- og omsorgstjenestetilbudet til innsatte i fengsel

Fylkesmannen i Nordland har i liten grad jobbet direkte med oppfølging av alternative straffereaksjoner. Gjennom G8-samarbeidet med Kriminalomsorgen, Helse Nord og Fylkesmannen i Troms og Finnmark har spesielt spesialisthelsetjenestens innsats i fengsel blitt adressert.

Det planlagte landsomfattende tilsynet med de kommunale tjenestene i fengsel ble avlyst grunnet Covid-19 pandemien.

Generelt:

12 kommuner har i svært stor eller stor grad benyttet de økte midlene i rammetilskuddet til formålet. 10 kommuner har brukt midlene i noen eller liten grad. 5 kommuner rapporterer at det i svært liten grad har brukt midlene til formålet, mens 3 kommuner ikke har oversikt over hvordan rammetilskuddsmidler er blitt brukt.

På spørsmål om opptrappingsplan for rusfeltet gjennom rammetilskudd hatt noen direkte konsekvenser i det kommunale rusarbeidet svarer 12 kommuner nei, 11 kommuner ja, mens 7 kommuner svarer at de ikke vet.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.4.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.64.

I Nordland har arbeidet med tiltak som det ble gitt tilskudd til i perioden 2017-2019 tatt tid. Flere av kommunene søkte om overføring av tilskuddsmidlene og noen få kommuner har søkt om overføring til 2020. I 2019 fikk 10 kommuner tilskudd gjennom denne tilskuddsordningen. Noen kommuner har søkt om og fått godkjent overføring av tilskuddsmidlene og likevel ikke kommet i gang med arbeidet. Vi erfarer at arbeidet i stor grad har stoppet opp av ulike grunner, i 2020 i hovedsak som følge av covid-19. En del av kommunene i fylket mangler fagkompetanse og vi er usikker på i hvilken grad tilskuddsordningen har medført at kommunene har fått en varig styrking av habiliterings- og rehabiliteringstjenestene. Det var svært få som hadde vektlagt tilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.4.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

Opptrappingsplanen har medført at noen flere kommuner har satt i gang med å utarbeide plan for habilitering og rehabilitering. Vår vurdering er at tilbudet innen habilitering og rehabilitering utvikles sakte i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen. Ikke alle kommuner har på plass en koordinerende enhet. Tjenestetilbudet i mange av kommunene er ikke kjent og vi har inntrykk av at det i mange kommuner er fragmenterte tjenester som er sårbare også av andre grunner. En del kommuner søkte bare om tilskudd til prosjekter, uten at de hadde en plan for habilitering og rehabilitering. Enkelte prosjekter som har fått tilskuddsmidler har stoppet opp av ulike grunner. I noen tilfeller mangler kommunen personell til å lede og utføre tiltakene.

Rapportering på Opptreppingsplan for habilitering og rehabilitering 2017-2019 (fra kapittel 7.3.3.4.3 i TB)**Rapportere på**

Rapportering på Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud 2019.

I Nordland har 25 av 42 kommuner frisklivssentral av ulik størrelse og dette tallet har vært stabilt i flere år. I 2020 er det etablert en ny frisklivssentral. I 2019 var det 14 søknader, og 13 kommuner fikk tilskudd til utvikling av frisklivs- lærings og mestringstilbud. Fra Nordland fylkeskommune får vi opplyst at det i 2020 var fire kommuner som fikk tilskudd i første runde og at tre nye søknader ble innvilget i andre runde.

Fylkesmannen har et godt og nært samarbeid med Nordland fylkeskommune. Vi arrangerte i samarbeid med utviklingsentralen i Alstahaug, Frisklivssentralen i Bodø og Nordland fylkeskommune en fagsamling for ansatte ved frisklivssentralene i januar 2020. Temaet var kognitiv terapi og deltakerne var svært fornøyd med kurset som gikk over to dager. Nordland fylkeskommune arrangerte fire webinarer med folkehelse relaterte tema, med svært god deltakelse. Tema for webinarene var Mat og vekt, Alkoholbruk blant unge i Nordland, økt deltakelse og inkludering og Sterk hjerne med aktiv kropp.

Rapportering på Opptreppingsplan for habilitering og rehabilitering 2017-2019 (fra kapittel 7.3.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddordning til kommunene 0762.60

Det er stor variasjon i tjenestene innen habilitering og rehabilitering i kommunene i fylket. Helsedirektoratet gjorde en kartlegging av kommunen i 2017 der et av spørsmålene var om kommunen hadde en plan for habilitering og rehabilitering. Bare vel halvparten av kommunene svarte på denne kartleggingen. Av de som svarte, var det mange som ikke hadde en plan for habilitering og rehabilitering. Gjennom tilskuddsordningen har flere kommuner fått på plass en plan for habilitering og rehabilitering. Vi fikk flere søknader om overføring av tilskuddsmidler av ulike årsaker. Noen kommuner kom ikke i gang med arbeidet med plan eller ulike tiltak på grunn av at de ikke fikk søker til stilling som var utlyst eller at kommunen ikke hadde kapasitet til å arbeide med plan for habilitering og rehabilitering av ulike årsaker. en del kommuner fikk overført midlene til 2020 for å utarbeide en plan for habilitering og rehabilitering.

I våre uttalelser til kommunale planstrategier kommenterer vi at plan for habilitering og rehabilitering er lovpålagt og vi orienterer om at dette ikke behøver å være en egen plan, men at den kan være en del av en helhetlig kommunedelplan for helse og omsorg. Vår vurdering er at tilskuddsordningen har hatt betydning med tanke på å få på plass flere planer for habilitering og rehabilitering, men det er fortsatt flere kommuner i fylket som ikke har en slik plan. Vi har ikke oversikt over habiliterings- og rehabiliteringstilbudet i de enkelte kommunene.

Rapportering på Opptreppingsplan for habilitering og rehabilitering 2017-2019 (fra kapittel 7.3.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av i hvilken grad tilbudet utvikles i henhold til målsetting i regelverk for tilskuddsordning.

Nordland har 25 frisklivssentraler. En nyopprettet sentral i 2020. Noen har opprettet lærings- og mestringstilbud. Kommunene søker om tilskudd for å videreutvikle sentralen, eller opprettholde tilbudet. Sentralene forholder seg i stor grad til målsetting i regelverk for tilskuddsordningen. Færre søknader om tilskudd etter at ordningen ble overført til fylkeskommunen.

Rapportering på Omsorg 2020, herunder Demensplan 2020 (fra kapittel 7.3.3.5.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av i hvilken grad det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket planlegges og utvikles i henhold til retnings og målsettinger i Omsorg 2020, samt en vurdering av hvordan utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester ivaretar sin rolle overfor kommunene i fylket.

Samlet inntrykk er at kommunene har jobbet godt for å imøtekomme de forventninger og målsettinger som forventes i omsorg 2020. Likevel er det en del utfordringer i kommunene, og dette varierer fra kommune til kommune. Endringsarbeid er utfordrende i både små og store kommuner. Noen kommuner jobber godt gjennom systematisk styringsarbeid som bidrar til positiv endringsprosess.

Statsforvalteren er på tilbudssiden med veiledning til kommunene.

Det vi ser er at enkelte kommuner burde vært bedre i planlegging med å ha gode oppdaterte planer innen helse- og omsorgsområdet. Men dette er det blitt mer fokus på gjennom arbeidet kommunene gjør i Leve hele livet.

Den største utfordringen for mange kommuner er å rekruttere og beholde helsepersonell. Flere kommuner har forsøkt ulike rekrutteringsmetoder uten å lykkes med rekruttering. Dette er utfordrende for kommuner da det er krevende å ha nok helsepersonell for å sikre forsvarlige tjenester.

Dette er noe som er blitt økt fokus på i Nordland. Det blir nå startet opp to desentraliserte sykepleierutdanningstilbud, et via Nord Universitet og et via VID vitenskapelige høyskole.

USHT er en viktig samarbeidspartner for utviklingsarbeid i fylket. Mye av utviklingsarbeidet er organisert gjennom relevante nettverk og er i tråd med føringene i Omsorg2020.

Vi ser at USHT har tett binding opp mot vertskommune og satellitt kommune, samt deres nærmeste omkringliggende kommuner. Men de sliter med å komme i dialog med de andre kommunene i fylket. Statsforvalteren bistår med informasjon slik at kommunene og USHT kan få en bedre dialog.

Vi samarbeidet tett med oppfølging av kommunenes arbeid med Leve hele livet.

Rapportering på Omsorg 2020, herunder Demensplan 2020 (fra kapittel 7.3.3.5.2 i TB)

Rapportere på

Vurdering av i hvilken grad kommunene i fylket planlegger og utvikler sine helse- og omsorgstjenester til personer med demens og deres pårørende i tråd med mål, strategier og tiltak i Demensplan 2020, samt den demografiske utviklingen og utfordringsbildet for øvrig.

De fleste kommuner har demensteam/hukommelsesteam og noen kommuner har egne demenskoordinatorer. Men det er stor variasjon i kommunene når det gjelder prioritering av ressurser som er avsatt. Det viser seg også at de som er med i demensteamet ikke får frigjort tid for å utføre de oppgavene som er i demensteamet. Mange har også svært liten stillingsressurs for demensteam slik at de ikke får fulgt opp pasientene sine godt nok med testing, retesting og dialog med personen med demens og pårørende.

Hovedinntrykket er at planlegging for dimensjonering av tjenester og kompetansebehov ikke samsvarer med demografisk utvikling og forventet økning i antall personer med demens. Et annet inntrykket er at oppfølging etter diagnose er mangelfull, samt individuell tilrettelegging. Det er blitt et større fokus på brukemedvirkning, men flere kommuner mangler system på hvordan de skal sikre dette til en hver tid. Det blir ofte individavhengig om bruker/pårørende blir tatt med i avgjørelser.

Vi har et tett samarbeid med N.K.S Kløveråsen AS som er et kompetanse- og utredningssenter for personer med demens. De skal bistå kommunene i fylket med spesialisthelsetjeneste innenfor demensomsorg. Fylkesmannen i Nordland har gitt Kløveråsen midler for å gjennomføre demensnettverk, ABC-samlinger og konferanser. På grunn av covid-19 har de ikke fått gjennomført all planlagt aktivitet i 2020. Flere av fysiske samlingene ble gjennomført digitalt. Det ble gjennomført et seminar med ledere for demensteam/hukommelsesteam der Fylkesmannen deltok for å informere om demensplan og informasjonskampanjen fra Helsedirektoratet.

Statsforvalteren ga tilskudd til kommuner slik at de kunne få gjennomført Demensomsorgens ABC. Ikke alle kommuner har fått gjennomført opplæring i så stor grad som de har fått midler til pga covid-19.

Fylkesmannen deltar på samarbeidsmøter med Husbanken som forvalter tilskudd til utbygging av nye sykehjem og omsorgsboliger. Samtidig er det samarbeid og dialog knyttet til enkeltsaker.

Vår vurdering er at kommunene følger opp og har tilbud til personer med demens, men det er varierende hvor mye ressurser som er avsatt. Noen kommuner har demensplan som er politisk behandlet. De kommunene som ikke har egen demensplan har dette stort sett beskrevet i andre planverk for kommunen.

Når det gjelder dagaktivitetstilbud har de fleste kommunene dette, i varierende grad. Flere kommuner har pga covid-19 hatt stengt eller reduserte plasser og åpningstid. De kommunene som har Inn på tunet tilbud har i det lengste forsøkt å gi tilbud til personer med demens, noe som har vært svært viktig for personen med demens og pårørende.

I 2020 gjennomførte vi tilsyn i tre kommuner der vi hadde fokus på demensoppfølging på sykehjem. Det vi ser er at de fleste sykehjem har en vei å gå for å få en systematisk oppfølging av demensutviklingen. Det er lite systematisk bruk av ulike kartleggingsskjema (uro, smerter etc), og vi ser at tiltaksplan/pleieplan i liten grad blir oppdatert eller endret ved behov. Vi ser også at det ofte blir gjennomført mange miljøtiltak på en gang uten å ha en plan for evaluering for å finne hva som faktisk fungerer ved for eksempel uro.

Rapportering på Kompetanseløft 2020 (fra kapittel 7.3.3.6.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på tilskuddsmidler mellom tiltak som inngår i kap 761, post 68 Kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd pr. 01.05.

Samlet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen innen helse- og omsorgstjenestene i kommunen, herunder gi en vurdering av tilgangen på utdanningstilbud i fylket, herunder tilgangen på desentraliserte og deltidsutdanninger innen helse- og sosialfagutdanninger.

Fylkesmannen i Nordland bruker ulike kilder for informasjonsinnhenting over situasjonen i kommunene. Dette gir en god oversikt til å kunne vurdere

søknader til kompetanse- og innovasjonstilskuddet. I 2020 søkte 38 av 41 kommuner på tilskuddsordningen. Flere kommuner søkte om tilskudd på alle tre områdene kompetanse, innovasjon og BPA. Mens andre kommuner søkte bare på ett av disse områdene. Flere kommuner hadde gode innovasjonsprosjekter som det blir spennende å følge.

Det var flere kommuner som ikke leverte inn akseptbrev, disse måtte vi purre på flere ganger før vi fikk akseptbrev og kunne gjøre utbetalingen.

Det er mange kommuner som har søkt om overføring av ubrukte midler fra 2020 til 2021. På grunn av covid-19 har kommunene ikke fått gjennomført alle tiltak som planlagt.

Det er nok noen kommuner som har urealistiske mål når det gjelder utdanning av helsepersonell og dette ser vi også når kommunene rapporterer. Det søkes ofte om mer midler til utdanning av helsepersonell, enn det som faktisk er reelt for kommunen

Alle kommunene rapporterte nesten innen fristen, var noen kommuner som måtte pures på. Alle kommunene har innfridd på måloppnåelsen. De har gjort en vurdering av hvilken kompetanse det er bruk for og har brukt midlene riktig. Innovasjonsprosjekter er blitt gjennomførte og flere samarbeider med andre kommuner. I små kommuner som samarbeider godt, ser vi at overføringsverdien er stor.

I desember gjennomførte vi et webinar om tilskuddsordninger. Der deltok også Helsedirektoratet. Dette er noe kommunene har etterspurt så det opplevdes som svært nyttig for kommunene.

I Nordland er det i gang to ulike tilbud for desentralisert sykepleierutdanning. Det ene er via Nord Universitet som har fått tilskudd fra Helsedirektoratet for dette prosjektet. Den andre er Helgelandssykehuset i samarbeid med en del kommuner og VID vitenskapelige høyskole.

Fylkesmannen i Nordland er positiv til at det blir økt tilbud på desentralisert sykepleierutdanning i fylket. Vi har god dialog med de ansvarlige for begge utdanningstilbudene.

Involvering av brukere og pårørende i tilsyn med tvungen somatisk helsehjelp (fra kapittel 7.3.3.7.1 i TB)

Rapportere på

Vi ber fylkesmennene evaluere involveringen av brukere og pårørende i tilsynet med praktiseringen av tvungen somatisk helsehjelp i den kommunal helse- og omsorgstjenesten, jf. oppdrag 3.3.1.3.11 En samlet vurdering sendes til Statens helsetilsyn, og fristen utvides til våren 2021. Statens helsetilsyn vil utarbeide en rapportmal.

Fylkesmannen har i den grad det har vært mulig involvert de pårørende i både uanmeldte tilsyn og planlagte tilsyn med tvungen somatisk helsehjelp i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Det har på grunn av smittefare ikke vært gjennomført intervju av pårørende med direkte kontakt, men over telefon. Intervju med pasienter har ikke blitt gjennomført på grunn av smittevernstrestriksjoner. Det samme gjelder befaring av sykehjemsavdelinger som en del av tilsynet.

Evaluerer hvordan samtaler med brukere i tilsyn med bruk av tvang fungerer (fra kapittel 7.3.3.7.2 i TB)

Rapportere på

Vi ber om at fylkesmannen evaluerer hvordan samtaler med brukere i tilsyn med bruk av tvang fungerer, jf. oppgave 5.3.8.12 i VØI. En samlet vurdering sendes Statens helsetilsyn innen 31.12.2020. Statens helsetilsyn vil utarbeide en rapportmal.

På grunn av pandemien og de smittehensyn som måtte tas, er det i 2020 ikke blitt foretatt samtaler med brukere ved gjennomføring av tilsynene. Disse tilsynene (planlagte og uanmeldte) innen Kap. 4A (tvang somatisk helsehjelp), har derfor bare inkludert intervju med pårørende. Disse intervjuene har blitt utført per telefon og har fungert bra.

Rapportering på gevinstrealiseringsplanen S (fra kapittel 7.3.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Statens helsetilsyns områder i årsrapport for 2020.

Økt bruk av samhandling på digitale plattformer har ført til at deler av tilsynsvirksomheten kan foregå på en tidsbesparende måte. Likevel er det viktig for tilsynsvirksomheten også å kunne være observerende tilstede og fysisk treffe for eksempel brukere av tjenestene. Noe, men ikke all tilsynsvirksomhet kan foregå digitalt.

Tilsyn av verger (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på totalt antall kontrollerte vergeregnskap i 2020. Det skal oppgis hvor mange av disse vergeregnskapene embetet har plukket ut og kontrollert basert på egne risikovurderinger.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall vergemål som det er ført tilsyn med i 2020 utover regnskapskontroll, både planlagte og hendelsesbaserte. Fylkesmannen skal i tillegg kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp.

I følge våre systemer er det 5 vergeregnskap som er kontrollert og lagt til det sentrale uttrekket. Årsaken til at tallet er lavt, har sammenheng ned at vi rapporterte inn 27 saker i forbindelse med sentralt uttrekk og disse ble følgelig kontrollert sammen med de øvrige. I tillegg ble det vurdert at vi ikke hadde kapasitet til å øke kontrollaktiviteten ytterligere.

I forbindelse med sentralt tilsyn med verger som var oppnevnt før 2013, gjennomførte vi også regnskapskontroll i alle deres saker. Dette omfattet 113 regnskap.

Det ble i 2020 gjennomført 24 vergebaserte tilsyn og 34 saksbaserte. Det ble avdekket avvik i 9 saker, som i hovedsak har blitt fulgt opp gjennom veiledning og bistand.

Vi har for øvrig en liste med 21 saker der vi vil følge opp i forbindelse med neste regnskapskontroll, eller spille inn til sentralt uttrekk.

Antall kontrollerte vergeregnskap og antall kontrollert på bakgrunn av egne risikovurderinger

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
478	2 214	6	20

Fratakelse av vergeoppdrag (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på hvor mange verger som er fratatt sitt oppdrag i 2020 som en konsekvens av funn i regnskapskontrollen.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2020 på bakgrunn av andre tilsyn og en kort redegjøre for årsaker til fratakelsene.

I forbindelse med regnskapskontrollen ble det besluttet å frata 20 verger oppdraget eller oppdragene de hadde. I de fleste tilfeller hadde dette sammenheng med at regnskap ikke ble levert inn, eller at det har vært mangler eller feil med regnskapet over år.

Vergen ble ellers fratatt oppdraget i 4 tilsyn utenom regnskapskontrollen.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Retts hjelp

Betegnelsen på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkome søknader	364	356	8
Innvilgede søknader	300	300	0
Avslåtte søknader	64	56	8

Saker fra kontrollkommisjon er ikke tatt med i oversikten på Fritt rettsråd

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

2020: 2543295,80

2021: Forventet forbruk: 2700000.

Rapportering på resultater på brukerundersøkelsen (fra kapittel 7.3.4.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten kort redegjøre for resultatene i brukerundersøkelsen blant brukerne av rettshjelpsordningen, jf. oppdrag 3.3.1.4.2 i supplerende tildelingsbrev 1.

Ikke mottatt tilbakemeldinger på brukerundersøkelsen.

Status øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for status på gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene.

Dette er samme rapporteringskrav som punkt 3.1.1.2.3.1, se tabell der for svar på antall kommuner.

Øvelse Nordland 2020

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte sin årlige krisehåndteringsøvelse i uke 4 i januar 2020, hvor 37 av 41 kommuner deltok i øvelsen. Øvelsen ble gjennomført som diskusjonsøvelse og hadde temaet «brann på fartøy» (båt eller tankbil). Scenarioet for øvelsen var inspirert av en båtbrann i Tromsø kommune i september 2019. Fokuset i scenarioet ble primært på evakuering av et forholdsvis stort område i sentrum av kommunene. Salten Brann bisto i den faglige vurderingen av scenarioet så øvelsen ble så autentisk som mulig.

Øvingsmålene for kriseledelsen var å blant annet å øke kunnskapen om eget planverk, identifisere ansvars- og rolleforståelse, samt får en god diskusjon rundt løsninger og problemstillinger som kommunen vil kunne møte i lignende hendelser. Kommunene ble også bedt om å planlegge for opprettholdelse av normal funksjon ved større hendelser, herunder evakuering av rådhus. Kommunene ble bedt om å bruke krisehåndteringsverktøye CIM for å trene på loggføring og rapportering til Fylkesmannen.

I evalueringen virket kriseledelsen i kommunene gjennomgående fornøyd med øvelsen. Kriseledelsen fremhevet noen elementer som avgjørende for å kunne drive god krisehåndtering i lignende hendelser. Herunder kjennskap til roller og ansvar, planverk og rutiner, samt øve med nøkkelpersonell som eksempelvis kommuneoverlege og brann. Etter gjennomgang av kriseledelsens evaluering og tilbakemeldinger, samt med over 90% deltagelse, ser Fylkesmannen i Nordland seg fornøyd med gjennomføring av øvelsen 2020.

Kompetanseheving om totalforsvaret i kommunene (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal kort redegjøre for tiltak som er gjennomført for å heve kompetansen i kommunene.

Grunnet koronahåndtering har vi ikke hatt kapasitet til å gjøre målrettede tiltak mot kommunene på totalforsvarsområdet i 2020. Vi hadde under planlegging et dagsseminar der CBRNE og totalforvaret skulle være tema, men dette var ikke gjennomførbart grunnet pandemien.

Sivilforsvaret arrangerte en kompetansedag for Sørfold kommune. Der deltok vi og informerte om totalforsvaret. Det at sivilforsvaret tar initiativ til en slik dag er veldig nyttig for oss da vi ikke har hatt kapasitet til å planlegge slike samlinger i 2020.

Når det er sagt så er det mye godt totalforsvarsarbeid som er gjennomført under dekke av koronahåndtering.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)

Rapportere på

Redegjør for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan

Fylkes-ROS ble revidert i 2019. Etter planen skulle oppfølgingsplan ferdigstilles til møte i FBR våren 2020. Arbeidet med oppfølgingsplan ble påbegynt, men har blitt utsatt grunnet pandemihåndteringen. Oppfølgingsplanen har høyeste prioritet når arbeidsmengden rundt koronahåndtering går ned igjen. Dette fordi vi ønsker å bruke oppfølgingsplanen som vårt grunnlagsdokument for prioritering av innsats de kommende år.

Status scenario fylkesROS (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for status av scenario sikkerhetspolitisk krise/krig i fylkesROS.

Arbeidet med selve scenariet har ikke startet. Vi har utsatt dette arbeidet i påvente av flytting til nye lokaler, der vi vil få arbeidslokaler som egner seg til denne type arbeid.

Grunnet pandemi har det vært utfordrende å få til møtearenaer. Men vi har deltatt på to møter med HV-16 og politi der vi diskuterer objektsikring. I tillegg har vi deltatt på et møte på FOH der planverk har vært diskutert.

Vi kan ikke beskrive nærmere detaljer om dette i en ugradert årsrapport.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Hvilke tiltak vurderer embetet har vært viktigst for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

De regionale tiltak i 2020 har vært knyttet til koronahåndtering og håndtering av andre kriser.

Det viktigste grepet har vært hyppige møter med fylkesberedskapsråd og med kommuner der vi har informert om status i fylket og der deltagerne har hatt anledning å stille spørsmål.

Særlig kommunemøtene har vært en suksess der vi har klart å gjennomføre gode informasjonsmøter med opptil 200 deltagere. Møtene gikk ukentlig i mars/april, deretter hver 14. dag.

Gevinstrealiseringsplanen: Tilsyn (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen, rapportere på hvilke tiltak som er gjort for å øke kvaliteten og sikre lik praksis på tvers av embetene og hvilke grep som er tatt for å øke tilsynsaktiviteten

På miljøområdet ser vi gjennom saker hvor vi låner saksbehandlingsressurser fra andre embeter og saker hvor andre embeter er inne som settfylkesmann gir oss gode indikasjoner og signaler om praksisen på tvers av embetene er ulik. Dette har medført at vi har gjort noen justeringer innenfor vår saksbehandling av akvakultursaker. På våre øvrige områder ser vi at vi stort sett har både like praksis og kvalitet i vår saksbehandling.

2020 var et spesielt år som har fått en uheldig effekt på økningen av tilsynsaktiviteten, men dette har blitt forsøkt kompensert for gjennom fjertilsyn og at vi har fått frigjort ressurser til å øke produksjonen på andre saksområder.

Gevinstrealiseringsplanen: Veiledning av kommunene (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen, rapportere på hvilke tiltak som er innført for å bedre veiledningen av kommunene og hvilke resultater tiltakene har ført til.

Vår veiledning er i det daglige primært rettet mot saksbehandlere i kommunene og vi ser at denne fortsetter på samme høye nivå som tidligere - dette er et prioritert område hos oss. Utfordringen er av og til at tross for god og kontinuerlig veiledning og et tydelig regelverk, så ser vi at saksframleggene til politisk behandling ofte blir overprøvd og at begrunnelsene for vedtak ikke er tilstrekkelig og ofte heller ikke i tråd med lover og regler. Dette handler nok ofte om en varierende forståelse av hva som ligger innenfor kommunenes frie skjønn.

I 2020 har veiledning og kontakt med kommunene i stor grad skjedd på digitale plattformer. Dette er effektivt mht. tidsbruk og gjør at deltakelse ikke er avhengige av økonomi/reiseutgifter for kommunene. I tillegg ligger gjennomførte innlegg tilgjengelig på hjemmesidene for senere bruk. Dette gir betydelige gevinster.

På klimaområdet har vi en egen intern tverrfaglig klimagruppe.

Webinarer og andre digitale løsninger benyttes i stor grad i opplærings- og veiledningsøyemed overfor kommunene.

Fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak mot fremmede organismer (referanse i tildelingsbrevet: 3.1.4.1.4).

Se tabell

Fremmede organismer

Beskrivelse av tiltak (som meldt inn i ESS)	Oppfølging av kriteriesett	Art/artsgruppe	Type tiltak	Vurdering av gjennomført tiltak	Sum
VevÅllPlast A/S (lokal vekstbedrift) slår og luker kjempespringfrø med mål om i løpet av noen år å utrydde lokal bestand Vik i Saltdal.	Områder med trua natur og nær verneområder. Stor sannsynlighet for å fjerne arten i området.	Kjempespringfrø	Bekjempelse	Tidligere slåtte områder er sjekket uten å finne noen kjempespringfrø i år. Bekjempelsesområdet ble utvidet med tre nye forekomster av kjempespringfrø i Vik. Hvis vi over tid lykkes i å tømme Vik for kjempespringfrø, virker det også realistisk at vi over litt lengre tid (15 år?) kan utrydde kjempespringfrø i Saltdal kommune (de andre forekomstene er mindre)	68 035
Videreføring av igangsatte prosjekter i ni kommuner	Samarbeid mellom ulike etater	Kjempespringfrø, parkslirekne, tromsøpalme og lupiner	Bekjempelse	Det har for det meste vært fokus på bekjemping av kjempespringfrø, og noe tromsøpalme, i de fleste kommunene. Bø og Øksnes bekjemper kun tromsøpalme. Søanna har kommet godt i gang med bekjemping av parkslirekne (2 år), og har funnet en god og effektiv ordning der de samarbeider med NLR og med grunneiere som har planten på sin eiendom. Rana har fokusert på informasjonstiltak.	773 473
Kartlegging og bekjempelse i øykommunene Dønna, Herøy og Lurøy	Samarbeid mellom ulike etater. Stor sannsynlighet for å fjerne arten i området	Kjempespringfrø, parkslirekne, lupiner og rynkerose	Kartlegging	Dønna og Herøy har kartlagt kjempespringfrø, tromsøpalme og parkslirekne. Samtidig har de bekjempet tidligere kartlagte forekomster. De har kommet godt i gang med bekjemping av parkslirekne (2 år), og har funnet en god og effektiv ordning der de har samarbeid med entreprenør og grunneiere som har planten på sin eiendom.	75 000
Bekjempelse av værøyslirekne	Områder med trua natur og naturtyper som er viktige for trua arter. Samarbeid mellom ulike etater. Stor sannsynlighet for å fjerne arten i området	Værøyslirekne	Bekjempelse	Værøyslirekne er satt til lav risiko men vi har fått rapporter fra Værøy og hurtig spredning der arten tar over et økende antall områder. Foreløpig er det registrert økning fra tidligere tre lokaliteter til over førti 2019. Det har vært et godt samarbeid. Naturvernforbundet i Lofoten har oversikt over bestandene, og har hatt tett oppfølging av prosjektet. NLR har gjort et godt arbeid med bekjemping og med informering av befolkningen og grunneiere i forkant.	67 050
Kartlegging av fremmede planter i Lofoten	Stor sannsynlighet for å fjerne arten i området	Kjempespringfrø, tromsøpalme, lupin, legepestrot, parkslirekne, rynkerose	Kartlegging	Kartlegging ble utført av Miljøfaglig Utredning AS på fastlands-Lofoten. Artene ble kartlagt på relevante områder på kommunal grunn. I tillegg ble kjempespringfrø kartlagt langs veinettet (europaveg, riksveg og fylkesveg). I alt ble det registrert 206 nye lokaliteter med en eller flere av artene. Rapporten inneholder en oversikt over alle lokalitetene hvor bekjempelse er prioritert etter art, tilstand, forekomst og sjans for videre spredning i viktige naturområder	210 000
Bekjempelse av legepestrot på Vega	Stor sannsynlighet for å fjerne arten fra området	Legepestrot	Kartlegging	Prosjektet ble endret etter dialog med Miljødirektoratet. Kostnadene ble lavere enn antatt og midler ble omdisponert til kommunene. Etter mange undersøkelser og dialog med forskere og andre med erfaring i Nord-Europa ble det klart at det å sprøyte legepestrot er det klart mest effektive tiltaket. Det har god effekt på plantene, er tidsbesparende og økonomisk. I tillegg vil skadene på naturen være mindre og vare kortere (i forhold til for eksempel graving som er et stort inngrep i naturen og vil ta mange år). Vi fikk tips fra andre Statsforvaltere om at det kun trengs en blanding med lav konsentrasjon av glyfosat for å bekjempe legepestrot. Vi ønsket å teste ut denne metoden og valgte å gjøre det på Vega der det var 5 kjente lokaliteter. Det ble leid inn en lokal entreprenør til å utføre sprøytingen sent i august. Sprøytingen gikk fint. Entreprenøren anbefalte å sprøyte litt tidligere slik at plantene ikke var blitt like store og høye. Resultatet vil vise seg i 2021.	10 000
					1 203 558

Truede arter (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak for å ta vare på eller innhente kunnskap om truede arter og naturtyper (referanse i VØI: 5.1.5.11).

Se tabell.

Truede arter og naturtyper

Art/naturtype	Ref. nr.	Type tiltak	Omfang av tiltaket	Navn på område	Utdyping og vurdering av gjennomført tiltak	Sum
Hubro	20S18AA1	Ekstensiv overvåking	Gjennomført i syv fylker	Nordland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Vestland, Rogaland, Agder og Innlandet	Den ekstensive overvåkingen har som tidligere år hovedfokus på kjente territorier med dårlig stedsnøyaktighet og territorier som ikke er sjekket i felt. På grunn av ny modul i Rovbase er det satt vilkår for å legge aktive territorier og det er økt brukt av lydopptakere. For Trøndelag ble avklart med Miljødirektoratet å flytte midlene til 2021 (200 000,-). I tillegg kom faktura for Nordland for seint inn (70 000,-).	660 000
Hubro	20S18AA1	Kvalitetssikring i Rovbase 3.0	Igangsetting i de tre gjenstående fylkene	Rogaland, Innlandet og Agder	I løpet av 2020 har fylkene startet arbeid med kvalitetssikring av eksisterende kartleggingsdata til ny modul i Rovbase 3.0. Dette arbeidet vil ferdigstilles i 2021 og vil gi større mulighet til å få oversikt over aktive territorier og regional utbredelse av arten.	130 000
Hubro	20S18AA1	Genetisk analyse	Knyttet til de nasjonale overvåkingsområdene	Nordland, Rogaland, Vestland, Agder, Telemark, Innlandet	Viktig tilleggsinformasjon til instruks for intensivovervåkingen i regi av Miljødirektoratet. Har skaffet kunnskap om voksenoverlevelse, ungeproduksjon og genetisk variasjon mellom ulike bestander. Kommer samlet rapport i 2021 for perioden 2018-2020.	250 000
Drift av skjøtselsgruppe - utvalgte naturtyper	20S18AA1	Informasjon, kartlegging	Gjennomføres to årlige møter i skjøtselsgruppa og kontrakt med regional koordinator	Nordland	Oppfølging av en rekke lokaliteter med trua natur i fylket. Arbeidet innebærer veiledning av grunneiere/bønder, rekartlegging av lokaliteter og utarbeidelse eller revidering av skjøtselsplaner. Både skjøtselsgruppa og regional koordinator fungerer godt og sikrer kontinuitet opp mot tilskuddsordningen for utvalgte naturtyper. Viktig at dette videreføres for 2021.	300 000
Sanddynemark	20S18AA1	Utarbeidelse av skjøtselsplaner	To skjøtselsplaner for sanddynemark	Bodø	Vellykket	63 000
Slåttemark	20S18AA1	Utarbeidelse av skjøtselsplan	To nye skjøtselsplaner for slåttemark	Hamarøy og Hadsel	Vellykke	63 000
Kystlynghei	20S18AA1	Utarbeidelse av skjøtselsplan	To skjøtselsplaner for kystlynghei	Bodø og Herøy	Vellykket	63 000
Naturbeitemark	20S18AA1	Utarbeidelse av skjøtselsplan	To skjøtselsplaner for naturbeitemark	Vestvågøy og Lurøy	Vellykket	63 000
Slåttemyr	20S18AA1	Utarbeidelse og revidering av skjøtselsplan	Utarbeidelse av en plan og revidering av en plan for slåttemyr	Hemnes og Lurøy	Vellykket revidering. En potensiell lokalitet ble vurdert, men ikke kartlagt som verdifull med behov for skjøtselsplan. Oppdraget måtte begrenses på grunn av avkortning på tildeling	63 000
Slåttemark	20S18AA1	Kvalitetssikring	Fem lokaliteter for slåttemark	Lurøy	Kun delvis gjennomført fordi oppdraget måtte begrenses på grunn av avkortning på tildeling fra Miljødirektoratet. Utført på kontrakt med NLR Nord-Norge. Dyrøya, Lurøy kommune. Vellykket	50 000
Kystlynghei	20S18AA1	Kvalitetssikring	Åtte lokaliteter med kystlynghei	Lurøy, Dønna og Herøy	Gjennomført på kontrakter med NLR Nord-Norge, NIBIO og Bioreg AS. Rekartlegging og oppdatering av skjøtselsbefalinger på enkelte av lokalitetene der det var behov. Dyrøya-komplekset, Lurøy kommune (mange enkeltlokaliteter), Indre Øksningan, Gantøya/Glåsøya, Dolsøya/Vågøya, Hoholmen/Grismøya (Dønna og Herøy kommuner). Vellykket	340 000
Naturbeitemark	20S18AA1	Kvalitetssikring	To lokaliteter med naturbeitemark	Lurøy og Dønna	Gjennomført på kontrakt med NLR-Nord Norge og NIBIO. Dyrøya-komplekset (flere lokaliteter) i Lurøy kommune og Nordvika i Dønna kommune. Vellykket	60 000
Slåttemyr	20S18AA1	Kvalitetssikring	To lokaliteter med slåttemyr	Lurøy	Gjennomført på kontrakt med NLR Nord-Norge og Bioreg AS. Dyrøya, Lurøy kommune og Reløya, Lurøy kommune. Delvis vellykket ettersom det ikke ble funnet verdi i slåttemyrene lengre, og disse vil derfor ikke følges opp videre. Det er behov for videre kvalitetssikring av eldre slåttemyrlokaliteter i kommende år.	35 000
						2 140 000

Deponier og finansiell sikkerhet (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Deponier og finansiell sikkerhet: Rapportere på status med arbeidet med kravstilling om finansiell sikkerhet i tillatelsene (referanse i tildelingsbrevet: 3.14.4.11).

Alle deponiene som Fylkesmannen i Nordland er myndighet for er eid av interkommunale selskap, og disse trenger ikke å stille finansiell sikkerhet. For 4 av de 6 deponiene er vi likevel kjent med at selskapene har opprettet egne fond til dette formålet, som de rapporterer på i den årlige egenkontrollrapporten.

Deponi og PFAS (fra kapittel 7.3.5.6 i TB)

Rapportere på

Deponi og PFAS: Rapportere på status med arbeidet med reviderte tillatelser for deponier som trenger det (referanse i tildelingsbrevet: 3.1.4.4.9).

Fylkesmannen i Nordland har i 2020 gitt tillatelse til Iris Salten IKS og Reno-Vest IKS, til å ta imot og deponere masser fra behandling av borekaks og slop som inneholder lave konsentrasjoner av PFAS, jf. oppdraget i tildelingsbrevet. Begge disse selskapene skal lage egne celler for PFAS-holdige masser, med egen sigevannrensing, og vi har indikasjoner på at de satser på å bygge disse i løpet av 2021.

Vi har i tillegg blitt oppmerksomme på at Søndre Helgeland Miljøverk skal ha tatt imot og deponert denne typen masser, uten at de har tillatelse til det. Vi anser at dette er i strid med vår anmodning til alle deponiene i 2017 der vi sa at de ikke måtte ta imot PFAS-holdige masser uten at de hadde vært i dialog med oss først. Derfor har vi sendt bedriften et brev der vi ber om deres redegjørelse for dette. Vi vil vurdere hvordan vi skal følge opp dette etter vi mottar svar fra bedriften, men vi regner med at vi i første omgang i hvert fall vil be de om å måle på PFASer i sigevannet.

Skjønnsmidler (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Omtale av prosess med kommunene i tildelingen av skjønnsmidler for 2021.

Den fylkesvise skjønnsrammen for 2021 til Nordland er på 73 mill. kroner. For å bedre fange opp behov som oppstår i løpet av året, har vi fra 2020 lagt om skjønnsmiddelordningen, slik at Fylkesmannen i større grad kan håndtere behov og hendelser som erfaringsmessig oppstår gjennom året. Derfor er den delen av skjønnsmidlene som tradisjonelt har vært fordelt til Grønt hefte, i stedet blitt søknadsbasert og fordeles mellom prosjektskjønn og restpott. Fordeling av restpott gjøres mot slutten av året.

Dette betyr at hele skjønnsmiddeltildelingen fra 2021 skjer etter søknader fra kommunene. Søknadene fra kommunene blir vurdert og saksbehandlet av fagavdelingene som kommer med sitt forslag til tildeling, før endelig tildeling gjøres av embetsledelsen.

Skjønnsmidler til ekstraordinære utgifter, tilskudd til prosjekt m.m. forutsettes normalt en kommunal egenandel på 50 %. For 2021 vil om lag 55 % av skjønnsmidlene bli fordelt til søknadsrunden i februar knyttet til prosjektsøknader og resterende fordeles mellom krisekjønn og ekstraordinære hendelser. Det er viktig for Fylkesmannen at alle kommunene skal ha lik mulighet til å søke på skjønnsmidler. Samtidig ser vi at det er en utfordring for de minste kommunene å ha tilgjengelige ressurser som kan initiere utvikling av innovasjonsprosjekter.

Fylkesmannen ønsker at store og mindre kommuner samarbeider om prosjektsøknader, slik at en kan dra nytte av en større organisasjon for å utvikle og implementere nye løsninger på likelydende utfordringer. På grunn av skjønnsrettens størrelse har Fylkesmannen angitt satsningsområder for 2021 for å begrense omfanget.

Søknadsfrist for prosjektskjønn er satt til 26. februar 2021 og søknadsfrist for de resterende områdene er satt til 27. august 2021.

Vi har imidlertid de siste årene sett en kraftig økning i omfanget og størrelse på søknader knyttet til kommunenes økende utgifter til ressurskrevende tjenester. Dette er et svært utfordrende tjenesteområde for mange kommuner og spesielt små kommuner melder at dette er krevende å håndtere innenfor sine inntektsrammer.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omtale av virkninger og resultater av prosjektene.

I 2020 hadde vi følgende satsningsområder innen prosjektskjønn, som kommunene ble oppfordret til å søke på:

Skoleeiers ansvar for god kvalitet i grunnskoleopplæringen, etablering av spisskompetansemiljøer på fosterhjemsområdet for å gi fosterhjemmene tilgang på spesialisert veiledning, ressurskrevende tjenester, klima og FNs bærekraftsmål og planlegging, omstilling og samarbeid om nye løsninger. Det kom inn til sammen 69 søknader på over 59 mill. kroner, og vi tildelte 35 mill. kroner til 42 prosjekter. Alt dette ble gjort gjennom portalen ISORD. Antall prosjektskjønnsøknader har vært ganske konstant de senere årene. Vi ser imidlertid en dreining, der flere kommuner går sammen om å søke på større prosjekter. Her vil vi spesielt fremheve Helgelands-regionen som gjennom flere store prosjektsøknader har fått god uttelling på sine samarbeidsløsninger. Det samme ser vi i Salten der Bodø har gått i front for DigiNordland, som er et samarbeid preget av frivillighet hvor kommunene i Nordland utnytter hverandres fortrinn innenfor digitaliseringsområdet. Dette for å sikre at innbyggere og næringsliv i hele Nordland har tilgang til brukervennlige og effektive digitale løsninger fra det offentlige.

Målet er å møte innbyggere, næringslivets og nasjonale forventninger til digitalisering i offentlig sektor. Denne utfordringen klarer ikke den enkelte kommune å håndtere alene. Selv de største kommunene i Norge er tydelig på at samhandling er helt nødvendig for å lykkes i arbeidet med digitalisering. Kan kommunene klare å enes om flere standardiserte løsninger, der det velges samme systemløsninger i stedet for å ha mange ulike løsninger, vil kommunene kunne hente ut store gevinster og synergier. Kommunene i Lofoten har også flere store samarbeidsprosjekter som er verdt å trekke frem. Vi ser at samarbeidsprosjekter har positiv innvirkning på kommuneøkonomien.

Vi mener ISORD fungerer tilfredsstillende, men kunne godt ha vært utviklet videre, slik at både saksbehandling kan gjøres mer oversiktlig og effektivt i programmet, samt at all håndtering av skjønnsmiddelsøknader fra kommunene blir samordnet i modulen.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.

se tabell

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	13	2	15
På eget initiativ	5	0	5

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.3.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke særlige kommunalrettslige tema de veileder kommunene om, og om eventuelle kommunalrettslige saker som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet i embetet.

Mange spørsmål om habilitet

Bruk av "hastebestemmelsen"

Fjernmøter som følge av koronasituasjonen

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.3.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Nivi analyse gjennomførte i 2020 en kartlegging for Fylkesmannen av formaliserte interkommunale samarbeid i Nordland. Dette er tredje gang det gjennomføres en slik kartlegging. Hovedpunktene fra kartleggingen viser bl.a.:

I kartleggingen er registrert 263 formelle samarbeidsordninger, mot tilsvarende 297 i 2014 og 270 i 2010. Nedgangen skyldes at mange ordninger enten er nedlagt eller restrukturert i retning av større samarbeidsregioner.

Antall samarbeidsordninger pr kommune varierer fra 19 i Vågan til 42 i Brønnøy. Gjennomsnittlig antall ordninger pr kommune ligger på 30 i Nordland.

I de ulike regionrådsområdene er det funnet flest ordninger på Helgeland og i Salten, færrest i Lofoten og Indre Helgeland. Hålogaland, som dekker åtte kommuner rundt Narvik og Harstad, skiller seg ut med en sterk overvekt av lokale samarbeidsordninger. I Vesterålen er bildet motsatt ved at nærmere 90 prosent av samarbeidet er knyttet til regionale ordninger der som regel alle seks kommunene deltar.

I kartleggingen er det funnet 63 nye samarbeidsordninger som er etablert etter 2014. 60 prosent av de nye ordningene har kommet innenfor helse- og sosialsektoren. Legger vi til nye ordninger innenfor kommunal administrasjon, er tre fjerdedeler av fornyelsen knyttet til disse sektorene. Det er vedtatt tre nye barneverntjenester, nye regionale Nav-kontor, flere nye eksempler på psykiatrisamarbeid og et skolefaglig ressurscenter på Sør-Helgeland. Mer samarbeid om legevaktsentraler, barnevernsvakt, kystplanlegging, friluftsråd og fornyelse av innkjøpssamarbeidet er også en del av bildet.

Et viktig inntrykk fra kartleggingen er at det har vært en vekst i midlertidig prosjektvirksomhet og fagnettverk på tvers av dagens kommuner. Flere tunge prosjekter og mer nettverkssamarbeid ser ut til å prege oppgaveløsningen innenfor viktige områder som beredskap, smittevern, velferdsteknologi og digitalisering.

Til tross for kommunesammenslutning, registreres en vekst i antall samarbeidsordninger for nye Narvik kommune. Årsaken er at det fortsatt finnes flere små kommuner i den funksjonelle byregionen som er avhengige av interkommunalt samarbeid. Det er funnet 33 interkommunale samarbeidsordninger som krysser dagens fylkesgrense mot Troms og Finnmark

Et hovedinntrykk fra kartleggingen er at mye av dagens samarbeid framstår som pragmatisk og lite planmessig organisert. Arbeid med digitalisering og

effektiv organisering av kommunale forvaltningsoppgaver og administrative støttefunksjoner har kommet kort. Det samme gjelder samarbeid om plan- og utviklingsoppgaver for å fremme samfunnsutvikling og en god samhandling med den øvrige forvaltning.

I fylket finnes 41 planadministrasjoner, 38 økonomikontor og 26 IKT-tjenester. Barnevernet er organisert i 19 barneverntjenester og 12 barnevernvakter. I fylket finnes 27 legevakter, 8 legevaktsentraler og

41 kommuneoverleger. Fylket har 12 PP-tjenester, 36 landbrukskontor, 26 brannvesen og 5 interkommunale utvalg mot akutt forurensning.

Dagens pragmatiske samarbeidsstrategier gir ingen systematisk effekt på fagmiljøstørrelsen i de mest sårbare kommunene. På viktige områder går utviklingen snarere i motsatt retning i de minste kommunene, med ytterligere uttynning og personifisering av lovpålagte tjenester. I Nordland finnes eksempler på en barneverntjeneste og flere Nav-kontor med ett årsverk.

Nær 80 prosent av vertskommuneansvaret ivaretas av de ni største kommunene i fylket. I kartleggingen er det funnet 10 kommuner som ikke ivaretar vertskommuneansvar. Fylkets syv minste kommuner er blant disse.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Behandlet 27 innsynsklagesaker. Det er gitt helt eller delvis medhold i 17 av klagesakene.

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog.

Antall planer der andre statlige etater har oversendt innsigelse til fylkesmannen, totalt og fordelt på etater: 9 (6 nve, 2, bane nor, 1 svv, 1 fiskerid)

Antall planer der andre statlige etater har oversendt innsigelse til fylkesmannen og innsigelsen(e) er løst før de fremmes for kommunen, totalt og fordelt på etater: 1 nve

Antall planer der andre statlige etater har oversendt innsigelse til fylkesmannen og fylkesmannen har avskåret innsigelsen(e), totalt og fordelt på etater: 0

Antall planer med innsigelse fra andre statlige etater fremmet for kommunen, totalt og fordelt på etater: 8 (5 nve, 2, bane nor, 1 svv, 1 fiskerid)

Antall planer med innsigelse fra fylkesmannen fremmet for kommunen: 20

Antall planer med innsigelse fra fylkesmannen og statlige etater fremmet for kommunen (merk at dette tallet ikke er summen av 4 og 5 fordi fylkesmannen og statsetatene kan ha innsigelse til samme plan): 26

Samordning av statlige innsigelser

Etat	1. Antall planer der andre statlige etater har oversendt innsigelse til fylkesmannen	2. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er løst før de er fremmet for kommunen	3. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er avskåret av fylkesmannen	4. Antall planer med innsigelse fra fylkesmannen og andre statlige etater fremmet for kommunen
Antall planer totalt	9	1	0	26
Fylkesmannen	0	0	0	20
Avinor				
Biskopene				
Direktoratet for mineralforvaltning				
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap				
Fiskeridirektoratet	1	0	1	1
Forsvarsbygg				
BaneNor	2	0	0	2
Kystverket				
Luffartsstilsynet				
Mattilsynet				
NVE	6	1	0	5
Oljedirektoratet				
Politiet				
Riksantikvaren				
Statens vegvesen				
Statsbygg				

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 rapporterer alle embetene byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2020 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2020 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2020 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2020 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
106	30	29	36	0	1	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2020 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	28
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	64
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	5
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	0

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2020. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Fylkesmannen i Nordland hadde i 2020 en lærling i byggfag. Fagprøve avlagt og bestått, læretiden avsluttet 8. juni 2020.

Tidligere har vi hatt lærling i IKT, dette ansvarsområdet er nå hos FMFA, og vi har derfor ikke lenger mulighet til lærling i faget. Vi har også hatt lærling i mediegrafikerfag. Dette planlegger vi å ha på et senere tidspunkt også, men vi må ha ressurser og kapasitet til å følge opp lærlingen på en god måte.

Ettersom vi ikke lenger har mulighet til å ha lærling i IKT eller byggfag har vi satt krav til vår underleverandør Toma om at de skal ha lærlinger i arbeid hos oss. Dette dreier seg om fagene vokter/resepsjon, kokk og renhold.

Rapportering på fellesføring 2019 (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

Vi hadde i 2020 24 stillingsannonser ute og mottok 422 søknader. Av disse oppga 2 funksjonsnedsettelse og 9 hull i CV. Dog skal det bemerkes at flere av de som hadde krysset av på hull i CV ikke hadde dette iht definisjonen.

Nytt av året er at inkluderingsdugnaden har fått en tydeligere plass i våre stillingsannonser. Det er også stort fokus på dette ved uttak av kandidater til intervju. Vi har ikke klart å nå målet om at fem prosent av alle nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Først og fremst skyldes dette lite søkertilfang i den aktuelle målgruppen. Imidlertid laget vi på oppdrag fra KMD en handlingsplan i 2020 som er gjeldende for 2021. Den styrker vårt arbeid for å nå målet i inkluderingsdugnaden.

Fellesføring 2019 - motvirke arbeidslivskriminalitet (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetenes anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet, jf. rundskriv H-8/17.

Når det gjelder oppfølging av etiske krav for å bekjempe arbeidslivskriminalitet og andre gjeldende etisk krav, så er dette nedfelt i vår interne anskaffelsesrutine. Ut fra hvilken tjeneste vi skal anskaffe, så identifiserer vi risiko, og tilpasser kravene der dette er en særlig risiko.

Vi har blant annet stilt ekstrakrav til leverandører for anskaffelser der det er risiko for personskader, eksempelvis ved hogstkontakter. Der de må dokumentere forsikringsordning for de ansatte.

Vi har ikke utført noen kontroller på underleverandører ut fra at vi har ikke noen kontrakter der vi anser at dette er en risiko. Men per 2020 har vi stort sett bare en kontrakt der vi anser at dette er en risiko for at lønns- og arbeidsvilkår ikke oppfylles, og det er gjeldende renholds kontrakt. Vi utførte ikke noen ekstra kontroll på dette i 2020, ut fra at vi har gjort dette tidligere år, gjennom samtaler med renholdspersonell og kontroll av timelister. Vi har ved tidligere kontroller ikke funnet avvik. Vi har stort sett kun hatt en til to faste renholdere som er forholdsvis godt "integret" i embetet, og disse er oppfordret til å varsle oss om det er avvik i forhold som omhandler deres arbeidsforhold med renholdsleverandør.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.7.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Statsforvalteren gir veiledning og informasjon om UU i alle planstrategier og samfunnsdeler som er på oppstart og høring.

UU utgjør også tema i annen planarbeid/aktivitet slik som samarbeidsprosjektet Boligsosiale hensyn i plan, Leve hele livet.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.7.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Fylkesmannen følger opp likestillingsbestemmelsene i forbindelse med valg, oppnevning av forliksråd.

Vi har jevnlig kontakt med Likestillingssenteret KUN i Steigen og har i 2020 oppfordret kommunen til å delta på deres konferanse/Webinar om

implementering i CRPD (FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne). Vi har også opplyst om dette i innspill planstrategi i noen kommuner.

Internt ivaretas arbeidet med å fremme likestilling i embetets ledergruppe samt i administrasjonsavdelingens HR-seksjon når det gjelder ansettelse og personalområdet.

Rapportering saksbehandlingstid i skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid i håndhevingssakene per 31.12. Dere skal kun rapportere på saker som gjelder brutt/ikke brutt aktivitetsplikt.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 63,5 dager. Vi har en uttalt målsetting om gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 50 dager, og vi har ikke nådd målet i 2020.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive de vurderingene som var avgjørende for valg av:

- a) tilsynstema
- b) omfang
- c) skriftlig eller stedlig tilsyn
- d) tilsynsobjekt

Av totalt 14 tilsyn i 2020 var 11 stedlige, 2 digitale og 1 skriftlig. Det er valgt stedlige tilsyn der tilsynstema gir behov for å snakke med ansatte og/eller brukere, og der vår risikovurdering forteller oss at det er behov for å undersøke hvordan rutiner følges opp i praksis. Der det er tilstrekkelig å undersøke rutiner gjennom innhenting av dokumentasjon, gjøres dette skriftlig. På grunn av situasjonen rundt covid-19 generelt, og høye smittetall i 2 kommuner spesielt, ble det vurdert at 2 av tilsynene skulle gjennomføres digitalt.

Alle tilsyn er gjennomført på bakgrunn av en grundig risikovurdering som oppdateres flere ganger pr år – eksempelvis oppdateres grunnskolepoeng i august, resultater fra nasjonale prøver i november, resultater fra Elevundersøkelsen i januar etc. I denne vurderingen ligger også valg av tilsynsobjekt, og vi bruker statistikk og kjennskap til å finne tilsynsobjekt som gir høyest sannsynlighet for å bedre regeletterlevelse i hele kommunen.

Alle tilsyn er basert på risikovurdering på bakgrunn av innhentet informasjon fra systemer som skoleporten/ELFU og BASIL. I tillegg blir det gjort skjønsmessige vurderinger basert på vårt kjennskap til kommunene, gjennom kontakt og veiledning. Faktorer i vår risikovurdering er f. eks resultater fra nasjonale prøver og elevundersøkelsen, grunnskolepoeng, antall henvendelser og klager på eksempelvis spesialundervisning og skolemiljø. Kommuner som vi mener vil ha utfordringer med å følge opp vår tilsynsrapport med pålegg, vil heller tilbys veiledning og/eller andre virkemiddel som f. eks veilederkorps for å sørge for høyere grad av regeletterlevelse.

I 2020 har vi hatt fokus på smale tilsyn, der vi sjekker ett eller få undertema. På grunn av vår grundige risikovurdering, har vi kunnet benytte oss av informasjon for også å gjennomføre kombinerte tilsyn. Ett eksempel på dette er at vi har hatt tilsyn på deltema i både skolemiljø og spesialundervisning, på en skole som hadde lave grunnskolepoeng.

I 2020 hadde skolesiden fokus på 4 tema:

- Tidlig innsats, basert på lave resultater på nasjonale prøver 5. trinn.
- Elevens utbytte av opplæringen, basert på lave grunnskolepoeng.
- Skolemiljø, prioritert tema, men også basert på statistikk.
- Spesialundervisning, gjerne i kombinasjon med nevnte tema.

Før vi tilsyn blir lukket, skal det være sannsynliggjort at brudd er rettet, eller at kommunen har redegjort for hvordan de planlegger å rette, samt tidsbruk på dette arbeidet. I vurderingen av rettingen er det flere forhold som spiller inn. Vår kjennskap til kommunens mulighet for å følge opp pålegg er ett viktig element. Som regel er rettingen en kombinasjon av innsendt dokumentasjon og veiledning fra oss på enkeltområder.

Oppfølging av restrisiko (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for hvordan de følger opp avdekket risiko som ikke er fulgt opp med tilsyn.

Avdelingen overvåker risiko i sektoren gjennom systematisk kartlegging av henvendelser, klagesaksbehandling og bl.a. statistikk fra Skoleporten, GSI og BASIL. Med dette som utgangspunkt har vi bl.a. vært i direkte kontakt med enkeltkommuner som vi, etter flere klagesaker tilknyttet §9a, ser har behov for støtte og kompetanseheving for å etablere en praksis som ivaretar barn og elever rettigheter. Flere av disse har etter veiledning blitt deltagere i bl.a. "Inkluderende barnehage- og skolemiljø".

Embeter har også med utgangspunkt i risikokartleggingen planlagt og gjennomført tilpassede webinarer i samråd med kommuner/regioner. I denne sammenheng er vårt samarbeid med de Regionale Kompetansekantorene (RKK) viktig. Sammen bidrar vi med kartlegging, støtte og tiltak der hvor vi ikke følger opp med tilsyn.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

På barnehageområdet behandlet vi tre klager i 2020, som er en nedgang på to saker fra 2019. Vi har lik fordeling av klagesaker mellom spesialpedagogisk hjelp, forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager og forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager.

På opplæringslovens område har vi en nedgang i antall klagesaker sammenlignet med i 2019. Dette gjelder blant annet en reduksjon i antall klager på standpunkt, særskilt språkopplæring og skyss i grunnskolen. Klage på standpunkt utgjør fortsatt en stor del av de samlede klagenes vi har på feltet. Antall klagesaker og resultater framkommer av tabellene.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	1	0	1	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	1	0	1	0	0
Barnehageloven § 16 a	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	1	0	1	0	0
Barnehageloven § 19 g	1	0	1	0	0
Barnehageloven § 19 h	0				
	4	0	4	0	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Fylkesmannen i Nordland har ikke behandlet klagesaker på friskolelovens område i 2020. Dette er en nedgang på to saker fra 2019.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Vi har ikke behandlet klagesaker på friskolelovens område i 2020. Det var også null behandlede klagesaker i 2019.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialundervisning, § 5-1	5	4	1	0	0
Skyss, § 7-1	5	0	4	1	0
Skoleplassering, § 8-1	10	5	0	3	2
Standpunkt i fag	28	0	2	26	0
Standpunkt i orden og oppførsel	3	0	2	1	0
Sum	51	9	9	31	2

Reduksjon med 7 skyssaker (over 50% nedgang) og 13 standpunktklager (rundt 30% nedgang), og 4 saker om særskilt språkopplæring (100% reduksjon). For standpunktklager har det endret seg fra 1/3 stadfestelse og 2/3 opphevelse, til primært opphevelse.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialundervisning, § 5-1	2	0	2	0	0
	2	0	2	0	0

Reduksjon fra 4 til 0 saker om videregående opplæring for voksne.

Kompetansetiltak på fagopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke kompetansetiltak dere har gjennomført på fagopplæringsområdet, og hva dere har gjort for å øke regelverksetterlevelsen i sektor.

Det er ikke gjennomført konkrete kompetansetiltak på dette området. Dette skyldes koronasituasjonen. Vi har igangsatt et samarbeid med fylkeskommunen for å se på behovene.

Kompetanseutvikling for barnehager og skoler (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre kort for status på arbeidet med kompetanseutvikling for barnehager og skoler i fylket, herunder vurdere hvordan samarbeidsforum sikrer systemer for at tiltakene møter lokale behov og gjennomføres i partnerskap med UH. Fylkesmannen skal også rapportere i egne tabeller på deltakelse i kompetansetiltak i regional ordning for barnehage og desentralisert ordning for skole.

Fylkesmannen skal gi sin vurdering av hvordan kompetansemodellen på sikt kan bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller mellom barnehager og skoler.

Opplæring:

Vi har totalt 9 kompetanseregioner i fylket med VGO. 6 av disse styres av de regionale kompetansekantorene (RKK) som har som hovedoppgave kompetansekartlegging og kompetanseutvikling. De øvrige, inklusive VGO, styres av større skoleeiere med gode systemer for kartlegging og analyse. Innenfor hver region er det utviklet kompetanseplaner basert på behovskartlegging og analyse fra hver skoleeier. Disse planene er igjen samlet til en felles strategiplan for samarbeidsforum. Dette er gjennomført i et arbeidsutvalg utgått fra samarbeidsforum. I tillegg er det et arbeidsutvalg som arbeider med partnerskapet mellom UH og skoleeierne. I Partnerskapsavtalene som hele tiden revideres er det egne punkt for behovskartlegging og analyse og hva som partnerskapet skal brukes til.

Gjennom årlig rapportering og ulike samhandlingsarenaer, ser vi at et viktig forbedringspotensiale er å få klarere kartlegginger og analyser fra den enkelte skole og skoleeier for å kunne målrette og prioritere tiltak enda mer.

Prioriteringene i samarbeidsforum for desentralisert ordning har til nå vært fordelt på en fordelingsnøkkel som er basert på årsverk i de ulike regionene, og en minimum fordeling til UH på 60%. For 2020 er prioriteringene knyttet til fagfornyelsen og behov der. Det er en enighet i forumet at prioriteringene og fordelingen av midler skal følge strategiplanen sin varighet for å skape forutsigbarhet.

Geografi er en kilde til bekymring. Det er svært vanskelig å finne gode fordelingsnøkler som sikrer at alle skoler og skoleeiere kan få fullt utbytte av midlene og kompetansen til UH. Det er blant annet derfor at vi ser behov for å i større grad se på den enkelte enhet i prioriteringene og fordelingene.

For at modellen på sikt skal kunne utjevne forskjeller må vi se flere ting i sammenheng. Det er behov for å øke rekruttering og minske frafall i spesielt lærerstaben, men også på leder- og eiernivå. Det må bli et løft for begynneropplæringen i lærerutdanningen. Dette tror vi er det viktigste for utvikling av lærerutdanningene gjennom modellen. Det er også nødvendig for oss å jobbe mer med sammenhengen mellom videreutdanning og etterutdanning, og sikre at de kan bygge på hverandre i den enkelte kommune. Noen er flinke til dette, andre synes det er mer utfordrende av ulike årsaker. Samarbeidsforumene må i større grad prioritere midlene til færre mottakere av gangen, slik at de i større grad kan følges konkret opp av UH. I dag er mye av etterutdanningen basert på nettverk for at flest mulig skal få nytte av tiltakene. Det har vært nødvendig i perioden nå frem til fagfornyelsen er innført. Men nå må vi vri innsatsen i større grad etter behov og utfordringer i den enkelte skole og kommune. Det er stor strekk i laget, innen regioner og innen kommuner. Mange greier seg fint med eget utviklingsarbeid, mens andre har større behov for støtte.

Partnerskapet med UH må justeres og gjøres til en integrert del av etterutdanningen.

Kapasitet er en utfordring når vi nå i tillegg skal igang med Kompetanseløftet, og å få til et godt samarbeid mellom kommunene og samarbeidsforumene er helt avgjørende for å greie å se hele kompetansemodellen i sammenheng.

Barnehage:

I Nordland ønsker vi å bygge videre på tradisjoner, erfaringer og allerede etablerte strukturer for samarbeid, dette er forankret i vår strategiske plan: Kompetanseutvikling i Nordland.

Flere aktører vil ha en sentral rolle i arbeidet for å heve kompetanse og kvalitet i barnehagene. Nord universitet, de regionale kompetansekantorene (RKK), Utdanningsforbundet, Fagforbundet, KS, PBL og Fylkesmannen i Nordland skal sammen bidra til å realisere denne planen. De kommuner som ikke er tilsluttet et RKK vil ivaretas bl.a. gjennom representasjon i samarbeidsforum for kompetanseutvikling.

Alle regioner har inngått partnerskap med UH, og startet dialog og samarbeid. I dette samarbeidet har analyse og kartlegging vært sterkt prioritert .

I samarbeidsforumet har regionene blitt utfordret på å reflektere rundt kvalitet i barnehagene. Hva er god kvalitet, hvordan skal dette måles, og hvilken verktøy skal en benytte i analyse, kartlegging og utarbeidelse av satsningsområder. Det er løftet ut i samarbeidsforum diskusjon rundt ulike tiltak, ut i fra ulike behov. Hvordan ved målrettet tiltak og større fokus i enkelt barnehagene en kan være med på å utjevne kvalitetsforskjeller mellom barnehagene, i kommunen og i de ulike regionene.

Kompetanseutvikling i skole - fordeling av midler til UH-institusjoner

Navn på UH som er tildelt midler på prosjekt 21000	Beløp tildelt (kr)	% av totalt beløp som FM er tildelt på prosjekt 62525
Nord universitet	6 050 000	53
Totalt	6 050 000	53

I tillegg er det midler til Høgskolen Innlandet, men disse går via Alstahaug kommune

Kompetanseutvikling i skole - fordeling av midler til skoleeiere

Skoleeiere	Antall skoleeiere som er tildelt midler på prosjekt 62525	Beløp tildelt (kr)	% av totalt beløp som FM er tildelt på prosjekt 62525
Kommuner	59	4 416 000	39
Fylkeskommuner	4	950 000	8
Friskoler			
Totalt	63	5 366 000	47

Friskoler er inkludert i den enkelte kommune. I beløpet til skoleeiere er også inkludert midler til Høgskolen Innlandet som har partnerskap med Ytre Helgeland.

Kompetanseutvikling i skole - deltakelse og gjennomføring

	Antall offentlige skoler	Antall private skoler	% av det totale antallet skoler som finnes i embetet
Hvor mange grunnskoler har gjennomført kompetansetiltak?	165	10	96 %
Hvor mange videregående skoler har gjennomført kompetansetiltak?	16	3	95 %
Totalt	181	13	

I grunnskolen har tiltakene vært rettet mot fagfornyelsen - arbeid med overordnet del, dybdeløring og tverrfaglighet. Det har vært fokus på digital kompetanse. Begynneropplæring. Analysearbeid. I videregående er tiltakene rettet mot implementering av fagfornyelsen - dybdeløring spesielt. Digital kompetanse - Programmering

Kompetanseutvikling i barnehage - kompetansetiltak (hovedtildeling)

	Beløp tildelt FM (kr)	% av totalt beløp som FM er tildelt på prosjekt 21000
Barnehagebasert kompetansetiltak	5 789 000	70
Andre kompetansetiltak	2 481 000	30
Midler tildelt prosjekt 21000 i første supplerende tildelingsbrev (hovedtildeling)	8 270 000	100

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til UH-institusjoner

Navn på UH som er tildelt midler på prosjekt 21000	Beløp tildelt (kr)	% av beløp som er tildelt barnehagebasert kompetansetiltak
Nord Universitet	2 791 841	48
Høgskolen i Innlandet	174 436	2
Totalt	2 966 277	50

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til barnehageeiere

Barnehageeiere	Antall barnehageeiere som er tildelt midler på prosjekt 21000	Beløp tildelt (kr)	% av beløp som er tildelt barnehagebasert kompetansetiltak
Kommunale eiere	0	1 447 250	25
Private eiere	0	1 447 250	25
Totalt	0	2 894 500	50

I Nordland fordeles midlene til kompetanseregionene, som deretter organiserer tiltak og tilbud til barnehagene/barnehageeiere, i samråd med barnehageeiere. Tildeling til regionene er gjort med utgangspunkt i antall ansatte i barnehagene. Vi har ikke en detaljert oversikt over fordelingen mellom kommunale og private barnehager, da flere av tiltakene rettes mot begge kategorier. Vi har i årsmeldingen derfor fordelt midlene 50/50,

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse og gjennomføring av barnehagebasert kompetansetiltak

Barnehagebasert kompetansetiltak	Antall kommunale barnehager	Antall private barnehager	% av barnehager i embetet
Hvor mange barnehager har totalt gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak i 2020?	148	136	100 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Barnehagen som pedagogisk virksomhet?	117	106	79 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Kommunikasjon og språk?	117	106	79 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og dannelse?	117	106	79 %
Hvor mange barnehager har gjennomført barnehagebasert kompetansetiltak knyttet til tema: Barnehagens verdigrunnlag?	117	106	79 %

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til andre kompetansetiltak

	Beløp tildelt (kr)	% av beløp som er tildelt andre kompetansetiltak
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget		
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere		
Barnehagefaglig grunnkompetanse		
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	2 481 000	100
Totalt	2 481 000	100

Samarbeidsforum i Nordland har prioritert dette tiltaket, som en konsekvens at det mangler svært mange barnehagelærere i barnehagene.

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse på andre kompetansetiltak

	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra private barnehager	Antall deltakere totalt
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget			0
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere			0
Barnehagefaglig grunnkompetanse			0
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	28	22	50
Totalt	28	22	50

Samarbeidsforum i Nordland har prioritert dette tiltaket først, da det mangler svært mange barnehagelærere i Nordland

Oppfølgingsordningen (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal vurdere om tiltakene som er iverksatt i oppfølgingsordningen har bidratt til bedret læringsmiljø og læringsutbytte.

Kommune 1:

Tiltak: Nasjonalt vk, IBSM pulje 5, utvikling av språkplan m/kompetanseheving

Kommune 2:

Tiltak: Læringsmiljøprosjektet

Vurdering - tiltaket har hatt en positiv effekt på elevenes læringsmiljø. Elevundersøkelsen viser klar fremgang på de fleste indikatorer og andel elever som rapporterer at de blir mobbet er halvert.

Kommune 3:

Tiltak: Språkplan m/kompetanseheving, regionalt vk, styrking av arbeid i desentralisert ordning

Vurdering - tiltakene har vært rettet inn mot begynneropplæring spesielt, og den faglige oppfølgingen generelt. Tallene viser ingen tegn til bedring, men det blir rapportert at skolene er blitt flinkere til å følge opp resultater og sette inn tiltak. Det er parallelt med arbeid på det organisatoriske planet fra skoleeier-skoleleder-lærer også utarbeidet konkrete planer for begynneropplæring og faglig oppfølging. Vi forventer å se en positiv effekt i elevenes læringsutbytte fra vår 21.

Kommune 4:

Tiltak: Nasjonalt vk, IBSM pulje 4/5

Vurdering - kommunen har i 2020 strevd med å håndtere korona og økonomi/skolestruktur. Dette har tatt fokus bort fra noe av arbeidet. VK melder at det gjøres et godt arbeid i kommunen med det organisatoriske og samle skolene i felles praksis. Vi ser av tallene positiv trend i nasjonale prøver og i elevundersøkelsen. Ute av oppfølgingsordningen.

Kommune 5:

Tiltak: Regionalt vk, IBSM pulje 4, LP-modell

Vurdering - kommunen har vært med i oppfølgingsordningen siden oppstart. Det har tallmessig vært en positiv utvikling siden da, men vi ser at tallene for 2020 er negative. Det er små elevtall, så det er å forvente at tallene varierer. Vi har hatt mange henvendelser og klagesaker fra foresatte tidligere. Dette har nå gått markant ned i 2020. Kommunen har også tatt organisatoriske grep og fått en mer helhetlig ledelse på oppvekst-området. VK rapporterer også om en positiv utvikling og at lærerne har fått et større fagnettverk sammen med nabokommuner. Det har vært relativt stabilt personale i 2020, og kommunen har fått til å sende ansatte på lærerspesialistutdanning.

Kommune 6:

Tiltak: Regionalt vk, LP-modellen og IBSM pulje 5

Vurdering - kommunen ble i 2020 sammenslått. Tiltakene har vært rettet mot skolens arbeid med skolemiljø. Vi har fulgt utviklingen gjennom flere klagesaker og får klar tilbakemelding fra klagerne om at skolen har blitt flinkere til å følge opp. Det har vært arbeidet med struktur og ledelse. Skoleeier har etter hvert overtatt. Ute av oppfølgingsordningen.

Kommune 7:

Tiltak: Nasjonalt vk

Vurdering - kommunen har hatt en aktiv skoleeier som har samarbeidet godt med vk. Vi ser en god utvikling over tid på nasjonale prøver og elevundersøkelsen. VK rapporterer også om at det arbeides bra. Kommunen er ute av oppfølgingsordningen.

Kommune 8:

Tiltak: Regionalt vk, tettere oppfølging fra UH i DEKOM

Vurdering - det er svært vanskelig å vurdere resultater fra kommunen objektivt. Tall fra nasjonale prøver og elevundersøkelsen viser positiv trend, men det er svært få elever. Kommunen har oppfølging fra Høgskolen Innlandet i Desentralisert ordning. Pga. manglende ledelse har vi valgt å styrke dette med både veileder fra det regionale veilederkorpsset og ekstra oppfølging fra HInn. Dette arbeidet har gjort at forholdene for de ansatte er blitt mer ordnet, og at de på den måten får fulgt opp elevene bedre faglig og sosialt. Utviklingen er positiv, men kommunen må følges tett opp av Statsforvalteren. Ute av oppfølgingsordning.

Kommune 9:

Tiltak: Nasjonalt vk. IBSM pulje 4, ekstra veilederressurs

Vurdering - Det har blitt en bedre og mer strukturert dialog mellom skole-hjem i 2020. Utover det er det vanskelig å vurdere noen positive effekter av tiltakene basert på tilbakemeldingen fra veiledere og tall.

Det har i tillegg til de individuelle tiltakene vært fokus på samordning og styrking av tiltak skoleeierne gjennomfører i desentralisert ordning.

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en egenvurdering av hvordan embetet forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Vi informerer om tilskuddordningene bredt. Nettsiden brukes til alle, vi sender brev til aktuelle mottakere, samt bruk av e-post og facebook. I kjennskap med feltet er det enkelte mottakere som må følges tettere opp en andre. Vi følger også opp hvis det er aktuelle mottakere som ikke har søkt innen fristen.

Vi har i 2020 hatt et tett samarbeid med Troms og Finnmark om tilskuddsordninger for samisk. Det er nå utarbeidet felles skjema for hele landet til denne ordningen, men disse ble ikke ferdig i 2020. Det ble mye rot i denne tilskuddsordningen da skjemaene våre ble tatt bort 1. oktober og ikke det ikke var en skikkelig erstatning på plass. Vi har derfor måttet bruke regneark utsendt og mye tid på å forklare rutiner for tilskuddsmottakere her. Allikevel er tilskudd utbetalt og kontrollert på en tilfredsstillende måte.

Tilskudd til svømming i barnehage er populære og vi har en økning i søking, men ikke nok til at hele potten er brukt opp. Det er rapportert at mange har gjennomført dette trass i koronasituasjonen.

Det har vært få søkere til tilskudd til svømming for nyankomne minoritetsspråklige elever. Dette skyldes koronasituasjonen. En del mottakere av dette tilskuddet har ikke fått gjennomført dette på grunn av koronasituasjonen og betaler tilbake tilskuddene.

Vi er godt fornøyde med vår forvaltning av tilskuddsordningene. Vi følger retningslinjene for de ulike ordningene og for tilskuddsforvaltning generelt. Det informeres bredt og særskilt om ordningene for å nå de aktuelle mottakerne. Vi har rapporteringsfrister som følges opp. Det utarbeides tilskuddsbrev med den relevante informasjonen. Disse opplever vi at en del ganger ikke kommer frem til korrekte mottakere i kommunene, og må sendes på nytt. Innføringen av DISAM har gitt oss et bedre verktøy for å kontrollere og følge opp tilskudd.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.8.10.1 i TB)

Rapportere på

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

I 2020 behandlet vi 19 klager, en økning på 7 saker fra 2019. Av disse ble 10 saker opphevet, og 9 saker ble stadfestet. 8 av sakene omhandlet introduksjonsloven § 5, 4 saker om § 6, 2 saker om § 7 og 2 saker om § 3. Videre behandlet vi 2 saker om midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonslovens § 2 og 1 sak om forskrift om fravær og permisjon § 5-2.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.8.10.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Vi har ikke mottatt klage på dette området i 2020.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.8.10.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre statsborgerseremonier for alle nye statsborgere i fylket som har fylt 12 år, samt medvirke til at andelen av nye statsborgere som deltar på seremoniene øker.

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier som er avholdt, totalt antall utsendte invitasjoner til nye norske statsborgere og totalt antall nye statsborgere som har deltatt i statsborgerseremoniene i fylket.

Planen vår var å arrangere to seremonier for nye statsborgere i 2020, én på våren på Sortland og én på høsten i Bodø. På grunn av Covid-19 fant vi det ikke forsvarlig å gjennomføre noen av seremoniene.

Vi valgte i stedet å sende gavebøker til alle nye statsborgere som skulle inviteres til seremoni i 2020. Bøkene var vedlagt en hilsen til de nye statsborgerne som var signert av Fylkesmannen i Nordland.

Vi sendte ut 485 bøker totalt.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.8.10.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal også rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av introduksjonsloven). I tillegg skal fylkesmannen rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Vi har tall fra 33 kommuner. Ut fra vår kjennskap til kommunene er det flere kommuner som ikke har slik opplæring, da de ikke har aktuelle kandidater. Antallet 33 vil omfatte stort sett all ei vårt fylke. Det er til sammen 1035 deltakere, og antall årsverk som gir opplæring er 108,3.

Bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 7.3.8.10.5 i TB)**Rapportere på**

Det vises til styringsparameter 3.3.3.2.1. Fylkesmannen skal kort redegjøre for samarbeid mellom stat, kommune og fylkeskommune om rask og treffsikker bosetting samt gi en vurdering av samarbeidet.

Nordland har hatt få nyankomne flyktninger og innvandrere i 2020. Kommunene har bosatt slik de har vært anmodet, og vi har et inntrykk av at samarbeid mellom instanser i bosettingsprosessen er god. Vi har et godt samarbeid med kommunene og fylkeskommunen i bosettingsarbeidet.

I 2021 skal vi informere mer om ny integreringslov, noe vi tenker vil kunne forsterke det gode bosettingsarbeidet som allerede utføres.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)**Rapportere på**

- Antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene samlet per 31.12.2020, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i embetet.
- Antall årsverk i landbruksavdelingen og antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning per 31.12.2020.
- Ressurser benyttet til planlegging og gjennomføring av kontrollplanen på landbruks- og reindriftsområdet.

Det er 34 enheter/landbrukskontor som har ansvar for landbruksforvaltningen i kommunene i Nordland. Disse dekker opp fylkets 41 kommuner. Dermed er det 7 kommuner som ikke har egen landbruksforvaltning. Det finnes flere samarbeidsløsninger mellom kommunene i tillegg.

Ressurser benyttet til kontrollarbeid: 4,5 årsverk.

Seksjon Tilskudd og kontroll har 8 årsverk. Seksjonen har ansvaret for tilskuddsforvaltning innen jordbruk og skogbruk, samt det overordnede kontrollarbeidet i landbruks- og reindriftsavdelinga.

Seksjon Areal og reindrift har 9 årsverk. 5,6 årsverk er disponert til å ivareta reindriftsforvaltningen.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2020	23.8
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2020	5.6
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2020 på landbruksområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.1	4.5
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2020 på reindriftsområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.3
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2020 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	8.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2020 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	2.0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2020	34.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2020	52.0

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5.
- Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan.

I undersøkelse utført 2019/2020 var det 9 kommuner som kunne bekrefte at de hadde rutiner eller skulle utarbeide slike i løpet av 2020.

Kommunene har tidligere svart ut hva som er utfordringene, og det er de samme som forhold som gjentar seg, med med hovedvekt på ressursmangel og en teknisk terskel ved digitalisering av feltkart.

- deltagende i prosjekt for utarbeidelse av web-basert digitaliseringsverktøy for ajourhold (Nesna kommune).

-deltar i oppretting av geovekstprosjekter FKB-C/AR-5.

-deltar på ajourføringsmøter

- deltar i revidering av Geodataplan

- deltar i Nordland digitalt arbeidsutvalg

- har gjennomført spørreundersøkelse blant kommunene.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	0 %	0	41

27 kommuner har innført SFKB. De har mulighet for fortløpende kontinuerlig oppdatering. Omdreivet på periodisk oppdatering avhenger av hvor ofte det produseres nye omløpsfoto.

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

En overordnet vurdering for 2020 er at det fortsatt er behov for oppfølging av kommunal landbruksforvaltning for å bidra til kompetanseheving. Vi ser imidlertid en forbedring i bruken av de virkemidler som regelverket for de ulike tilskuddsordningene åpner for.

Søkelys på området i veiledning og forvaltningskontroller har bidratt at flere kommuner har fått større kunnskap og bevissthet om dette, og flere har endret sin praksis. I tillegg til kontakt med kontrollerte kommuner vil generell veiledning til alle kommuner om aktuelle temaer følges videre opp i fagsamlinger, webinarer og gjennom løpende dialog.

Vi ser at det er mangel på både kompetanse og kapasitet i enkelte kommuner, særlig de små. Det er vår vurdering at forsterket innsats fra vår side har bidratt til bedre saksbehandling i kommunene, men at det fortsatt er noe å gå på.

Hovedinntrykket er at kommunene stort sett forvalter ordningene i tråd med regelverket. I enkelte kommuner finner vi likevel avvik knyttet til habilitet og merknader som går på manglende rutiner for risikobasert kontroll av søknader om produksjonstilskudd.

Ellers ser vi at mange kommuner sliter med ressursmangel på landbruksområdet. Det er stort sett bare en eller to ansatte med ansvar for hele tilskuddsforvaltningen i kommunen. Vi har også et inntrykk av at nærhet til søkerne kan være en utfordring ved kommunen sin kontroll av søknader.

Fylkesmannens erfaring er at mange kommuner gjør et godt arbeid i sin saksbehandling, men det gjenstår noe arbeid i harmonisering mellom kommunene. Dette gjelder særlig størrelsen på avkortingene.

Erfaringen etter omlegging av søknadsfristene på produksjonstilskudd og regionalt miljøtilskudd til oktober, er at kommunene har fått betydelig mindre tid

til arbeidet med foretaks kontroll. At arealkontrollen ikke kan gjennomføres før i november, er noe som gjør denne kontrollen svært sårbar. Kravet til vanlig jordbruksproduksjon og avkorting ved feilopplysninger følges systematisk opp.

Kontrollresultatene de siste årene viser at det jobbes samvittighetsfullt og godt med de ulike ordningene i kommunene. Vi ser at avvik etter kontroll følges opp og at adferd i forhold til saksbehandling endres i tråd med føringene. Det er imidlertid en utfordring at mange kontorer som nevnt har få ansatte, noe som gjør det krevende å få til et godt fagmiljø, en fullgod saksbehandling og stedlig kontroll av foretak i de ulike ordningene.

Selv om kommunene alt overveiende gjør et godt arbeid i sin saksbehandling, er det vår vurdering at det gjenstår noe i forhold til harmonisering for å få til likebehandling og ivareta rettsikkerheten. Innen produksjonstilskudd gjelder dette særlig saker om størrelsen på avkortninger. Kommunene strever med å finne riktige nivåer her, noe som har sammenheng med at regelverket er skjønnspreget. Resultatet blir at noen kommuner avkorter og andre ikke i sammenliknbare saker. Det samme gjelder søknader om tilskudd til utmarksbeite der regelverket også oppleves som krevende å tolke og anvende, og der saker som har tydelige likhetstrekk derfor kan få ulikt utfall fra kommune til kommune.

Vi vil derfor fortsatt jobbe med kompetanseheving for å sikre likebehandling og korrekt forvaltning. Kommunenes rolleforståelse og praksis (veileder-saksbehandler-kontrollør) er også temaer med fortsatt oppmerksomhet.

Kontroll av søknader om reisetilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk foregår fortløpende gjennom saksbehandlingen av hver enkelt søknad. Vi ser at de samme utfordringene som vi har rapportert på tidligere år fremdeles er gjeldende. Det nye fagsystemet som kom høsten 2020 for saksbehandling av søknader om reisetilskudd har forenklet saksbehandlingen, men vi etterlyser at det blir satt inn ressurser på å utarbeide muligheter for å ta ut rapporter for kontrollarbeidet. Vi imøteser også en forskriftsendring som gjelder nye satser for bruk av egen båt, noe som vil gjøre kontrollarbeidet her enklere. Vi forutsetter at ny forskrift også vil avhjelpe de utfordringene vi har sett med "kontorsted" og "nærmeste veterinærforetak", og om besøket hos rekvirenten danner grunnlag for reisetilskudd, reiseavstand og om besøket faktisk er gjennomført.

Fylkesmannen i Nordland har gitt noen innspill til endring av regelverket til Landbruksdirektoratet når det gjelder bruk av skyssbåt. Det er også avdekket en del utfordringer knyttet til vurderinger omkring "kontorsted" og "nærmeste veterinærforetak".

Etterrapportering i Agros fungerer ikke optimalt. Utfylling i den modulen som kalles «etterrapportering» i Agros er en del av slutføringen av ordinær saksbehandling i fagsystemet. Slik rapporteringsskjemaet nå foreligger, opplever vi at dette i de fleste sakene kun er gjentakelser av allerede oppgitte opplysninger. Rapporteringen gir lite eller ingen tilleggsinformasjon om det gjennomførte tiltaket, og arbeidet med dette blir derfor nedprioritert.

Annet:

Fylkesmannen har gjort en sammenligning av dyretall oppgitt i søknader om rovvilterstatning og søknader om produksjonstilskudd for året 2020. Vi ser at det i flere foretak er oppgitt til dels betydelige forskjeller i dyretall i de to søknadene. Det gjelder både for dyr som er sluppet på utmarksbeite, sanket fra beite og det gjelder tap av dyr.

Vi er kjent med at det kan være flere årsaker til at det oppgis ulike tall, men for flere foretak kan vi ikke se at det er noen klar årsak til omfanget av forskjeller i dyretall. Som en følge av dette har vi iverksatt kontroll av flere foretak i fylket, hvor vi ber om at foretakene redegjør for forskjellene i dyretall.

Eventuelle feilopplysninger om dyretall kan innebære at det er utbetalt for mye i rovvilterstatning. Tilbakemeldingen vi får i denne kontrollen vil danne grunnlag for en vurdering av om det er aktuelt å trekke tilbake erstatning. Svarene vil også kunne danne grunnlag for en vurdering av om det er for mye utbetalt produksjonstilskudd. Videre vil svarene gi kunnskap om evt. informasjonsbehov i forkant av framtidige søknader om rovvilterstatning og produksjonstilskudd.

Fylkesmannen i Nordland har i 2020 videreført sitt samarbeid med politiet.

Fylkesmannen i Nordland gjorde et arbeid i 2019 med å få etablert nye rutiner og praksis som skulle bidra til å gjøre terskelen lavere for å vurdere en politianmeldelse i de tilfeller der søker bevisst hadde gitt feilopplysninger i sin søknad om tilskudd.

Det ble derfor i 2019 etablert et samarbeid med Nordland Politidistrikt, avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet (økoteam). Politiets økoteam etterforsker alle anmeldelser som gjelder spesiallovgivning ifht regnskap, skatt, konkurser o.l., i tillegg til underslag, bedrageri og økonomismisligheter.

Vi har utarbeidet egne interrutiner og arbeidsinstrukser for oversending av saker til vurdering hos politiet, for å få vurdert om saken vil holde ved en eventuell anmeldelse.

Anmeldelse (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Rapportere om antall saker hvor anmeldelse er vurdert og antall saker som er anmeldt.

En sak ble anmeldt i 2020 - erstatning ved produksjonssvikt. Politiet henla saken på grunn av bevisets stilling. Vi har en pågående kontroll av et veterinærforetak der vi har avdekket flere mulige forhold som vi vurderer en anmeldelse på.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger, herunder:

- Vurdering av om kommunen følger opp og avkorter i tilfeller der det er godkjent en lavere verdi enn det søker selv har oppgitt i søknad om produksjonstilskudd, og hva som er årsaken til at det ev. ikke avkortes.
- Vurdering av om kommunenes avkortingsbeløp ligger på et nivå som anses i tråd med retningslinjene gitt i rundskriv, og om det er store forskjeller mellom kommuner i hvordan avkorting vurderes.
- Vurdering av om kommunenes skriftlige begrunnelse for avkorting er tilstrekkelig og i tråd med [saksbehandlingsrundskrivets](#) beskrivelse av hva som må vurderes (kap. 6.15.3).

Fylkesmannen ser at oppfølging av avvik, og skjerpet søknadskontroll i kommunene, virker forebyggende på foretakenes aktsomhet. Andelen feilopplysninger og regelverksbrudd knyttet til vilkår for å motta produksjonstilskudd har gått noe ned.

Fylkesmannens erfaring er at flere saksbehandlere i kommunene synes det ubehagelig, vanskelig og tidkrevende å følge opp rundskriv når det gjelder avkorting ved regelverksbrudd og vurdering av vanlig jordbruksproduksjon og driftsfellesskap. Det medfører en viss fare for forskjellsbehandling mellom kommunene, og at tilskudd blir utbetalt på feil grunnlag.

Avkorting ved feilopplysning er jevnlig tema på fagsamlinger for kommunene og følges alltid opp på forvaltningskontrollene vi har i kommunene. Kommunene er derfor godt kjent med regelverket. I en del tilfeller har kommunene tatt kontakt med Fylkesmannen for veiledning. Hovedinntrykket er at kommunene i stor grad gjør en vurdering av avkorting når kommunen avdekker feilopplysninger. I en del tilfeller vurderer kommunene at det ikke skal avkortes. Generelt begrunnes dette med at feilopplysningen skyldes en misforståelse og at søker har henvendt seg til kommunen innen endringsfrist for å få veiledning, uten at kommunen har hatt kapasitet til å følge opp. I de tilfellene hvor det avkortes er hovedtrenden at avkortingens størrelse tilsvarer merutbetalingen feilopplysningen ville medført.

I de sakene som er avkortet ligger avkortingsbeløpet på et nivå som anses å være i tråd med retningslinjene gitt i rundskriv. Det har blitt mindre forskjell mellom kommunene i hvordan avkorting vurderes. Det må nevnes at kommunene gir tilbakemelding om at de ønsker klarere retningslinjer ved avkorting der det avdekkes gjentakende brudd mot regelverket over flere søknadsomganger.

Det påpekes at de nye saksbehandlingsrutinene for produksjonstilskudd i jordbruket gir utfordringer i forbindelse med kontrollarbeidet. Kommunenes saksbehandlere må gjennomføre kontroller på tidspunkt på året der det er vanskelig å gjøre noen fullgod kontroll. Flere kontrollpunkter kan nå bare sannsynliggjøres der de tidligere kunne dokumenteres. Vi har registrert at foretakene er blitt bedre med å innregistrere dyrene i Husdyrregistret, men det er fortsatt for svake rutiner i forhold til utmelding i Husdyrregistret. Dette medfører at enkelte har en «buffer» på antall dyr når de søker om tilskudd. Vi har også avdekket at kommunene ved stedlig kontroll ikke ber om å få forelagt dyreholdjournaler jfr. forskrift om merking, registrering og rapportering av dyr § 7.

Kommunene har i 2020 avkortet 53 tilfeller der godkjent verdi er lavere enn omsøkt verdi. I 123 tilfeller har kommunene valgt ingen avkorting. Kommunene gir en lang rekke ulike begrunnelser for manglende avkorting.

I de fleste tilfeller har kommunene avkortet merutbetalingen i forbindelse med feilopplysninger som har eller kunne ha ført til merutbetaling. Dette er i tråd med retningslinjene i saksbehandlingsrundskrivet 2020-29.

Per dato har 5 kommuner avkortet vesentlig mindre enn merutbetalingen, og 2 av disse viser til begrunnelser i egne brev utenfor eStil PT.

2 kommuner har i 3 tilfeller avkortet produksjonstilskuddet der feilopplysningen ikke ville ha ført til at foretaket fikk mer tilskudd. Vi kan ikke se at kommunen har oppgitt begrunnelser som tilsier at dette er i tråd med retningslinjene i rundskrivet.

De fleste kommuner velger et beløp når de avkorter. 2 kommuner har valgt å avkorte etter prosentsetningene 20 % og 8 %.

Vi anser bare begrunnelsene i 7 av 53 tilfeller som tilstrekkelige i henhold til rundskrivet. Kommunene har i 35 tilfeller vurdert om søker har gitt feilopplysninger som har eller kunne ha ført til merutbetaling. I 21 tilfeller har de vurdert om søker har vært forsettlig eller uaktsom. Til slutt har kommunene i 6 tilfeller vurdert om avkorting av merutbetalingen er rimelig og forholdsmessig.

Utveksling av informasjon - dyrevelferdssaker (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)

Rapportere på

Gi en kort vurdering av hvordan rutiner for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd fungerer. Herunder:

- Er sakene som sendes fra Mattilsynet til landbruksforvaltningen i tråd med beskrivelsen av hvilke saker som skal sendes over (punkt 3 i rutinen)?
- Får både kommunen og fylkesmannen kopi av vedtak samt oversendelsesbrev i saker som er omfattet av rutinen (punkt 3 og 5 i rutinen)?
- Gjennomføres det jevnlig møter mellom landbruksforvaltningen og Mattilsynet i tråd med rutinen punkt 6 og saksbehandlerrundskrivet kap. 2?

I saker omfattet av avtalen "[Rutineutveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd](#)", skal landbruksforvaltningen vurdere om grunnvilkåret «vanlig jordbruksproduksjon» er oppfylt, jf. forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2. Som hovedregel skal ikke forskriftens § 11 om avkorting grunnet brudd på annet regelverk brukes. Vi ber Fylkesmannen gi en kort vurdering av hvordan kommunene har fulgt opp denne praksisendringen og hvordan den har fungert i 2020.

Det gjennomføres jevnlig møter mellom Mattilsynet og Fylkesmannen. I 2020 er det gjennomført ett kontaktmøte på ledernivå, der også saksbehandlere deltar. I tillegg er det gjennomført ett kontaktmøte på saksbehandlernivå. Sakene vi får oversendt er i tråd med punkt 3. i samarbeidsavtalen.

I de tilfeller Fylkesmannen får oversendt vedtak, sjekker vi at også kommunen har mottatt samme vedtak. Vi kan vanskelig ha oversikt over om kommunene har mottatt vedtak som vi ikke har mottatt. Vi har oppdaget ett slikt tilfelle via eStil PT.

Tidligere ble saker som gjaldt brudd på dyrevelferdsregelverket vurdert etter § 11. Da var Mattilsynet aktuell særlovsmyndighet. Nå blir disse sakene vurdert etter § 2. Vurderingen etter § 2 er beskrevet i rundskrivet 2020-28 pkt. 2.3.2.2. Det vises i den forbindelse til at bestemmelsens formål som tilsier at regelen først og fremst bør komme til anvendelse i saker med en viss alvorlighetsgrad. Vi kan dermed ikke se at regelendringen har styrket dyrevelferden. **Vi opplever at slik den nå blir praktisert innebærer at de foretak som over tid ligger helt i grensen for brudd på dyrevelferden jfr. samarbeidsavtalen ikke blir fanget opp/vurdert.**

Vi får tilbakemelding fra kommunene at de synes at det er vanskeligere å vurdere avslag i produksjonstilskuddet etter § 2. Kommunen mener at det var enklere å vurdere avkorting i slike saker før når de brukte § 11, enn å avslå hele tilskuddet til husdyrproduksjonen jfr. § 2.

Utveksling av informasjon i saker om dyrevelferd

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker oversendt fra Mattilsynet	Antall saker der foretaket ikke oppfyller grunnvilkårene	Antall saker kommunen har avkortet, § 11 første ledd	Antall saker kommunen har utbetalt tilskudd som omsøkt
Saker som gjelder avtalens punkt 3 a (forbud mot hold av dyr)	2	0	0	0
Saker som gjelder avtalens punkt 3 b (hel/delvis avviking)	1	0	0	0
Saker som gjelder avtalens punkt 3 c (kronisk dårlige dyrehold)				
Saker som gjelder avtalens punkt 3 d (alvorlig vanskjøtsel av dyr)				

Vi har fått oversendt en sak som gjelder dispensasjon fra mosjonskravet (byggingsarbeider driftsbygning) Det er avkortet i en PT-søknad der Fylkesmannen har mottatt saken fra MT. En sak ble mottatt 06.01.2020- avkorting ble gjort i 2019 søknad. Foretaket søker ikke i 2020.

Avvikling av pelsdyrproduksjon (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Rapportering på vedtak knyttet til avviking av pelsdyrproduksjon.

Fylkesmannen har fått ansvar for å behandle søknader om kompensasjon for avviking av hold av pelsdyr. Dette etter at Stortinget har vedtatt lov om forbud mot hold av pelsdyr. Nordland har 4 pelsdyrfermer, og merarbeidet er slik sett moderat. Vi må likevel holde oss oppdatert på regelverk m.m. gjennom å delta på fagsamlinger, i diskusjoner, og orientere oss om vedtak andre fylker gjør. Vi deltar i en Teams-gruppe som administreres av Landbruksdirektoratet.

Kompensasjon etter avviking av pelsdyrhold

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Ubehandlete saker	Saker under behandling	Ferdig behandlet
Kompensasjon etter avviking	3	0	2	1
Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding	2	0	2	0
Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon	0	0	0	0
Sum 1142.77 - Tilskudd til kompensasjon ved avviking av pelsdyrhold	5 476 363	0	5 005 378	470 985

Kompensasjon i følge søknad og tilhørende dokumenter for avlister, ferdig behandlet. Kompensasjon i følge søknader og tilhørende dokumenter, under behandling: Kompensasjon for bokført verdi av ikke realiserbar drifts- og anleggskapital, riving og opprydding. I tillegg er det estimert kr. 500 000 for utgifter det ikke er sendt inn kostnadsoverslag på, men kommentert i søknad: Det gjelder pris for reelle deponiangifter, inkludert leie av containere og transport, tilføre masse som jord og grus, frakoble strøm og rivingstillatelse fra kommunen.

Reindriftsforvaltning (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på:

- Gjennomførte møter i samarbeidsforumet med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund
- Gjennomførte møter i beredskapsutvalgene for reindrift
- Antall presentasjoner av prosjektet "Ut på vidda" på seminarer, konferanser etc.
- Status for etablering av prosjektet "Ut på vidda" som en permanent ordning.
- Antall reinbeitedistrikt som har oppdatert reindriftens arealbrukskart i løpet av året.

Det er gjennomført ett møte i samarbeidsforumet med Sametinget og NRL. Det ble avholdt på Teams grunnet koronapandemien.

I beredskapsutvalget for reindrift ble det gjennomført ett fysisk møte med befaring og syv møter på telefon.

I mars 2020 arrangerte Fylkesmannen i Nordland (nå Statsforvalteren) samling for Inn på tunet-kontaktene fra alle Norges embeter. På samlingen deltok også representanter for Matmerk, Innovasjon Norge sentralt og lokalt, samt Nordland Fylkeskommune. Som en del av samlingen besøkte vi Ersvika Sami Siida utenfor Bodø for å lære mer om Ut på vidda. I Ersvika fikk vi ta del i opplegget som bl.a. gis til 6. klassinger i Bodø gjennom samisk kunsthåndverk (duodji), mat bestående av gakko (brød) og bidos (suppe), samt en god innføring i samisk levesett i tett kontakt med naturen. Besøket i Ersvika var etterspurt av deltakerne på forhånd i den hensikt å øke kunnskapen om og innsikten i Ut på vidda-tjenestene.

Ingen reinbeitedistrikter i Nordland har oppdatert reindriftens arealbrukskart i løpet av året.

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.9.9 i TB)**Rapportere på**

I gevinstrealiseringsplanen for LMD forventes det at sammenslåing av embeter skal gi økt kvalitet gjennom mer ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis, og økt profesjonalisering og likebehandling innenfor områdene:

- Reindriftsloven
- Eiendomslovgivningen
- Husdyrkonsesjonsregelverket
- Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og avløsning til ferie og fritid, og regionale miljøtilskudd

Fylkesmannen bes redegjøre kort for status for hvordan gevinstrealiseringsplanen følges opp på LMDs område, herunder ev. utfordringer og risiko knyttet til realisering av gevinst innen fastsatt tidspunkt.

Nordland er ett av "singleembetene" og har dermed et mindre potensial for gevinstrealisering enn sammenslåtte embeter.

Viktigste tiltak for gevinstrealisering hittil er forsøket med flytting av hovedkontoret for reindriftsforvaltningen fra Fauske til Bodø, samt omorganisering internt i landbruks- og reindriftsavdelinga der arealforvaltning og reindrift nå utgjør en seksjon. Dette har medført sparte kostnader, som har gitt rom for kapasitetsøkning i reindriftsforvaltninga, noe som også er realisert. I tillegg er reindriftsforvaltninga blitt mer integrert i embetets øvrige organisasjon.

Innen reindriftsforvaltning er det god og løpende kontakt med de to øvrige embetene. Særlig gjelder dette på det juridiske området, der det nå er opprettet et juristnettverk mellom de tre embetene. Det er også opprettet ei samarbeidsgruppe for Melding om reindrift. Samarbeid om telling og handtering av utfordringer i tilknytning til pandemien er også typiske samhandlingsområder.

Også innen eiendomsforvaltninga er det god kontakt med andre embeter, spesielt mellom juristene. Her etterlyses det initiativ for å revitalisere det gamle juristnettverket i lys av målet om harmonisering og likebehandling.

Arbeidet for utsatte barn og unge (0-24) (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)**Rapportere på**

Vi viser til oppgave 5.2.2.1 Koordinert innsats for utsatte barn og unge og deres familier (0-24 samarbeidet) i VØI.

Fylkesmannen skal redegjøre for sitt strategiske og langsiktige arbeid for utsatte barn og unge og deres familier, inkludert hvilke tiltak som er gjennomført for å samordne regionale innsatser og for å styrke samarbeidet mellom sektorer og tjenester i kommunen. Fylkesmannen skal videre vurdere hva som har lyktes godt og hva som er mer utfordrende i arbeidet.

Fylkesmannen i Nordland har gjennom 2020 hatt månedlige møter i tverravelings forumet "Forum for barn og unge". Samtlige berørte avdelinger er representert. 2020 har vært brukt til å lage en strategisk og langsiktig plan for arbeidet.

Forumets mål er:

Etablere og sikre samordnet aktivitet på tvers av Fylkesmannens avdelinger slik at vi opptrer sterkere, mer helhetlig og samordnet for å sikre barn og unge i Nordland et godt og stimulerende oppvekstmiljø.

Være en pådriver for tverretattlig samarbeid og samordning om utsatte barn og unge og deres familier i kommunene.

Planens evalueres i desember og justeres i henhold til embetsoppdraget i mai hvert år.

Områder det satses på er:

Økt tverrfaglig samhandling mellom avdelingene hos FMNO.

Foruten Forum for barn og unge, har vi fokusert på helhetlig behandling av enkeltsaker som har tverrfaglig tematikk. Gjennom ansvarlige i avdelingene, skal både rettsikkerheten for den enkelte og god felles behandling av saker som berører flere avdelinger ivaretas. Arbeidet med felles saksbehandling er igangsatt, men gode strukturer for dette arbeidet må fortsatt innarbeides.

Like viktig har det vært å informere hele embetet om arbeidet som gjøres på dette feltet. Det rapporteres til embetsledelsen to ganger i året. Gjennom den enkelte deltaker i forumet økes avdelingenes fokus på barn og unge. Systematiske rutiner er utarbeidet, men enda ikke iverksatt.

Særegent for Nordland er samarbeidet med Husbanken i prosjektet "Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging". Målsettingen er å bistå utvalgte kommuner til å planlegge bedre og få mer tilpassete boliger for sårbare og vanskeligstilte grupper. Prosjektet avsluttes i 2021.

Økt tverrfaglig samarbeid mellom tjenestene i kommunen.

Bedre tverrfaglig innsats (BTI) gis til interesserte kommuner gjennom samarbeid med KoRus Nord. Andel kommuner i Nordland er fortsatt lav, og vurderingen i 2020 har vært at vi forventer direkte forespørsel grunnet pandemibelastningen i kommunene.

Oppvekstkonferansen gjennomføres 2.hvert år. Neste gang er i 2021, men planleggingen startet i 2020. Hensikten med konferansen er å ha fokus på tematikk som krysser både fagområder, men også ulike nivåer i tjenesteapparatet. Som tidligere år er brukerrepresentasjon svært viktig i planleggingen. Ungdommene som er med i arbeidsgruppa står i stor grad for valg av tema og gjennomføring av konferansen.

Fylkesmannen i Nordland har årlige samlinger for ungdom og "Vårres unga-vårres framtid" (Sjumilssteget) koordinatorene. I 2020 ble samlingen avlyst grunnet koronasituasjonen. Planleggingen er imidlertid startet opp i samarbeid med Ungdommens Fylkesting.

Økt samarbeid og koordinering mellom statlige/regionale aktører

I samarbeid med andre statlige aktører har strategien "Bolit for velferd" blitt diskutert. Fylkesmannen har hatt et koordineringsansvar.

Det er gjennomført det årlige møte med samtlige kompetansesentrene i 2020. Hensikten med møtet er å koordinere felles oppdrag. Det er særlig RVTS, KoRus, RKBU, SANKS og Vivat Fylkesmannen samarbeider med om målgruppen. RVTS medvirker i forebyggingen av vold og overgrep (se neste avsnitt). KoRus Nord tilbyr BTI og Ungdata-undersøkelsen. Fylkesmannen samarbeider med KoRus Nord gjennom sin kunnskap om aktuelle kommuner som kan dra nytte av disse tilbudene.

Fylkesmannen har startet arbeidet med å finne aktuell kommune for satsingen "FACT-ung".

Bedre kunnskapsgrunnlaget om barn og unges oppvekstvilkår i kommunene

Kartleggingsverktøyet Ungdata gir viktig informasjon til både statlige aktører og kommunale tjenesteytere. Kunnskapsgrunnlag formidles til aktuelle kommuner i samarbeid med RKBU og KoRus Nord.

Fylkesmannen i Nordland har i 2020 videreført tre prioriteringsområder for arbeidet med barn og unge:

1. Barn og unge skal beskyttes mot vold og overgrep

Fylkesmannen er i et samarbeid med Trøndelag og Troms og Finnmark om satsingen "Forebygging av vold og overgrep mot barn og unge". Det er avholdt digitalt seminar om ulike verktøy for samtale med barn og det er opprettet kontaktpersoner i alle kommuner for å kartlegge behov for videre samarbeid og kursing av fremtidige ressurspersoner på temaet.

Prosjektet Jasska ble formelt avsluttet i 2019, det har i 2020 blitt etablert oppfølging prosjekter i to kommuner for videreutvikling av helhetlige oppvekstplaner.

2. Barn og unge skal medvirke

Som tidligere nevnt er Ungdommens Fylkesting en viktig samarbeidspartner i planlegging av samlinger og konferanser. I 2020 gjennomførte Fylkesmannen ett møte med tinget for gjensidig informasjon.

Konferanser og samlinger som omhandler barn og unge planlegges alltid i samarbeid med barn og unge.

3. Barn og unge skal ha god psykisk helse

Dette er et tema som det ikke har blitt jobbet spesifikt med i 2020. Det har imidlertid blitt berørt gjennom de andre punktene. Vi jobber mot et nærmere samarbeid med RKBU på temaet fremover.

Det todelte målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)**Rapportere på**

Rapporter på status i forvaltningen av det todelte målet for rovviltpolitikken.

Måloppnåelse God. Situasjonen er mye likt det den var for ett år siden.

Gjennom rovviltåret har vi en løpende vurdering av det todelte målet, og dette blir ofte drøftet både internt og eksternt. Det kommer mest tydelig fram i våre vurderinger av skadefelling og i våre saksframlegg til rovviltnemnda om fellingskvoter og fordeling av FKT-midler. Gjeldende forvaltningsplan har som kjent etter vår vurdering betydelige mangler og bidrar ikke til langsiktig forutsigbarhet for verken bestandsoppnåelse eller hensyn til beitenæringene.

Bestandsmålet for jerv er oppnådd i Nordland. Gjennomsnittet for siste tre år er 11,3 ynglinger og i 2020 ble det registrert 12 ynglinger. Vi lykkes delvis med lisensfelling som bestandsregulerende tiltak, men vi ser at det også er behov for ekstraordinære uttak i enkelte områder.

For gaupe har vi de siste 20 årene stort sett vært under bestandsmålet, og til dels langt under bestandsmålet. Gjennomsnitt for de siste tre årene er 8,3 familiegrupper av gaupe, og vinteren 2020 beregnet Rovdata at det var 11 familiegrupper i fylket. Bestandsovervåkinga viser store svingninger i gaupebestanden, og vi erfarer at det er krevende å forvalte bestanden stabilt rundt bestandsmålet på 10 familiegrupper. Det er i Nordland mye oppmerksomhet knyttet til bestandsovervåkinga av gaupe, og vi bidrar til at denne skal være så god som mulig gjennom en egen dusørordning, aktiv informasjon utad og finansiering av enkelte viltkameraprojekt. Vi gir årlig flere skadefellingstillatelser på gaupe, og det felles årlig flere dyr på skadefelling også i år hvor bestandsmålet ikke oppnås. Vi har vurdert dette som nødvendig på grunn av store tap, spesielt i reindrifta. Etter en bestandsoppgang i 2020 er det åpnet for kvotejakt i 2021 for første gang siden 2017.

Bestandsmålet om én årlig bjørmeyngling er ikke nådd i nyere tid. DNA-registreringer viser at vi er langt unna bestandsmålet. Antall bjørn i Nordland avgjøres i stor grad av svensk bjørneforvaltning. Enkeltindivider av hannbjørner som kommer inn i beiteområder kan lokalt forårsake store tap og høyt konfliktnivå.

Antall sau og rein i fylket er rimelig stabilt fra år til år. Prosentandelen av sauebruk i Nordland som søker om rovviltstatning har ligget relativt stabilt mellom 15 og 18 % de siste seks årene, noe som er markert lavere enn tidligere år da andelen var rundt 25 %. Tall fra erstatningsoppgjørene for sau viser en god utvikling det siste tiåret, dog med noe økning i årene 2018 og 2019 og en del lokale variasjoner hvor enkelte besetninger eller beitelag har store tap. Vi vurderer at gaupe og jerv er de klart største skadevolderne på sau. I 2020 erstattet vi 2800 sau og lam til freda rovvilt. Dette utgjør 73 prosent av antall tapte dyr som maksimalt kan erstattes etter fradrag for normaltap.

Situasjonen for reindrifta i Nordland er samlet sett bekymringsfull – trenden i flere år har vært økende tap og nedgang i slakteuttak. En slik utvikling er ikke bærekraftig for reindrifta. Vi vurderer at rovvilt er en viktig årsak til tap, og av den grunn prioriterer vi hensynet til reindrifta høyt både ved fordeling av kvoter for jakt og felling og ved fordeling av FKT-midler. Men vi mener også at den samlede situasjonen for reindrifta i Nordland er mer kompleks, og vi kan ikke se at rovvilt står for så stor andel av tapene som næringa mener. Etter reindriftsåret 2019/2020 erstattet vi 3269 dyr, noe som er 51 prosent av omsøkte tap. Vi mener det trengs mer kunnskap om hvordan ulike faktorer og sammenhenger mellom slike faktorer påvirker reindrifta i Nordland.

Til tross for stedvis store tap i sauenæringa og en krevende situasjon for reindrifta, har vi i rovviltforvaltninga i stor grad god dialog med berørte beitebrukere, og konfliktnivået mellom Fylkesmannen og beitenæringene er derfor relativt lavt. De fleste aktører er klar over at forvaltningen vurderer hensynet til både rovviltbestander og næringsinteresser i de konkrete sakene.

Risiko og sårbarhet ved barnevernsinstitusjonene i fylket (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)**Rapportere på**

Alle embeter skal i løpet av 2020 ta i bruk det elektroniske verktøyet som er utarbeidet i samarbeid med fylkesmennene, for å få en systematisk oversikt over risiko og sårbarhet ved barnevernsinstitusjonene i sitt fylke. Risikoinformasjonen vil kunne aggregeres fra dette digitale verktøyet for årsrapportering 2020. Helsetilsynet har sendt ut eget brev til embetene om rapportering for året 2019.

Fylkesmannen i Nordland har tatt risikoverktøyet i bruk. Vurderinger som ligger inne i ROS-verktøyet ble lagt inn i oktober 2020. Helsetilsynet har senere kommet med nye føringer, som medfører at de risikovurderingene som ligger inne i ROS-verktøyet ikke er korrekte.

Vi har ved flere anledninger planlagt å oppdatere våre ROS-analyser i verktøyet. På grunn av nedetid fra Compilo sin side, og at vi venter på ny brukermanual etter omfattende endringer av verktøyet, har vi ikke fått justert våre risikoanalyser i ROS-verktøyet.

Vi har også fått en ny institusjon med to avdelinger hvor vi ikke har lagt inn informasjon. Dette gjør at vi per nå ikke kan hente ut risikoinformasjonen fra det digitale verktøyet.

Endringer i kommunestrukturen (fra kapittel 7.3.10.4.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens rapportering skal inneholde:

- en vurdering av sammenhengen mellom embedets organisering av arbeidet med oppdraget og tiltak og observerte effekter i kommunene
- en vurdering av hva embedets erfaringer med organisering og tiltak har å si for neste års strategi (læring/forbedringspotensial), samt beskrivelse av andre relevante faktorer som embedet mener det er viktig at departementene kjenner til i arbeidet med å få til flere kommunesammenslåinger.

Embedet forholder seg til strategien og satsningsområdene som ble vedtatt i 2019. Dette er et langsiktig arbeid som krever modning, både internt og i kommunene. Vi styrker nå dette arbeidet med en stilling i kommunalavdelingen. Covid-19 har tatt mye ressurser i 2020 både hos oss og i kommunene. Muligheten til å møte kommunene ha dialog har derfor vært begrenset. Vi har brukt mye tid på å få en felles forståelse og hvordan ressursene skal samordnes internt i embedet i 2020. Omleggingen av bruken av skjønnsmidler har gitt resultater i form av gode prosjekter som vi mener bidrar til økt integrasjon mellom kommunene i Nordland og ikke minst bedre tjenester. Moskenes kommune har et kommunestyrevedtak om å utrede sammenslåing.

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.10.5.1 i TB)**Rapportere på**

Beskriv innsatsen med de to tiltakene i tiltaksplanen for Bolig for velferd 2018-2020 gjennomført av regionale aktører under fylkesmannens ledelse.

Fylkesmannen i Nordland har, i samarbeid med Husbanken region nord, gjennomført møte på ledernivå med regionale offentlige og frivillige aktører.

Hensikten med et regionalt forum er å samordne regionale aktørers tiltak og virkemidler for kommunenes arbeid med å fremskaffe boliger og tjenester til mennesker som er vanskeligstilte på boligmarkedet.

På møtet diskuterte vi samarbeid og felles boligsosiale utfordringer som vi kunne jobbe videre med.

De som møtte var:

Helse Nord, Husbanken Vest, Husbanken Nord, KS, KoRus-Nord, Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid, Kirkens Bymisjon Nordland, Kriminalomsorgen Nordland, Mental Helse, Bufetat region nord, Konfliktrådet Nordland, Krisesenteret i Salten, Bodø kommune (Housing first) og Fylkesmannen i Nordland.

Det var enighet om at barn og unge, barnefamilier og tilgang til god økonomisk rådgivning er viktige områder å jobbe videre med, blant annet fordi disse områdene treffer bredt.

Fylkesmannen fikk senere på året vite fra KMD at Husbanken og Fylkesmannen i Nordland skal delta i et 3-årig prosjekt hvor ansatte i Husbanken som jobber med boligsosiale problemstillinger (pedagogiske virkemidler) skal bli en del av Statsforvalteren i Nordland fra september 2020. Det videre arbeid med regionale aktører har derfor blitt jobbet mindre med, da arbeid med å starte planlegging av prosjektet måtte prioriteres.

Når det gjelder økonomisk rådgivning, har fylkesmannen imidlertid jobbet opp mot Nav med dette - med sikte på å få til et regionalt kompetansekontor som kan ta de tyngste gjeldssakene. Dette ble også tematisert i møte med regionale aktører og vi oppfattet at de regionale aktørene ser et sterkt behov for økt kompetanse og kvalitet på økonomisk rådgivning. Det antas også at pandemisituasjonen vil gi folk et økt behov for rådgivning og hjelp med sin økonomiske situasjon.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
Fire kommuner jobber i prosjekt med Fylkesmannen og Husbanken region nord, Bodø med å legge gode planer for dette.	Fire kommuner jobber i prosjekt med god helhetlig planlegging. I tillegg er regionalt forum enige om at tiltak for barn og unge og deres familier noe som skal prioriteres og jobbes med på tvers av aktørene.	I møte med regionale aktører var det enighet om at tjenesten økonomisk rådgivning er viktig for mange, også mht bosted og bosituasjon.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Ressursrapportering 0525.

Fylkesmannen i Nordland implementerte ny budsjettfordelingsmodell for regnskapsåret 2020. Vi valgte å ta i bruk den nye modellen ut fra at embedet da hadde årene 2020 og 2021 på å tilpasse organisasjonen. I den nye sentrale modellen fikk embedet samlet en økning i budsjetttrammen frem til 2022, og selv om de fleste fagavdelingene fikk en styrkning, så medførte den sektorvise sentrale fordelingen at noen fagområder også fikk nedtrekk i budsjetttrammene i forhold til 2019.

Dette vil følgelig forklare en del avvik mellom regnskapet for 2019 og 2020 på kapittel 0525.

Med Covid-19 ble 2020 et annerledes år i forhold til 2019. Sentrale og lokale restriksjoner medførte at de fleste fagavdelingene ikke fikk optimal drift, særlig med tanke på tilsyn ute i distriktene, og at vi ikke kunne arrangere samlinger og konferanser. Nødvendig omlegging til mer digital drift og mindre

fysisk utadrettet virksomhet har ført til reduserte kostnader i fagavdelingene.

Når det gjelder ressursbruken som er bokført på KMDs område, så har vi i 2020 hatt en sterk økning. Dette kommer av at embetet i 2020 har vært i en flytteprosess for kontorlokasjonen i Bodø. Flytteprosessen har medført store kostnader for embetet, dette blant annet i form av dobbel husleie i over to måneder, tilbakelevering av gamle kontorlokaler, og investeringer i form av kontormøbler og annen tilpasning av de nye kontorlokalene. Embetet fikk en ekstra tildeling fra KMD på 5 millioner til dekning av disse kostnadene. Ekstratildelingen fra KMD har ikke dekket de totale ekstrautgiftene som embetet har hatt til flytteprosessen, og vi har finansiert resten ved å allokere ledige budsjettmidler fra fagavdelingene.

Å skulle ytterligere forklare forskjeller mellom 2019 og 2020 på ressursrapporteringen på kapittel 0525 ser vi som nødvendig, ut fra de spesielle forholdene som har rådet i 2020.

Ressursbruk på fagområder:

En sammenstilling på ressursforbruk på departementsområdene viser noen vesentlige forskjeller mellom årene 2019 og 2020. Når det gjelder Arbeids- og sosialdepartementet område så fikk avdelingen nedtrekk på driftskapittel 0525, slik at det var nødvendig å belaste fagkapitlene med mer lønnskostnader.

Helse- og omsorgsdepartementets fagkapitler viser en markant økning mellom 2019 og 2020, dette tilskrives økt aktivitet på Kontrollkomisjonene på kap/post 074301, samt økt lønnsbelastning på driftsmidlene til oppfølging av Omsorgsplan 2020 på kap/post 076121. Det er også tilkommet en fullmakt i 2020 på kap/post 076121 for driftsmidler- Sårbare eldre.

Det har også vært en økning på fagkapitlene til Justis- og beredskapsdepartementet. All økningen på deres område tilskrives vergemålsordningen.

Herunder økt tildeling på driftskostnader av vergemålsseksjonen, ført på kap/post 046901. Det har også vært en økning på kap/post 046921 til godtgjøringer av verger.

På Klima- og miljødepartementets områder har det i 2020 vært en markant økning på fagdepartementet. Her tilskrives økningen spesielt belastning på resultatområde 040 Forurensning. På kap/post 142023 -Tilsyn og konsesjonsbehandling, med en økning på ca. kr.1 million i forhold til 2019. Betydelig økning med kr. 500" har det også vært på kap/post 142039 -Grunnforurensing. Embetet hadde også en økning på kr. 390" på driftsmidler Skogsvern på kap/post 142021. Ellers så tilskrives økningen på dette området noe økte lønnsbelastninger på diverse prosjekter.

På fagdepartementsområdet til Kunnskapsdepartementet har det vært en nedgang på kr. 980" fra 1919 til 2020. Dette tilskrives tilbaketrekking av fullmakt på kap/post 022521, som omfatter utgifter til "Honorar sensur og klagebehandling Eksamen grunnskole"

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2020	Fagdep. 2020	Kapittel 0525, 2019	Fagdep. 2019
Arbeids- og sosialdepartementet	1 833	1 511	2 120	1 096
Barne- og familiedepartementet	5 022	667	5 069	583
Helse- og omsorgsdepartementet	15 048	5 655	15 877	4 548
Justis- og beredskapsdepartementet	6 134	12 440	4 951	11 546
Klima- og miljødepartementet	18 964	8 601	20 079	5 685
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	43 444	1 185	34 330	1 125
Kunnskapsdepartementet	10 972	1 925	10 935	2 905
Landbruks- og matdepartementet	17 878	0	18 613	0
Andre	238	0	349	0
Sum	119 533	31 984	112 323	27 488

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Innenfor de gitte økonomiske fullmakter i 2020 og etter en helhetsvurdering, mener vi at embetet løste samfunnsoppdraget på en god måte. Dette er utførlig redegjort for i kapittel 2 og 3.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Planleggingen, gjennomføringen og oppfølging av embetets virksomhet har i 2020 vært preget av pandemi og Husprosjektet vårt.

Risikovurdering i forhold til manglende måloppnåelse er videreført, jf. nærmere omtale. Status og oppfølging skjer fortløpende i våre ukentlig ledermøter, og mer grundig gjennom tertialrapporteringer der vi også følger opp økonomistatus og HR-analyser som vakanser, rekruttering og tidssaldoer.

Budsjettmidler til avdelinger ble gjennom innføring av ny budsjettmodell fastsatt som rammer i disponeringsskriv i februar, og vi tilstrebet å etterleve den nye modellens inndeling i størst mulig grad. Det ble derfor gjennomført grundige kartlegginger av oppgaveløsning som skjer på tvers av vår interne organisering - og som skal synliggjøres og rapporteres til oppdragsgiver.

Ny modell ivaretar også et flerårig perspektiv, som ga sikrere grunn til langtidsplaner for de ulike fagområdene.

Alle styringsdokumenter og resultatoppfølging deles på vår SharePoint- løsning.

4.1.1 Embetets risikostyring

Informasjonssikkerhetsinstruks fra FMFA høsten 2019 er gjeldende. I tillegg er det lokalt utarbeidet en rekke instruksjoner, bl.a egne sikkerhetsinstruksjoner for ledere og ansatte. Inntil felles instruksjoner fra FMFA er etablert, forholder vi oss til våre interne.

Sikkerhetsinstruksene skal gjennomgås årlig med alle ansatte innen 1. mai. At gjennomgangen er utført, rapporteres til ledermøtet.

Embetets øvrige rutiner for risikostyring er videreført: Alle avdelinger foretar en risikoanalyse på utvalgte fagfelt i forhold til manglende måloppnåelse. Det er i tillegg laget en egen risikoanalyse for det administrative feltet.

Risikoanalysene blir gjennomgått i ledermøte og embetsledelsen utarbeider på denne bakgrunn en overordnet risikoanalyse. Det utarbeides en tiltaksplan der det er behov.

Statusgjennomgang, oppfølging og eventuelle korrigerende tiltak skjer gjennom tertialrapporteringen til ledermøtet.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vi er med våre 168 medarbeidere inndelt i 8 verneområder. Verneombud for hvert område velges for to år av gangen og det velges ut tre av disse til å sitte som medlemmer av vårt arbeidsmiljøutvalg (AMU) sammen med arbeidsgiverrepresentanter. Utvalget deltar i planleggingen av verne- og miljøarbeidet i virksomheten (HMS), og følger nøye med på utviklingen i arbeidsmiljøet.

AMU hadde i 2020 fire møter og behandlet 25 saker som omhandlet årsrapport, fraværstatistikk og utviklingstrekk, tre avvikssaker, OU-prosess, praksis omkring intern utlysning av stillinger, Husprosjektet – Byporten, HMS internkontrollsystem – revisjon rutine, Varsling av kritikkverdige forhold – revisjon rutine, samt søknad om tilskudd fra bedriftsidrettslaget vårt.

Fylkesmannen har i 2020 ikke benyttet seg av tjenester fra bedriftshelsetjeneste, men selv gjennomført arbeidsplassjusteringer for 25 nytilsatte og 9 allerede fast ansatte med nye ulike behov. Stamina benyttes på vårt utekontor i Mosjøen.

Alle avvik er meldt, behandlet og lukket i henhold til våre internkontrollrutiner.

Vårt interne sikkerhetsutvalg sørger for diverse rutiner, blant annet tilknyttet informasjonssikkerhet i embetet.

Embetet benytter SharePoint som arbeidsverktøy og samarbeidsflate. RiskManager blir et tilleggssystem. Vi er pålagt å legge inn alle rutiner og avviksrapportering tilknyttet informasjonssikkerhet i RiskManager. Vi vurderer det som risikofylt å ha enda et system for å innhente rutinebeskrivelse og rapportere avvik. Så langt har vi ikke en klar løsning på denne utfordringen.

Sykefraværet i 2020 gikk ned til 3,7%, hvorav 0,85% var egenmeldt. Totalt var det 366 sykefravær, i totalt 1413 dagsverk – av 38 270 mulige dagsverk.

FMNO hadde hjemmekontor i periodene 13.03.2020 – 13.05.2020 og 09.12.2020 – dd. på grunn av henholdsvis korona og utflytting fra lokaler i Moloveien 10-12, til nybygg i Byporten.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Bemanning:

Vi hadde ved årsskiftet 168 medarbeidere, hvorav 13 deltidsansatte. De som jobber deltid gjør dette som følge av at de er prosjektledere som følger opp turnusleger, uførhet, alder eller uttak av foreldrepermisjon.

I tillegg hadde embetet midlertidig ansatte som er begrunnet i en lærling, tidsavgrensede prosjekt og ulike engasjementer og vikariater for fast tilsatte (sykefravær, svangerskaps-/foreldrepermisjon eller annen permisjon).

Vi har svært god søkermasse til alle våre utlyste stillinger.

Vi er jobber kontinuerlig med system for onboarding som omhandler tiden fra en medarbeider får tilbud om jobb til vedkommende er godt i gang i stillingen. Onboarding er en suksessfaktor for rask integrering i både arbeidsmiljø og oppgaver. Vi har i ti år benyttet flytskjema i SharePoint som et viktig verktøy for at alle oppgaver i onboardingprosessen blir ivaretatt. Våre erfaringer fra 2019 med bruk av SAMS i onboardingprosessen står ved lag. Systemet bidrar ikke til å holde den kvaliteten vi ønsker på onboarding. Det erstatter ikke den kvaliteten vi hadde i flytskjema vi brukte i Sharepoint, det er for vanskelige tilpasningsmuligheter for embetenes ulike behov og systemet er for lite brukervennlig. Vårt klare standpunkt er at embetene bør kjøpe en hyllevare fra tilbydere av onboardingsystemer.

Vi tilstreber å benytte prøvetiden aktivt. Vi har etablerte rutiner for både ledere og faddere, og i 2020 tydeliggjorde vi fadderrollen ytterligere. Fadderordningen og opplæringstilbudet alle nyansatte får hos oss, blir svært godt mottatt. På lik linje som for mange andre virksomheter har også vi funnet det utfordrende å ansette og ta imot nye kollegaer i koronatid, men det har løst seg gjennom tett oppfølging fra leder.

Kapasitet:

Med kapasitet forstår vi hvordan bemanning og kompetanse står i forhold til de oppgaver vi er gitt. Vakanser, permisjoner og sykdom treffer de ulike fagområdene i varierende grad og vi erfarer at, foruten kvinners foreldrepermisjoner og langvarige permisjoner uten lønn, er det generelt vanskelig å erstatte den fraværende kompetansen. Avveiningen står mellom tilgang på kvalifiserte vikarer og ressurser til å gi nødvendig opplæring. Løsningen blir som oftest omfordeling og omprioritering av ressurser og oppgaver.

Vi hadde i 2020 24 utlyste stillinger. 24 medarbeidere sluttet hos oss; fem ble pensjonister, en lærling ferdig med læretid, to dødsfall og 16 skiftet jobb eller ikke forlengelse av midlertidige stillinger. Utskiftningen var på i overkant av 10 %. Dette er en helt akseptabel turnover i en virksomhet av vår størrelse. Antall medarbeidere som velger å slutte hos oss ansees ikke som kritisk. Imidlertid ser vi at vi på noen fagområder har vanskeligheter med å konkurrere på lønn. Det gjelder spesielt erfarne medarbeidere som får tilbud om høyere lønn hos andre arbeidsgivere; også andre statlige virksomheter.

Kompetansesituasjonen:

Vi opplever god kompetanseoverføring mellom medarbeidere, og at medarbeidere som enten blir pensjonister eller slutter av andre årsaker derfor ikke medfører kritisk kompetansetap. Allikevel ser vi at noen avdelinger vil få større utfordringer enn andre når det gjelder alderssammensetning - og der utsiktene til samlet kompetansetap i løpet av relativt kort tid kan bli en utfordring. Embetet har det siste året rekruttert flere yngre medarbeidere med høy kompetanse og det har bidratt til at aldersbalansen er opprettholdt fra 2019 - noe vi vurderer som viktig for både arbeidsmiljø, oppgaveløsning og embetets helhetlige kompetanse. Det jobbes godt med dette temaet i avdelingens lederteam sammen med HR.

Ved slutten av året hadde vi 33 medarbeidere over 60 år. Våre seniorer representerer stabilitet, erfaring og kompetanse som de er bevisste på å dele med yngre kolleger.

Lokal lønnspolitikk har definert begrepet nøkkelperson som personer med kompetanse som er vanskelig å erstatte, og samtidig kritisk for å få løst embetsoppdraget. Nøkkelpersoner er den eneste på sitt fagområde. Nøkkelpersoner gjør oss svært sårbare, og vi tilstreber å ha færrest mulig nøkkelpersoner ved å spre kompetanse og oppgaver på flere der det er mulig.

Våre medarbeidere har i stor utstrekning minst utdanning på mastergradsnivå, og vi har både medarbeidere med lang erfaring og medarbeidere som kommer rett fra utdanning med helt oppdaterte kunnskaper fra akademien.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Administrasjonsavdelinga har oversikt over innkjøp og inventar/utstyr av driftsmessig karakter. Siden alt IKT-utstyr er overført FMFA, er eget inventar/utstyr meget beskjedent.

Fagavdelingene har oversikt over nødvendig utstyr for å utføre oppgaver utenfor kontoret, f.eks ulike typer feltutstyr. Vi har "Særavtaler om feltutstyr" på avdelinger der dette er relevant.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Regnskapsrevisjon:

Riksrevisjonen hadde ingen anmerkninger til regnskapsrevisjonen for 2019.

Informasjonssikkerhet:

Det er etablert et styringssystem for informasjonssikkerhet i tråd med kravene til et tilfredsstillende internkontrollsystem. Systemet ble erstattet av ny instruks fra FMFA høsten 2019. Lokal GDPR-kontakt er etablert.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Vi vurderer ikke turnover i embetet som bekymringsfull. Allikevel er utskifting av medarbeidere, særlig i sentrale stillinger, alltid ressurskrevende. Uforutsett fravær kan sjelden erstattes av vikar og krever omdisponering av egne ressurser.

Våre annonsetekster oppfordrer som lovpålagt alle kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne og/eller innvandrerbakgrunn til å søke. Vi tilsatte ingen med nedsatt funksjonsevne, hull i CV (i henhold til definisjonen) eller innvandrerbakgrunn i 2020. Dårlig eller ingen norsk språkkompetanse er viktigste årsak til at ellers kvalifiserte søkere ikke får tilbud om stilling hos oss. Vi har et bredt spekter av nasjonaliteter og kulturbakgrunner representert i embetet.

Nytt av året er at inkluderingsdugnaden har fått en tydeligere plass i våre stillingsannonser. Det er også stort fokus på dette ved uttak av kandidater til intervju. Vi har ikke klart å nå målet om at fem prosent av alle nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Først og fremst skyldes dette lite søkertilfang i den aktuelle målgruppen. Imidlertid laget vi på oppdrag fra KMD en handlingsplan i 2020 som er gjeldende for 2021. Den styrker vårt arbeid for å nå målet i inkluderingsdugnaden.

Vi jobber hele tiden målrettet for å ha høy kvalitet på rekrutteringsprosessene våre, og opplever at ledere sammen med HR er svært profesjonelle. Vi målretter alltid rekrutteringsprosessen ut fra hvilken stilling vi skal rekruttere til og benytter ulike metoder. Blant annet benytter vi ofte «Speed-intervju» (korte intervju på 15 – 20 minutter), disse gir flere kandidater mulighet til å vise sitt kandidatur. Speed-intervjuene etterfølges av dybdeintervjuer for de mest aktuelle kandidatene. Dybdeintervjuene er strukturerte og inneholder en tilpasset og kompetanseorientert intervjuguide, ofte sammen med et case, ulike oppgaver eller spørreskjema i forkant og/eller preferansetest (JTI).

Vi har kontinuerlig fokus og rutiner tilknyttet «Onboarding» – som er perioden fra en person får tilbud om stilling til vedkommende er vel gjennom prøvetiden. Dette, sammen med fadderordning, opplæringsprogram og lederstøtte, oppleves av alle parter som meget bra. Det bidrar til en god start for nye medarbeidere og sikrer at de så raskt som mulig kan levere på sine arbeidsoppgaver. I 2020 har arbeidet med nytilsatte og onboarding vært ekstra utfordrende, ettersom det har vært utstrakt bruk av hjemmekontor gjennom året. Imidlertid har våre ledere vært tett på sine nyansatte, og de har på den måten fått en god introduksjonsperiode likevel.

HR har utviklet et eget opplæringsprogram for nye ledere i embetet. Sammen med systematisk lederutvikling, veiledning og rådgiving for alle med personalansvar, mener vi å ha et trygt, profesjonelt og helhetlig lederskap i embetet. Fokuset holdes på lederrollen, relasjonsledelse og ledelse som fag.

Det har vært krevende å finne en god samarbeidsform mellom embetet og FMFA. Mange usikkerhetsmomenter knyttet til ansvar, mange endringer som har blitt gjort uten embetets involvering, samt manglende forståelse for hvilke konsekvenser endringene medfører er eksempler på dette. Vi erfarer også at mange oppgaver og spørsmål knyttet til IKT og dokumentarbeid, som vi nå ikke har ressurser og kompetanse på, havner hos oss. Dette medfører at vi kontinuerlig vurderer behovet for å ansette egne medarbeidere med IKT-spisskompetanse. Vi finner det helt naturlig og er glade for at fagområdene HR og økonomi tilbakeføres fra FMFA til embetene.

Embetet praktiserer "Livsfasepolitikk" som samler de tiltak vi skal sørge for gjennom lov- og avtaleverk, samt lokalt avtalte ordninger for våre medarbeidere. Vi har tiltak for alle livets faser - ikke bare seniortiltak. De sentrale ordningene oppleves i hovedsak som seniortiltak.

For å forebygge og følge opp sykefravær, har HR tett dialog med og støtte til alle våre ledere. Vi kan vise til meget gode resultater gjennom denne oppfølgingen, ved at medarbeidere tidlig er tilbake i arbeidsrelatert aktivitet eller at vi kommer tidlig i gang med tilretteleggingstiltak og veiledning for veien videre. Denne tilretteleggingen og tette oppfølgingen hindrer at medarbeidere faller ut av arbeidslivet.

Også i mer krevende personalsaker samarbeider HR tett med involverte ledere, og arbeider grundig med disse sakene. Vi har således en kultur for å vise mot i vanskelige personalsaker, som igjen kan bidra til endring, effektivisering og gode løsninger for alle parter.

Som et forebyggingsiltak for helseplager samt som et arbeidsmiljøtiltak for å møte kollegaer i andre avdelinger, stiller vi oss positive til og har ordninger for trening i arbeidstiden. Dette ved at medarbeidere kan bruke inntil en time pr uke til dette formålet. Vi har ikke statistikk som kan vurdere hvorvidt tiltaket har direkte innvirkning på sykefravær eller effektivitet, men forskning viser at trening i arbeidstiden kan ha positiv virkning på effektiviteten. I hjemmekontorperioden, har vi etter ønske fra SAMU utvidet denne ordningen til å gjelde inntil to timer per uke. Statlige virksomheter har ulik praksis og holdning til trening i arbeidstiden - og det skaper noe frustrasjon blant våre medarbeidere som deler arbeidsfellesskap med FMFA som har "bedre" ordninger enn vi har.

Trygghet og tillit er nødvendige faktorer for å skape kultur for tilbakemelding. Vi jobber fortløpende med å ha en god tilbakemeldingskultur som et av tiltakene for en mer helsefremmende arbeidsplass. Også andre tiltak for organisasjonsutvikling benyttes, hovedsakelig avdelingsvis. HR tilbyr JTI (Jungs type index) til alle medarbeidere og avdelinger, og dette er et tiltak som har vist seg å gi gevinster i form av bedre samarbeid og arbeidsmiljø.

Som IA-bedrift har vi laget målsettinger for vårt inkluderingsarbeid. Et av tiltakene er arbeidsplassvurdering for alle nytilsatte og medarbeidere som har eller står i fare for å få arbeidsrelaterte helseutfordringer. Vi jobber systematisk med å skaffe relevante hjelpemidler for å forebygge helseskade. Fra 2020 har dette vært et krevende arbeid, da vi ikke opplever å få nødvendig rådgivning og hjelp til å skaffe relevante hjelpemidler tilknyttet IKT fra FMFA. Det er derfor utfordrende å vite hvilke hjelpemidler som finnes, og hva som kan egne seg sammen med IKT-utstyret vi har. Vi mener at dette henger så tett sammen med IKT at det bør være FMFA som skaffer slikt utstyr til veie.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Koronapandemien har ført til store endringer i hele verden. Disse erfaringer vil også påvirke oss i fremtiden. Vi har et særlig fokus på ivaretagelse av sårbare grupper, som nok ikke har blitt ivaretatt godt nok i denne perioden, og dette vil medføre et styrket fokus på dette for fremtiden.

Økt bruk av digitale flater og hjemmekontor er en fleksibilitet vi kan utnytte også etter pandemien. Vi ser mange muligheter for effektivisering og reduksjon i klimautslipp om vi kan legge om noen av våre tidligere arbeidsformer også for fremtiden. Digitale flater kan ikke fullt ut erstatte fysiske møter, men til en viss grad bør de kunne gjøre det.

Vi ser fram til å kunne sette i gang **forsøket med overføring av noen av oppgavene fra Husbanken til vår organisasjon** og har stor tro på at dette kan gi de forventede resultater.

FMFA har i 2020 vært preget av en organisasjon i utvikling. På enkelte områder ser vi en god nytte av denne omleggingen, på andre områder er det fremdeles utfordringer. Hovedårsaken for utfordringer oppleves fra vår side å være basert på en manglende forståelse for vår organisasjons behov, og tidvis for liten involvering av oss som skal motta tjenestene. Vi forventer og har håp om en bedring på dette området.

Demografiutfordringer og infrastrukturutfordringer

Fylkesmannen i Nordland, Helse Nord og Fylkesmannen i Troms og Finnmark møtte våren 2019 en rekke departementer der vi tegnet et bilde av en landsdel med kommuner som ikke vil være i stand til å ivareta innbyggernes behov, med stadig færre i arbeidsdyktig alder og stadig flere eldre over åtti år. I etterkant av dette har vi fått Norman-utvalget Det handler om Norge (NOU 2020:13) som fastslår at dagens bosettingsmønster er under press og foreslår nye virkemidler.

29 kommuner har under 5000 innbyggere, 14 kommuner i Nordland har nå færre enn 3000 innbyggere, Av disse har 6 kommuner færre enn tusen innbyggere. 31 av 41 kommuner har hatt nedgang i folketallet det siste året. Det er for tiden ingen konkrete sammenslåingsprosesser på gang. Fylkesmannen har derfor innrettet sine prosjektskjønnsmidler mot kommunesamarbeid på flere tjenesteområder. Målet er større og mer stabile fagmiljøer og mindre sårbar tjenesteproduksjon, for å sikre at kommunene også i fremtiden er i stand til å levere sine lovpålagte tjenester.

Nordland omtales ofte for sine rike naturressurser og spennende utviklingsmuligheter. I tillegg er fylket en del av en landsdel i nord som er militært strategisk viktig. Utviklingen i demografi er sterkt bekymringsfull i så måte.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Den endrede budsjettmodellen for embetene har gitt en liten økning til Nordland. Dette er absolutt nødvendig. Geografien i Nordland med lange reiseavstander, mange og små kommuner gjør at det for embetet også er ressursmessig krevende å utføre vårt arbeid mot kommunene, selv om vi kan håpe på en videre positiv utvikling innenfor økt bruk av digitale flater.

Organisasjonsmessig vil vi ha fokus på å styrke vår organisasjon på de punktene vi ser vi trenger det mest, og stadig effektivisere vårt arbeid på de områdene vi ser forbedringsmuligheter.

Gjennom styrking av bemanning på enkelte områder, bedre tverrfaglig løsning av oppgaver og ved hjelp av nye lokaler som er skreddersydd for nye arbeidsmåter har vi målsetning om å fortsatt kunne levere godt på våre områder.

5.3 Andre forhold

Nye lokaler

Fylkesmannen i Nordland overtok 15. oktober de nye lokalene i Fritjof Nansens vei 11, ovenfor sentrum, nær flyplassen i Bodø. Bygget er nytt og skreddersydd enbrugerbygg for vår organisasjon. 100 % lommelandskap med multirom og møterom. Grunnet noen mangler ved bygget oppdaget ved overtakelse og ukene etterpå, samt utvikling i koronapandemien, ble innflytting forskjøvet fra 7. desember 2020 til 8. januar 2021. Økning i covid-19 smitte i forbindelse med juleferien medførte at vi dessverre ikke kunne flytte inn fulltallige i bygget, og vi praktiserer hittil 1/3 belegg på bygget. Vi tror dette blir en bra arbeidsplass når vi har fått bodd oss til og ser fram til at vi etterhvert i løpet av året forhåpentligvis kan teste bygget med fullt belegg.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Nordland.pdf](#)

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Org. nr.: 974764687

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Fylkesmannen i Nordland sitt årsregnskap for 2020. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 401 516 484 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Fylkesmannen i Nordland sitt årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter per 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 (INTOSAI¹ etikregler), og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forholdene vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2020. Disse forholdene har vi håndtert gjennom revisjonen og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt når det gjelder disse forholdene.

---

¹ International Organization of Supreme Audit Institutions

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsen og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betyggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige

- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo, 03.05.2021

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Kari Kay
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt